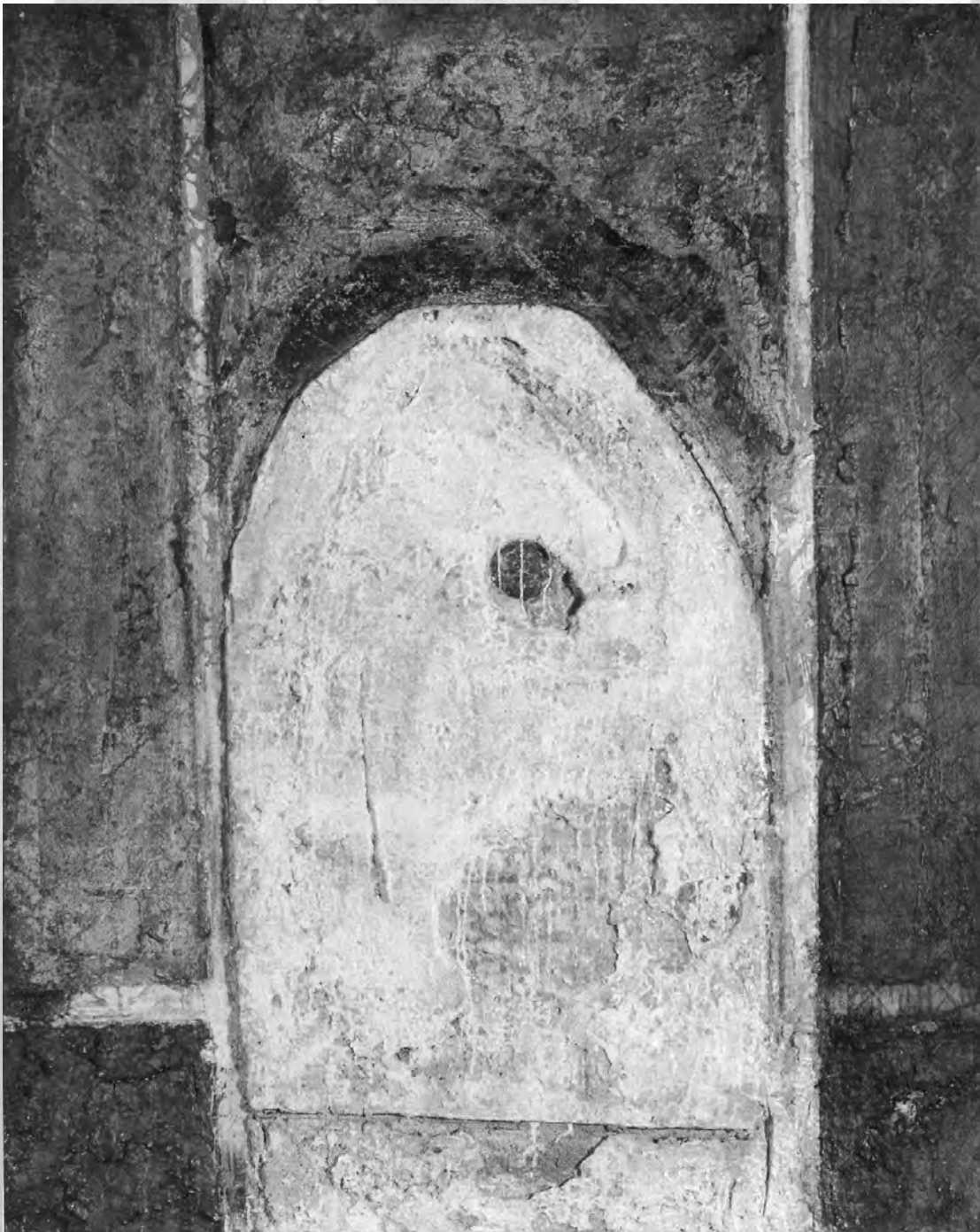

P. b. b.
Verlagsort: 1030 Wien
Plus.Zeitung 09Z038029P

KULTURNÍ KLUB

INFORMAČNÍ ČASOPIS
ČECHŮ A SLOVÁKŮ
V RAKOUSKU

5
květen

2018

38. ročník

Pondělní promítání filmů ve spolupráci s Českým centrem a Velvyslanectvím ČR
v kině **Velvyslanectví ČR, Penzinger StraÙe 11-13, 1140 Wien**
Informace: Kulturní klub Čechů a Slováků v Rakousku

Pondělí 14. 05. v 19:30

Učitelka (Česko / Slovensko, 2016, 102 min.)

Promítání za přítomnosti hlavní představitelky – slovenské herečky Zuzany Mauréry. Toto filmové představení je realizováno ve spolupráci se Slovenským inštitútom ve Vídni.

Režie: Jan Hřebejk; scénář: Petr Jarchovský; kamera: Martin Žiaran; hudba: Michal Novinski

Hrají: Zuzana Mauréry, Peter Bebjak, Csongor Kassai, Martin Havelka, Zuzana Konečná, Ondřej Malý, Attila Mokoš, Éva Bándor, Richard Labuda, Lukáš Pelč, Judita Hansman, Laco Hrušovský, Dušan Kaprálik, Tamara Fischer, Oliver Oswald, Jaroslav Mottl, Ina Marojevič-Gogálová a další

Zdánlivě empatická a laskavě vyhlížející učitelka manipuluje prostřednictvím svých žáků jejich rodiče za účelem osobního obohacení, ať už v podobě materiálních výhod, či dokonce vidiny milostného poměru. Nejen z obavy o prospěch svých milovaných dětí většina rodičů třídní učitelce základní školy podléhá a poskytuje jí nejrůznější služby, dárky a jiné pozornosti. Najdou se však tři rodiny, které se rozhodnou učitelce vzepřít a stávající situaci se společně s ředitelkou školy pokusí zvrátit na konspirativní třídní schůzce...

Pondělí 11. 06. v 19:30

Rozmarné léto (Československo, 1967, 74 min.)

Režie: Jiří Menzel; předloha: Vladislav Vančura (kniha); scénář: Václav Nývlt, Jiří Menzel; kamera: Jaromír Šofr, hudba: Jiří Šust

Hrají: Rudolf Hrušínský, Míla Myslíková, Vlastimil Brodský, František Řehák, Jana Preissová, Jiří Menzel, Bohuš Záhorský, Vlasta Jelínková, Karel Hovorka st., Bohumil Koška, Vladimír Pátek, Alois Vachek, Pavel Bošek, Antonín Pražák, Karel Engel, Jiří Kasík, Jaroslav Tomsa, Ludvík Wolf, Jindra Fenclová, Růžena Preisslerová, Karel Schmied a další

V poněkud zpustlých říčních lázních na břehu řeky Orše se denně setkávají tři postarší pánové: majitel lázní Antonín Důra, sečtělý abbé Roch a major ve výslužbě Hugo. Počasí je nestálé, většinou poprchává, a tak má pan Důra nouzi o zákazníky. Většinu času tudíž tráví v rozmluvách a drobných půtkách se svými přáteli. Žádná hádka ovšem není tak vážná, aby ji nespravila sklenice vína a pár utopenců s cibulí. Rozruch do jejich života však přinese potulný kouzelník Arnošek a především jeho půvabná schovanka Anna. Ta totiž hned při prvním večerním vystoupení okouzlí každého ze tří svérázných filozofů. A ti se o ni zahnou každý po svém ucházet...

Předběžné termíny promítání v roce 2018: vždy druhé pondělí v měsíci, tj. 10. 9., 8. 10., 12. 11. a 10. 12. 2018. Začátek přestavení vždy v **19:30**, prosincová pohádka v 18:00.

Srdečně Vás zveme na

Literární večer se spisovatelem a dramatikem Pavlem Kohoutem

18. května 2018 v 18:00

Herrengasse 17, 1010 Wien

Pořad ve spolupráci s Českým centrem ve Vídni je v němčině.

Srdečně Vás zveme na tradiční Májový koncert

Vivaldi zwischen Wien und Prag

Koncert z děl Vivaldiho a jeho současníků se koná pod záštitou velvyslankyně ČR v Rakousku paní JUDr. Ivany Červenkové.

Účinkují: Robert Hugo – cembalo, Marie Rosová, Zuzana Šalšová – soprán, Stanislav Boldižár – bas, Lucia Ročkaiová – hoboj, Bohumila Bidlová – housle, Libor Mašek – violoncello

23. května 2018 v 18:30 v prostorách Velvyslanectví České republiky ve Vídni, Penzinger StraÙe 11-13, 1140 Wien

Přihlášky: events.vienna@mzv.cz

Tel.: +43 (01) 899 58 170

Robert Hugo je již léta považován za odborníka na českou barokní hudbu. Ve své osobě spojuje interpretační mistrovství (jako sólista a dirigent) s hlubokými teoretickými znalostmi a více než dvacetiletou praktickou zkušeností s rekonstrukcí starých skladeb, jejichž výsledkem byla řada novodobých premiér. V roce 1992 založil hudební soubor zaměřený na interpretaci staré hudby Capella Regia Musicalis (dnes Capella Regia Praha). Repertoár tvoří především česká a středoevropská barokní hudba 17. a 18. století. Instrumentalisté hrají výhradně na historické nástroje nebo jejich kopie. Capella Regia Praha vystupuje pravidelně na renomovaných festivalech v Čechách i v zahraničí.

Srdečně Vás zveme na na procházku centrem Vídne
se zastavením u domů spojených s osobnostmi

Tomáše Garrigua Masaryka a Josefa Hlávky

26. května 2018 (sraz cca v 11:00 před budovou

Wiener Konzerthaus, Lothringerstrasse 20, 1030 Wien)

Ve 14:00 následuje přednáška předsedkyně Klubu Amerických dam dr. Mileny SECKÉ z Náprstkova muzeum v Praze k výročí 1848, 1908 a 1918.

Slovanská beseda, Drachengasse 3, 1010 Wien
Podpořeno Českým srdcem

Srdečně Vás zveme na prezentaci knihy

Bedřich Smetana: Korespondence, I (1840-1862)

za přítomnosti editorů dr. Milana POSPÍŠILA a dr. Jiřího K. KROUPY
(Nadace pro dějiny kultury ve střední Evropě)

**13. června 2018 v 18:00 v prostorách Českého centra ve Vídni,
Herrengasse 17, 1010 Wien**

V průběhu prezentace budou přečteny krátké ukázky z korespondence Bedřicha Smetany a předvedeny hudební ukázky z jeho díla.

Pořad je v němčině, knihu bude možné si na místě zakoupit.

Olga MOJŽÍŠOVÁ – Milan POSPÍŠIL – Jiří K. KROUPA (eds.):
Bedřich Smetana: Korespondence, I (1840-1862)

Vyšlo v rámci ediční řady Smetaniana, sv. 1
(Praha: Národní muzeum – Nadace pro dějiny kultury ve střední Evropě ve spolupráci s KLP, 2016)
Váz., 880 stran, ISBN: 978-80-87773-3-7, 978-870-7036-475-8

Vážené čtenářky, vážení čtenáři,

14. května jsme pro Vás připravili snímek **Učitelka** režiséra Jana Hřebejka. Díky Slovenskému inštitútu ve Vídni se promítání zúčastní hlavní představitelka filmu, slovenská herečka Zuzana Mauréry (* 23. 9. 1968), oceněná za tuto roli na karlovarském festivalu Křišťálovým glóblem za nejlepší ženský výkon (2016). V roce 1990 absolvovala studium herectví na Vysoké škole múzických umění v Bratislavě. Po devět let byla protagonistkou souboru Radošínského naivního divadla a zároveň účinkovala ve většině bratislavských divadel. Jako výrazný herecký (ale i pěvecký) talent se začala po roce 2000 věnovat převážně muzikálu. Za roli Rony v *Gombárových Vlasech* (v bratislavské inscenaci) získala prestižní cenu Literárního fondu.

Po dvouletém angažmá v Raimund Theater ve Vídni, kde stála téměř denně na jevišti jako *Lady Montague* a *Chůva* v muzikálu *Romeo & Julie*, ztvárnila následně hlavní postavu *Marie Terezie* v satirické komedii *Habsburkové ve vídeňském MuseumsQuartieru*. Vedle divadelní činnosti má Zuzana Mauréry na svém kontě množství zábavných programů, televizních inscenací a filmů doma i v zahraničí.

Filmové pololetí zakončíme filmem režiséra Jiřího Menzla **Rozmarné léto** podle knihy Vladislava Vančury.

18. května v 18:00 spolupředáváme s Českým centrem **Literární večer se spisovatelem a dramatikem Pavlem Kohoutem**. Dále Vás srdečně zveme 23. května v 18:30 na tradiční májový koncert **Vivaldi zwischen Wien und Prag**, kde budete mít možnost slyšet díla Vivaldiho a jeho současníků v provedení předních českých umělců. Na sobotu 26. května připravujeme společně s klubem *Amerických dam* (Náprstkovo muzeum) **procházku po stopách T. G. Masaryka a Josefa Hlávky** zakončenou přednáškou historičky a etnografky PhDr. Mileny Secké (Náprstkovo muzeum, Praha) ve *Slovanské besedě*.

13. června Vás opět zveme do Českého centra na prezentaci publikace **Bedřich Smetana: Korespondence, I (1840-1862)** za přítomnosti jejích editorů dr. Milana Pospíšila a dr. Jiřího K. Kroupy.

Potěší nás, když se některých z nabízených pořadů zúčastníte. O programech, které připravujeme, Vás budeme průběžně informovat v dalších číslech *Kulturního klubu* nebo na naší domácí internetové stránce www.kulturklub.at.

A teď Vám již přeji hezké posezení nad stránkami *Klubu*.

Helena Baslerová

Obsah

Klub připravuje	2
Editorial, obsah, impressum	3
Kalendář: květen – červen 2018	4
Církevní kalendář	9
Rozhovor	10
Kultura	12
Události	32
Zajímavosti	37
Ekonomika	43
Správy zo Slovenska	56
Sokol & sport	62
Úvahy & postřehy	68
Z české a slovenské Vídně a okolí	69
Oznámení	74
Informace & inzerce	80

KULTURNÍ KLUB. Informační časopis Čechů a Slováků v Rakousku

Majitel: Kulturní klub Čechů a Slováků v Rakousku

Vydavatel: Kulturní klub Čechů a Slováků v Rakousku (ing. Helena Basler),

Mohsgasse 30/9, 1030 Wien

Sazba: KLP – Koniasch Latin Press s. r. o., Praha & Jaroslav Bulíček, Praha

Tisk: Tiskárna Sládek, Znojmo

KULTURNÍ KLUB. Informationszeitschrift der Tschechen und Slowaken in Österreich

Medieninhaber: Kulturklub der Tschechen und Slowaken in Österreich

Herausgeber: Kulturklub der Tschechen und Slowaken in Österreich

(Ing. Helena Basler), Mohsgasse 30/9, 1030 Wien

Verlagsort: 1030 Wien

Hersteller und Herstellungsort: KLP – Koniasch Latin Press s. r. o., Praha &

Tiskárna Sládek, Znojmo, Tschechische Republik

Gefördert aus Mitteln der Volksgruppenförderung und durch MZV ČR

Dotácia: Úrad pre Slovákov žijúcich v zahraničí

Redakce: Mohsgasse 30/9, 1030 Wien,

mobil (od 10:00): 0043-0-664 97 33 764, fax: 0043-1-79 88 454

e-mail: info@kulturklub.at, www.kulturklub.at

Vedoucí redaktorka: ing. Helena Basler

Zástupkyně vedoucí redaktorky: Mag. dr. Marie Brandeis

Redakce: Mag. Pavlína Böhmová-Lössl, DI Gabriela Jakelic, Anna Křivanová

Technická redakce: Ing. Kurt Mattola, Mag. Richard Basler

Redakční kruh: Jan Brabenec, doc. dr. Martin Franc, Eva Kalinová, Michaela Kováčiková, dr. Marta Marková, Mag. Daniela Makový Nedas, Mag. Andrea Ozábalová, dr. Kweta Ozábalová, P. dr. Jiří Šindelář CSsR, DI Tomislav Vašíček, doc. JUDr. Marián Velický, CSc., ing. Jiří Zajíček, ThLic. Petr Žaloudek

Fotografové: Mag. Richard Basler, Kurt Mattola, Mag. Eva Zemanová

Distribuce: Tiskárna Sládek, Znojmo

VÝSTAVY, FESTIVALY, KURZY**11. 05 – 17. 06. Wiener Festwochen**

www.festwochen.at

16. 05. – 23. 09. 300 Jahre Wiener PorzellanmanufakturMAK-Ausstellungshalle, MAK, Stubenring 5, 1010 Wien
Öffnungszeiten: Di 10:00-22:00 Uhr, Mi-So 10:00-18:00 Uhr**23. 05. – 22. 06. Martin LALUHA: Land der Kopfzerbrecher / Krajina hlavolamov****23. 05. 18:30 Vernissage**

Martin Laluha (* 1979) ist ein vielseitiger Künstler, der sich Ölmalerei, Zeichnung, Bildhauerei und Musik widmet. Er ist der Sohn eines der markantesten zeitgenössischen Malers und Grafikers in der Slowakei Milan Laluha. 2015 erhielt er beim Internationalen Festival der bildenden Kunst „Premio Citta »Di Porto Sant« Elpidio“ den Sonderjurypreis.

Die Ausstellung zeigt eine Auswahl aus seinem Malwerk, das aus seiner Art der Weltanschauung und Präsentation des Weltbildes besteht. Die Ölgemälde ergänzen Zeichnungen, die verschiedene Phasen eines entstehenden Bildes verdeutlichen. Laluhas Welt ist voller Überraschungen mit ausdrucksvollen geometrischen Formen zwischen Traum und Wirklichkeit, Metaphern und Symbolen.

Kurator: Juraj Mojžiš; Musikalische Umrahmung: Longital Slowakisches Institut in Wien

30. 05. – 28. 10. Josef Hoffmann – Koloman Moser**27. 05. 12:00 Eröffnung**

Josef Hoffmann Museum in Brtnice, eine gemeinsame Expositur der Mährischen Galerie in Brno und des MAK, widmet sich heuer dem Verhältnis der beiden Künstlerfreunde und prägenden Entwerfer der Wiener Moderne. Die Werke Koloman Mosers (1868-1918) gelten als künstlerischer Gegenpol zu Josef Hoffmanns (1870-1956) an der Architektur ausgerichteten Entwurfspraxis: Während Hoffmann immer der tektonisch-strenge Gestalter bleibt, vertritt Moser ein dekorativ, malerisches Element. Entwürfe und Objekte aus den Bereichen Grafik, Glas und Keramik setzen in der Ausstellung die Werke der Ausnahmekünstler in Dialog zueinander und machen ihren jeweiligen individuellen Duktus sichtbar.

Ausstellungsort: Josef Hoffmann Museum, Brtnice (Eine gemeinsame Expositur der Mährischen Galerie in Brno und des MAK, Wien), náměstí Svobody 263, CZ 588 32 Brtnice

Öffnungszeiten: Juni: Di-So 10:00-17:00 Uhr

Juli – August: täglich 10:00-17:00 Uhr

September – Oktober: Di-So 10:00-17:00 Uhr

Sowie nach telefonischer Vereinbarung

Eintrittsschluss: 16:00 Uhr

do 01. 06. Robert VANO: Memories

K příležitosti 70. narozenin Roberta Vana (* 5. 5. 1948, Nové Zámky) se představí autorova díla přinářející průřez jeho tvorbou od roku 1968. Vano byl asistentem módních fotografů, jako jsou například Horst P. Horst, Marco Glaviano nebo Leo Castelli. Od roku 1984 je samostatným

fotografem. Významná část této velkolepé retrospektivy vznikla v New Yorku, Paříži či Miláně, kde fotograf v průběhu své kariéry působil. Fotografoval pro módní časopisy (např. *Cosmopolitan*, *Harper's Bazaar*, *Vogue*). Působil v New Yorku, Paříži a Miláně a v Praze. Od roku 1995 žije Robert Vano v Praze.Tschechisches Zentrum Wien, Herrengasse 17, 1010 Wien
<http://wien.czechcentres.cz/>**27. 06. – 07. 09. Xénia BERGEROVÁ****27. 06. 18:30 Vernissage**

Xénia Bergerová (* 1977) absolvierte das Studium der Malerei an der Akademie für bildende Künste in Bratislava. Sie ist eine der bedeutsamsten akademischen MalerInnen in der Slowakei und Vertreterin der abstrakten Malerei und Kunst. Ihre Werke sind durch ornamentale Symmetrie, visuellen Raum sowie farbige Impression gekennzeichnet. 2011 gewann sie den speziellen Preis der Kritik im Rahmen des Internationalen Prestigewettbewerbes „Premio Internationale d'Arte“ in San Crispino (Italien). Seit 2004 unterrichtet sie an der Akademie für bildende Künste in Bratislava und wirkt als Leiterin des Ateliers für Restaurierung. Sie präsentierte zahlreiche Einzelausstellungen sowie Kollektivausstellungen: 2014 „Parallelen XIII in bildender Kunst“, Bratislava; 2012 „Arte a Confronto“, Porto Sant'Elpidio (Italien); 2011 „Arte 2000“, Mostra Internazionale D'Arte, Montegranaro (Italien); 2011 „Premio Internationale d'Arte, San Crispino“ (Italien); 2010 „Individual Stories“, Orange County Center for Contemporary Art, Los Angeles (USA).

Kuratorin: Xénia Lettrichová

Slowakisches Institut in Wien

do 29. 06. Arnold Schönberg & Jung-Wien Bahr, Hirschfeld, Klimt, Kraus, Loos, Moser, Oppenheimer, Zemlinsky (20 Jahre Arnold Schönberg Center) Arnold Schönberg Center, Schwarzenbergplatz 6, Zauernergasse 1-3 (Eingang), 1030 Wien
www.schoenberg.at**do 30. 06. Marek ORMANDÍK: Night Cruise**Die Kreuzfahrt durch die Nacht, *Night Cruise*, ist in der Umsetzung von Marek Ormandík (* 1968) eine beunruhigende und äußerst kritische Entdeckungsreise zu menschlichen Vorurteilen, Ängsten und Abneigungen gegenüber Fremdem, Unverständlichem und Nichteuropäischem. Ormandík ist der bedeutendste Vertreter einer neoexpressiven Malerei in der Slowakei. Ganz impulsiv spricht er in *Night Cruise* über sich selbst und seine eigene Position gegenüber der Flüchtlingssituation in Europa. Seine Bilder sind weder moralisierend noch populistische Hetzerei, sondern eine tief sinnige Auseinandersetzung mit dem Phänomen des Leidens flüchtender Menschen. Ormandíks Kunst ist eine bewusste Einfühlung in den durch Flucht geschwächten menschlichen Körper. Die Finissage findet am 30. 06. um 17:00 Uhr statt. Bellart Galerie, Fasangasse 42, 1030 Wien
Mehr Informationen unter www.bellart-gallery.com**07. 07. – 15. 09. Miroslav CIPÁR: Designer der Abstraktion****07. 07. 17:00 Vernissage**

Miroslav Cipár (* 1935) ist ein Großer der Slowakei: Zeichner, Illustrator, Grafik-Designer, Schöpfer vieler bekannter Logos und leidenschaftlicher Maler. Als solcher gilt er als wichtigster Vertreter der abstrakten Kunst in der Slowakei. Mit seinem unverwechselbaren Stil, in dem er seit den 1960er-Jahren malt, transformiert er die kalligraphische Eleganz einer handsicheren Linie in ein abstraktes System, das dabei stets die Ästhetik eines filigran geschriebenen Textes bewahrt. Durch eine feine Linienführung erzeugt Cipár in seinen Werken dynamische Effekte. Auch in seiner Malerei kommen die Prägnanz eines Designers und die kommunikativen Fähigkeiten eines Designers von einprägsamen Logos, etwa für die Slowakische Nationalgalerie, zum Ausdruck.

Die Finissage findet am 15. 09. um 17:00 Uhr statt.

Bellart Galerie, Fasangasse 42, 1030 Wien

Mehr Informationen unter www.bellart-gallery.com

do 26. 08. Klimt ist nicht das Ende. Aufbruch in Mitteleuropa

Zu sehen sind Werke von rund achzig Künstler_innen wie Josef Čapek, Albin Egger-Lienz, Gustav Klimt, Oskar Koschka, Koloman Moser oder Egon Schiele.

Unteres Belvedere, Rennweg 6, 1030 Wien

www.belvedere.at

do 30. 12. Ausstellung zum Republikjubiläum

METRO Kinokulturhaus, Johannesgasse 4, 1010 Wien

täglich 15:00-21:00

www.filmarchiv.at

ALBERTINA

bis 13. 05. *Das Wiener Aquarell*

bis 03. 06. *Martha Jungwirth*

bis 24. 06. *Keith Haring. Eine Retrospektive*

ab 21. 09. *Claude Monet*

KUNSTHISTORISCHES MUSEUM

bis 30. 06. *Flandern zu Gast*

bis 08. 07. *The Shape of Time*

10:00-18:00, Do 10:00-21:00

Maria-Theresien-Platz, 1010 Wien

www.khm.at

MUZEUM LEOPOLD

bis 10. 06. *Wien um 1900. Klimt – Moser – Gerstl – Koschka*

bis 11. 06. *Schiele – Brus – Palme*

bis 18. 06. *Anton Romako. Beginn Der Moderne*

bis 29. 07. *Wow! The Heidi Horten Collection*

bis 06. 08. *Zoran Mušič. Poesie der Stille*

bis 04. 11. *Egon Schiele. Die Jubiläumsschau*

22. 06. – 04. 11. *Gustav Klimt*

13. 07. – 29. 10. *Machen Sie Mich Schön, Madame d'Ora. Die Fotografin d'Ora 1907-1957*

24. 08. – 29. 10. *Moriz Nähr. Fotografie und Wiener Moderne*

05. 11. – 05. 12. *Schliessung des Hauses wegen Bau Libelle*

OBERES BELVEDERE

www.belvedere.at

bis 17. 06. *Vik Muniz. Verso*

bis 23. 09. *Carlone Contemporary – Iignes Doujak*

29. 06. – 14. 10. *Der Canaletto-Blick*

ORANGERIE BELVEDERE

bis 03. 06. *Klement Brosch (1894–1926). Wiederentdeckung eines grossen Zeichners*

22. 06. – 30. 09. *Sag's durch die Blume! Österreichische Blumenmalerei von Waldmüller bis Klimt*

BELVEDERE 21

bis 27. 05. *Anna Witt*

bis 29. 07. *Rachel Whiteread*

bis 12. 08. *Günter Brus. Unruhe nach dem Sturm*

06. 06. – 30. 09. *Alexander Kluge. Pluriversum*

VEREINIGUNG BILDENDER KÜNSTLERINNEN WIENER SECESSION

bis 03. 06. *Elaine Reichek: Now If I Had Been Writing This Story*

bis 17. 06. *Bouchra Khalili*

Friedrichstraße 12, 1010 Wien

office@secession.at

Tel.: +43/1/587 53 07

Öffnungszeiten: Dienstag – Sonntag 10:00-18:00 Uhr

Führungen: jeden Samstag um 11 Uhr in Englisch und um 14 Uhr in Deutsch

<https://www.secession.at/exhibition>

JEDNOTLIVÉ AKCE

14. 05. 19:30 Film: Učitelka (Česko / Slovensko, 2016, 102 min.)

Za přítomnosti hlavní představitelky filmu *Učitelka*, slovenské herečky Zuzany Mauréry.

Režie: Jan Hřebejk, scénář: Petr Jarchovský, kamera: Martin Žiaran, hudba: Michal Novinski

Krátký obsah: Zdánlivě empatická a laskavě vyhlížející učitelka manipuluje prostřednictvím svých žáků jejich rodiči za účelem osobního obohacení, ať už v podobě materiálních výhod, či dokonce vidiny milostného poměru...

Představitelku učitelky ztvárnila slovenská herečka Zuzana Mauréry (* 23. 9. 1968). Porota karlovarského festivalu ji v roce 2016 ocenila Křišťálovým glóblem za nejlepší ženský výkon v hlavní roli učitelky právě v tomto filmu. V roce 1990 absolvovala studium herectví na Vysoké škole múzických umění v Bratislavě. Po devět let byla protagonistkou souboru Radošínského naivního divadla a zároveň účinkovala ve většině bratislavských divadel – Pierette v *8 ženách* (režie Roman Polák), Gertruda v *Hamletovi*, Maďarka v *Sekretárkach* nebo Milena Jesenská v oceněném baletním představení *Franz Kafka: Svetlo v tme* v SND. Jako výrazný herecký (ale i pěvecký talent) se začala po roce 2000 věnovat převážně muzikálu. V Bratislavě, Nitře a Praze ztvárnila řadu hlavních rolí: Robertu v *Jeptiškách*, Sladkou Sue v *Někdo to rád horké* (režie Milan Lasic), Rizzo v *Pomádě*, Vicky v *Donaha!* či Sally Bowles v *Kabaretu* (obě režie Jozef Bednárík). Za úlohu Rony v Gombárových *Vlasech* (v bratislavské inscenaci) získala prestižní cenu Literárního fondu. Po dvou-

letém angažmá v Raimund Theater ve Vídni, kde stála téměř denně na jevišti jako Lady Montague a Chůva v muzikálu *Romeo & Julie*, ztvárnila následně hlavní postavu Marie Terezie v satirické komedii *Habsburkové* ve vídeňském MuseumsQuartieru. Vedle divadelní činnosti má Zuzana Mauréry na svém kontě množství zábavných programů, televizních inscenací a filmů doma i v zahraničí.

Kinosál velvyslanectví ČR, Penzinger Straße 11-13, 1140 Wien
KK, ČcV a SI

15. 05. 19:30 Lesung mit Dora Kaprálová

Die mit dem deutsch-tschechischen Journalistenpreis ausgezeichnete Journalistin und Schriftstellerin Dora Kaprálová liest am 15. 05. im Adalbert Stifter Institut in Linz aus ihrem Berliner Notizbuch. In diesem Buch gibt Dora Kaprálová einen Einblick in ihr Leben als Emigrantin in Berlin. Diese Eindrücke vermittelt sie in ihren Texten präzise, humorvoll und äußerst poetisch. Der Abend wird vom Publizisten, Journalisten und Moderator Martin Krafl geleitet.

16. 05. 10:00 Evžen Boček: *Poslední aristokratka*

Divadlo na Jezerce, Praha
Divadelní sál školy Komenský, Sebastianplatz 3, 1030 Wien
Kontakt-fórum

17. 05. 18:00 Pódiová diskuse k událostem roku 1968

Diskutují: dr. Heinz Fischer a Pavel Kohout
Velvyslanectví ČR, Penzinger Straße 11-13, 1140 Wien
ZÚ, na pozvání

18. 05. 18:00 Literární večer se spisovatelem a dramatikem Pavlem Kohoutem

Pořad je v němčině.
Herrengasse 17, 1010 Wien
KK, ČcV

19. 05. 18:00 Slavnostní setkání ve Volkshalle vídeňské radnice – připomínka roku 1968

Spojeno s výstavou o roce 1968 v ČR a Rakousku a současně s rozloučením se starostou města dr. Michaelem Häuplem.
ZÚ, ÖTG, na pozvání

23. 05. 18:30 Koncert: „Vivaldi zwischen Wien und Prag“

Program z děl Vivaldiho a jeho současníků v provedení cembala, houslí, hoboje a zpěvu.
Velvyslanectví České republiky ve Vídni, Penzinger Straße 11-13, 1140 Wien
Přihlášky: events.vienna@mzv.cz
Tel.: +43 (01) 899 58 170
KK, ve spolupráci s ZÚ

24. 05. 16:00 Vystoupení folklórního souboru Marjánka

Divadelní sál školy Komenský, Sebastianplatz 3, 1030 Wien
Marjánka

25. 05. 15:00 Letní slavnost mateřské školy

Zahrada školy Komenský

Sebastianplatz 3, 1030 Wien

25. 05. 19:00 První samostatný koncert Lumíru

Slovanská beseda
Drachengasse 3, 1010 Wien

26. 05. Procházka centrem Vídně se zastavením u domů spojených s Tomášem Garrigue Masarykem a Josefem Hlávkou

Sraz cca v 11:00 před budovou Wiener Konzerthaus, Lothringerstrasse 20, 1030 Wien

14:00 Přednáška k výročí roku 1848, 1908 a 1918 – dr. Milena Secká

(Náprstkovo muzeum Praha, předsedkyně Klubu Amerických dam)
Slovanská beseda, Drachengasse 3, 1010 Wien
KK, podpořeno Českým srdcem

27. 05. 10:00 Mezinárodní turnaj ve florbalu

Sporthalle Hietzing, Altgasse 6, Wien XIII.
Sokolská župa Rakouská

28. 05. 11:00 Pressekonferenz: „Kulturelles Sommerprogramm in der Stadt Bratislava“

Der Kultursommer in Bratislava bietet eine Fülle an kulturellen Highlights und begeistert das Publikum aus Nah und Fern. Das Angebot umfasst alle Sparten der Kultur und beinhaltet neben etablierten bekannten Festivals zahlreiche weitere Veranstaltungen. Der Kultursommer ermöglicht eine spannende Reise durch verschiedene Jahrhunderte und kulturelle Ausdrucksformen und garantiert Abwechslung und Vielfalt.

Es werden das Festival „Kultursommer und Burgfestspiele Bratislava“, die Krönungsfeierlichkeiten, das Musikfestival Viva Musica!, die neue Saison 2017/18 im Slowakischen Nationaltheater uva. vorgestellt.

In Anwesenheit des Bürgermeisters der Stadt Bratislava Ivo Nesrovnal.

Slowakisches Institut in Wien
Eintritt nur mit Einladung.

05. 06. 12:30 Lunchkonzert

Slowakisches Institut in Wien
Gewinner des Wettbewerbs „Musikfrühling in Rajec“
Es treten junge Schüler auf, die Sieger des 8. Jahrgangs des Internationalen Interpretationswettbewerbs „Musikfrühling in Rajec“, der alljährlich von der Volkskunstschule Rajec in Zusammenarbeit mit dem Bildungsministerium der Slowakischen Republik organisiert wird. Am Programm stehen Werke von anerkannten slowakischen Komponisten, die von den jungen Interpreten uraufgeführt werden.
In Zusammenarbeit mit der Volkskunstschule Rajec.

10. 06. 10:00 Jarní veselice

Zahrada české školy, Sebastianplatz 3, 1030 Wien
Sokol XII/XV

11. 06. 19:30 Film: *Rozmarné léto* (Československo, 1967, 74 min.)

Režie: Jiří Menzel, předloha: Vladislav Vančura (kniha), scénář: Václav Nývlt, Jiří Menzel, kamera: Jaromír Šofr, hudba: Jiří Šust

Vladislav Vančura za své nejlepší dílo považoval právě útlou knížku rozprav tří přátel, v nichž se zabývali smyslem existence, krásou a věrností žen a nepostižitelností rozmarů letního počasí. Ovšem hlubokomyslná věta jednoho z nich „Tento způsob léta...“ se stala známou až díky filmu, který v roce 1967 natočil režisér Jiří Menzel. Velvyslanectví České republiky ve Vídni, Penzinger Straße 11-13, 1140 Wien
KK, ČcV

12. 06. Ein neues Zuhause für die Lucia-Popp-Büste

Genau vor einem Jahr, am 12. Juni 2017, wurde eine Lucia-Popp-Büste des slowakischen Bildhauers Juraj Čutek in der Wiener Staatsoper in Anwesenheit von Persönlichkeiten aus slowakischer und österreichischer Kultur und des Staatsoperndirektors Dominique Meyer feierlich enthüllt. Das Ziel war, die unvergessliche aus der Slowakei stammende Opernlegende Lucia Popp und ihr langjähriges künstlerisches Wirken in der Wiener Staatsoper zu ehren. Die Büste hat inzwischen ihren Platz auf dem WKO Campus gefunden und kann dort ab dem 12. Juni bewundert werden. Zu diesem Anlass wird ein feierlicher Auftakt mit konkreter Uhrzeit bekannt gegeben.

In Zusammenarbeit mit der Internationalen Künstleragentur Hollaender-Calix, der GH Immobilienmakler GmbH und der Botschaft der Slowakischen Republik in Österreich.

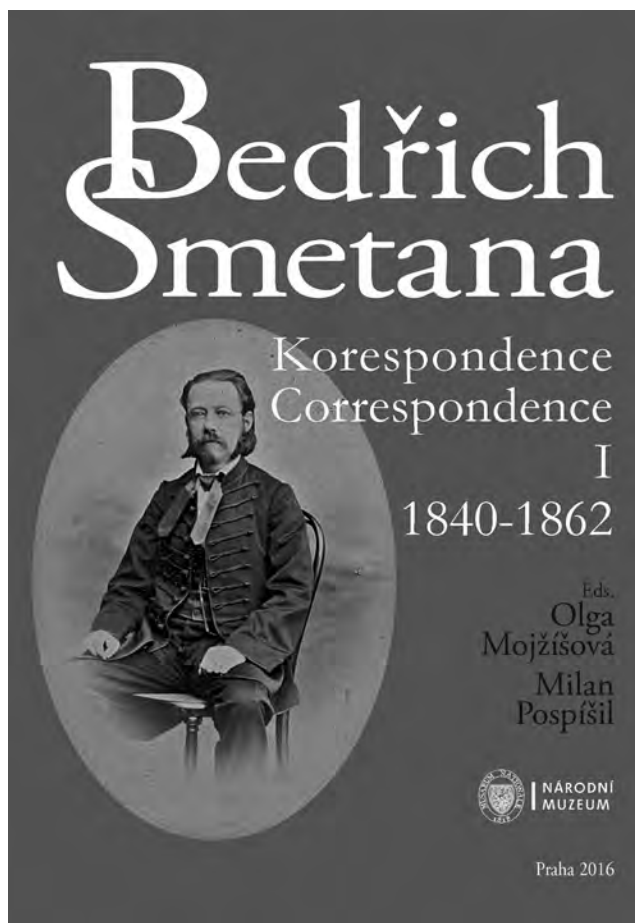
WIFI Wien/WKO Campus, Ausbildungszentrum der Wiener Wirtschaft, Währinger Gürtel 97, 1180 Wien
Eintritt nur mit Einladung.

13. 06. 18:00 Knižní prezentace: *Bedřich Smetana Korespondence, I (1840-1862)*

Za přítomnosti editorů dr. Milana Pospíšila a dr. Jiřího K. Kroupy. V průběhu pořadu budou přečteny krátké ukázky z korespondence a hudební ukázky z díla Bedřicha Smetany. Pořad je v němčině
Herrengasse 17, 1010 Wien
KK, ČcV, NM Praha a Nadace pro dějiny kultury ve střední Evropě

21.-22. 06. Eunic-Musikfestival Eunic-Music

Am 21. Juni, dem ersten Tag des Sommers, vibrieren weltweit Städte im Rhythmus der verschiedensten Musikstile. Dieser Tag wird als die Fête de la Musique – das Fest der

Musik – gefeiert. Wien wird sich auch vom 21. bis 22. 06. in ein einziges Musikfestival verwandeln. Im gemütlichen Ambiente des Italienischen Kulturinstituts in Wien, des Collegiums Hungaricum Wien und der Villa Trebitsch werden Konzerte mit hochkarätigen europäischen Musikern stattfinden.

Aus der Initiative des Italienischen Kulturinstituts Wien nehmen am Festival auch das Türkische Kulturzentrum, Slowakisches Institut, Tschechisches Zentrum Wien, Collegium Hungaricum Wien, Slowenisches Kultur-Informationszentrum, Botschaft der Republik Zypern, Bulgarisches Kulturinstitut, Portugiesische Botschaft und Botschaft von Belgien – Delegation von Flandern teil.

Die Slowakei wird durch die Jazzband Ludové mladistvá vertreten.

Anmeldung unter eunic.vienna@mzv.sk erforderlich

Mehr Informationen zu EUNIC Austria unter www.fb.com/EUNICAustria

22. 06. 15:00 Zahradní slavnost Rodičovské rady Zahrada české školy, Sebastianplatz 3, 1030 Wien

22. 06. 18:00 Slavnostní večer k 100. výročí Českého srdce

Kammeroper, Drachengasse, 1010 Wien

30. 06. 16:00 Dankgottesdienst anlässlich des 20. Jahrestags der Seligsprechung Sr. Restitutas (Helene Kafkas am 21. 6. 1998)

Kirche Maria am Gestade, Salvatorgasse 12, 1010 Wien
Nächste Öffnungszeit der Restituta-Dokumentation ohne

Voranmeldung: 6. Juni 14:00 bis 17:00 Uhr.
www.restituta.at

01. 07. 15:00 Letní zábava s hudbou Bohemia
Peter Janoch a Ingrid Merschl
Waldmüllerzentrum, Hasengasse 38, 1100 Wien
Jednota Máj

01. 08. Koncert k 100. výročí založení Československa
Koncert Pražského filharmonického sboru v rámci Bre-
genzského operního festivalu připomene rovněž 90. výro-
čí úmrtí Leoše Janáčka

KONCERTY

Wiener Konzerthaus, Lotringerstrasse 20, 1030 Wien
Tel: +43 1 5125550
www.konzerthaus.at

100. VÝROČÍ VYHLÁŠENÍ RAKOUSKÉ REPUBLIKY
Přehled akcí k výročí vzniku Rakouské republiky, nad kte-
rými převzal záštitu exprezident Heinz Fischer, je zveřej-
něn na stránkách www.oesterreich100.at.

INFORMACE

Podrobnosti a další programy naleznete v oddílech: *Sokol*
& *sport*, *Z české a slovenské Vídně a okolí* a *Oznámení*.

ČESKÉ OZVĚNY / SLOVENSKÉ OZVENY

Der ORF bietet im 25-minütigen Magazin mit dem Titel
České ozvěny / Slovenské ozveny Beiträge in Tschechisch
und Slowakisch. *Ozvěny / Ozveny* wird **sechsmal im Jahr**
jeden zweiten Sonntag in den Monaten Februar, April,
Juni, August, Oktober, Dezember um 13:05 Uhr in
ORF2 Wien gesendet.

SETKÁNÍ ČESKÝCH A SLOVENSKÝCH MAMINEK S DĚTMI

Pravidelně **každou středu v 15:00** v prostorách českého
kostela na Rennwegu 63, 1030 Wien.
Jednota sv. Metoděje

DŮLEŽITÉ KONTAKTNÍ ADRESY:

ČESKÉ CENTRUM:

Herrngasse 17, 1010 Wien, tel.: 535 23 60
e-mail: ccwien@czech.cz
www.tschechischeszentrum.at
<http://wien.czechcentres.cz/cs/>
Více informací k jednotlivým akcím viz na webu ČC Vídeň.

RAKÚSKO-SLOVENSKÝ KULTÚRNY SPOLOK a SLOVENSKÝ ŠKOLSKÝ SPOLOK SOVA

www.slovaci.at
e-mail: rsks@slovaci.at, sova@slovaci.at
Otto-Bauer-Gasse 23/11, 1060 Wien
tel.: +43 1 596 13 15, fax: +43 1 595 57 99
sekretariát: Ut 9:00-10:30, Št 18:00-19:30
Přehled našich podujatí:
<http://www.slovaci.at/program.html>

SLOWAKISCHER SCHULVEREIN / SLOVENSKÝ ŠKOLSKÝ SPOLOK SOVA

www.slovaci.at/sova, e-mail: sova@slovaci.at
Otto-Bauer-Gasse 23/11, 1060 Wien
tel.: 596 13 15, fax: 595 57 99
Přehled našich podujatí:
<http://www.slovaci.at/program.html>

SLOVENSKÝ INŠTITÚT

www.mzv.sk/sivieden, e-mail: si.wien@gmx.at
Wipplingerstr. 24-26, 1010 Wien, tel./fax: +43 1 535 40 57
Für alle Veranstaltungen SI ist eine Anmeldung unter
si.wien@gmx.at erforderlich.

Upozorňujeme, že i přes veškerou naši snahu a kontrolu kalendária mů-
že dojít u oznámených programů ke změně jejich data, resp. náplně. Bo-
hužel, i když se tuto skutečnost dozvíme (ale někdy ani nedozvíme), nemá-
me již možnost provést jakoukoliv opravu. Změna programu vyhrazena.

Články podepsané autory nebo opatřené značkou nemusejí být vždy shod-
né s názorem redakce. Redakce neodpovídá za obsah čtenářských dopisů.
Nevyžádané rukopisy a fotografie se nevracejí. Redakce si vyhrazuje právo
krátit a upravovat zasláné články po stránce gramatické i stylistické.

Na přední straně obálky:

Čestmír KAFKA: Bílý štít, 1965-1966

I když tvorba Čestmíra KAFKY (14. 11. 1922, Jihlava – 21. 5. 1988, Praha) byla založena intelektuálně, vyvěrala ze silných osobních pocitů. Zájem o filo-
zofické otázky bytí (zejména v existencionálním smyslu) vyvažoval příklonem k prostým přírodním nebo každodenním materiálům. K vrcholům Kafko-
vy tvorby patří jeho malované „bílé obrazy“, naplněné étericky konstruktivními prvky, stejně jako cykly asambláží, v nichž se uplatňuje přímý dotyk s ma-
teriálem. V obou polohách můžeme spatřovat metaforu Kafkových životních pocitů a postojů, spojujících v sobě osobní emoce, které jsou korigovány
ratiem, a zároveň prostoupeny představami vyvěrajícími z autorova nevědomí či reflexí o životě.

Čestmír Kafka byl členem skupiny Trasa 54, která vystavila poprvé v roce 1957 a k níž patřili i další absolventi Fillova ateliéru (E. Kmentová, J. Válo-
vá, K. Válová, O. Čechová, Z. Fibichová, V. Preclík, K. Vaca, O. Zoubek, Z. Šimek). Programově se tato skupina hlásila k estetice poezie všedního dne. Ci-
vilní modernost byla chápána jako reakce na patos klišovitých obrazů a gest socialistického realismu, stojících daleko od života

Na zadní straně obálky:

Vladimír PRECLÍK: Město zavřených oken, 1969

Vladimír PRECLÍK (23. 5. 1929, Hradec Králové – 3. 4. 2008, Praha) byl významný český sochař, malíř, řezbář a spisovatel, vysokoškolský pedagog, před-
seda uměleckého spolku Mánes. Vystudoval Vyšší průmyslovou školu sochařsko-kamenickou v Hořicích v letech 1946-1950 a Vysokou školu umělec-
ko-průmyslovou v Praze v letech 1950-1955. Během svého života vytvořil přes 800 soch a napsal dvanáct knih, inicioval vznik legendárních mezinárod-
ních sochařských symposií v Hořicích v Podkrkonoší. Jako jediný z českých výtvarníků byl pozván k účasti na expozici vybraných umělců 20. století při
EXPO 67 v Montrealu. Člen skupiny Trasa 54, Sdružení Q. Na zámku v Bechyni je otevřeno Muzeum Vladimíra Preclíka.

KONTAKTY – PŮSOBIŠTĚ

Duchovní správce:	P. Jiří Šindelář CSsR , Salvatorgasse 12, 1010 Wien tel.: +43 677 614 182 32, e-mail: jiri.sindelar.cssr@gmail.com FB: Jiří Šindelář
Kancelář:	Kláster redemptoristů, Passauer Platz 1, 1010 Wien
Chrám Panny Marie na Nábřeží:	Passauer Platz 1, 1010 Wien
Kostel Nejsvětějšího Vykupitele:	Rennweg 63, 1030 Wien
Klemens Maria Hofbauer klub:	Seitzergasse 5, 4. patro, 1010 Wien
Obecná škola Komenský:	Sebastianplatz 3, 1030 Wien
Reálné gymnázium Komenský:	Schützengasse 31, 1030 Wien

POŘAD PRAVIDELNÝCH BOHOSLUŽEB A PROGRAM V ROCE 2017/18

NEDELE	08:30	mše sv., chrám Panny Marie na Nábřeží, Passauer Platz 1, 1010 Wien
	09:30-12:00	setkání, Klemens Maria Hofbauer klub, Seitzergasse 5, 4. patro, 1010 Wien
	10:00	mše sv., kostel Nejsvětějšího Vykupitele, Rennweg 63, 1030 Wien
		každá 2. neděle v měsíci v 10:00 příprava dětí na 1. sv. přijímání
		každá 4. neděle v měsíci v 10:00 mše sv. s tematickou promluvou
		(1. a 3. neděli v měsíci slouží mše sv. P. Ludwik Pociask)
STŘEDA	09:00-12:00	návštěvní hodiny, klášter redemptoristů, Passauer Platz 1, 1010 Wien
	13:00-14:00	návštěvní hodiny liché týdny, Obecná škola Komenský, Sebastianplatz 3, 1030 Wien
	14:00-15:00	návštěvní hodiny sudé týdny, Gymnázium Komenský, Schützengasse 31, 1030 Wien
	16:00-18:00	návštěvní hodiny, klášter redemptoristů, Passauer Platz 1, 1010 Wien
	18:00	růženec, chrám Panny Marie na Nábřeží, Passauer Platz 1, 1010 Wien
	18:30	mše sv., chrám Panny Marie na Nábřeží, Passauer Platz 1, 1010 Wien
	19:15-20:30	Biblický kroužek, klášter redemptoristů, Passauer Platz 1, 1010 Wien
	19:15-22:15	Studentský pěvecký sbor a studentský klub, Passauer Platz 1, 1010 Wien
PÁTEK	14:00-15:00	návštěvní hodiny, kostel Nejsvětějšího Vykupitele, Rennweg 63, 1030 Wien
	15:00	mše sv., kostel Nejsvětějšího Vykupitele, Rennweg 63, 1030 Wien
SOBOTA 1. v měsíci	16:00	příprava na biřmování, klášter redemptoristů, Passauer Platz 1, 1010 Wien
	18:00	mše sv., chrám Panny Marie na Nábřeží, Passauer Platz 1, 1010 Wien
Svátost smíření (zpověď): Zpověď je možná prakticky kdykoliv, nejlépe však v rámci návštěvních hodin, před nebo po mši sv., popř. i jindy po domluvě.		
Další aktivity během roku: četba a výklad Bible; studium katechismu; konání výletů do přírody a poutí; školní mše sv., koncerty; divadla; přednášky; setkání; prázdninové pobyty apod.		

Připravujeme

Letní dobrodružný tábor pro děti a mládež 29. 7. – 4. 8. 2018

První tři dny se zaměříme na outdoorové aktivity v rekreační oblasti Lipno nad Vltavou. Poté nás čekají čtyři dny táboření a splouvání řeky Vltavy na kánoích z Vyššího Brodu do Boršova. Nebudou chybět ani různé hry, kulturní, sportovní a společenský program.

Prázdniny na kole 10.-19. 8. 2018

Účastníky čeká šest etap na kole. Délka jednotlivých etap se pohybuje mezi 40-90 km. Pojedeme krásnou krajinou po trase České Budějovice, Linz, Gaming, Mariazell, Melk, Vídeň, Břeclav. Doprovodná vozidla, společné ubytování apod. máme zajištěny.

Přihlášky a informace: jiri.sindelar.cssr@gmail.com

Celoroční nabídka pro děti, mládež, studenty a další zájemce

Výlety do přírody, za poznáním, kulturou apod. V prostorách farnosti pořádáme občas malé koncerty, divadlo, přednášky či promítání filmů. Jednou týdně se schází biblický kroužek, studentský pěvecký sbor Janáček a studentský klub. Nabízíme také duchovní vedení, bohoslužby či udílení svátostí. Připravujeme půjčování zajímavých knih, DVD a CD.

Ne 27. 05. 10:00 „První sv. přijímání dětí“, mše sv., kostel Nejsvětějšího Vykupitele, Rennweg 63

So 09. 06. 11:00 „Udílení svátosti biřmování“, chrám P. Marie na Nábřeží, Passauer Platz 1

Po 25. 06. 09:30 „Školní mše sv.“, kostel Nejsvětějšího Vykupitele, Rennweg 63

Vyplněné přání

Působit jednou ve Vídni bylo přání, které měl odmala host dnešního rozhovoru, J. E. Peter Mišík. Tehdy ovšem netušil, že se jeho přání stane nejen skutečností, ale že bude v rakouské metropoli zastupovat svoji rodnou zemi jako nový velvyslanec. Rozhovor s panem velvyslancem probíhal v srdečné a uvolněné atmosféře dvojjazyčně – česky a slovensky – a i tím jakoby symbolicky zapadl do kontextu jubilejního roku 2018.

Poprvé jsem měla možnost se s Vámi setkat na koncertě věnovaném jubileu bývalého ministra zahraničních věcí ČR pana Karla Schwarzenberga, který pro něj uspořádal Kulturní klub v Karlskirche ve Vídni v prosinci 2017. Jak dlouho jste již byl tehdy ve funkci velvyslance SR v Rakousku?

J. E. Peter Mišík: Velvyslancem jsem od srpna 2017, v říjnu jsem odevzdával pověřovací listiny do rukou rakouského prezidenta Alexandra Van der Bellen.

Trochu jsem zpozorněla, když jsem si přečetla na Vaší vizitce název instituce – Botschaft der Slowakischen Republik in Wien. Má snad Slovenská republika v Rakousku ještě jedno velvyslanectví? Běžné označení bývá – Velvyslanectví v Rakousku.

J. E. Peter Mišík: Ne, samozřejmě jsem velvyslancem Slovenské republiky v Rakousku, ale protože ve Vídni máme i stále zastoupení při Organizaci pro bezpečnost v Evropě a já jsem vedle funkce velvyslance SR v Rakousku současně i stálým představitelem SR v OSN a dalších mezinárodních organizacích, např. pro jadernou energetiku, jež mají sídlo právě ve Vídni, uvádíme na vizitce Velvyslanectví SR ve Vídni. Původně mívala SR velvyslance pouze pro Slovenskou republiku v Rakousku a dalšího velvyslance při OSN ve Vídni. Protože v roce 2019 bude mít SR předsednictvo v Organizaci pro bezpečnost v Evropě, padlo rozhodnutí, že budu vykonávat obě funkce současně.

Vaše kompetence jsou tedy rozsáhlé a předpokládají, že se můžete „opřít“ o tým spolupracovníků. Kolik jich v současné době je?

J. E. Peter Mišík: Kromě zástupců je zde diplomatka, která má na starosti evropské záležitosti, další diplomatky jsou pro ekonomiku, vnitřní politiku. Máme zde samozřejmě i konzulární oddělení. Pro činnost v mezinárodních organizacích mám k dispozici další tři kolegy. V neposlední řadě

spadá do kompetence velvyslanectví i Slovenský inštitút.

Určitě jste jako dítě neměl cíl být velvyslancem. Jakým směrem se ubíraly Vaše představy o budoucím povolání?

J. E. Peter Mišík: Jako dítě jsem chtěl být kosmonautem, potom následovalo přání být letcem. Ale postupně jsem se dostával „na zem“. A to tak, že jsem vystudoval po maturitě obor herectví na VŠMU (Vysoká škola múzických umění) v Bratislavě a pět let jsem hrál v Divadle Andreja Bagara v Nitře (1987-1992). A právě v devadesátých letech se se vznikem Slovenské republiky otevíraly nové možnosti. Měl jsem vždy vztah k historii, zajímal jsem se o jazyky, ekologii, politiku, a to mě přivedlo ke studiu na Institutu mezinárodních vztahů Právnické fakulty Univerzity Komenského v Bratislavě.

Jaké role jste ztvárnil v divadle v Nitře? Hrál jste také někdy ve filmu?

J. E. Peter Mišík: Upřímně řečeno, nevzpomínám si přesně, ale byly to role úměrné mému tehdejšímu věku – měl jsem kolem dvaceti pěti let, takže převažovaly jistě role milovníků a bojovníků. Ve filmu jsem také hrál, ale více v televizních inscenacích.

Odkud pocházíte?

J. E. Peter Mišík: Narodil jsem se v Bratislavě.

Jak jste jazykově vybaven? Učil jste se cizí jazyky jen na Slovensku, anebo jste byl na nějaké stáži v zahraničí? Známa jsou vyjádření úspěšných českých tenistek, které se v Praze učily anglicky a myslely si, že tento jazyk ovládají, ale při prvním výjezdu na turnaj do USA zjistily, že vůbec nerozumějí.

J. E. Peter Mišík: Než jsem nastoupil na Ministerstvo zahraničních věcí, uměl jsem německy a anglicky. Němčinu jsem se učil na gymnáziu, angličtinu jsem se učil sám. Němčinu jsem

J. E. Peter Mišík

si zdokonaloval pravidelným sledováním rakouské televize, takže jsem si vlastně už odmala zvykal na tento jazyk. Angličtinu nejprve jako samouk, potom jsem si platil nějaké jazykové kurzy a ono to vlastně nějak pak přišlo. Snažil jsem se také v tomto jazyce číst, četl jsem hodně odborné literatury, ale i historické věci. Aktivně jsem ale začal komunikovat anglicky, až když jsem nastoupil do diplomatických služeb.

Vaše profesionální kariéra v diplomatických službách začala v roce 1993, o tři roky později jste působil jako zástupce velvyslance v Berlíně, dále v Bonnu, poté jste byl ve funkci generální konzula SR v Mnichově, stálým zástupcem SR při EU v Bruselu. Od roku 2014 jste byl ve funkci ředitele Odboru zahraničních vztahů v Kanceláři prezidenta SR, dále generálním ředitelem Politické sekce Ministerstva zahraničních věcí a evropských záležitostí SR. Jak jste „přišel“ k postu velvyslance SR v Rakousku?

J. E. Peter Mišík: V rámci ministerstva zahraničních věcí jsou vypsány konkurzy na uvolněná místa v zahraničí a pokud jde o místo velvyslance, dává ministr vládě návrhy na velvyslancké posty. Také já jsem byl osloven panem ministrem, přivítal jsem to velmi rád, trochu se mi splnil sen. Nedoufal jsem, že bych dostal takovou šanci. Pro mě bylo Rakousko vždy branou do svobodného světa.

Jak vypadá Váš běžný pracovní den? Samozřejmě se liší od zaměstnání, kde se začíná v osm devět hodin a končí po páté odpoledne.

J. E. Peter Mišík: První věcí, kterou

dělám po příchodu, je pročtení tisku. Následují porady s mými zástupci, kdy konstatujeme, co nás ten který den čeká – termíny, setkání atp. Mimo toho se snažím hodně vycestovávat z Vídně do celého Rakouska, kde se setkávám nejen s rakouskými partnery – primátory, starosty –, ale je-li možnost, i se slovenskými partnery, kteří v Rakousku v tom kterém místě působí. Je zde bohudíky také mnoho přednášek, diskusí, kterých se účastním, dále společenský život – recepce, koncerty. Takže aktivit je opravdu dosti.

Když jsem před lety dělala rozhovor s Vaším předchůdcem prof. Klimkem, řekl mi, že rád opouští budovu rezidence bez ochranky, a to nejraději ve večerních hodinách při procházkách okolím Schönbrunnu, aby si provětral hlavu. Máte svého bodyguarda?

J. E. Peter Mišík: Každý máme své rituály. Já si rád čistím hlavu při běhání.

Uvedl jste, že jste vlastně „znal“ Rakousko od svého mládí prostřednictvím sledování rakouské televize. Nyní zde na jistou dobu bydlíte, jak přijala tuto změnu bydliště Vaše rodina?

J. E. Peter Mišík: Moje rodina, to je moje manželka a dva synové, kteří již nejsou malé děti. Starší syn má jednadvacet let a studuje v Mnichově, druhý syn má šestnáct a studuje zde ve Vídni na Gymnáziu Komencký. Manželka mluví také německy a je zde spokojená, takže celé to „přesunutí“ proběhlo velmi hladce. Vlastně jsme se stěhovali během jednoho dne a druhý den jsme neměli pocit, že bychom se někam stěhovali, tedy do ciziny. Hraje zde samozřejmě velkou roli nejen geografická blízkost, ale především mentální kultura. A navíc musím dodat, že když jedeme lyžovat do Alp, je tam snad více Slováků než Rakušanů, takže i to stírá pocit toho, že jsme vlastně v cizině.

Jak často jezdíte soukromě do Bratislavy, na Slovensko?

J. E. Peter Mišík: Podle potřeby, nejsou to pravidelné výjezdy, někdy jedeme jedenkrát za čtrnáct dní, když je tam potřeba něco rodinného zařídit či něco nakoupit. Ale protože je to tak blízko a my můžeme vlastně vyjet „kdykoliv“, snažíme se spíše výjezdy

obracet do Rakouska a objevovat ho pro nás. To pokoušení je opravdu velké, a proto se snažím vymýšlet v tomto objevování zajímavý program.

Po smutné události v Bratislavě – vražda mladého novináře Jána Kuciaka a jeho snoubenky – demonstrují tisíce lidí nejen v Bratislavě, ale i v českých a moravských městech. Velké demonstrace byly např. v Brně, kde nejen studuje celá řada slovenských studentů, ale v různých profesích zde působí mnoho Slováků. Zaznamenali jste po této události také na velvyslanectví příchod zástupců slovenských spolků, kteří Vám předávají svoje vyjádření k předmětné kauze?

J. E. Peter Mišík: Tato událost pohnula každým. V neděli 4. března 2018 jsme zde na ambasádě uspořádali pietní akt, kterého se zúčastnili zaměstnanci i Slováci žijící ve Vídni. Rys sounáležitosti a odmítnutí násilí toto setkání charakterizovaly. Bylo zde asi sto lidí, blízkost Bratislavy způsobila, že spousta Slováků odjela z Vídně přímo tam.

Mohla by se promítnout tato událost na snížení zájmu o Slovensko, z hlediska turistiky? Může se mezi lidmi rozšířit obava, že to v Bratislavě není bezpečné, tedy tam raději nepojedou?

J. E. Peter Mišík: Zatím jsem se s ničím podobným nesetkal. Naši obchodní partneři byli samozřejmě překvapeni, že se něco podobného událo v zemi, kde jsou mírumilovné poměry. Ale právě z těchto proudů jsem pocítil sdělení, že to Slovensko zvládne a zvládá a že tedy nejsou reálné obavy, že by situace byla nestabilní.

V průběhu rozhovoru jste uvedl, že toto povolání máte rád a s tím i spojené časté cestování. Cestujete rád i privátně, anebo dáváte přednost dovolené, kdy totálně relaxujete – dolce far niente např. u vody, moře, na louce? Anebo volíte zlatý střed – kombinace totálního nicnedělání a pak „objevování“?

J. E. Peter Mišík: Patřím k typu člověka, který se věnuje spíše tomu objevování. S manželkou podnikáme túry, objevujeme krásu regionů, jednotlivých míst, krásu památek, kultury. Takto uvažujeme, když si plánujeme dovolenou.

Jakým sportům se kromě turistiky věnujete?

J. E. Peter Mišík: Rád lyžuji, manželka pochází z Tater, takže k tomu bylo blízko, dnes sjíždíme Alpy. Jak už jsem uvedl, pravidelně běhám, dříve to bylo třikrát čtyřikrát za týden, teď je to trochu méně. V zimním čase jsem ve fitness centru.

Vystudoval jste herectví, tedy orientace na muzický směr. Máte také nějaké technické sklony?

J. E. Peter Mišík: Nejsem moc technicky zručný, ale k technice mám vztah. Zajímám se o vesmír, fyziku.

Otázka byla záměrná, neboť jsem se dočetla, jak jste vyjádřil svoji hrdost nad tím, jak zástupci slovenských firem prezentovali v USA inovace a technologii ze Slovenska.

J. E. Peter Mišík: Ano, máte pravdu, velmi mě nadchl např. projekt létajícího automobilu.

Ke studiu herectví patří i průprava hudební, taneční. Jak jste byl v těchto oblastech dobrý, či stále ještě jste?

J. E. Peter Mišík: Pro výbavu herce jsou tyto obory povinné. Zazpívám, zahraji i na kytaru, ale nejsem v tom třída. Vedle těchto aktivit jsme museli umět také jezdit na koni.

Letošní rok s číslicí „osm“ na konci nám sám „naprogramoval“ jednotlivá výročí – 1918, 1938, 1968. Slovenská a česká ambasáda pořádají společně několik akcí v Rakousku, popř. ve Vídni.

J. E. Peter Mišík: Velkou akcí je společný koncert v Karlskirche 19. 4. 2018, věnovaný vzniku první republiky. Následovat budou diskusní večery, vědecké konference při příležitosti 100. výročí založení Československé republiky.

Má slovenská ambasáda podchyco, kolik je zde Slováků?

J. E. Peter Mišík: Vzhledem k tomu, že dnes již neplatí nějaký předpis registrace, mohu uvést jen přibližná čísla. V Rakousku žije asi osmdesát tisíc Slováků, z toho deset tisíc ve Vídni.

Máte ve své knihovně i české autory v originále, tedy češtině? Jste z generace, pro kterou nebyl jazykový problém slovenština-čeština, neboť v českých zemích diváci nadšeně

sledovali vynikající slovenské televizní inscenace, na Slovensku se běžně promítaly české filmy. Jaká je situace dnes na Slovensku? Rozumějí mladí češtině?

J. E. Peter Mišík: Myslím, že ano. Víím, že Slováci se rádi dívají na programy ČT 1 a ČT 2, rovněž poslouchají i vysílání českého rozhlasu. V mé knihovně jsou knihy v češtině.

Jakou přezdívkou jste měl ve škole?

J. E. Peter Mišík: Říkali mi Miši, Miško.

To mě trochu zklamalo, předpokládala jsem originálnější „jméno“.

Ovládáte „Wienerisch“, vídeňský dialekt? Zažil jste situace, kdy s Vámi někdo takto mluvil a Vy jste rozuměl „Bahnhof“?

J. E. Peter Mišík: Je to pro mě velmi těžké, skutečně jsem zažil takovou situaci, ale ten partner brzy sám poznal, že nevím, o čem je řeč, a přešel do spisovné němčiny. Možná časem se tyto moje dovednosti zlepší.

Kdy jste byl naposledy v divadle?

J. E. Peter Mišík: Naposledy asi v prosinci minulého roku. Činohru moc ne navštěvuji, zítra ale jdu v Bratislavě na hru *Richard III.* Ve Vídni dávám přednost hudebním scénám. Nemohu tedy srovnat např. současnou činohru ve Vídni, v Německu s činohrou na

Slovensku. Ze svého hereckého života však víím, že německé, tedy i rakouské divadlo je postaveno především na preciznosti, slovenské na emocionální rovině. Slovo ve slovenském divadle nebyla jen myšlenka, ale také hodně spontánnosti. Právě tato stránka byla oceňována na divadelních festivalech při představeních slovenského divadla. Naše divadlo vychází ze školy Stanislavského (K. S. Stanislavskij – ruský režisér, divadelní pedagog a teoretik), divadlo německé z brechtovské tradice (B. Brecht – německý básník, režisér, teoretik divadla – koncepce epického divadla).

Studující oboru herectví se mj. učí „proniknout“ do postav, které na scéně ztvárňují. Jako diplomat musíte rovněž odhadnout svého partnera při jednání. Kdy Vám nejvíce pomohla Vaše profese herce při diplomatických jednáních? Budoucí diplomaté však musejí absolvovat také nějaké kurzy z oboru psychologie, rétoriky atd.

J. E. Peter Mišík: Máte pravdu, je to pro mě výhoda. Netrpím např. trémou při veřejných vystoupeních, protože jsem se jako herec „učil“ techniky zvládnutí těchto situací, abych mohl podat co nejlepší výkon. Protože herec pracuje se slovem, dovede lépe strukturovat své výpovědi a také způsob, jak je „předat“. Samozřejmě i bu-

doucí diplomaté se musejí naučit určité techniky komunikace. Každý diplomat si musí velmi hlídat to, co sděluje, aby právě to, co chce sdělit, bylo přesně pochopeno. Bohužel někdy dochází k situaci, že diplomaté, ministři, mluví hodně, ale v podstatě nic „neprozradí“. Ne vždy je dobré mluvit krátce a jasně, protože tu vznikne nebezpečí, že se nějak zamotáte a tisk Vaše vyjádření interpretuje úplně jinak. Chcete-li se vyhnout nerozuměním, je nutné zopakovat to, co Váš partner směrem k Vám řekl, a tak se ujistíte, že jste ho správně pochopil.

Při rozhovoru s bývalým velvyslancem ČR v Rakousku, spisovatelem dr. Jiřím Grušou jsem se dozvěděla, že v Rakousku v zimním období jsou pozváni zástupci diplomatických misí v Rakousku na společné lyžování do Alp. Pan velvyslanec Gruša sice do hor jel, ale zatímco ostatní s elánem lyžovali, on seděl nadšeně v horském hotelu při kávě. Konalo se letos něco podobného?

J. E. Peter Mišík: O lyžovačce v Alpách nic nevím, bude-li někdy, rád se jako lyžař zúčastním. Pro diplomaty bylo organizováno setkání v říjnu ve Štýrsku.

Děkuji Vám za rozhovor.

Rozmlouvala dr. M. Brandeis

VÝTVARNÉ UMĚNÍ

Retrospektivní výstava Františka Kupky ve Francii

V Paříži začala velká retrospektivní výstava Františka Kupky, který patří k průkopníkům abstraktního malířství. Kupka (1871-1957) většinu svého života strávil na pařížském předměstí Puteaux, pochován je na hřbitově Père-Lachaise. Výstavu připravila ve spolupráci s francouzskými a finskými partnery Národní galerie v Praze. Představí malířovo dílo v celé jeho šíři, od raných prací z devadesátých let 19. století až po abstraktní práce z padesátých let 20. století.

Výstava v pařížském Grand Palais potrvá do konce července, od září se představí v pražské Valdštejnské jízdárně a příští rok v Helsinkách. Pražská výstava tak vedle děl ze sbírek Národní galerie uvede četné práce ze sbírky pařížského Centre Pompidou, newyorského Guggenheimova muzea nebo vídeňské Albertiny.

Dnes platí Kupka zejména za nejlépe prodávaného českého umělce. Nejdrážše se zatím prodal jeho obraz *Vzlet*,

a to v roce 2016 ve Stockholmu za v přepočtu 68,7 milionu korun.

František Kupka

Na problematiku života v turisticky vyhledávaných lokalitách se letos zaměří i Česko-Slovenský výstavní pavilón na mezinárodním bienále architektury v Benátkách

UNES-CO tak se jmenuje projekt výtvarnice Kateřiny Šedé, během kterého by se do centra Českého Krumlova měl opět vrátit běžný život. Byť zatím jen pouze prostřednictvím brigádníků a na zkoušku. „Hlavní myšlenka projektu je především upozornit na město, které je dlouhodobě na seznamu UNESCO, a na jeho problémy. Chtěli bychom přijít i s představou řešení, která by městu v budoucnu pomohla.“

Problémy vidí i samotný Krumlov, který se na projektu aktivně podílí. K turisticky atraktivnímu místu přistoupila Kateřina Šedá jako k vyloučené lokalitě, protože právě mezi dvěma zdánlivými protipóly vidí podobnost. „Na první pohled může to moje srovnání působit absurdně. Srovnávat vyloučenou lokalitu a jedno z nejkrásnějších měst. Ty prvky jsou ale opravdu shodné. Jsou tam domy, ve kterých nikdo nebydlí, obchody, které nikdo nepotřebuje. Sedmatřicet obchodů se šperky pravděpodobně v centru města nepotřebujete. Jsou tam ulice, ve kterých se lidé spíše vzájemně vyhýbají, než aby se snažili potkávat. Na základě shodných prvků jsem se rozhodla, že k tomu přistoupím jako k vyloučené lokalitě a přijdu s řešením, které se většinou používá pro vyloučené lokality. To znamená, že nabídnu obyvatelům startovací byty přímo v centru. Většinou se nabízejí mladým rodinám nebo sociálně slabším. Pracovní místo, které Krumlov nejvíce potřebuje, jsem definovala jako pozici, na které provádíte normální život. My tedy hledáme jednotlivce a rodiny do startovacích bytů, kteří by v centru města v největší turistické sezóně provozovali normální život. A za to jim budeme platit honorář.“ A ten normální život, ať už jde o věšení prádla nebo procházky s kočárkem, pak uvidí v přímém přenosu návštěvníci Česko-Slovenského pavilónu na mezinárodním bienále architektury v Benátkách.

„Česko-Slovenský pavilón v Benátkách se změnil v sídlo firmy UNES-CO, to je trochu taková parodie na organizaci UNESCO. A v pavilónu by měl běžet přímý přenos přímo z ulic Krumlova, kde probíhá to, čemu říkám »za-

Kateřina Šedá

teplování« města pomocí aktivit. Měl by tam sedět i nějaký náš zaměstnanec, který poskytne materiály a ukáže, jakým způsobem rodiny zaměstnáváme a co můžou provozovat. Pro mě bylo důležité dát nějakou jednoduchou linku k tomu UNESCO, protože Benátky jsou na tom ještě hůř než Krumlov. Myslím si, že benátské bienále trpí něčím podobným, přehlceností informací. Pro mě je tak důležité jednoznačně a rychle předat návštěvníkovi myšlenku, o kterou mi jde.“

Problém se dotýká mnoha míst, českých i zahraničních, a nevyhnulo se ani centru české metropole. „Praha je stejně dlouho dobu na seznamu UNESCO jako Český Krumlov. Nedávno jsem měla schůzku s panem Skalickým z odboru památkové péče. Řešili jsme, jak by se mohla Praha do projektu zapojit. Má podobný problém, centrum je téměř vysídleno, nikomu to nevyhovuje, myslím, že toto nechťejí ani turisté. Myslím si, že jedna z mála možností, jak život do centra vrátit, je právě nabídnout prostory jako startovací byty pro studenty, mladé rodiny apod. Jiná možnost, jak vrátit do města autenticitu, prostě není.“

Krajinářství v pojetí mladé generace

Výstavou osmi výtvarníků *Rozbřesk*, která trvá do 27. května, představuje Východočeská galerie v Pardubicích současnou tuzemskou krajinářskou tvorbu. Všichni autoři, až na jednu výjimku, se narodili na konci osmdesátých let a na začátku devadesátých let minulého století a spojuje je tedy určitý generační pohled na věc. Žánrově se jejich tvorba pohybuje od přesných realistických přírodních vzhledů až po nejrůznější fantaskní vize.

Adam Kašpar chápe přírodu v celé její největší hloubce bez lidské přítomnosti. Propletené kořeny, kmeny obrostlé mechem a divoká bystřina deroucí se mezi kameny evokují takřka prehistorické tajemno. Jediným živočichem, se kterým se je možné na jeho plátech setkat, je gigantický divočák s pootevřenou rudou tlamou s dravými kly. Zvíře vypadá spíše jako prehistorický predátor než obyvatel našich hvozdů.

Ivana Mrázková zahalila svou krajinu ještě více do inverzních oparů a cárů mlhy. Na oleji *Orlické hory* vytvářejí studené barvy dojem toho, že chlad přetéká z díla do interiéru a vstupuje do člověka, který se na obraz dívá.

Michal Nagypál do obrazů vkládá i kritiku devastace přírody a otevírá ekologickou otázku. Olej *Kalamity* ukazuje vytěženou a zplundrovanou paseku, pod inkoustově temnou oblohou a nukleárním sluncem. Takhle asi bude vypadat krajina po atomovém výbuchu.

Eva Vápeníková stojí mimo vzpomínanou generaci a vymyká se také výtvarným pojetím. Krajinu vidí více jako rozostřený horizont, v některých momentech její vize evokují první archaické fotografické pokusy.

Podobnou cestu volí i Lenka Falušiová a Alena Kožená, které však využívají kontrastu pouze černé a bílé barvy.

Klasické krajinářství má v Čechách velmi silnou tradici. Období romantismu či realismu určilo jisté estetické hodnoty a jména jako Slavíček nebo Chittussi mají dodnes velkou váhu. Tradice je sice důležitá, ale často dalším generacím tvůrců svazuje ruce. Pardubická výstava však ukazuje moderní krajináře coby sebevědomé a emancipované tvůrce, kteří jdou vlastní cestou.

(mk)

Představujeme u příležitosti jubilea

Jiří Kovanda (* 1. 5. 1953, Praha)

Jiří Kovanda dnes patří k těm českým umělcům, kterým se dostává uznání na české i zahraniční scéně. K výtvarnému umění se konceptuální umělec Jiří Kovanda poprvé dostává již v patnácti letech. Je znám pro své objekty, instalace nebo intervence do prostoru vytvořené z nalezených materiálů, ale i performance či akce, kde reaguje na daný prostor nebo situaci a vybízí k účasti nic netušící kolemjdoucí. V osmdesátých letech se odvrací od konceptu k médiu malby. Od počátku devadesátých let vytvářel opět minimalisticky laděné instalace. Pro jeho tvorbu jsou charakteristické performance, akce, instalace a díla, kde je více kladen důraz na obsah než na formu. Sám se kdysi označil ironicky za nedělního malíře, jeho díla ale prakticky nejsou čistě malířská, kombinuje více médií a nejčastěji pracuje v případě obrazů s koláží. Zajímá se o všední náměty, pocity, vztahy a předměty, kterým dává pomocí jemné manipulace nový rozměr. Jiří Kovanda je nejúspěšnějším výtvarníkem v Česku podle žebříčku J & T Banka Art Index. Je zastupován galeriemi Krobath (Vídeň), GB Agency (Paříž) a SVIT Praha. Vystavuje v Čechách a především v zahraničí.

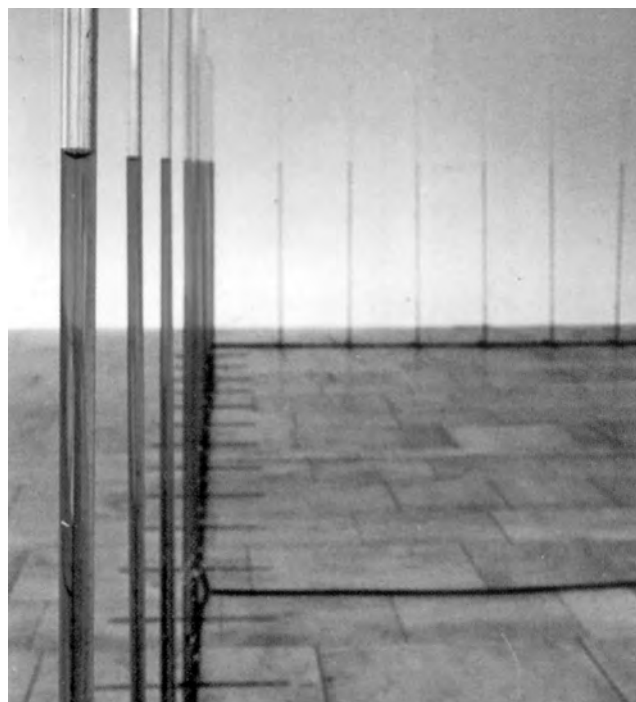
Jiří Kovanda: *Toužení*, 1987, disperze - tempera, plátno

Robert Vlasák (* 15. 5. 1978, Kladno)

Robert Vlasák je výtvarník a sochař. Pracuje jako odborný asistent v Ateliéru přírodních materiálů na Fakultě umění a designu Univerzity J. E. Purkyně v Ústí nad Labem. Ve své tvorbě Vlasák experimentuje s fyzikou různých materiálů a situací. Zajímá se o jevy, jako je například pohyb a rovnováha. Zajímá se o mechanické a optické aspekty věcí, často o jejich elektronické a zvukové aspekty.

Studium: 2001-2003 Fakulta výtvarných umění Vysokého učení technického v Brně, Ateliér nefigurálního sochařství – doc. Jan Ambrůz, 1997-2001 Fakulta užitého umění a designu Univerzity J. E. Purkyně v Ústí nad Labem, Ateliér přírodních materiálů – prof. Jaroslav Prášil, 1992-1996

Střední uměleckoprůmyslová škola v Turnově, umělecké kovářství a zámečnictví – akad. soch. Jan Mastník.

Robert Vlasák, detail z instalace

Aleš Hudeček (* 31. 5. 1973, Uherské Hradiště)

Aleš Hudeček se stal již nepřehlédnutelnou osobností současné výtvarné scény. Náleží ke střední generaci umělců, kteří přinášejí zprávu o tom, že klasická malba je stále živá. Poprvé na sebe výrazněji upozornil již během studií na Katedře výtvarné tvorby Ostravské univerzity. Na obrazech z konce devadesátých let Hudeček už pracoval s fotogra-

Aleš Hudeček: *Šimráni*, 2002, kombinovaná technika, papír

fii. A právě využití fotky a následné narušení původního námetu zásahem čehosi nepatřičného se stane do budoucna jedním z typických prvků Hudečkových obrazů. Aleše Hudečka zajímá čára – kresba, barva – barevná plocha a barevný akord, světlo, tedy to, co dělá malbu malbou. Pro Hudečkovy obrazy je charakteristické řešení linearitu ve vztahu k barevné ploše obrazu, k atmosféře obrazu. Jeho čára, linka, to je jeho mistrovství. Je elegantní, přesná a jistá. K tématům své tvorby Hudeček říká: „Nejzávažnějším

tématem mé tvorby je malba jako taková. Nejsem žádný samozvaný mesiáš, který pouze kritizuje společnost. Vlastně si tím vším řeším svůj osobní výtvarný vhlad. Nedokáži zbavit místní umění jistých problémů, tak jako to nedokázal nikdo přede mnou. Snažím se jen na ně poukázat svým malířským sdělením. A to mě baví.“

Studia: 1987-1990 SUPŠ Uherské Hradiště, 1992-1997 Katedra výtvarné tvorby Ostravské univerzity v Ostravě. Žije a pracuje v Ostravě, vyučuje malbu na SUŠ v Ostravě.

VZPOMÍNKA

Josef Berger ml.

Josef Berger ml byl rakouský malíř, kreslíř a grafik. Narodil se 1. května 1753 v Salcburku, ale vyrůstal v německém Pasově, kde působil jeho otec jako dvorní sochař tamějšího biskupství. V roce 1800 přišel na pozvání Společnosti vlasteneckých přátel umění do Prahy, aby se stal prvním ředitelem nově organizované Kreslířské akademie. Základem výuky ve shodě s dobovou praxí bylo především dokonalé ovládnutí techniky kresby. Žáci procházeli důkladným školením, jehož první fázi představovalo kopírování elementárních předloh, následovala kresba podle sádrových odlitků. Vyšším stupněm byla kresba aktu (výhradně mužského). K samostatnému komponování se žáci dostali až v úplném závěru studia.

Berger přišel na několik let, ale zůstal zde až do své smrti 25. června 1829. Stal se významným a všestranným protagonistou akademického klasicismu počátku 19. století v Čechách. Vytvořil řadu podobizen, historických kompozic, významná je jeho spolupráce se soudobými pražskými sochaři. Bez zajímavosti není ani jeho drobná příležitostná grafika.

Josef Berger ml.: *Spytihněvův soud*, 1818

1. 5. 1963 vznikla Galerie hl. města Prahy

Galerie hlavního města Prahy je česká kulturní – galerijní, vzdělávací a muzeální instituce. Mezi její hlavní poslání patří v první řadě sbírková činnost v oblasti českého umění od 19. až po 21. století, dále pak také péče o pražské pomníky, pamětní desky, veřejně přístupné plastiky, kašny a fon-

tány nacházející se na území hlavního města Prahy včetně jejich údržby a restaurování či umísťování nově zřízených. Kromě stálých expozic je náplní galerie také výstavní činnost, edukační aktivity, lektorské služby apod.

12. 5. 1883 v bývalém kavárenském pavilónu v Poříčském parku bylo otevřeno Muzeum hlavního města Prahy

Důvodem pro založení české muzejní instituce byla snaha zabránit prodeji a vyvážení památek do zahraničí. Hlavním úkolem muzea bylo sbírání a získávání památek, které souvisejí s dějinami Prahy a se životem Pražanů v minulosti. Dalším úkolem výboru bylo najít budovu, ve které by mohly být získané památky vystaveny pro veřejnost.

Roku 1882 byl zakoupen kavárenský pavilón a o rok později bylo muzeum otevřeno pro veřejnost. Kavárenský pavilón, který byl postaven v roce 1876, se nacházel západně od stávající hlavní budovy muzea; roku 1974 musel ustoupit stavbě magistrály. Roku 1883 se prvním ředitelem muzea stal Břetislav Jelínek, amatérský archeolog a sběratel starožitností. Významné zásluhy o muzeum a jeho sbírky měl architekt Antonín Wiehl, který se po celý život věnoval archeologii, sběratelství a ochraně památek.

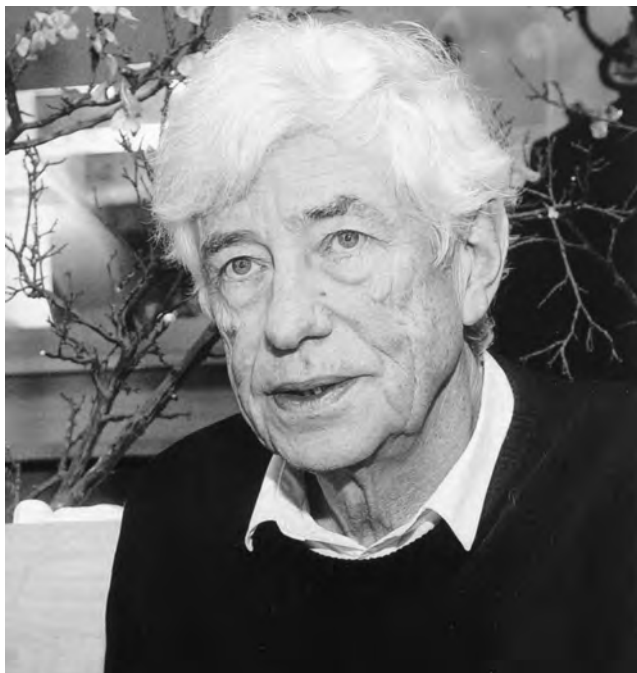
Kavárenský pavilón byl pro sbírky muzea malý a také nebyl dostatečně reprezentativní, proto výbor rozhodl o stavbě budovy nové. Původní plány projektovali architekti Antonín Wiehl a Jan Koula, nový projekt vypracoval Antonín Balšánek. Budova v novorenesančním slohu byla vystavěna v letech 1896-1898 a slavnostně otevřena byla o dva roky později. Je dvouposchodová, tvořená dvěma bočními křídly a uprostřed vystupujícím rizalitem, který je zakončen tympanonem. V něm lze vidět reliéf *Historie s uměním, vědou a řemesly tvoří slávu minulosti naší* od Ladislava Šalouna, na jeho vrcholku je socha *Alegorie Prahy* od téhož autora. Budova je kulturní památkou.

Muzeum se věnuje hlavně historii a prehistorii města Prahy. Její hlavní budova se nachází na Florenci u ulice Křížkova (Praha 8, Nové Město, Na Poříčí 1554/52). Pod Muzeum hl. m. Prahy spadá dále Podskalská celnice na Výtoni, Dům U Zlatého prstenu (Týnská 6), Müllerova vila (Nad Hradním vodojemem 14), Rothmayerova vila (U páté baterie 50), zámecký areál Ctěnice a také Pražské věže, tj. Petřínská rozhledna, Zrcadlové bludiště na Petříně, Staroměstská mostecká věž, Malostranská mostecká věž, Pražská brána, Svatomikulášská městská zvonice a Novomlýnská vodárenská věž.

ARCHITEKTURA

Známka s návrhem Jana Kaplického zahájí edici věnovanou designu

Novou edici příležitostných známek věnovala Česká pošta designu. První ze série – obdélníková známka s hodnotou 35 korun – bude s motivem nerealizovaného projektu Národní knihovny od architekta Jana Kaplického. Autor grafické úpravy Alan Záruba pro známku využil motiv převzatý z letáků, které podporovaly vznik stavby.

Jan Kaplický

Kaplický byl vizionářem moderní architektury, od emigrace v roce 1968 žil v Británii. Kaplický do konce svého života věřil, že se knihovna postaví. Nedožil se realizace ani žádné jiné stavby, které navrhl pro česká města. Zemřel náhle v lednu roku 2009, v den, kdy se jeho ženě narodila dcera.

Studenti architektury navrhovali, jak bude vypadat městské bydlení v budoucnosti

Novátorské formy bydlení se pokoušeli během pouhého dne vymyslet budoucí architekti. Vyzvala je k tomu soutěž Superstudio, která se konala v šesti městech České i Slovenské republiky. Soutěžící měli vymyslet koncept cenově dostupného bydlení v centru města a reflektovat v něm současné společenské fenomény. O osmý ročník soutěže projevilo zájem téměř sto týmů.

Výročí položení základního kamene kostela sv. Markéty v břevnovském klášteře

3. května 1708 byl položen základní kámen k barokní stavbě benediktinského kláštera s kostelem sv. Markéty v Břevnově. Vnitřní zařízení a výzdobu kostela navrhl Kryštofův syn Kilián Ignác Dientzenhofer. Na postranních iluzivně malovaných oltářích v chrámové lodi je sedm velkých obrazů Petra Brandla z let 1715-1719. Na severní (levé) straně směrem od vchodu jsou to obrazy *Smrt sv. Václava*, *Ukřižování* a *Setkání sv. Vojtěcha s knížetem Boleslavem II. u studánky*. Na jižní straně *Přenesení ostatků sv. Otmar*, *Smrt sv. Benedikta mezi řeholníky* a na třetím oltáři dva obrazy nad sebou: *Sv. Prokop* a *Smrt poustevníka Vintíře* (za účasti knížete Břetislava I. a biskupa Šebíře).

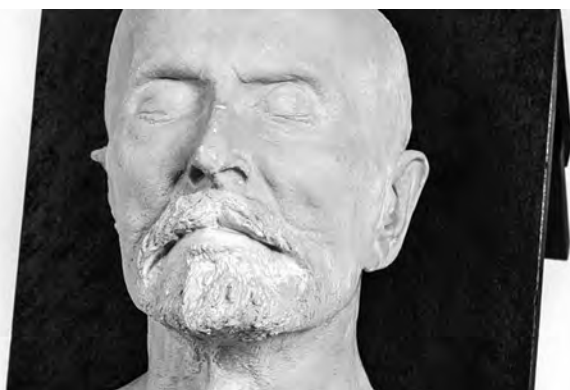
VÝSTAVY

Univerzita Karlova otevřela své sídlo veřejnosti

Univerzita Karlova otevřela v dubnu své historické sídlo Karolinum veřejnosti. Připomene si tak 670 let od svého založení.

Škola se chystá zapojit do akcí, které připomenou nejen její vlastní výročí, ale i 100 let od vzniku samostatného Československa. Nejstarší a největší univerzitu v Česku založil král Karel IV. 7. dubna 1348. Svoji historii škola oslavila již 5. dubna na slavnostním zasedání akademické obce. Pro veřejnost připravila univerzita v letošním roce řadu akcí. Pod heslem Univerzita republiky, republika univerzitě uspořádá k 100. výročí založení Československa například prvorepublikový festival pod širým nebem, různé konference a přednášky. Na výstavě o stoletém soužití univerzity s republikou bude k vidění posmrtná maska prvního československého prezidenta Tomáše Garrigua Masaryka nebo vlajka studentského odboje z konce druhé světové války. Mezi exponáty bude také aktovka, se kterou přišel student Jan Palach v lednu 1969 na Václavské náměstí, než se tam upálil na protest proti lhostejnosti spoluobčanů po vpádu armád Varšavské smlouvy do Československa.

tové války. Mezi exponáty bude také aktovka, se kterou přišel student Jan Palach v lednu 1969 na Václavské náměstí, než se tam upálil na protest proti lhostejnosti spoluobčanů po vpádu armád Varšavské smlouvy do Československa.

Posmrtná maska T. G. Masaryka

Pro návštěvníky bude připravena také Nobelova cena pro manžele Corolovy, kterou se podařilo získat z USA. Jedná se absolventy pražské německé univerzity, kteří v roce 1947 obdrželi cenu za lékařství. Druhou Nobelovu cenu, kterou se univerzita pochlubí, získal v roce 1959 Jaroslav Heyrovský. V expozici budou také zastoupeny věci denní potřeby, jako třeba školní počítač československé výroby z roku 1981, uniforma vojenské katedry z roku 1983 nebo československá antikoncepční pilulka z roku 1965. Výstava se bude rovněž zabývat i současnými politickými tématy, například spory o jmenování profesorů.

Návštěvníci budou mít také možnost zúčastnit se různých vzdělávacích programů. Bude pro ně připravena prohlídková trasa s řadou zajímavostí a výstavou univerzitních insignií, které jsou jinak uloženy v trezoru.

K výročí univerzity i republiky vydá Karolinum několik publikací – například knihy o univerzitě a Praze nebo o prvním prezidentovi Československa Tomáši Garrigue Masarykovi.

(mk)

Museum Kampa představuje díla Jana Zrzavého

Od 24. března mají návštěvníci Musea Kampa možnost zhlédnout známá i méně známá díla malíře Jana Zrzavého, který byl pro mnoho lidí již za svého života legendou. Všechna vystavená díla mají jedno společné – pocházejí ze sbírek soukromých sběratelů.

Jan Zrzavý se narodil 5. listopadu 1890 v učitelské rodině v Okrouhlici-Vadíně jako šesté z devíti dětí. Za svůj skutečný domov však považoval nedaleký Krucemburk. Přestože navštěvoval několik škol, formální vzdělání nikdy nedokončil. V letech 1910-1912 byl členem skupiny Sursum, mezi lety 1918-1924 patřil mezi Tvrdšíjné stejně jako Josef Čapek či Václav Špála. Žil v Paříži, opakovaně se vrátil do Bretaně a Benátek, pravidelně vystavoval i v Praze. V letech 1947-1949 vyučoval malbu na Palackého univerzitě v Olomouci, kde se seznámil právě s Pravoslavem Sovákem. Zrzavý ilustroval řadu knih: *Máj*, *Kytici*, *Shakespeareovy Sonety* a významná byla i jeho scénografická činnost.

Výstava představuje průřez tvorbou Jana Zrzavého. Ve čtyřech výstavních místnostech tak lze nalézt všechny nejdůležitější okruhy malířova díla. První místnost prezentuje raná a radostná díla, jako například stylizované fantastické a biblické krajiny nebo erotické kresby z období okolo první světové války. Zastoupeny zde jsou i stylizované ženské postavy evokující různé pocity a nálady. Ve druhé místnosti se nachází náboženské postavy Jana Křtitele a Krista a biblické motivy včetně Svaté večeře a výjevu Adama a Evy. Třetí a čtvrtou místnost zaplnily krajiny z Bretaně, Čech, Vysočiny i Ostravska, z římské Via Appia a z Benátek. Vyznačují se absencí postav, které zde buď vůbec nikdy nebyly, nebo scénu již opustily. Obrazy tak připomínají zátiší, na kterém se místo ovoce a dekorací vypínají stromy, kříže, studny či lodě pohupující se na vodě v závětrí přístavu. Benátským krajinám pak dominuje geometrie. Ve středu čtvrté místnosti visí i panely s malířovými citáty, mezi nimiž mohou návštěvníci volně procházet a číst si. Slovy Jana Zrzavého: „Barva jest psychickou silou, jest viditelnou duší.“ „Malíř profesionál napodobuje život, umělec jej tvoří.“

Jan Zrzavý nebyl realistickým malířem, denní světlo ani motiv před sebou nepotřeboval. Tvořil především v noci podle své paměti a přípravných kreseb, kterých ke každému dílu vytvořil velké množství. Jeho obrazy však nejsou spontánní, jejich stavbu vždy velmi pečlivě komponoval.

Jan Zrzavý zemřel 12. října 1977 v Praze, pohřben je v Krucemburku. Jeho obraz coby starého pána vykračujícího si s hůlkou a baretem po zámeckých schodech ke svému ateliéru však žije v srdcích mnoha lidí dodnes.

Výstava děl Jana Zrzavého bude otevřena do 1. července tohoto roku. Museum Kampa ji připravilo téměř současně s velkou retrospektivou Pravoslava Sováka, který působil jako asistent v Zrzavého ateliéru v době jeho krátkého působení na Univerzitě v Olomouci a jemuž byl Zrzavý inspiračním zdrojem. K výstavě jsou připraveny doprovodné programy ve formě komentovaných prohlídek či dílny pro rodiče a děti.

(mk)

Tajemství vesmíru v Museu Kampa

Nebývá obvyklé, aby se výtvarník inspiroval matematikou a vědou o pohybu vesmírných těles. Vladimír Škoda je výjimkou a jeho výstava, která je k vidění v pražském Museu Kampa pod názvem *Vladimír Škoda – Mysterium Cosmographicum – Johannes Kepler*, odkazuje k prvnímu ze spisů astronoma Johannese Keplera, v němž propočítává tajemství vesmíru.

Výstavní interiéry prezentují nitro vesmíru, který výtvarník vytvořil podle svých představ. Těžké ocelové koule stojící v řadě evokují valící se roj meteoritů, černě patinovaný ocelový „míč“ s měděnými a stříbrnými prvky symbolizuje lunu a pětice kulatých předmětů (*Pět platónských těles I*) odkazuje k ideji antického myslitele, totiž že kvintet dokonalých geometrických těles vytváří harmonii vesmíru.

Ve velkém sále se osobní vesmír promění z makrokosmu v mikrokosmos. Díky zavěšeným vypouklým zrcadlům z nerezové leštěné oceli hledí divák na sebe. Jeho obraz se v nich však deformuje, stává se v podstatě jakýmsi vězněm ve vlastním vnitřním světě. Teprve až když projde mezi všemi, dostaví se pocit svobody.

V posledním podlouhlém sále se návštěvník posune vizuálně i duchovně do další dimenze vnímání. Na velké bílé stěně visí dva ocelové kotouče. Ten černě natřený s mnoha otvory nese název *Nebeská klenba*. Jako by se díval v hluboké noci kolmo nad sebe. Možná že takhle by se dala hmotnou formou vyjádřit teze Immanuela Kanta, že hvězdné nebe nade mnou a mravní zákon ve mně jsou opěrnými body jedinice.

Druhý artefakt, z pozlacené oceli, autor pojmenoval *Sluneční kotouč*. Je to kolo z vozu boha slunce Héliá, jenž každý den žene své spřežení z východu na západ.

Výstava bude v Museu Kampa přístupná do 3. června. (mk)

Malířský štětec Jindřicha Vlčka stojí proti vojenské pušce

Litografie, akvarely nebo olejomalby malíře Jindřicha Vlčka (1885-1968) představuje na výstavě *Malíř ruských legií* Galerie moderního umění v Hradci Králové.

Jindřich Vlček, který byl žákem malíře a grafika Hanuše Schwaigera, se zajímal o kreslení a malování již od mládí. Neodradilo ho od toho ani to, když ho císař povolal do svého vojska na ruskou frontu. Díky tomu mohl z první ruky zachycovat obyčejný válečný život vojáků jak z rakousko-uherských oddílů, tak i československých legionářů, v jejichž družinách posléze působil. V poválečné výtvarné tvorbě Jindřicha Vlčka se výrazně projevilo to, že se usadil v Hradci Králové. Především ho zajímala romantická městská zákoutí, na kterých jako by čas zůstal stát.

Expozice však klade důraz především na autorovu tvorbu válečnou, neboť jí vztahuje ke stoletému výročí vzniku republiky. Vlčkovy silné výtvarné stránky byly hlavně v dynamice figury a expresivitě výrazu – příkladem je olejomalba *Legionářská hlídka*, která zachycuje postavu vojáka napůl vztyčeného na koni a hledícího směrem k hořící vesnici. Sugestivní atmosféru podtrhují jak napětím spojený člověk a zvíře, tak plameny rudě zbarvená obloha. Podobně působí i olej na plátně *Rozvědčík*, který vyjadřuje především naléhavost. Tu malíř vygradoval v dílech zaměřených na vykreslení utrpení civilního obyvatelstva. Obrazy *Běženci* a *Protiválečný motiv* svojí nadčasovostí překračují děje první světové války. Dva uprchlíci jdou s rancem a dítětem v náručí bezútešně spálenou zemí. Matka sedí u cesty s ležícím dítětem na peřince. Spí batole, nebo už zemřelo zimou a hladem? Takové scény zná většina z nás zatím jen ze starých obrazů, ale lidé z Ukrajiny, Sýrie, Somálska nebo z Afghánistánu je nyní prožívají každý den.

Městské litografie představují naopak zcela jiný svět. Soubor *Hradec Králové – grafický cyklus* působí jako ze starých románů doby romantismu. Pohledy na zasněžené město, tajemné křivolaké uličky nebo katedrální kostel svatého Ducha na hradeckém náměstí jsou zbaveny jakékoliv lidské přítomnosti. Jako by si chtěl malíř vytvořit vlastní mikrokosmos bez válek a konfliktů.

Výstavu *Malíř ruských legií* je možné navštívit v Galerii moderního umění v Hradci Králové do konce května.

(mk)

Krajiny času Pravoslava Sováka

Je už téměř pravidlem, že mnozí čeští tvůrci na sebe výrazně upozornili a upozorňují v zahraničí a v jejich rodné zemi není o jejich díle mnoho známo. To se týká i Pravoslava Sováka, jehož retrospektivu otevřelo Museum Kampa.

Pravoslav Sovák je mezinárodně uznávaný grafik, malíř a v poslední době i fotograf. Prosadil se výjimečnými grafickými soubory, experimentálními technikami, ale i jako pedagog Kunsthochschule v Kolíně nad Rýnem, kde jeho ateliérem prošla řada velmi výrazných autorských osobností. Jeho dílem prostupuje nostalgie a snaha zachytit určitou náladu – měst, krajin, pobřeží. Ale i jemný humor.

Dokládá to i výstava v Museu Kampa, jež představuje výběr nejvýraznějších prací prezentovaných podle vnitřní spřízněnosti. Ukazuje také, jak autor konkrétní motivy ztvárňoval v různých časových etapách. „Města, ta jsem maloval rád, přitahovala mě,“ říká dvaosmdesátiletý malíř, jenž zpodobnil na plátně genius loci Paříže i New Yorku, jak dosvědčují mj. velkolepé *Walls*. „Kdysi za války a těsně po ní mě lákaly i okrajové čtvrti Prahy, kde se město stýkalo s krajinou, s tím jsem rád pracoval. Ale dnes je to už jiná pohádka,“ dodává malíř, jehož nyní zajímají koláže. I ty mohou návštěvníci na Kampě vidět.

Jeho dílo nabízí úžasnou exkurzi napříč časem i různými místy světa. Kresby krajin, opuštěných pláží a městských zátiší občas připomenou náladou Jakuba Schikanedera, pozoruhodné jsou barevné lepty mrakodrapů a abstraktní kompozice vytvářené kombinací tužky, pera, akvarelu a kvaše. „Pravoslav Sovák je člověk naší doby, někdo, kdo ji prožil, kdo se na ni jen nedíval, kdo ji poznal jako velké dobrodružství plné kouzla a strádání,“ napsal o malíři roku 1959 Milan Kundera, jehož citát je připojen k výstavě.

„Sleduji už delší čas systematicky Čechy v zahraničí, takže o Sovákově tvorbě jsem věděl,“ řekl Tomáš Pospisyl z nadace Medy Mládkové na Kampě. „Velká výstava v Mannheimu mě před časem přivedla k tomu, že by měl být i u nás. Snažíme se objevovat různé české umělce venku, před časem to byl Tomas Rajlich žijící v Itálii a Paříži. František Kupka, jehož stálou expozici máme, také vytvořil většinu nejslavnějších děl ve Francii. Pravoslav Sovák v Německu. Je to paradox, naši umělci jsou venku často slavnější než u nás.“

Pravoslav Sovák se narodil v roce 1926 ve Vysokém Mýtě a po studiích na UMPRUM působil jako asistent Jana Zrzavého. Po roce 1948 pracoval v dělnických profesích. 21. srpna 1968 opustil Československo, odešel do Německa a roku 1978 se usadil ve Švýcarsku, kde žije dodnes. Dílo Pravoslava Sováka bylo představeno na celé řadě velkých výstav a je výrazně zastoupeno v mnoha světových galeriích, jako jsou například vídeňská Albertina nebo Muzeum moderního umění v New Yorku.

Výstava v Museu Kampa, která bude otevřena do 25. května, je první retrospektivou v jeho rodné zemi.

(mk)

Pravoslav Sovák: *Westcoast CA.*, 1991, barevný lept, heliografura, suchá jehla, papír

Výstava v Mnichově připomíná šperkařské sympozium v Jablonci v roce 1968

V Mnichově se otevřela výstava připomínající 50. výročí mezinárodního sympozia šperkařů, kteří se v roce 1968 sešli v Jablonci nad Nisou. Představí na sedmdesát děl, která tehdy umělci z východní a západní Evropy vytvořili. Jsou mezi nimi i nezvyklé a experimentální kusy ze stříbra v kombinaci se sklem, břidlicí a polodrahokamy. Díky pražskému jaru se v roce 1968 poprvé sešli umělci vyrábějící šperky z Východu a Západu. Výstava po 3. červnu poputuje do Berlína a posléze do Severočeského muzea v Liberci.

Výstava představí historii Stromovky

Historii jednoho z nejstarších pražských parků Stromovky připomíná výstava Muzea hlavního města Prahy. Na panelech umístěných před jeho vchodem se zájemci budou moci do 1. července více dozvědět také o významných stavbách někdejší Královské obory v Bubenci jako o Císařském mlýně, Rudolfově štolě, Místodržitelském letohrádku nebo Šlechtově restauraci.

Královskou oboru založil zřejmě v roce 1268 český král Přemysl Otakar II. jako loveckou oboru. Její dnešní název je podle zástupců muzea odvozen od části, která sloužila jako štěpnice, německy „Baumgarten“, což je možné přeložit jako Stromovka. Pro veřejnost byla poprvé otevřena v roce 1804.

Vincenc Morstadt: *Královská obora*, kolem 1835

LITERATURA

Jaroslav Rudiš převzal v Lipsku literární cenu

Hned v první den Lipského knižního veletrhu, který hostil na čtvrt miliónu autorů, nakladatelů, ilustrátorů, překladatelů i čtenářů všech generací, zaznamenala Česká republika úspěch. Sedmnáctou Cenu Německých literárních domů převzal Jaroslav Rudiš.

Tato organizace sdružuje literární domy v Německu, Rakousku, Švýcarsku, ale i v Itálii nebo ve Skandinávii a věnuje se propagaci současné tvorby, diskusím o ní i veřejným čtením. Uznání je spojeno s částkou 15 tisíc eur.

Porota ocenila, že Rudiš ve své tvorbě využívá ironie a smyslu pro každodenní obavy lidí, aby ukazoval společnost s pomocí osobitých typů, jež jsou často oběťmi tragikomických událostí. Vyzdvihla, že jeho knihy jsou cool, zároveň zábavné, kritické, politické, poetické, protiburžoazní, kontaktní a svůdné – zkrátka je to „literární rock'n'roll“.

„Z ceny mám samozřejmě velkou radost,“ řekl po slavnostním aktu Rudiš. „Nejde jen o mé knihy, ta cena je i za zprostředkování literatury, za její prezentaci, za čtení, za hledání nových cest. Takže to je určitě i ocenění pro naši skupinu Kafka Band, která pracuje s texty Franze Kafky. V Německu často vystupujeme a nyní pracujeme na druhé desce. Bude inspirována jeho fragmentem *Amerika* a vyjde příští rok.“ Jako součást programu večera skupina Kafka Band samozřejmě vystoupila.

„Na veletrhu má premiéru knížka povídek *Návštěva pana Horvátha*; jde o texty, které jsem napsal německy. V němčině vzniká i můj nový román. Píšu dnes česky i německy a tahle dvojjazyčnost je pro mě důležitá. Patří prostě k historii české kotliny,“ dodal.

Po Ceně společnosti Usedom, pojmenované podle ostrova na pomezí Německa a Polska, kterou Rudiš získal v roce 2014, jde o další uznání jeho tvorby i veřejného působení.

Dlouholetý ředitel veletrhu Oliver Zill, který se spolu s ministrem kultury Iļjou Šmídem a dalšími představiteli města i země Sasko zúčastnil otevření českého stánku, veřejně oznámil, že Česká republika bude hlavním hostem ročníku 2019. „Vnímáme Českou republiku jako nám nejbližšího zahraničního partnera. Navíc s vědomím tradice přijímání české literatury. Naším cílem je představit především nově generace českých i německých spisovatelů,“ řekl po českém pozdravu: „Ahoj!“

Šmíd zase představil program Český rok, který od října 2018 do listopadu 2019 bude prezentovat českou kulturu v německo-jazyčné oblasti. Cílem je zintenzivnit česko-německé kulturní styky a obecně zvýšit povědomí o historii obou zemí.

(mk)

Knihou roku se stala *Opuštěná společnost* Erika Taberyho

Knihou roku 2018 je publikace šéfredaktora Respektu Erika Taberyho *Opuštěná společnost* z nakladatelství Paseka. Zvítězila ve výročních knižních cenách Magnesia Litera, porotci ji vybrali jako nejlepší napříč kategoriemi. Pořadatelé v Národním divadle vyhlásili i vítěze osmi kategorií soutěže, jež má propagovat kvalitní četbu. V té nejsledovanější, v kategorii prózy, zvítězil Josef Pánek s románem *Láska v době globálních klimatických změn*.

Knihou *Opuštěná společnost* zvítězila publicistika po třech letech, kdy hlavní cena patřila próze. Taberyho text

má podtitul *Česká cesta od Masaryka po Babiše* a podle pořadatelů se v ní známý český novinář pokusil popsat nebezpečí, v nichž se tuzemská demokracie ocitla s „nalitím populismu do žil současných politických aktérů“. Tabery řekl, že knihu napsal, protože si přál, aby společnost nebyla úplně opuštěná. Snažil se najít inspiraci, v minulosti je podle něho mnoho lidí, kteří nám předávají svou zkušenost.

Z publicistiky porota vybrala jako nejlepší soubor čtyř esejů Patrika Ouředníka na téma islamismu s názvem *Anti-alkorán aneb Nejasný svět T. H.* Cenu v kategorii dětské knihy získal František Tichý za *Transport za věčnost*. Čtenáři, kterých se do hlasování zapojilo více než devět tisíc, vybrali jako nejlepší knihu životopis herce Tomáše Holého od Oty Karse *Jmenuju se Tomáš*.

V Londýně vychází prestižní kniha o pokladech pražského muzea

Největší poklady Uměleckoprůmyslového muzea v Praze (UPM) představí publikace londýnského nakladatelství Scala Arts & Heritage Publishers v edici, která přibližuje sbírky světových muzeí pohledem jejich ředitelů. Uměleckoprůmyslové museum je první české muzeum, které bylo do edice zařazeno. (Uměleckoprůmyslové museum v Praze získalo nedávnou rekonstrukci své budovy dvaapůlkrát větší prostor pro prezentaci stálých expozic i výstav, než mělo k dispozici do roku 2014.)

Unikátní díla, která pro publikaci vybrala ředitelka muzea Helena Koenigsmarková, jsou také součástí rozsáhlé výstavy *Director's Choice*, která byla k vidění v prostorách muzea a byla prodloužena do dubna. Výjimečně byla přístupná, stejně jako celé muzeum, i o Velikonočním pondělí. Osmatřicet vybraných exponátů v ní doplňuje téměř 300 dalších nejcennějších předmětů ze všech muzejních sbírek a oborů uměleckého řemesla, užitého umění a designu: od nábytku a skla až po oděvní módu, šperk, hračku či fotografii. Výstava zároveň zachytila vývoj uměleckého řemesla od gotiky a renesance až do první poloviny 20. století. „Spousta předmětů sice znají návštěvníci z předchozích expozic, ale na výstavě byly sestavené v chronologických celcích a ukázali jsme i to, jak se předměty užívaly a prezentovaly ve své době,“ uvedla Helena Koenigsmarková.

Jednou z největších a nejvýznamnějších sbírek Uměleckoprůmyslového muzea (UPM), založeného v roce 1885 Pražskou obchodní a živnostenskou komorou, se stala kolekce skla, keramiky a porcelánu. K nejdůležitějším osobnostem, které přispěly k jejímu vzniku, patří mecenáš malíře Josefa Mánesa a spoluzakladatel muzea, průmyslník Vojtěch Lanna. Muzeu každoročně věnoval řadu děl a v roce 1906 právě cennou kolekci skla. Dalším významným dárce, jenž přispěl k jejímu rozšíření, se stal Gustav Pazaurek, který působil nejprve jako ředitel Severočeského průmyslového muzea v Liberci a poté i ředitel muzea ve Stuttgartu. V roce 1932 odkázal UPM dva tisíce kusů skla, představující zejména českou produkci 19. století. Dnes sbírka skla obsahuje přibližně dvacet tisíc předmětů, přičemž dalších dvacet tisíc čítá ještě kolekce keramiky a porcelánu.

Muzeum vlastní také jednu z nejstarších sbírek textilu v Evropě, která soustřeďuje rovněž kolem dvaceti tisíc exponátů, a také velmi početnou kolekci nábytku a dalších užitečných předmětů ze dřeva i dalších přírodních materiálů. Její součástí je i sbírka předmětů z kovů, včetně zlata a stří-

bra, která obsahuje jak klenoty, tak stolní příbory a nádobí, vzácné emaily a liturgické zlatnictví.

K mladším sbírkám patří kolekce fotografií či sbírka hraček, nejmladší je sbírka průmyslového designu, nábytku a bytových doplňků realizovaných podle návrhů domácích i světových architektů a designérů.

Exponáty, které představí londýnská publikace, reprezentují nejzajímavější majetek muzea od gotiky až po současnost. Nechybí proto ukázka z tzv. Karlštejnského pokladu, miska ze zlaceného stříbra pocházející z poloviny 14. století, která je ozdobena rytinami různých ptáků v bojových pozicích. Patří k několika málo zachovaným miskám tohoto typu, které se užívaly jako dary, a dokládá vysokou úroveň zlatnictví v době vlády Karla IV. Karlštejnský poklad objevili na konci 19. století při přestavbě hradu zedníci, nikomu o něm však neřekli a tajně ho prodali překupníkovi. Poté se údajně už jen jeho část objevila na aukci v Berlíně. Na prodej byly více než tři stovky předmětů: šperky a několik nádob, ale především různé knoflíky, přezky a další prvky používané ke zdobení oděvů. Kolekci vydražil F. A. Borovský a poté ji prodal Jindřichu Waldesovi, majiteli pražského podniku Koh-i-noor, který se chystal otevřít vlastní muzeum spínadel. Židovskému průmyslníkovi však v roce 1939 majetek zabavili nacisté a během poválečných událostí byl karlštejnský poklad uložen v UPM. Rodina Waldesových jej získala v roce 1994 v restituci zpět a hned v následujícím roce ho muzeu darovala.

Pozoruhodný osud, do nějž také zasáhla válka a poválečné události, mají například i vzorníky augsburského platněře, známé také jako Thun-Hohensteinská alba. Obsahují kolorované perokresby se vzory brnění a zbroje nejvýznamnější platněřské dílny v Evropě, kterou provozoval v Augsburgu rod Helmschmidů, a ve dvou svazcích zachycují pozdní středověkou a renesanční produkci dílny. Pocházejí ze slavné Thun-Hohensteinské knihovny ze zámku Děčín, kde se nacházely už v první polovině 18. století. V zahraničí byly obě knihy však dlouho považovány za ztracené a tradovalo se o nich, že shořely na sklonku druhé světové války při osvobození. Ve skutečnosti však byla alba v roce 1945 konfiskována jako německý majetek a později předána do sbírky Uměleckoprůmyslového muzea.

Do prestižní londýnské publikace vybrala Helena Koenigsmarková například i biedermeierskou židli s intarzií z ořechové dýhy, která vznikla po roce 1820. Z poloviny 19. století pak pocházejí hedvábné dvoudílné šaty zakoupené od slavné hodinářské rodiny Hainzů, která od roku 1836 působil na Staroměstském náměstí přímo proti orloji – jeho správou a údržbou byla pověřena v šedesátých letech 19. století a vykonává ji dodnes. Ve stejné době byl vyroben i přepychový perkusní revolver barona Antona von Petze. Pochází z dílny patrně nejproslulejšího českého puškaře A. V. Lebedy a je zdobený rytinami podle návrhu malíře Josefa Mánesa. 20. století je pak ve výběru zastoupeno například kávovým souborem, židlí nebo dózou od architekta Pavla Janáka. Ten patřil stejně jako Vlastislav Hofman k českým umělcům, kteří se přihlásili k nově vznikajícímu kubismu a uplatnili ho také v architektuře a užitém umění. Publikace připomene samozřejmě i práce Ladislava Sutnara, který žil od roku 1939 v USA, fotografů Františka Drtíkolu a Josefa Sudka a také ukázkou poválečné československé tvorby.

(mk)

Zemřel překladatel Pratchettových knih Jan Kantůrek

Ve věku devětašedesáti let zemřel překladatel sci-fi a fantasy literatury Jan Kantůrek. Jeho nejznámějším překladem je cyklus *Zeměplocha* od Terryho Pratchetta či knihy o baru Conanovi od R. E. Howarda. Čtenáři i odborníci oceňovali vynalézavost, s níž Pratchettovy humoristické fantasy romány z fiktivního světa *Zeměplochy* Kantůrek převal do češtiny. Musel vymyslet mnoho českých ekvivalentů pro jména postav, jež jsou v angličtině většinou slovními hříčkami. Kantůrek přeložil bezmála stovku titulů.

Zemřel spisovatel a scénárista Zdeněk Mahler, bylo mu 89 let

V devětaosmdesáti letech zemřel v pražské Ústřední vojenské nemocnici spisovatel a scénárista Zdeněk Mahler. Je autorem desítek knih, filmových i televizních scénářů. Zdeněk Mahler se narodil 7. prosince 1928. Po získání doktorátu na filozofické fakultě Univerzity Karlovy pracoval krátce v rozhlasu a na ministerstvu školství a kultury. V té době byl současně dramaturgem Laterny magiky a podílel se na její prezentaci při Expo 58 v Bruselu. Od roku 1960 měl svobodné povolání. Napsal řadu knih o významných osobnostech domácí i světové kultury, jakými byli Dvořák, Smetana, Mozart, Masaryk či Havlíček. Jako autor či spolupracovník je podepsán pod mnoha filmovými či televizními scénáři, mezi jinými *Svatba jako řemen*, *Nebeští jezdcí*, *Božská Ema*, *Den sedmý*, *osmá noc*, *Amadeus* nebo *Lidice*. Za trvalý přínos pro českou kulturu obdržel roku 2003 od ministra kultury medaili Artis Bohemiae Amicis a v roce 2011 cenu Unie českých spisovatelů.

V Bavorsku zemřel spisovatel Ota Filip

V Bavorsku zemřel několik dnů před svými osmaosmdesátými narozeninami přední představitel české exilové literatury Ota Filip. K jeho nejznámějším dílům patří knihy *Cesta k hřbitovu*, *Nanebevstoupení Lojzka Lapáčka ze Slezské Ostravy* či jeho autobiografie. V padesátých letech byl odveden na vojnu k jednotkám pro „politicky nespolehlivé“, k takzvaným černým baronům. Zde se zapletl do připravovaného útěku, který nakonec vyzradil. K odpovědnosti za toto své selhání se hlásil a nechtěl se jí zbavovat. V letech 1968-1969 byl redaktorem v ostravském nakladatel-

ství Profil, o rok později byl odsouzen na osmnáct měsíců za „podvracení republiky“. Vyrobit totiž leták, ve kterém zsměšnil Gustáva Husáka. Odseděl si čtrnáct měsíců. V roce 1974 se Filip po nátlaku úřadů vystěhoval do Spolkové republiky Německo. Jedním z důvodů k vystěhování bylo i to, že se československým úřadům nelíbilo, že jeho knihy vyšly v Německu. Podle agentury DPA se zasazoval o smíření mezi Čechy a sudetskými Němci. Vyjadřoval se k různým společenským otázkám – v létě 2015 se například připojil k výzvě vědců a dalších intelektuálů k solidaritě s uprchlíky.

Zemřel autor Lichožroutů, básník, textař a spisovatel Pavel Šrut

Zemřel básník, autor knížek pro děti, textař a překladatel Pavel Šrut, bylo mu osmasedmdesát let. Šrut byl nositelem prestižní Ceny Jaroslava Seiferta, Ceny Karla Čapka udělované českým PEN klubem, Státní ceny za literaturu a překlad a ceny Magnesia litera za první díl populární knížky pro děti *Lichožrouti*.

Pro díla Pavla Šruta je typická hravost, lehkost, humor a jazyková vynalézavost. Proslul zejména jako básník a autor knížek pro děti, psal ale i fejetony a povídky, překládal z angličtiny a španělštiny. Širokou popularitu mu vynesly jeho písňové texty, jež se staly hity repertoáru například Petra Skoumala, Luboše Pospíšila, Michala Prokopa či Vladimíra Mišíka. Šrut je podepsán například pod legendární písní *Kolej Yesterday*, která vznikla z jeho spolupráce s Michalem Prokopem a kapelou Framus 5.

Výročí otevření Památníku národního písemnictví

Před pětadesáti lety 8. května 1953 byl slavnostně otevřen Památník národního písemnictví v Praze na Strahově. Muzeum české literatury sídlí v areálu Strahovského kláštera na Hradčanech. Památník národního písemnictví má za úkol vytvářet, zpracovávat, ošetřovat, uchovávat a zveřejňovat archivní, knižní, audiovizuální, výtvarné a další sbírky, které slouží jako doklady k vývoji literatury a knižní kultury na území České republiky od roku 1775 do současnosti. Podstatná část sbírek je již přemístěna mimo Prahu, zde je jen sídlo instituce, pracovny, studovny, depozi-táře, výstavní sál a sál pro pořady určené dětem, mládeži i dospělým.

<http://www.pamatniknarodnihopisemnictvi.cz>

DIVADLO

Divadlem roku 2017 je Komorní scéna Aréna z Ostravy

Divadlem roku 2017 je Komorní scéna Aréna, která zároveň zabodovala v kategorii Poprvé uvedená česká hra, a to *Smířením Tomáše Vůjtky* v režii Ivana Krejčího. Ceny Divadelní kritiky (dříve Ceny Alfréda Radoka) byly vyhlášeny v pražském Paláci Akropolis.

Titul Nejlepší inscenace roku získaly tři loňské projekty. Inscenace s názvem *Macbeth – Too Much Blood* pod-

le scénáře a v režii Davida Jařaba Divadla Na zábradlí, *Deník zloděje* Jeana Geneta, Bedřicha Bridela a Miloslava Königa v Divadle Masopust v nastudování Jana Nebeského a Jiráskova *Lucerna* v režii Hany Burešové v Divadle v Dlouhé. Ocenění za herecký výkon dostala Ivana Hloučková za výkon v adaptaci filmového scénáře Rainera Wernera Fassbindera *Strach jíst duši* v brněnské Redutě v režii Jana Friče a také Miloslav König za *Deník zloděje*, jak ho v Divadle Masopust nastudoval Jan Nebeský.

Divadlo Husa na provázku oslavilo 50 let od prvního představení

Brněnské Divadlo Husa na provázku oslavilo padesát let od prvního představení pro veřejnost. Divadelníci k výročí připravili akci nazvanou Den Husy, plnou známých tváří i nostalgických vzpomínek z provázkovské historie. Při oslavách Dne Husy se organizátoři rozhodli vrátit až ke kořenům. Program rozdělili mezi Dům umění, kde tehdy ještě amatérský soubor začal působit v druhé polovině šedesátých let, a současné sídlo divadla v Domě pánů z Fanalu na Zelném trhu.

V Praze proběhl festival Autorská tvorba nablízko

Osm divadelních projektů, deset workshopů a dvacítku autorských prezentací nabídl festival Autorská tvorba nablízko, který se konal v pražském divadle Disk a v dalších prostorách Divadelní fakulty Akademie múzických umění (DAMU). Akci pořádají studenti katedry autorské tvorby a pedagogiky DAMU, kteří na program zařadili mimo jiné setkání Jiřího Suchého s Ivanem Vyskočilem po šedesáti letech od společných začátků v Redutě, performanci výtvarníka Petra Nikla nebo debatu s hercem Jaroslavem Duškem. „Program nejenže představil to nejlepší z tvorby našich studentů, absolventů a spřízněných hostů se silným autorským vkladem, ale formou otevřených dílen umožní zakusit také studijní přístup našich pedagogů na vlastní kůži, ať už se jedná o práci s hlasem, pohybem, nebo autorským textem,“ uvedl jeden z pořádajících studentů Ondřej Macl.

Národní divadlo Brno hraje inscenaci o Čáslavské

Národní divadlo Brno v Redutě poprvé odehrálo novou inscenaci *Věra* inspirovanou osudem a životními zvraty legendární sportovní gymnastky Věry Čáslavské. Ambicí dramatičky Simony Petřů nebylo napsat životopis či historicky věrné dokumentární divadlo. Spíše se prostřednictvím skutečné postavy snaží postihnout obecnější témata českých dějin a vyvolat dialog.

Loutkáři z Plzně hráli v Emirátech a také zpívali i vařili

Plzeňské Divadlo Alfa se během tří dubnových týdnů představilo na festivalu Dny kulturního dědictví v Šardžá ve Spojených arabských emirátech. Velký kulturní festival navštíví každý rok zhruba 300 000 lidí. Více než třicet arabských zemí na něm prezentuje své kulturní tradice i současné umění. Každý rok je součástí přehlídky také jedna až dvě evropské země, letos padla volba na Českou republiku.

Alfa předvedla v Emirátech své už kultovní představení *Tři mušketýři*, které má v repertoáru od roku 2006. Na poslední týden si Alfa připravila speciální premiérovou koláž českého lidového loutkářství nazvanou *Alfa letem světem*. Vedle hraní divadelníci z Alfy obstarali také další program. Předvedli ukázky řezby loutky, uspořádali výstavu, hráli na tahací harmoniku a na dudy, ukázali český folklór. Jeden z divadelníků, který je zdatný kuchař, po tři týdny připravoval ukázky tradiční české gastronomie.

JUBILEUM

Tereza Brodská (* 7. 5. 1968)

Tereza Brodská je česká herečka, dvojnásobná držitelka filmového ocenění Český lev. Narodila se v hlavním městě Praze velmi slavným hereckým rodičům, Vlastimilu Brodskému a Janě Brejchové. Vystudovala konzervatoř a prošla divadly v Plzni, divadlem Na zábradlí, Činoherním klubem, hostovala ve Vinohradském divadle. V televizi poprvé vystupovala v Kachyňově seriálu *Vlak dětství a naděje*, dále hrála ve filmech pro děti *Kočí princ*, *Ať žijí duchové* aj. Se svou matkou, herečkou Janou Brejchovou, si poprvé zahrála ve filmu *Vlastně se nic nestalo*, následoval film *Citlivá místa* a *Má je pomsta* – za vedlejší roli ve filmu získala Českého Lva. Z divadelních rolí připomeňme alespoň Julii ze Shakespearova *Romea a Julie* na letních představeních na Pražském hradě. Dalším jejím filmem je *Dvojrole* (režie Jaromil Jireš), natočená podle námětu MUDr. Jaroslavy Moserové. Film měl premiéru v roce 1999. V televizních pořadech účinkuje v seriálu *Ulice*, *Soukromé pasti*, *Dokonalý svět* a v aktuálním seriálu *Inspektor Max*, kde po boku Juraje Kukury hraje státní zástupkyni Markétu Sýkorskou.

Je vdaná a se svým manželem fotografem Herbertem Slavíkem má syna Samuela (* 1996).

Tereza Brodská

Bratři Radokové

Bratři Radokové se zařadili mezi nejvýraznější postavy české kultury druhé poloviny minulého století.

Starší Alfréd (17. 12. 1914, Týn nad Vltavou – 22. 4. 1976, Vídeň, Rakousko) byl jedním z nejvýznamnějších českých a evropských režisérů druhé poloviny 20. století. V roce 1948 natočil svůj první film *Daleká cesta* o pronásledování Židů. Pro Radoka to bylo velmi citlivé téma, přes které se chtěl vypořádat se svou osobní zkušeností. Film měl v zahraničí velký úspěch a získal řadu ocenění. V Čechách byl téměř ihned po premiéře stažen z distribuce, opět z důvodů rasového pronásledování, tedy „nevhodné“ tematiky.

Druhý Radokův film *Divotvorný klobouk*, který natočil v roce 1951, nebyl nakonec „doporučen“ k promítání, tedy neprošel cenzurou, a autor byl propuštěn ze Státního filmu, kde v té době působil. Jediné divadlo, které bylo ochotno Radoka následně zaměstnat, bylo Vesnické divadlo, kde setrval až do svého odchodu do Národního divadla v roce 1956, za doby tzv. „tání“. Zde režíroval celou řadu úspěšných představení, která zásadně ovlivnila českou kulturu šedesátých let. V roce 1956 také natočil svůj poslední film *Dědeček automobil*, který měl velký ohlas jak v Československu, tak v zahraničí. V roce 1957 byl Alfréd Radok jmenován uměleckým vedoucím pořadů v československém pavilónu na Světové výstavě v Bruselu v roce 1958 a tím začala jeho éra spojená s Laternou magikou.

Život Alfréda Radoka byl plný nečekaných zvratů. Po období naplněných usilovnou prací a zaslouženým úspěchem přicházelo velmi často zklamání ve formě vynucených odchodů z „etnických“, tedy „rasových“, a později „politických“ důvodů. Po obrovském celosvětovém úspěchu Laterny magiky v roce 1958 na Expo v Bruselu a následném založení samostatného divadla v Praze přišel nečekaný zvrat, jehož podnětem byla část *Otvírání studánek* Bohuslava Martinů, zařazená do druhého programu divadla. 5. května 1960 byl zbaven funkce uměleckého vedoucího, 5. července funkce šéfrežiséra a 17. července mu bylo oznámeno, že 30. září končí v Laterně magie jeho pracovní poměr. Ještě na konci téhož roku přešel do Městských divadel pražských, kde setrval až do roku 1965, kdy nastoupil již potřetí jako režisér do Národního divadla.

28. srpna 1968 emigroval Alfréd Radok s ženou a dětmi do Švédska, kde měl v tu dobu domluvenu pohostinskou režii v Göteborgu, který se stal následně jeho druhým domovem. Až do své smrti režíroval celou řadu úspěšných představení v mnoha evropských divadlech. Zemřel ve Vídni, kam přijel režírovat do Burgtheatru dvě aktovky Václava Havla. V roce 1991 byl vyznamenán řádem T. G. Masaryka III. stupně in memoriam. Prestižní české divadelní ceny nesou jeho jméno – Ceny Alfréda Radoka.

Mladší Emil (22. 5. 1918, Koloděje nad Lužnicí – 7. 1. 1994, Montreal, Kanada) byl český teoretik umění, výtvarník, scénárista, režisér, tvůrce Polyekranu a spoluzakladatel Laterny magiky (s bratrem Alfrédem). Patřil k uznávaným tvůrcům moderních forem audiovizuálního umění. Část období okupace prožili oba bratři Radokové ve Vlašském Meziříčí, kde z jejich iniciativy vznikl při sokolské organizaci divadelní soubor Mladá scéna. Soubor existo-

val sice jen krátce (1941-1942), bývá však považován za předchůdce pozdějších divadel poezie.

Po válce začal Emil Radok působit jako divadelní a filmový kritik. Nějaký čas pracoval v redakci deníku *Práce*, odkud však po únoru 1948 kvůli cenzuře odešel. Jeho další cesta vedla na Barrandov, kde začal působit jako scénárista. Pracoval také jako dramaturg Moravského divadla v Olomouci a nakonec i jako vedoucí redaktor oddělení divadelní literatury v nakladatelství Orbis.

Jeho práce na audiovizuálních a multimediálních projektech došla světového uznání. Prvním Radokovým veleúspěšným projektem byl Polyekran, což je systém, kdy se na vícero promítacích ploch postupně či současně promítají fotografické, případně kinematografické snímky. Počet a tvar promítacích ploch je možné libovolně měnit.

Emil Radok je společně se svým bratrem také spoluvůdčem prvního multimediálního divadla na světě Laterny magiky. Oba projekty bratři vytvořili pro Expo 58 v Bruselu.

Od roku 1968 žil Emil Radok v Kanadě, kde i zemřel. Úspěchy jeho projektů na Expo 58 a Expo 67 v Montrealu mu usnadnily začátky v emigraci. Věnoval se pak tvorbě náročných výstavních projektů založených na audiovizuální technice. Spolupracoval mimo jiné s Organizací Walta Disneyho či s organizátory Expo 86 ve Vancouveru.

Snad nejmonumentálnější z jeho projektů je „kinetická mozaika“, kterou navrhl pro pavilón Svět Energie v zábavním parku Epcot ve Walt Disney World Resortu na Floridě u města Orlando.

V Montrealu založil Výzkumný ústav pokročilých audiovizuálních forem. Za film *Krocení démonů* natočený pro Expo 86 získal v roce 1987 cenu Special Achievement Genie Award, kterou nepravdělně uděluje Akademie kanadského filmu a televize jako uznání za celoživotní dílo či zvlášť významný počín.

Po Emilu Radokovi je pojmenována cena na podporu nových tvůrčích postupů s využitím nových technik a špičkových technologií v umělecké tvorbě udělovaná v rámci Mezinárodního filmového festivalu Karlovy Vary. Rozhoduje o ní Unie českých počítačových a multimediálních umělců.

Před čtvrt stoletím zemřela herečka Marie Rosůlková

Marie Rosůlková (17. 12. 1901 – 15. 5. 1993) poprvé vstoupila na prkna, která znamenají svět, ve svých devatenácti letech a ještě ve svých jednaděadesáti zářila na jevišti. Od roku 1921 hrála divadlo profesionálně v Plzni, Českých Budějovicích a v Brněnském divadle Bez zábradlí. Od počátku hrála spíše role paniček a zkušených žen než mladých naivek. V letech 1934-1949 působila v Divadle V. Buriana, od roku 1950 do roku 1982 stála na prknech Městských divadel pražských. Dostávala zde spíše charakterní role, jež tu a tam obohacovala svým sklonem k laskavé parodii. V roce 1960 vytvořila velice životnou postavu italské matrony Filumeny Marturano ve stejnojmenné komedii Eduarda De Filipa. Ve stáří se dočkala i v divadle své vskut-

ku životní roli v postavě výstřední, především však laskavé a moudré tulačky Maude, hlavní postavy divácky velmi úspěšné komedie *Harold a Maude* (1976). První filmové role získala již koncem třicátých let, ale největší popularitu ji přinesly až v sedmdesátých letech komediální role babiček a excentrických starších žen. V takovýchto rolích se uplatnila i v televizi (nejznámější je její role babičky – autorky detektivek v seriálu *Taková normální rodinka*).

Zemřel herec a vyhledávaný dabér Vlastimil Bedrna, bylo mu 89 let

Ve věku devětaosmdesáti let zemřel herec Vlastimil Bedrna. Spoluzakládal pražské divadlo Rokoko, kde zažil jeho

nejslavnější éru. Byl rovněž zkušeným a vyhledávaným dabingovým hercem. V oblíbeném kresleném seriálu *Simpsonovi* například propůjčil hlas Homerovi Simpsonovi. Za celoživotní mistrovské působení v dabingu získal v roce 2005 Cenu Františka Filipovského. Bedrna před patnácti lety prodělal mrtvici a na jeviště se už nevrátil.

Z historie:

10. 5. 1848 se konal tábor českého lidu na Řípu, z něhož byl odvezen základní kámen pro stavbu Národního divadla.

16. 5. 1868 byl položen základní kámen k stavbě Národního divadla v Praze.

KINEMATOGRAFIE

Febiofest ocenil Charlese Aznavoura, Catherine Deneuveovou a Danielu Kolářovou

Na 25. ročníku Mezinárodního filmového festivalu Praha – Febiofest převzali francouzsko-arménský skladatel, šansonier a herec Charles Aznavour, francouzská filmová herečka Catherine Deneuveová a domácí filmová legenda Daniela Kolářová ve Smetanově síni Obecního domu cenu Kristián za celoživotní přínos kinematografii.

Deneuveová zaznamenala první výrazný úspěch v roce 1964 díky snímku *Paraplíčka z Cherbourgu* Jacquese Demyho. Před kamerou se ale objevila v menší roli už v roce 1957. Od té doby hrála v desítkách titulů a stala se nezpochybnitelnou ikonou francouzské kinematografie. Dodnes točí až pět filmů ročně.

Vystoupení francouzského šansoniéra, skladatele a herce Charlese Aznavoura v pražském Kongresovém centru zakončily ovace ve stoje zaplněného sálu. Třidevadesátiletý umělec arménskému původu, který se do metropole vrátil po dvou letech, si koncert moderoval, zpíval, žertoval i tančil. Jako vokalistka ho doprovodila jeho dcera Katia.

Febiofest uvedl do 23. března v patnácti sekcích přes 170 snímků. Pokračoval téměř do konce dubna v šestnácti městech. Ceny Kristián obdrželi také francouzští režiséři Arnaud Desplechin a Leos Carax. V čele třiatřicetičlenné poroty sekce Nová Evropa byla zpěvačka Marta Kubišová.

České lvy ovládla *Bába z ledu*

V pražském Rudolfinu se udělovali Čeští lvi. Předávání cen České filmové a televizní akademie (ČFTA) probíhalo letos již po pětadvacáté. Nejúspěšnějším filmem byl snímek režiséra Bohdana Slámy *Bába z ledu*. Akademici letos vybírali z pětadvaceti celovečerních hraných a animovaných filmů a šestadvaceti dokumentů, které byly loni uvedeny do distribuce. Ceny se rozdávají v celkem patnácti kategoriích.

Bába z ledu byla zvolena nejlepším filmem. Ocenění si za režii a scénář odnesl autor Bohdan Sláma. Ten přiznal, že s otužilci se seznámil až po dvou letech práce na scénáři. Cena proto podle něj patří i otužilcům, kteří jej inspirovali.

Lva za nejlepší ženský herecký výkon v hlavní roli si letos odnesla Zuzana Kronerová, která zazářila právě ve filmu *Bába z ledu*. Kronerová přiznala, že je šťastná, smutná i znepokojená z toho, co se děje nyní na Slovensku. V narážce na vraždu slovenského novináře dodala, že si přeje, aby se podobná „arogance moci“ neobjevila i v České republice.

Za nejlepší mužský herecký výkon v hlavní roli byl oceněn i její herecký partner ve filmu *Bába z ledu* Pavel Nový.

Cenu za celoživotní přínos kinematografii si odnesl střiháč Alois Fišárek, který pracoval na desítkách snímků s řadou vynikajících režisérů. Fišárek se v Rudolfinu dočkal dlouhotrvajících ovací od stojícího publika.

Cenu za nejlepší kameru si odnesl Vladimír Smutný za práci na snímku *Po strništi bos*.

Jako první si pro křišťálovou sošku, jejímž autorem je umělecký ředitel sklárny Růckl Rony Plesl, přišla režisérka nejlepšího dokumentárního filmu *Červená* o operní pěvkyni Soně Červené Olga Sommerová. Na pódium ji doprovodil producent Pavel Berčík. Cenu jí předala herečka Petra Nesvačilová. Sommerová připomněla, že Česká televize nepatří žádnému oligarchovi, ale občanům. Občany vyzvala, aby hájili svobodu České televize – všechny tyto reakce byly odezvou na snahy o ohrožení svobody České televize, které vzešly od Miloše Zemana.

Režisér Jan Svěrák přečetl před zahájením přímého přenosu z Rudolfina text nazvaný Pět vět na obranu České televize. Označil také ještě před zahájením přenosu kritiku prezidenta Miloše Zemana na adresu České televize za největší útok na její nezávislost od roku 2000. Na Českých lvech byly k podpisu archy na obranu České televize.

Cenu za nejlepší ženský herecký výkon ve vedlejší roli si odnesla Petra Špalková za film *Bába z ledu*. Cenu jí předala Táňa Pauhofová.

V mužské kategorii bodoval Oldřich Kaiser za postavu ve filmu *Po strništi bos*.

Cenu za nejlepší kostýmy si odnesla Simona Rybáková za film *Milada* o Miladě Horákové. Připomněla, že film *Milada* je mimo jiné připomínkou, aby se historie neopakovala.

Za nejlepší filmovou scénografii byli oceněni Aurel Klimt, Martin Velíšek, František Lipták za film *Lajka*.

Nejlepším seriálem byl oceněn *Svět pod hlavou* o cestování v čase.

Druhé ocenění pro film *Milada* si odnesla Andrea McDonald za nejlepší masky. Svému manželovi poděkovala anglicky, neboť se „ani po pětadvaceti letech nenaučil česky“.

Českého lva za nejlepší hudbu získali Irena a Vojtěch Havlovi za historický film *Křižáček* režiséra Václava Kadrnky.

V kategorii nejlepší střih zvítězili Jiří Brožek, Michal Lánský, Jana Vlčková za práci na filmu *Špína*.

Za nejlepší zvuk porotci ocenili Jakuba Čecha a Klause Lynegeho za film *Po strništi bos*. Cenu jim předali Václav Neužil a Jaroslav Plesl. Druhý jmenovaný předvedl divákům i zvukovou etudu Trabant v únoru.

V kategorii nejlepší televizní film a minisérie zvítězila *Spravedlnost* režiséra Petera Bebjaka.

Nejlepším studentským filmem byl zvolen snímek *Atlantida* slovenského režiséra Michala Blaška. Cenu mu předal Bolek Polívka.

(mk)

Exotická Planeta Česko ožila v českých kinech

Nejnovější český dokumentární snímek *Planeta Česko* režiséra a velkého milovníka přírody Mariána Poláka vypráví o přírodě dosud nevidaným způsobem. Hlavními hrdiny jsou svérázní tvorové, kteří se dokážou s nástrahami současného světa docela odvázně poprat: sysel obecný, užovka podplamatá, tesařík alpský, vlaštovka obecná, listonoh letní nebo kulíšek nejmenší. Dohromady asi čtyřicet zvířecích druhů, sledovaných tou nejmodernějších natáčecí technikou téměř rok a půl.

Na film *Planeta Česko* lákají prohlášení, že česká příroda je pestrá jako málokde na světě a že krása a dobrodružství je tím pádem na dosah ruky – stačí se údajně jen dobře dívat, vždyť divočina začíná hned za dveřmi našich příbytků. „Kolem nás a s námi žije v Česku docela pestrý zvířecí svět. Chtěli jsme film natočit v optimistické rovině. Snažili jsme se pořádně podívat, co tady u nás ještě je, co se zvířaty děláme a jak se dokážou vypořádat se současnou krajinou. Byl bych rád, aby se lidé nad přírodou zamysleli a třeba přestali některá zvířata považovat jen za škodnou,“ řekl autor koncepce a režisér Marián Polák.

Rodinný snímek, určený také nejmenším divákům, ukazuje v unikátních záběrech například ledňáčka střemhlav se vrhajícího pod vodní hladinu, dramatický boj o přežití ryb s užovkami, noční stavitele bobry, za úsvitu tokajícího tetřeva, vzácného brouka tesaříka alpského, motýly modrásky hořcové, modré žabáky při námluvách, superychlé sysly nebo mufloní stádo.

Marián Polák odvedl se svým týmem velký kus práce. *Planetu Česko* natáčeli necelý rok a půl, dohromady asi 200 natáčecích hodin. „Předem jsme měli vytipované lokace, kde jsme chtěli točit. Spolupracovali jsme s řadou odborníků a ochránců přírody, dostali jsme třeba dodatečný tip od lidí, že v Suchdolu nad Odrou pobývají vlaštovky na nádraží. To dobře ukazuje schopnost zvířat se adaptovat na lidské prostředí,“ míní filmař a vášnivý ornitolog, který už natočil řadu filmů pro Českou televizi, ekologické organizace i pražskou ZOO.

„*Planeta Česko* je zároveň edukativní a může děti naučit pozitivnímu vztahu k okolí, což považuji za výjimečné,“ doplnil herec Kryštof Hádek, který k filmu namluvil komentář.

Inspirací k natočení filmu o české přírodě byla pro režiséra Mariána Poláka její velká rozmanitost na relativně malém území a také natáčení, která absolvoval v zahraničí. „Točil jsem už celou řadu filmů o přírodě na spoustě vzdálených míst naší planety, a právě tehdy mi došlo, že vše je jen úhel pohledu,“ tvrdí režisér Polák. „Po týdnech strávených v tropickém pralese jsem se vždy začal těšit na naše »obyčejná« zvířata – připadalo mi to najednou nesmírně exotické,“ dodává. „Výsypky hnědouhelových dolů jsou vlastně takové malé polopouště, za modrajícími žábami přijel štáb až z Japonska a mohutná jarní migrace užovek podplamatých z pražské ZOO může na slabší povahy působit jako výjev z fantastické džungle. Podobné hemžení plazů jsem nikde jinde zatím neviděl,“ prohlásil Polák.

(mk)

Baťovské životy od Zlína až po Brazílii

Fenomén baťovských měst, která svého času vznikala podle zlínského vzoru po celém světě, ožil v dokumentu *Batalives: Baťovské životy* režisérky Karolíny Zalabákové. Natáčela ho v českém Zlíně, indickém Batanagaru, v nizozemském Batadorpu, v chorvatském Bata-Borovu a v Batayporu v Brazílii.

Film přináší současné příběhy lidí ze tří kontinentů a tvůrci slibují hravý přístup, nadhled a vtip. „I když se *Batalives* tváří jako seriózní dokument, je to ve skutečnosti poetický – a snad i vtipný – film o pěti příbězích z cihlových domků,“ přibližuje producent a kameraman filmu Lukáš Gargulák.

Méně známý z obou Baťů, Jan Antonín, se narodil 7. března před 120 lety. Obuvnické impérium převzal v roce 1932 a realizoval myšlenky Tomáše Bati po celém světě. „Malých Zlínů“ s typickými cihlovými domky pro dělníky v Baťových továrnách vystavěl po světě zhruba padesát. Kvůli válce, poválečným sporům o firmu Baťa a komunistickému převratu se Jan Antonín Baťa usadil v Brazílii a aktivně se účastnil industrializace celé země. Pod jeho vedením vznikla čtyři baťovská města a za svou činnost byl v roce 1957 nominován na Nobelovu cenu míru. Zemřel v roce 1965 v den otevření mostu přes řeku Paraná, který prosazoval a inicioval.

„Narodila jsem se ve Zlíně v baťovském domku a do dvaceti let mi to tam všechno připadalo úplně normální,“ řekla režisérka filmu Karolína Zalabáková. „Až pak mi lidi z jiných měst začali říkat, že Zlín je sci-fi, a já jsem si postupně uvědomila, že to je až batmanovský symbol, který buď adorujeme, nebo se vůči němu vymezujeme.“

Jan Antonín Baťa

Původní filmařský nápad byl propojit třídu Tomáše Bati ve Zlíně a Jana Antonína Bati v brazilském Batayporu. „Spojili jsme se s Akademií věd, kde zrovna chystali publikaci o Baťově koncernu, vyměnili jsme si pár informací a štáb vyjel na

obhlídky po světě. Zjistili jsme, že všude, kde tato města vznikala, fenomén Baťa dosud žije, ale zajímavé na tom je mimo jiné to, že všude ho považují za svého rodáka.“ Na základě obhlídek a rešerší se filmaři rozhodli zúžit výběr na pět měst a najít tam silné hrdiny. Na Zlín tedy ve filmu divák pohlédne očima Věry Dudíkové, která šila boty ve 44. budově bývalého baťovského areálu. V indickém Batanagaru u Kalkaty, městě, které se demoluje kvůli novému golfovému resortu, žije mladík Šona. Lidé tu nevědí, co budou dělat, kde budou bydlet a jestli najdou novou práci. Sympatický důchodce Henrik z nizozemského Batadorpu zase vzpomíná na celoživotní práci v baťovské fabrice, kde se seznámil i se svou ženou. A partě teenagerů z chorvatského Borova (původně Bata-Borovo) baťovský odkaz vůbec nic neříká, zajímá je především, jak z rodného města vypadnout pryč. Nejzajímavějším hrdinou pak bude možná mladík z brazilského města Bataypora. Ten se totiž zamiloval do České republiky a chce se sem odstěhovat a pochopit českou kulturu.

„Pro cizince je Zlín neuvěřitelným místem, které vypadá trochu jako USA a trochu jako sci-fi komiks. Zajímalo nás, jak to dnes vypadá i v jiných městech, která firma Baťa založila, a zda jsou jejich obyvatelé stejně »postižení«. A odpověď? Ano, jsou,“ říká režisérka a dodává, že v každé zemi, do které Baťa pronikal, se baťovský fenomén mísil s místní kulturou a také s její vlastní historií i současností.

„Chorvatské Bata-Borovo velice silně připomíná baťovské čtvrti ve Zlíně, ale zároveň je poznamenané válečným konfliktem. Je tam fabrika, na které je válka dosud patrná, jsou tam stopy po kulkách a teenageri si tam chodí dělat selfíčka... V Nizozemsku je zase baťovský svět dneška vymydlený, nastrojený... A dobře jsou vidět rozdíly v životních stylech různých baťovských měst. Zatímco my se pořád někde ve svém přetechizovaném světě honíme, v Indii mají lidé práci dva dny v týdnu, ale připadali nám docela v pohodě, v zenu. V Brazílii, když na večírku, které tam probíhají prakticky pořád, chybí někomu citrón do drinku, prostě si skočí přes plot k sousedovi a utrhne si ho z jeho stromu. A ve zlínské fabrice si místní mladí lidé – když vědí od koho – mohou koupit za 120 korun tenisky, které se v Kodani prodávají za 120 eur. Náš film je tedy do určité míry i zpráva o globalizovaném světě, v němž ale ta globalizace přece jen nefunguje dokonale. I něco pozitivního tam pořád je,“ rekla režisérka.

(mk)

Na pražskou premiéru filmu o Jiřím Grygarovi dorazil vědec osobně

V pražském kině Atlas proběhla premiéra celovečerního dokumentu o astrofyzikovi Jiřím Grygarovi. Kromě vědeckých aktivit se snímek věnuje i životnímu příběhu slavného astronoma a popularizátora vědy, který byl na premiéře osobně přítomen. Režisérem snímku je Martin Petrásek. Autoři dokumentu vyrazili s Jiřím Grygarem po veřejných přednáškách i na jeho dlouhé cyklovýjížděky po Česku. Získali také přístup do argentinské observatoře, kde se český vědec podílí na výzkumu kosmického záření.

Pro spolutvůrce dokumentu z řad studentů byly podle Petrásky nejzajímavější dvě témata. Prvním je Grygarova schopnost jednoduše vysvětlit složité otázky vědy, druhým pak jeho vztah ke Slezsku a Opavě. Tvůrci filmu po-

ložili Grygarovi i otázku, jak může vědec věřit v Boha. Jiří Grygar v den pražské premiéry slavil 82. narozeniny.

V Praze proběhl festival Jeden svět

V Praze proběhl festival filmů o lidských právech Jeden svět. V kinech Lucerna a Světozor ho zahájila projekce filmu *Čističi*, který vypráví o práci lidí, jež regulují obsah sociálních sítí. Na festival přijel i jeho režisér Moritz Riešewieck. Na úvod festivalu byla také udělena cena za přínos v oblasti lidských práv. Letos ji obdržela vietnamská blogerka Pham Doan Trang za odvalu, s jakou navzdory pronásledování usiluje o demokratickou změnu uvnitř své země. Podle organizátorů ceny je Pham jednou z vůdčích postav vietnamského disentu a na svém blogu upozorňuje na nespravedlnosti páchané komunistickým režimem. I když se musí ukrývat, nepřestává psát. Nedávno vydala svou devátou knihu.

Největší dokumentární filmový festival s tematikou lidských práv na světě letos má 20. ročník, po Praze se přesunul do regionů. Věnoval se dodržování lidských práv ve virtuální realitě, uvedl 128 filmů z dvaapadesáti zemí a přivezl 120 hostů.

V Česku skončilo natáčení amerického seriálu s Orlandem Bloomem

V Česku skončilo natáčení futuristického seriálu *Carnival Row* s Orlandem Bloomem v hlavní roli detektiva. Domácí ekonomice přineslo natáčení tržby přes 1,5 miliardy korun. Projekt amerických společností Amazon Studios a Legendary Television o detektivovi podezřelém z vražd byl jednou z nejnákladnějších produkcí realizovaných v Česku od zavedení filmových pobídek. Dlouhodobý projekt dal práci několika stovkám lidí po dobu téměř jednoho roku.

„Seriál se točil kompletně v České republice, měli jsme tu celkem 108 natáčecích dnů a přípravy zabraly dalších pět měsíců. Začaly už v květnu 2017. Ze šedesáti procent se pracovalo v ateliérech, na pozemku barrandovských studií vyrostly kulisy fiktivního viktoriánského města a v ateliérech řada dekorací. Na jejich stavbě jsme zaměstnali kolem čtyř stovek řemeslníků. Točili jsme ale třeba i v Prachovských skalách, v Liberci, na zámčích Frýdlant a Krnsko,“ uvedl producent David Minkowski ze společnosti Stillking Features, která natáčení v ČR zajišťovala.

Viktorovi Polesnému je 70 let

Viktor Polesný (* 13. 5. 1948) je český režisér a scénárista. Vystudoval dokumentární tvorbu v Praze na FAMU. Poté nastoupil do Československé televize, následně do roku 1990 ke Krátkému filmu Praha. Vedle televizních dokumentů a dvou seriálů natočil dlouhou řadu celovečerních televizních filmů, režíroval i hrané televizní filmy a inscenace. Dlouhodobě se zabývá režii televizních inscenací nebo záznamů divadelních představení. Jako režisér dokumentarista se podílel jak na tvorbě, tak i na natáčení úspěšných medailonků významných osobností GEN 1993, např. Pavla Kohouta, Dagmar Peckové a dalších, a volného pokračování GENUSu 1995. Je nositelem rozsáhlé kolekce cen za dokumentární tvorbu, premií Literárního fondu (1990, 1991, 1992 a 1994).

Zemřel Juraj Herz

Ve věku třiaosmdesáti let zemřel 8. dubna filmový režisér Juraj Herz, známý autor snímků s příděchem hororu i specifického humoru.

Dílo Juraje Herze se řadí k československé nové vlně, mezi jeho nejznámější filmy patří filmová adaptace románu Ladislava Fukse *Spalovač mrtvol*. Film vznikl v roce 1968 a šel záhy po svém uvedení do trezoru. „Najednou získal na strašlivé aktuálnosti, protože byl o konformistovi. Po srpnu se nejžádanějšími typy stali právě konformisté. Najednou byl zoufale aktuální: o lidech, kteří otáčeli. Proto ho zakázali,“ uvedl k tomu Herz. Plánoval další spolupráci s Fuksem, komunistický režim ji ale zamezil. V několika snímcích se Herz potýkal s cenzurou, na čas dokonce nemohl točit vůbec a později jen „výměnou“ za natočení snímku z dělnického prostředí (*Holky z porcelánu*). Aby se vyhnul točení politicky motivovaných filmů, natočil dvě pohádky – *Panna a netvor* a *Deváté srdce*. V roce 1987 emigroval Herz do Německa, kde pracoval především pro televizi. Po návratu žil převážně v Česku a natočil ještě několik filmů.

Juraj Herz

Juraj Herz se narodil 4. září 1934 ve slovenském Kežmaroku. Jako židovský kluk prošel koncentračním táborem, prostředí Ravensbrücku ho v osmdesátých letech inspirovalo k natočení dramatu *Zastihla mě noc* o osudu komunistky Jožky Jabůrkové.

Vždy říkal, že hrůzu má rád a pohrává si s ní ve svých filmech. Jeho filmy zneklidňují, fascinují a děsí. Jako filmový režisér byl ale samouk, studoval fotografii na Umělecko-průmyslové škole v Bratislavě a poté režii a loutkoherectví na DAMU v Praze. Filmovému řemeslu se později v Praze učil od režisérů Zbyňka Brynycha a Jána Kadára. Předtím v letech 1960 a 1961 působil jako herec a režisér v pražském divadle Semafor. Od roku 1961 pracoval jako asistent režie a později i jako režisér v Praze na Barrandově. Ke známým Herzovým dílům patří také televizní film *Sladké hry minulého léta*, drama *Petrolejové lampy*, *Morgiana* nebo první český horor *Upír z Feratu*. Debutoval v roce 1965 středometrážním filmem *Sběrné surovosti* na motivy povídky *Baron Prášil* Bohumila Hrabala ze sbírky *Perličky na dně*. Snímek je považován za jednu z nejlepších filmových adaptací Hrabalova díla. V roce 1976 natočil snímek o manželské dvojici, která se musí vyrovnat s tra-

gickou událostí – *Den pro mou lásku*. Známa je jeho komedie *Buldoc a třešně*, méně už bizarní snímek *Straka v hrsti* s hudbou Pražského výběru. Do Herzovy filmografie patří i snímky *Holka na zabití* nebo televizní seriál *Gagman*, ve kterém se objevil i jako herec. Hrál také v několika filmech svých kolegů – v oscarovém *Obchodě na korze*, muzikálu *Kdyby tisíc klarinetů* nebo v komedii *Limonádový Joe aneb Koňská opera*.

Juraj Herz byl autorem více než pětadvaceti celovečerních filmů, z nichž mnohé získaly ocenění na prestižních filmových festivalech. Před osmi lety dostal na filmovém festivalu v Karlových Varech Křišťálový glóbus za mimořádný umělecký přínos světové kinematografii. O rok dříve obdržel za své celoživotní dílo také ocenění Český lev.

(mk)

V 86 letech zemřel v USA oscarový režisér Miloš Forman

V USA zemřel oscarový režisér Miloš Forman. Jeho manželka Martina Formanová telefonicky ČTK řekla, že zemřel náhle 13. dubna po krátké nemoci. Čáslavskému rodákovy bylo šestaosmdesát let. „Jeho odchod byl klidný a po celou dobu byl obklopen rodinou a svými nejbližšími,“ dodala. Poslední rozloučení bylo v úzkém rodinném kruhu.

Na úmrtí Miloše Formana reagují politici i umělci, např. režisér Jan Hřebejk na twitteru napsal, že neznal v oboru nikoho, kdo by se těšil nejen takové úctě, ale koho měli také všichni rádi.

Forman, zdaleka nejúspěšnější český filmař, získal za své snímky dva Oscary, na kontě má i tři Zlaté glóby či francouzského Césara. Jeho prvním celovečerním filmem byl *Černý Petr*, pro československou kinematografii pak natočil ještě snímky *Lásky jedné plavovlásky* a *Hoří, má panenko*. Největší slávy se Formanovi dostalo po jeho odchodu do Ameriky na konci šedesátých let. V USA po nepřilíh úspěšném *Taking Off* prorazil oscarovým *Přeletem nad kukačím hnízdem*. Osm Oscarů získal film *Amadeus*.

Miloš Forman byl třikrát ženatý. Jeho první manželkou byla herečka Jana Brejchová, s druhou ženou, herečkou Věrou Křesadlovou, má syny Petra a Matěje. Třetí manželkou se v roce 1999 stala spisovatelka Martina Zbořilová, s níž má dvojčata Andyho a Jima.

Miloš Forman

VZPOMÍNKA

Vladimír Menšík (9. 10. 1929 – 29. 5. 1988)

Vladimír Menšík byl český herec, moderátor, lidový vypravěč a bavič, držitel ocenění národní umělec, otec herečky a moderátorky Martiny Menšíkové. V divadle hrál jen velmi málo – většinu ze svých 150 rolí ztvárnil ve filmu a televizi. Legenda televizní zábavy, mistr vyprávění, patriot, který dokázal své rodiště, moravské Ivančice, zviditelnit jako málokdo jiný, ale také herec velkých dramatických rolí. To všechno byl Vladimír Menšík.

Vladimír Menšík bavil všechny kolem sebe. Rád trávil čas mezi lidmi, a když bylo někde ticho, vykládal si to jako svou chybu. Menšíkovu vypravěčskému umění se smálo celé Československo.

„Jsou v životě mužského takové dny, jako kdyby k nám byl měsíc tou odvrácenou stranou, najednou potřebuje... chlap chlapa. Aby s ním probral mezinárodní události, celostátní bilanci a tak...“

„V humoru se blbost nedá schovat. Zatímco vážně řečená blbost může vypadat dokonce jako důvod k zamyšlení.“

Zdroj: <https://citaty.net/autori/vladimir-mensik/>

Herec Karel Augusta

(6. 6. 1935, Praha – 20. 6. 1998, Praha)

Divákům se dostal do povědomí filmem *Všichni dobří rodáci*, jako mechanik ve snímku *Jáchym, hod' ho do stroje* nebo ve filmu *Krakonoš a lyžníci*. Karel Augusta nezklamal nikdy v žádné roli. Se svou podsaditou postavou a kulatým obličejem jakoby Augusta na divadelní prkna ani nepatřil, byl protikladem uhlašených filmových hvězd – a možná právě to bylo klíčem k jeho úspěchu. Augustovi skvěle

padly role veselých či potouchlých chlapíků, kteří dokázali každého pobavit. Vždyť jako bavič a klaun Augusta začínal! Objevil se téměř ve sto padesáti filmech a televizních seriálech, např. *Život na zámku*, hrál bratrance Ludvu z *Vrchní, prchni!* či padoucha Kadlece v obou dílech *Kamaráda do deště*. Jeho největším problémem byl alkohol. Začal se sice léčit, sportoval a podařilo se mu shodit skoro třicet kilo, jenomže už bylo pozdě.

Před 25 lety zemřela Hermína Týrlová

Hermína Týrlová (11. 12. 1900 – 3. 5. 1993) byla česká scénáristka, režisérka a animátorka, spoluzakladatelka českého animovaného filmu, jejíž tvorba je spojena s Filmovým studiem ve Zlíně. Její práce spočívala na detailu a drobnokresbě. Pro své filmy si sama volila náměty i psala scénáře. Hledala stále nové metody a nezastavila se před sebetěžším animátorským úkolem. Ve srovnání s výpravnými loutkovými filmy Jiřího Trnky a Karla Zemana působí její filmy jednoduše, ve stylové čistotě a prostotě však spočívá jejich síla, s jakou dětskému divákovi sdělují srozumitelnou a emotivní cestou prosté pravdy či mravní naučení. Filmová tvorba Hermíny Týrlové byla oceněna řadou domácích i zahraničních cen.

Několik dat

18. 5. 1923 bylo zahájeno pravidelné vysílání Československého rozhlasu v Praze-Kbelích.

1. 5. 1953 bylo v Praze zahájeno zkušební vysílání Československé televize.

FOTOGRAFIE

Byly zvoleny osobnosti české fotografie

Osobnostmi české fotografie 2017 se staly dokumentaristky Libuše Jarcovjáčková a Markéta Luskačová. Ocenění jim udělila Asociace profesionálních fotografů ČR.

Donedávna pozapomenutá fotografka Libuše Jarcovjáčková porotu přesvědčila autenticitou své práce. Markéta Luskačová dostala cenu za dlouhodobý přínos fotografii, její práce jsou dnes podle porotců už součástí českého kulturního dědictví.

Svou výroční cenu asociace udílí pro zlepšení společenské prestiže fotografů. Jejím prvním držitelem se stal Josef Koudelka a později jimi byli třeba kurátoři Vladimír Birgus a Jan Mlčoch, historička fotografie Anna Fárová nebo fotografové Jindřich Štreit, Dana Kyndrová nebo Jan Reich. Asociace udělila ceny také za nejlepší fotografickou publikaci, jíž se stala kniha Josefa Mouchy *Válka za studena*, a kalendář, za který byli oceněni studenti střední a vyšší odborné školy Michael.

Pětašedesátiletá Libuše Jarcovjáčková se vždy pohybovala v extrémech. Žila po hospodách, pracovala na noč-

ní směny v tiskárně, fotografovala v pololegálních gay klubech, učila češtinu Kubánce a Vietnamce. Zároveň se pohybovala ve vysokých uměleckých kruzích, znala se s teoretičkou fotografie Annou Fárovou i výtvarníky stojícími mimo tehdejší oficiální scénu. Její fotografie přibližují černobílou všednost normalizační Prahy i její pozdější podivuhodný život emigrantky v Západním Berlíně a Tokiu. V loňském roce vyšla obsáhlá kniha *Černé roky*, která představuje její syrové fotografické a literární deníky z let 1971-1987. Podle novináře Jana Vitvara, který ji na cenu nominoval, kniha ukázala, že na okraji umělecké scény i společnosti tvořící autorka je jednou z nejdůležitějších postav české fotografie. „Její předlistopadové dílo u nás svou prudkostí, upřímností a energií nemá srovnání a v leccems předčí i zahraniční autory, o nichž už se desítky let vyučujeme na univerzitách,“ uvedl.

Markétu Luskačovou nominoval fotograf Jan Pohribný. „Je jedna z nejvýraznějších dokumentaristek obyčejných lidských osudů, slavností a rituálů. Patří, vedle Josefa Koudelky a dalších, ke generaci, jejíž zkušenosti a dílo mají internacionální rozměr,“ uvedl. Třiašedesátiletá Marké-

ta Luskačová svůj první cyklus *Poutníci* vytvářela v letech 1964-1970, koncem šedesátých let fotografovala na Slovensku. Od sedmdesátých let fotografovala v Británii, kde žila, dlouho se věnovala třeba pouličním trhům v Londýně (cyklus *Spitalfields*). Od roku 1998 vytváří fotografický cyklus z českých masopustů, dalším jejím dlouhodobým tématem jsou děti.

(mk)

Návraty v čase měřené hodinovým strojkem – Uměleckoprůmyslové museum v Praze vystavuje fotografie Josefa Koudelky

Výstava *Koudelka: Návraty*, která je ambiciózním projektem Uměleckoprůmyslového musea v Praze, představuje ve svých výstavních prostorách dílo nejvýznamnějšího českého fotografa Josefa Koudelky. Kolekce více než tři set snímků v převážně vzácných dobových tiscích je také dárkem k autorovým osmdesátým narozeninám.

Expozici doprovází i projekt Národní galerie v Praze, výstava *Koudelka: De-creazione* ve Veletržním paláci. Tento cyklus fotografií autor galerii daroval.

Přehlídka *Návraty* je koncipována chronologicky a kurátorka Irena Šorfová ji rozdělila do sedmi tematických kapitol. Každý návštěvník se při vstupu do galerie stává symbolickým stopařem v Koudelkově profesním životě. Na konci cesty ho čeká místnost, v níž je na půlkruhovém panelu jeho životopis s časovými body, zásadními událostmi i osobními fotografiemi.

Vybrat z takto do široka koncipované výstavy to podstatné a zásadní není lehké. Přesto lze vyzdvihnout dvě kapitoly, které Koudelkův výtvarný rukopis nejlépe charakterizují a jejichž společenský dopad mu změnil život. Cyklus *Divadlo 1962-1970* představuje originálně pojaté momentky z představení v pražských scénách – Divadle Za branou, Komorním divadle, Divadle Na zábradlí, Tylově divadle a Národním divadle. Připomínají spíše ikonická díla barokních mistrů než moderní médium 20. století. Mnohde ani herce na obrázku nelze poznat. To je však podružné, důležitý je dojem, kterého autor docílil mimo jiné tím, že si například u režiséra Otomara Krejči vymínil, že bude chodit na scéně mezi herci, a na představení se mnohokrát vracel.

Důležitost absolutní blízkosti hraje roli v cyklu *Invaze 1968*, který zachycuje vpád vojsk Varšavské smlouvy do Československa v srpnu 1968. Koudelka se nerozpakoval vylézt na projíždějící tank, stoupnout si na pár centimetrů k ruskému automatčikovi či strčit aparát až pod nos křičícího oficíra. Proto jsou jeho snímky z této historické tragédie jedny z nejlepších, ne-li vůbec nejlepší. Na vernisáži autor řekl, že tehdy čekala zajímavá fotografie takřka na každém rohu. Mezi nejsilnější snímky patří ten s pohledem na vyklížené Václavské náměstí a v popředí je natažená ruka s hodinkami. Středoevropský čas ukazuje sice něco po jedenácté, ale ten politickohistorický odměřuje za minutu dvanáct.

K podobnému tématu se Koudelka vrátil v rámci cyklu *Exily 1968-1994* (v roce 1970 emigroval). Snímek *Španělsko, 1976* má v prvním plánu opět ruku s hodinkami, ovšem místo vylidněného náměstí je na něm panenská krajina. V tomto případě je téma podobné, ovšem kontext je jiný.

K silným momentům patří i série *Cikáni 1962-1970*, která vznikla v romských osadách na východním Sloven-

sku. Černobílá forma nejlépe zobrazuje jejich archaický způsob života a snímky připomínají historické podobeny indiánských válečníků vzniklé na konci 19. století.

Výstavu pomyslně uzavírá kolekce *Panorama 1986-2017*, která ukazuje jinou formu vyjádření. Autor zobrazoval krajinu panoramatickým objektivem, takže vznikly úzké snímky, na nichž jsou zachyceny proměny krajiny způsobené lidmi.

Josef Koudelka na tiskové konferenci uvedl, že by rád, aby to nejlepší, co nafotil, zůstalo v České republice. Dílo člověka, jenž se prosadil v cizině a stal se členem prestižní agentury Magnum Photos, si to bezpochyby zaslouží.

Expozice Josefa Koudelky *Návraty* bude otevřena do 23. září letošního roku.

(mk)

Zemřel uznávaný brněnský fotograf Jef Kratochvil

Obrazový kronikář Husy na provázku a později městského divadla Brno podlehl těžké nemoci, bylo mu čtyřiasedmdesát let. Do povědomí veřejnosti vstoupil nejen snímky herců. Slavný je taky kvůli fotografii z období rozpadu Československé federace. Byl srpen 1992, na zahradě vily Tugendhat spolu u stolku ve stínu stromu seděli Václav Klaus a Vladimír Mečiar. Hodiny spolu debatovali, saka odložili na opěradla židlí. A právě tehdy šel fotograf Kratochvil náhodou kolem a stiskl spoušť. A jak se dostal ke své přezdívkce Jef? Na wikipedii se píše, že jednou v tisku vypadla pod fotkou z jeho jména dvě písmena a tak tam místo Josefa bylo jen Jef a přezdívkka byla na světě.

Jef Kratochvil

Jef Kratochvil vyfotil 26. 8. 1992 Václava Klause a Vladimíra Mečiara ve vile Tugendhat při jednání o rozdělení Československa

HUDBA

Dalibor Janda oslavil 65. narozeniny koncertem v Lucerně

Třikrát získal Zlatého slavíka, vyprodával sportovní haly, za svoji kariéru odehrál na 4 500 koncertů.

Dalibor Janda se narodil ve vesničce Drahotuše u Hranic. Založil tu vesnickou kapelu a jeho cílem bylo dostat se do povědomí posluchačů v okrese. Do Prahy přišel až ve třiceti letech. Dal tehdy výpověď v Sigmě v Hranicích a vyrazil do hlavního města. Pracoval na letišti a bydlel na ubytovně. Zlom přišel v roce 1978, když zpíval na narozeninách kamaráda. Slyšel ho tam pan Čejka z Orchestru Karla Vlacha. Pak se seznámil s Jiřím Hrzánem a dostal angažmá v jeho televizním pořadu. Popularita Dalibora Jandy začala strmě stoupat. S kapelou Prototyp hrál ještě na začátku devadesátých let až pětadvacet koncertů za měsíčně. Po rozpadu kapely si založil vydavatelství Hurikán Records. Poté hrál hlavně na firemních akcích. Pak přišla doba, kdy se přestaly prodávat CD. Lidi chtěli znovu živou muziku, před jedenácti lety založil novou kapelu. „Mám v kapele dva relativně mladé kluky, a pak jsme tam tři pardálové z osmdesátých let, kdy jsme sbírali ty zlaté slavíky.“

Dalibor Janda skládá devadesáti procent písniček u kytary, zbytek u piana. Když ho něco napadne, vstane i v noci.

Koncertem v Lucerně začalo Jandovo narozeninové turné, které zakončí 5. prosince v Bratislavě. Vydává i CD, na kterém je 44 nejznámějších písniček. Nabízí nejen ohlédnutí za jeho pěveckou kariérou, ale součástí CD je i knížka. „Ještě jsem tam dal takovou zajímavost. Uvnitř je taková knížka. A protože mi je pětadesát, tak jsem tam dal pětadesát zajímavostí a věcí, které mě zaujaly po dobu mého života. Myslím, že se lidi docela zasmějí a podíví, čím se zabývám, co je pro mě v životě priorita.“

75. narozeniny oslaví český klarinetista, saxofonista, hudební skladatel a dirigent Felix Slováček 29. května v pražském Divadle Hybernia

Felix Slováček starší, vlastním jménem Antonín Slováček (* 23. 5. 1943, Zlín), patří již několik desetiletí k nejznámějším českým hudebníkům, veřejností je vnímán především jako virtuózní hráč na saxofon a klarinet, ovládá ale i několik dalších nástrojů a na svém kontě má řadu vlastních alb a stovky sólových televizních vystoupení. Kromě svého působení v oblasti populární hudby se dobře uplatnil také jako interpret klasického klarinetového repertoáru. Je bývalým členem Orchestru Karla Vlacha, dlouholetým sólistou Orchestru Ladislava Štáidla (1969-1986) a pozdějším šéfdirigentem Tanečního orchestru Československého rozhlasu, který dnes řídí pod pozměněným názvem jako svůj vlastní big band.

Tři ceny Anděl získala kapela J.A.R., v Síni slávy je Merta

Kapela J.A.R. proměnila tři ze čtyř nominací 27. ročníku Cen Anděl. Členové České hudební akademie (ČHA) ji při-

soudili vítězství v prestižní kategorii Album roku (*Eskala-ce dobra*), stali se skupinou roku a jejich píseň *Zhublas* je skladbou roku. Neproměnili tak jedinou ze svých nominací kategorii Videoklip roku, ve které uspěla zpěvačka Barbora Poláková se singlem *Po válce* režisérů Jakuba Machaly a Jana Bárteka. Skupina Mirai ze čtyř nominací proměnila jednu v kategorii Objev roku. V sólových kategoriích akademiky nejvíce zaujali David Stypka se svou písničkářskou deskou *Neboj* a zpěvačka Debby s albem *Break*. Do Síne slávy akademie uvedla folkového písničkáře Vladimíra Mertu.

Adam Plachetka hvězdou premiéry Metropolitní opery

Newyorská Metropolitní opera uvedla poslední březnový den v přímém přenosu ve světových kinech Mozartovu operu *Così fan tutte* (*Takové jsou všechny*). Nová inscenace je pro české diváky přitažlivá účastí basbarytonisty Adama Plachetky v roli Guglielma, a tak byla kina v Čechách plná. Zajímavostí je, že je to původně inscenace Anglické národní opery z Londýna a její tvůrci, režisér Phelim McDermott, autor scény Tom Pye a kostymérka Laura Hopkinsová, přenášejí děj z Neapole 18. století do Brooklynu padesátých let 20. století do zábavního parku Coney Island.

V Metropolitní opeře tedy vznikla trochu bláznivá verze klasiky, v níž se v mumraji posíleném účastí skupiny artistů odehrává příběh dvou mladých dvojic, z nichž muži – námořní důstojníci – zkoumají věrnost svých dívek v převleku. Málem o ně přijdou, ale zásahem služky Despiny (muzikálová hvězda Kelli O'Haraová) vše dobře skončí.

Adam Plachetka v roli vypadá i zpívá výborně a odhalil i komické vlohy. Americký dirigent David Robertson se postaral o stylově dobrý výkon orchestru i zpěváků. Kromě Plachetky jsou jistě výborné výkony Bena Blisse jako Ferranda a Amandy Majejski jako Fiordiligi.

Adam Plachetka

(mk)

Magdalena Kožená slaví v květnu 45. narozeniny

Magdalena Kožená (* 26. 5. 1973) je česká operní pěvkyně původem z Moravy, mezzosopranistka světového jména. Jejím manželem je britský dirigent Sir Simon Rattle.

Kanton, Hongkong, Šanghaj, Peking a na závěr Soul. Tato pětice měst přivítala v dubnu Magdalenu, která se do Asie vrací po pěti letech. Na turné ji doprovází Andrea Marcon a basilejský barokní orchestr La Cetra. Netradiční program s umělci nastudoval režisér Ondřej Havelka, jemuž před dvěma lety nadšeně tleskalo publikum nejen v pražském Rudolfinu, ale také v dalších pěti evropských metropolích.

Z rozhovoru s Magdalenou Koženou:

Jak se u vás v rodině mluví?

Já na děti důsledně mluvím česky. Víím, že člověk nemá jazyky mixovat. Takhle to mají přesně rozlišené: na mě mluví česky, na tatínka anglicky. Když sedíme u stolu, tak se na ně obracím zásadně česky, pak to manželovi přeložím. Trochu to zdržuje, ale po těch letech nám to připadá docela přirozené.

Starší syn nemá s češtinou vůbec žádné problémy, víc se jako Čech cítí, má i české chutě, chutnají mu třeba buchty a koláče, mladší zase tíhne spíš k Anglii, doma prosazuje angličtinu, i když se mnou mluví česky. Anežce jsou teprve

tři roky, u té to ještě není vyhraněné. Kluci hned ovládali všechny jazyky – češtinu, angličtinu, němčinu. Anežka angličtinu odmítá a němčinu moc nepochytila, protože máme na hlídání Česku a Polku. Takže nejvíc mluví česky a polsky. **Oba jste velmi žádaní umělci. Museli jste jeden druhému v kariéře ustupovat?**

Bývám to já, ale spíš kvůli dětem a chodu domácnosti. Snažíme se, aby jeden z nás zůstával v Berlíně. Když to jsou tři čtyři dny, o nic nejde, ale nechceme nechat děti třeba měsíc s chůvami. Naštěstí práci plánujeme zhruba na čtyři roky dopředu, takže si můžeme říct, že když v listopadu 2020 jede Simon na turné do Asie, tak já zůstanu doma. A budu si třeba připravovat nějaký projekt. Pro šéfdirigenta je těžší něco odříct, protože je na něm závislých dalších 120 lidí. Když já nebudu zpívat jednu roli, dostane ji někdo jiný.

Co plánujete na léto?

Děti pojedou v létě do Čech, chci, aby tam měly kamarády, aby neztratily kontakt s českým prostředím a kulturou. Do Česka se ráda vracím, chybí mi. I když mi u nás některé věci vadí. Připadá mi, že lidé jsou pořád nespokojení. Stále na něco nadávají a moc pěkně se k sobě nechovají. Jako by si neuvědomovali, že život mají jen jeden a měli by si ho udělat co nejhezčí. Zdá se mi, že tady v Německu se lidé k sobě chovají lépe. V Čechách ale víím, že tam patřím, že nebudu nikdy patřit jinam.

Převzato: www.novinky.cz

VZPOMÍNKA

Václav Dobiáš (22. 9. 1909 – 18. 5. 1978)

Václav Dobiáš byl český hudební skladatel, pedagog, organizátor. Pocházel z lidového muzikantského prostředí severočeské vesnice. Ve skladbě se vzdělával nejprve soukromě u Josefa Bohuslava Foerster (1930-1931), pak u Vítězslava Nováka na mistrovské škole pražské konzervatoře (1937-1939). U Aloise Háby se seznámil s mikrointervalovou kompozicí a stal se členem výboru skladatelského sdružení Přítomnost (1940-1948). V poválečných letech Václav Dobiáš ve své tvorbě směřoval v duchu tehdejší oficiální hudební estetiky k větší posluchačské přístupnosti svých skladeb. Stal se vedoucím hudebního odboru ministerstva informací a postupně zastával různé vedoucí funkce ve skladatelských organizacích až po funkci předsedy Svazu československých skladatelů (1953-1963). V roce 1958 se stal členem ústředního výboru Komunistické strany Československa, v roce 1960 se stal poslancem Národního shromáždění a členem prezidia Výboru socialistické kultury. Od roku 1950 byl zároveň profesorem skladby na hudební fakultě AMU v Praze, kde vyučoval až do konce života, a velmi tak přispěl k formování mnoha českých skladatelů. V roce 1968 pod nátlakem představitelů reformního komunismu rezignoval na členství ve Svazu československých skladatelů a v létě následujícího roku byl stížen infarktem. V letech 1970-1978 byl předsedou výboru festivalu Pražské jaro.

Jeho skladby byly oceněny státními cenami v letech 1952 a 1956, zlatou medailí Světového kongresu obránců míru ve Varšavě (1961) a četnými dalšími cenami a vyzna-

menánými. Mezi jeho blízké přátele patřili z domácích hudebníků operní pěvkyně Marie Tauberová a dirigent Jaroslav Krombholc, ze zahraničních skladatelé Dmitrij Šostakovič a Arthur Honegger.

Skladatel a pedagog Karel Hába

(21. 5. 1898 – 21. 11. 1972)

Karel Hába byl bratrem skladatele Aloise Háby a bratrancem skladatele Emila Háby. Původně byl učitelem a při učitelských povinnostech studoval housle a skladbu na pražské konzervatoři. Byl žákem Jaroslava Kříčky, Josefa Bohuslava Foerster a Vítězslava Nováka. V letech 1922-1927 vyučoval na učitelském ústavu ve Sv. Janu pod Skalou. Od roku 1929 pracoval jako redaktor Československého rozhlasu, kde se věnoval zejména vysílání pro školy. V roce 1945 založil Dětský pěvecký sbor Českého rozhlasu. V roce 1952 se stal profesorem metodiky hudební výchovy na Vysoké škole pedagogické v Praze. Působil i v Umělecké besedě v Praze a veřejně vystupoval zejména jako violista. Spolu se svým bratrem propagoval mikrotonální hudbu. Byl zaníceným interpretem bratrových skladeb a napsal i houslovou školu pro čtvrttónový systém.

Před 75 lety se narodil Miki Volek

Miki Volek, vlastním jménem Michael Volek (21. 5. 1943 – 14. 8. 1996) byl rock'n'rollový zpěvák, kytarista, pianista, skladatel a showman, přezdívaný král českého rokenrolu.

Chybějící český dům v Bratislavě je podle Zemana poslední problém česko-slovenských vztahů

Český prezident Miloš Zeman při návštěvě Vysokých Tater označil za poslední česko-slovenský problém neexistenci Českého domu v Bratislavě. Chce jej vyřešit do konce svého mandátu. Slovenský prezident Andrej Kiska v reakci řekl, že Český dům ve slovenské metropoli určitě vznikne. Z vyjádření obou prezidentů vyplynulo, že mají rozdílný postoj k postupu svých vlád ohledně reakce na otravu někdejšího ruského agenta Sergeje Skripala v Británii.

Oba prezidenti na společné tiskové konferenci ocenili vztahy mezi oběma republikami. „Neznám dvě země tak blízké jako Česko a Slovensko,“ zdůraznil hostitel. „Jsem tady rád a cítím se tu jako doma,“ odvětil Zeman. Kiska uvítal, že první Zemanova cesta po znovuzvolení vedla na Slovensko a do Tater. Poznamenal, že krás „nejmenších velehor světa“ si užívají každým rokem desítky tisíc návštěvníků z Česka. Počátkem října se tu s českým prezidentem znovu setká ve společnosti maďarského a polského kolegy na schůzce hlav států visegrádské čtyřky. Kiska zároveň přivítal pozvání na oslavy 100. výročí Československa 28. října v Praze, zatímco Zeman bude 30. října na slovenských oslavách v Martině.

Obrana chce získat mandát pro více vojáků v zahraničních misích

Česko by mohlo v následujících dvou letech posílit svou účast v zahraničních misích přibližně o tři stovky vojáků. Vyplývá to z materiálu, který ministryně obrany Karla Šlechtová (ANO) předala vládě. Posílené mise by resort obrany stály 2,1 až 2,4 miliardy korun ročně. Navýšení české účasti v mnohonárodnostních misích musí schválit vláda a parlament. Součástí nového mandátu má být nasazení českých vzdušných sil k ochraně vzdušného prostoru Pobaltí. Příští rok by mělo jít o pětadevadesát vojáků s pěti stíhačkami Gripen. Kritický postoj k české účasti mají hlavně poslanci komunistické strany a hnutí SPD.

Vojáci dostali medaile za misi v Mali

Čeští vojáci dostali medaile za nasazení v misi v Mali. Z mise Evropské unie v Mali se nedávno vrátili čtyři desítky českých vojáků. Za úkol vojáci měli chránit velitelství mise, podíleli se i na výcviku maliských vojáků. Za své působení dostali medaile Za službu v zahraničí. Ministryně obrany Šlechtová misi označila za velmi důležitou, připomněla, že se koná na základě rozhodnutí Rady bezpečnosti OSN.

Návrh referenda podle KSČM dostal negativní stanovisko vlády

Komunistický poslanecký návrh o podobě obecného referenda vláda odmítla. KSČM chce lidem umožnit mimo jiné odvolávat prezidenta a hlasovat o vystoupení z NATO či Evropské unii, nebo také o zákonech. Právě možnost hlasování o NATO či EU, ale také nízký počet podpisů (100 000) nutný pro vyvolání referenda, vedl vládu k jejímu negativnímu stanovisku, uvedl vicepremiér Richard

Brabec (ANO). Komunistický návrh je v pořadí třetí předloženou úpravou všelidového hlasování. Poslanci se už začali zabývat předlohou SPD Tomia Okamury, která se svými parametry komunistické normě blíží. Přísnější pravidla všelidového hlasování předpokládá ústavní návrh ČSSD.

Velvyslancem ve Vatikánu se stane Václav Kolaja

Českým velvyslancem ve Vatikánu se stane Václav Kolaja. Vatikán mu udělil takzvaný agrément, tedy souhlas. Ve funkci nahradí Pavla Vošálíka. Do země by měl odcestovat na začátku května, pověřovací listiny poté předá papeži Františkovi. Kolaja je vystudovaný historik. Na ministerstvu zahraniční pracuje dvaadvacet let a postupně působil na zastupitelských úřadech v Londýně, Washingtonu a na stálém zastoupení ČR při EU. Vošálík na pozici ambasadora působil téměř deset let.

K výzvě studentů na obranu demokracie se připojilo 40 000 lidí

K výzvě studentů na obranu demokracie a ústavy, která byla součástí výstražné stávky, se připojilo podle odhadu organizátorů zhruba 40 000 lidí. Požadavky iniciativy #VyjdiVen by se měl zabývat Senát pravděpodobně v dubnu, řekl při jejich převzetí místopředseda Senátu Jiří Šesták z klubu Starostů. Předpokládá, že Senát by mohl k výzvě zaujmout stanovisko ve formě apelu na prezidenta, vládu i Sněmovnu. Signatáři výzvy požadují, aby prezident republiky plnil své ústavní povinnosti, nejmenoval premiérem trestně stíhaného člověka a aby vláda v demisi neprováděla žádné zásadní a personální kroky.

ČR vězní s Tureckem a státy bývalého SSSR v přepočtu na obyvatele nejvíc lidí v Evropě

Česká republika se řadí s Tureckem a zeměmi bývalého Sovětského svazu do skupiny států, které v Evropě v přepočtu na obyvatelstvo vězní nejvíc lidí. Také patří k třinácti evropským zemím, které mají přeplněné věznice, a je na třetím místě co do největšího meziročního nárůstu počtu vězňů. Vyplývá to ze studie SPACE z roku 2016, zveřejněné Radou Evropy, kterou provedl Ústav kriminologie a trestního práva se sídlem v Lausanne. Na každých sto tisíc obyvatel v roce 2016 v Česku připadalo 213 vězňů. Nad 200 vězněných lidí mají už jen Albánie (205), Turecko (245), pobaltské státy (203 až 244) a zbytek bývalých sovětských republik.

Třináct evropských zemí mělo v roce 2016 více vězňů, než kolik oficiálně umožňovaly kapacity jejich věznic. Podle údajů české Vězeňské služby z loňského prosince se země potýká s přeplněností od roku 2015, přičemž za rok 2017 dosahovala 106 procent. Stejně problémy měla ČR i před rokem 2013, kdy vyhlásil širokou amnestii bývalý prezident Václav Klaus, který končil ve funkci.

Jourová vyzve USA ke jmenování ombudsmana kvůli ochraně dat

Evropská komise chce, aby Spojené státy do konce května obsadily pozici ombudsmana, v jehož pracovní náplni

je přijímat a řešit případné stížnosti evropských občanů na způsob, jakým USA nakládají s jejich osobními daty. S požadavkem seznámí ve Washingtonu své americké partnery komisařka pro spravedlnost Věra Jourová.

Ke zřízení a především k obsazení funkce tohoto ombudsmana se Spojené státy zavázaly v roce 2016, v dohodě označované jako Štít EU-USA na ochranu soukromí. Smlouva nahradila starší dohodu, kterou v roce 2015 zrušil unijní soud, neboť podle jeho názoru umožňovala americkým tajným službám nadměrný přístup k datům lidí, umístěným na komerčních serverech v USA.

Ministr pro brexit Davis se setkal s Babišem a Stropnickým

Vyjednávač Evropské unie pro brexit Michel Barnier má plnou podporu české vlády. Prioritou pro uzavření dohody o vystoupení je shoda nad zachováním práv unijních občanů v co nejširší míře. Uvedli to po schůzkách s britským ministrem pro brexit Davidem Davisem premiér v demisi Andrej Babiš a ministr zahraničí v demisi Martin Stropnický (oba ANO). Tématem schůzek v Praze bylo uspořádání vztahů mezi EU a Británií po jejím odchodu z unie. Státní tajemník pro EU Aleš Chmelař (ČSSD) na jednání sněmovního výboru pro evropské záležitosti uvedl, že ve vyjednávání dohody mezi Bruslem a Londýnem je stále řada nevyřešených problémů. „Týká se to například vyřízení možného vzniku tvrdé hranice mezi Irskem a Severním Irskem nebo chování Britů k občanům EU, kteří přijdou během takzvaného přechodného období,“ řekl Chmelař.

Soud EU: Omezení notářské profese na občany ČR je diskriminační

Omezením notářské profese jen na české občany porušila Česká republika princip svobody usazování plynoucí z unijních smluv, rozhodl Soudní dvůr EU. Podmínka české národnosti u notářů je podle něj diskriminační. Soud připomněl, že už v roce 2011 rozhodl stejným způsobem vůči podobné praxi v několika jiných zemích unie. Evropská komise poslala ČR kvůli věci k unijnímu soudu v únoru 2016. „Žádná z aktivit notářské praxe v České republice není spjata s výkonem veřejné moci, a tak přístup k notářské profesi v členském státě nemůže být podmíněn národností,“ uvedl soud v tiskové zprávě.

Plaga navrhl odklad reformy financování školství, nemá na start peníze

Ministerstvo školství nebude schopno zaplatit v příštím roce změny v systému financování regionálního školství, jak je prosadila minulá vláda. Aby přinesly novinky kvalitě, budou dražší, než počítal původní plán. Úřad pod vedením Roberta Plagy (ANO) proto navrhl odložit reformu o rok na září 2019. Pokud změnu schválí zákonodárci, budou školy podle nového systému financovány až od kalendářního roku 2020. Reforma by měla odstranit rozdíly v nerovném postavení obdobných škol v různých krajích. Školy podle ní mají dostávat peníze podle počtu odúčených hodin, ne žáků. Zaplatit bude školám třeba také dělení tříd do menších skupin pro výuku některých před-

mětů či spravedlivější ohodnocení nepedagogických zaměstnanců.

Vláda schválila novelu služebního zákona

Vláda v demisi schválila novelu služebního zákona. Po jednání kabinetu to oznámil premiér v demisi a šéf hnutí ANO Andrej Babiš. Norma by měla podle ministryně pro místní rozvoj v demisi Kláry Dostálové (ANO) otevřít státní služby odborníkům zvenčí nebo změnit systémové hodnocení úředníků. Návrh teď oficiálně posoudí Evropská komise.

Úpravu služebního zákona kritizuje opozice nebo organizace Rekonstrukce státu. Podle ní vládní návrh upravuje služební hodnocení tak, že by mohlo být zneužíváno k výpovědím pro nepohodlné úředníky. ODS zase tvrdí, že vláda bez důvěry by neměla předkládat zákony, které dovolují rozsáhlé změny ve státní správě.

Vláda odmítla změny v protikuřáckém zákoně

Vláda v demisi odmítla poslanecký návrh na zmírnění protikuřáckého zákona. Podle ministra zdravotnictví v demisi Adama Vojtěcha za hnutí ANO je totiž brzy na posouzení jeho dopadů. Autoři novely ale považují současnou podobu zákona za nepřiměřeně přísnou a má podle nich dopad na podnikání. Požadují proto zmírnění zákona – chtějí například možnost vzniku kuřáren v restauracích, divadlech nebo na sportovištích. Návrhem, který předložil poslanec Marek Benda z ODS, se teď bude zabývat Sněmovna.

Vláda nesouhlasí se změnami pravidel pro směnárny

Vláda v demisi odmítla návrh hnutí STAN na změnu pravidel pro směnárny. Novela by měla posílit práva jejich klientů. Ministryně pro místní rozvoj v demisi Klára Dostálová (ANO) sice se záměrem souhlasí, podle ní ale poslanecký návrh není dobře připravený. Podle hnutí STAN by lidé nově mohli například odstoupit od smlouvy o směně peněz do dvou hodin po jejím provedení. Novinka by měla ochránit hlavně turisty před těmi směnárnami, které nabízejí pro klienty nevýhodné kurzy. I přes negativní stanovisko vlády o novele rozhodne Sněmovna.

Babišova vláda podpořila návrh ČSSD na zrušení karenční doby

Vláda v demisi podpořila návrh ČSSD na obnovu náhrady mzdy v prvních třech dnech nemoci. Novinářům to po jednání řekl premiér v demisi Andrej Babiš (ANO). Na základě doporučení legislativců měl kabinet vyslovit záporné stanovisko, podle Babiše však bude věc předmětem jednání s ČSSD o vládě, kterou by měla podporovat KSČM. Je však podle něj nutné vyřešit některé výhrady a záležitost projednat také s tripartitou. Babiš řekl, že ANO při vládních vyjednáváních navrhne, aby zaměstnavatelé vypláceli nemocenskou od 1. do 11. dne nemoci. Nyní zaměstnavatelé proplácejí 4. až 14. den. Náklady firem by vzhledem ke stejnému počtu proplácených dnů zůstaly stejné, ale lidé

by od firem dostali peníze i za první dny stonání. Nyní za první tři dny nemoci nedostávají nic. Po uplynutí jedenácti dnů nemoci by na sebe náklady vzaly pojišťovny.

O zrušení takzvané karenční doby, tedy prvních tří dnů nemoci, kdy pacienti nedostávají nemocenskou, by měla projednat tripartita na svém příštím zasedání 9. května. Odbory budou prosazovat, aby se v prvních dnech nemoci nemocenská nesnižovala pod 60 % průměrného denního výdělku, jak to nyní platí pro nemocenskou od čtvrtého dne nemoci.

Sněmovna schválila přístup správců daně k širšímu okruhu údajů

Banky, spořitelny a úvěrová družstva nebo platební společnosti budou muset poskytovat úřadům údaje vyplývající ze zákona proti praní špinavých peněz pro mezinárodní i tuzemskou správu daní. Advokáti, notáři, daňoví poradci nebo auditoři budou muset poskytovat tyto údaje jen pro mezinárodní spolupráci při správě daní. Schválila to Sněmovna v novele daňového řádu. Ministryně financí Alena Schillerová (ANO) byla s výsledkem spokojena. Poslanci v závěrečném hlasování zamítli sporný a kritizovaný návrh Pirátů, aby advokáti a obdobné profese museli poskytovat údaje i pro vnitrostátní správu daní. Kritizovala to nejen pravice, která varovala, že se kvůli tomu obrátí na Ústavní soud, ale i profesní komory.

Souhlas se zpracováním údajů by mohly děti smět dát od 15 let

Souhlas se zpracováním osobních údajů by měly mít možnost bez souhlasu rodičů udělit děti od patnácti let. Počítá s tím návrh zákona o zpracování osobních údajů, který schválila vláda. Původní předloha počítala s tím, že by hranice byla na třinácti letech, kabinet však i z iniciativy Úřadu pro ochranu osobních údajů (ÚOOÚ) podpořil vyšší hranici, řekl novinářům ministr vnitra Lubomír Metnar (za ANO). Norma vychází z nových unijních pravidel ochrany soukromí (GDPR), ministerstvo vnitra doufá, že je prosadí Sněmovnou zrychleně.

Unijní norma umožňuje státům zvolit hranici mezi třinácti a šestnácti lety. Odbory i zaměstnavatelské svazy při projednávání normy trvaly na zachování šestnácti let věku. Ministerstvo ale označovalo za nepřiměřené, aby téměř šestnáctileté dítě potřebovalo souhlas svých zákonných zástupců například k instalaci nebo využívání komunikační aplikace nebo sociální sítě, když je plně trestně odpovědné. Volba nakonec padla na patnáct let, protože to koresponduje i s hranicemi v občanském a trestním právu.

Generál Pavel obdržel vysoké americké vyznamenání

Český generál Petr Pavel v USA převzal řád Záslužná legie (Legion of Merit), jedno z nejvyšších amerických vojenských vyznamenání. Šéf amerického sboru náčelníků štábů Joseph Dunford mu ho udělil za působení na vedoucí pozici ve struktuře NATO a zároveň tak ocenil význam aliance. Pavel je od června 2015 šéfem Vojenského výboru NATO, tedy nejvyššího vojenského orgánu aliance. Pa-

vel dostal americké vyznamenání na ceremonii na základně Joint Base Myer-Henderson Hall u Washingtonu. Ceremonie se zúčastnilo více než 250 vojáků. Řád je nejvyšší americké ocenění, jaké mohou američtí čelní představitelé udělit cizincům, uvedlo ministerstvo obrany.

Na nový systém ostrahy si zatím stěžovalo jen 12 vězňů

Jen dvanáct vězňů si zatím stěžovalo na nový systém ostrahy. Ten ředitelům věznic s ostrahou umožňuje dobré chování odměnit třeba vycházkami, cestováním do práce a k doktorovi bez eskorty nebo civilním oblečením. Při porušení pravidel naopak výhody může odebrat. Novinka platí od loňského října. Pokud se vězňům rozhodnutí ředitele nelíbí, můžou se obrátit na soud. „V rámci množství 20 tisíc osob jsme zaznamenali dvanáct podání,“ uvedla mluvčí Vězeňské služby Petra Kučerová. Do mírnější věznic s ostrahou soudy obvykle posílají odsouzené s maximálně osmiletým trestem.

V Etiopii byl odhalen zrekonstruovaný hrob plukovníka Rosíka

Velvyslanectví České republiky v Etiopii odhalilo v Addis Abebě zrekonstruovaný hrob plukovníka československé armády Vítězslava Rosíka, významné vojenské osobnosti meziválečného i poválečného Československa. Plukovník Rosík, který se podílel na rozvoji etiopského letectva, zemřel v roce 1955 a od té doby hrob chátral. Peníze na jeho obnovu uvolnila česká vláda. Zrekonstruovaný hrob na hřbitově Gulele odhalilo české velvyslanectví v den 19. výročí vstupu do NATO.

Plukovník Rosík bojoval v první světové válce a následně působil u vznikajícího československého letectva. Za druhé světové války odešel do odboje – nejprve do Francie a poté do Británie. Stal se pilotem Britského královského letectva (RAF) a bojoval v bitvě o Británii. Po změně režimu v roce 1948 byl kvůli svému působení v RAF zbaven funkcí v obnovené československé armádě a přeložen do výslužby. V říjnu odešel do exilu – prošel Rakouskem a Francií, skončil v Británii. V roce 1949 přijal pozvání tehdejšího etiopského císaře Haileho Selassieho a odešel do Etiopie, kde působil jako poradce pro rozvoj etiopského letectva.

Tibetskou vlajku vyvěsily v Česku stovky radnic a desítky škol

Na stovkách českých radnic a desítkách škol zavlály v březnu tibetské vlajky. Připomínají oběti povstání, které v Tibetu v roce 1959 potlačili čínští vojáci. Vlajky na podporu lidských práv v Tibetu visely také na budovách pěti krajů. Vyplývá to ze zjištění ČTK a webu spolku Lungta, který v Česku vydává *Tibetské listy*.

Podle webu spolku Lungta, který v Česku kampaň Vlajka pro Tibet zastřešuje, se k akci letos připojilo víc než 730 radnic a Jihomoravský, Královéhradecký, Liberecký, Moravskoslezský a Pardubický kraj. Počet radnic je podobný jako loni, mezi kraji přibyl Moravskoslezský. Škol se loni zapojilo 97, letos počet přihlášených překročil stovku. Z oken Sněmovny stejně jako v předchozích letech vyvěsil

tibetskou vlajku poslanecký klub TOP 09, uvedl šéf klubu Miroslav Kalousek na twitteru.

Národnostní menšiny odsuzují nenávistnou ideologii Okamury a SPD

Zástupci národnostních menšin odsuzují nenávistnou ideologii Tomia Okamury a dalších členů hnutí SPD. Žádají zároveň, aby se prezident Miloš Zeman a premiér v demisi Andrej Babiš (ANO) proti nenávistným výrokům namířeným proti celým skupinám obyvatel ČR ohradili. Ve společném prohlášení to uvedlo osm zástupců menšin v čele s tajemníkem vládní rady pro národnostní menšiny Milanem Pospíšilem. Naráží zejména na Okamurovy výroky zpochybňující koncentrační tábor v Letech u Písku. Pod prohlášení se podepsali zástupci bulharské, polské, romské, slovenské, německé, vietnamské, ruské a řecké menšiny a tajemník vládní rady Pospíšil.

Babiš podal dovolání po prohraném sporu o jeho evidenci u StB

Český premiér Andrej Babiš podal ke slovenskému nejvyššímu soudu dovolání proti pravomocnému rozhodnutí bratislavského krajského soudu, který v obnoveném procesu letos v lednu zamítl jeho žalobu, že je v dokumentech někdejší československé tajné policie StB evidován jako její agent neoprávněně. S odvoláním na vyjádření advokátní kanceláře, která Babiše ve sporu se slovenským Ústavem paměti národa zastupuje, o tom informovala slovenská média.

Poslední žijící český pilot RAF Boček pokřtil svou knihu

Emil Boček, poslední žijící český letec sloužící v Britském královském letectvu za druhé světové války, pokřtil knihu s názvem *Strach jsem si nepřipouštěl*, která vypráví jeho životní příběh. Vyšla k jeho únorovým 95. narozeninám. Boček v kapitulní síni brněnské Vojenské nemocnice prohlásil, že knihu dnes dočetl a je to věrně zapsané vyprávění. S chutí vzpomínal, jak se třikrát narodil, a vtipkoval, jak se jednou vrátil z Bruselu na domovské letiště, kde už ho považovali za mrtvého.

Boček sloužil nejprve jako mechanik u 312. stíhací perutě a v závěru války od října 1944 se stal pilotem-stíhačem u 310. stíhací perutě. Z domova odešel tajně v šestnácti letech v roce 1939. Dostal se do Bejrútu a zúčastnil se bojů ve Francii v létě 1940. V září téhož roku ve Velké Británii absolvoval pilotní výcvik a byl přijat k Royal Air Force. Další výcvik prodělal v Kanadě a do konce války měl na kontě šestadvacet operačních letů. Z letectva odešel v roce 1946. Po válce si otevřel opravnu motocyklů a opravoval je i po únorovém převratu. Od roku 1958 dělal soustružníka ve Výzkumném ústavu Československé akademie věd. O jeho životě vznikl v roce 2012 film *Nezlomní*, v roce 2010 dostal od prezidenta Václava Klause Řád Bílého lva.

Západ je arogantní vůči střední Evropě, tvrdí bývalý rakouský vicekancléř

Arogance a neznalost starších členů Evropské unie vůči střední Evropě je důvodem hrozícího rozdělení Evropy na

východní a západní. Agentuře APA to řekl bývalý rakouský vicekancléř Erhard Busek, kterému vychází kniha s názvem *Mitteleuropa Revisited (Střední Evropa v novém provedení)*, kterou napsal ve spolupráci s ředitelem vídeňské Diplomatické akademie Emilem Brixem. Vlivný politik Rakouské lidové strany (ÖVP) kancléře Sebastiana Kurze se rovněž domnívá, že EU nemá žádnou strategii, jak řešit problematiku uprchlíků. Mnoho z toho, co se děje v takzvaných visegrádských státech – tedy Polsku, Maďarsku, na Slovensku a v Česku – je podle šestadesátiletého představitele liberálního proudu v ÖVP politováníhodné, ale pochopitelné. „Vždyť nikdo k visegrádkým státům nepřišel a nediskutoval s nimi,“ tvrdí Busek. Místo toho jim prý byly zasílány dopisy s výtkami, co všechno dělají špatně. Překonání následků komunismu potřebuje čas, což starší členové EU „zcela podcenili“ a nestaraly se o to, jaký je tam opravdový stav věcí, postěžoval si Busek, který je nyní šéfem Ústavu pro podunajský prostor a střední Evropu (IDM).

Zavražděného slovenského novináře v Praze a v Brně uctily stovky lidí

Před slovenskou ambasádou v Praze se sešlo několik stovek lidí, aby uctily zavražděného slovenského novináře Jána Kuciaka a jeho partnerku. Lidé zapalovali svíčky, vázali stužky na plot ambasády a u fotografií zavražděného páru nechávali papírky se vzkazy. Mezi účastníky pietní akce převažovali mladší lidé. Na místě bylo slyšet především slovenštinu a češtinu, sporadicky i angličtinu nebo jiný cizí jazyk.

Pietní pochody ve jménu obou zavražděných se konaly také v Brně a desítkách slovenských měst. Akce nesla název „Nechceme zpět 90. léta! Pochod za Jána a Martinu“. Na brněnském náměstí Svobody k účastníkům promluvil pořadatel akce Dominik Levíček nebo jihomoravský předseda Syndikátu novinářů ČR Jaroslav Bobek a publicista a historik Luděk Navara. Mluvili nejen o tragické smrti slovenské dvojice, ale také o zastrašování novinářů a o tom, že vražda nesmí nikoho zastrašit, aby se bál mluvit pravdu. Mluvili také o výzvě slovenským vyšetřovatelům, aby vraha vy pátrali.

Malá Losenice uctila vojáka Štěrbu, který padl v Afghánistánu

V Malé Losenici na Žďársku připomíná pamětní deska vojáka Milana Štěrbu, který před deseti lety padl v Afghánistánu. Bylo mu čtyřiatřicet let. Vesnička, v níž vyrůstal, umístila památník na budovu bývalé školy. Slavnosti s odhalením desky se kromě místních zúčastnili členové Štěrbovy rodiny a jeho kamarádi z armády. „Milan byl od druhé světové války prvním českým vojákem, který padl v boji,“ řekl přítomným ředitel odboru pro válečné veterány ministerstva obrany Eduard Stehlík. Uvedl, že Česko mělo v té době už několik mrtvých jak z Afghánistánu, tak z Balkánu, ale Milan Štěrbu byl první, který padl ve skutečném boji. Historik zároveň připomněl jméno dalšího vojáka Jiřího Schamse, který po těžké nemoci zemřel před třemi lety. Zraněn byl také 17. března 2008 při útoku sebevražděného atentátníka v Afghánistánu, při němž velitel ochranného týmu Štěrbu zemřel.

Zemřel bývalý člen RAF Zbyšek Nečas-Pemberton, bylo mu 97 let

Ve Velké Británii krátce po svých sedmadevadesátých narozeninách zemřel bývalý československý příslušník 68. noční stíhací peruti britského královského letectva RAF Zbyšek Nečas-Pemberton. Rodák z Moravy působil během druhé světové války jako palubní radarový operátor na letounech Beaufighter a Mosquito a jeho posádka sestřelila několik nepřátelských strojů. Plukovník Nečas odjel do Británie jako osmnáctiletý v roce 1939. Po válce se Nečas vrátil do vlasti. Nikdo z blízké rodiny už ale nebyl naživu, a tak zakrátko opět nastoupil do britského letectva. Aby jej Britové ochránili před komunistickým Československem, pro které měl jako znalec britské vojenské techniky velkou cenu, fingovali Nečasovu smrt. K tomu využili úmrtí pilota Johna Pemberton, jehož jméno český letec převzal. Nečas alias Pemberton už pak v Anglii zůstal.

Historická připomenutí

30. 5. 1918 byla uzavřena Pittsburská dohoda mezi českými a slovenskými krajanskými organizacemi a T. G. Masarykem. Podepsali ji zástupci českých a slovenských krajanských organizací v USA (Slovenskej lígy v Americe, České národního sdružení a Svazu českých katolíků).

26. 5. 1893 se narodil Karel Klapálek, generál, účastník zahraničního odboje († 18. 11. 1984). Klapálek patří k nejznámějším československým generálům 20. století. Svou osobností byl nepochybně prototypem vojáka: drsný, energický a rozhodný. Návyků své profese se nedokázal nikdy zbavit – vydával vždy krátké rozkazy, netrpěl žádně dlouhé povídání.

Život žádného člověka není jednobarevný. To se týká i válečných hrdinů, kteří se nemusí vždy dobře a někdy se ctí orientovat v nepřehledných zákrutách „mírového“ života.

Přes své selhání v roce 1948 měl Karel Klapálek obrovské štěstí ve věrnosti svých chlapců od Tobruku. Když za války dostal jedno z nejvyšších britských vyznamenání – Distinguished Service Order (DSO) –, přišli mu v poušti zástupci rot blahopřát a on jim řekl: „Já jsem jen kapelník, vy jste ta kapela, která dobře hrála...“ Jeho kapela na něj nezapomněla a každoročně se se svým kapelníkem setkávala až do jeho smrti 18. listopadu 1984.

<http://www.vhu.cz/zakruty-a-rozhodnuti-v-zivote-rozhodneho-vojaka-general-a-klapalka/>

13. 5. 1923 zemřela Charlotta Garrigue-Masaryková, manželka prvního prezidenta T. G. Masaryka (* 20. 11. 1850).

Před 120 lety se 6. května narodil ve Vratislavicích nad Nisou Konrad Henlein

Krátce po půlnoci z 9. na 10. května 1945, kdy většina Evropy oslavovala první hodiny vítězství nad nacismem, spáchal v zajateckém táboře americké armády v Plzni sebevraždu. Uzavřela se tak kariéra ašského učitele tělocviku, který se před lety vydal na politickou dráhu, aby v roce 1938, krátce po svých čtyřicátých narozeninách, zásadním způsobem ovlivnil osudy Československé republiky.

Henlein byl určitým symbolem radikálního sudetoněmeckého hnutí. Zajímavé potom je srovnat český pohled s německým a sudetoněmeckým pohledem. Sudetoněmecký pohled je zajímavý v tom smyslu, že je Konrad Henlein nahlížen jako bojovník za právo na sebeurčení.

Konrad Henlein v roce 1933 založil a stál v čele politického hnutí Sudetendeutsche Heimatfront (SHF). Na podzim roku 1937 přestoupil k nacionálním socialistům. Adolf Hitler jmenoval Henleina Gruppenführerem (později Obergruppenführerem) SS, župním vedoucím NSDAP a poslancem říšského sněmu. Po 15. březnu 1939 byl šéfem civilní správy okupačních vojsk a 1. září stanul v čele Sudetské župy jako říšský místodržící. Tuto funkci zastával až do konce války.

Konrad Henlein

5. dubna před padesáti lety přijal Ústřední výbor KSČ Akční program

Historie vývoje od prosince 1967 k bratrské pomoci v srpnu 1968 vyšla na <http://www.janyr.eu/index.php/56-akcni-program>.

Studenti práv předvedli politický proces s generálem Sedláčkem

Rekonstrukci politického procesu, v němž byl na doživotí odsouzen důstojník československé armády Tomáš Sedláček, předvedli studenti Právnické fakulty Univerzity Karlovy. V porotní síni Vrchního soudu v Praze studenti v rolích obviněných, prokurátorů i soudců na základě dochovaných záznamů přiblížili průběh soudu i Sedláčkův životní příběh. Rekonstrukce byla součástí programu festivalu proti totalitě Mene Tekel. „Je to pocta jednomu z hrdinů naší novodobé historie,“ řekl o vystoupení studentů organizátor festivalu Jan Řeřicha.

Sedláček byl jedním z československých vojáků, kteří za druhé světové války bojovali v zahraničí a po návratu do vlasti se stali nepřáteli komunistického režimu. Autor scénáře Řeřicha do textu zahrnul i autentické Sedláčkovy vzpomínky z knihy jeho pamětí *Vydržet!* Z nich je patrné, že své zatčení očekával i kvůli procesům, které komunisté uspořádali s političkou Miladou Horákovou nebo generálem Heliodorem Píkou. Propuštění se dočkal při amnestii v roce 1960. Pracoval pak jako stavební dělník a později projektant-asistent. Zemřel v roce 2012 ve věku čtyřidevadesáti let.

Brněnské náměstí Svobody zdobí obří chorvatská kraslice

Zahájení velikonočních slavností na náměstí Svobody obohatila netradiční akce. Chorvatská velvyslankyně Ines Troha a brněnský primátor Petr Vokřál zde slavnostně odhalili dva metry vysokou kraslici. V rámci projektu „kraslice od srdce“ obdarovalo Chorvatsko Brno za probíhající spolupráci i za péči o zachování menšiny Moravských Chorvatů. „Kraslice sem vnáší chorvatské velikonoční tradice a zároveň připomíná, že jsou si Moravané a Chorvaté v mnohém blízcí. Doufám, že naše kraslice bude Brno zdobit ještě po mnoho let,“ uvedla Ines Troha. Kraslice byla na náměstí Svobody vystavena v době velikonočních svátků.

V Plzni se konal dvoudenní festival světla, nabídl 16 projekcí

Průvodem z náměstí městské části Slovany začal dvoudenní festival světla nazvaný Blik Blik. Už čtvrtý ročník oblíbené akce nabídl šestnáct světelných projekcí, světelných instalací a objektů, často propojených se zvukem a s interaktivními prvky. Letos symbolicky připomínal oslavy 100. výročí založení Československa.

Na Mikulášském náměstí si lidé mohli zahrát obří světelné Člověče nezlob se se 108 půlmetrovými figurkami, v kostele Panny Marie Růžencové svítilo Slunce o průměru kolem tří metrů, a taky Saturn, Venuše, Merkur a Země. Na Jiráskově náměstí byly zavěšené svítící medúzy, na Mikulášském hřbitově elektrické jmelí.

Na ministerstvu zahájili projekt Rok české šlechty v evropské diplomacii

V sídle ministerstva zahraničí v Černínském paláci byl slavnostně zahájen Rok šlechty českých zemí v evropské diplomacii. Vyvrcholením projektu bude otevření nové expozice na zámku v Jindřichově Hradci věnované diplomatickým aktivitám příslušníků černínského rodu od raného novověku až do první poloviny 20. století.

Česká šlechta se angažovala v diplomacii již od středověku a významní aristokraté pracovali v diplomatických službách i v éře občanské společnosti od 19. století včetně období první Československé republiky po roce 1918. Významnou úlohu sehráli členové někdejších šlechtických rodů i při budování diplomacie Československé a České republiky po roce 1989. Diplomaté z českých zemí tak po staletí hráli zcela zásadní roli při formování geografické, politické i duchovní identity a integrity současné Evropy.

Českobudějovická diecéze oficiálně zahájila proces blahorečení biskupa Hloucha

Bezmála pětadvacet let byl českobudějovickým biskupem, z toho ale několik roků strávil v nucené internaci. Josef Hlouch se stal jedním ze symbolů odporu proti komunistické moci na jihu Čech. Českobudějovické biskupství v katedrále svatého Mikuláše oficiálně zahájilo proces jeho blahorečení. Vatikán se zahájením procesu blahorečení souhlasí. Blahorečení je jedním ze stupňů, který směřuje k prohlášení člověka za svatého. Hlouchovo svatořečení by mohlo trvat osmnáct let, řekl ČTK současný biskup Vlas-

timil Kročil a mluvčí českobudějovického biskupství Miroslav Bína.

Ve Vatikánu odhalili bronzovou sochu svěťce vyrobenou v Horní Kalné

Bronzová socha svatého Řehoře z Nareku francouzského sochaře a výtvarníka s arménskými kořeny Davida Babajana, která vznikla v Horní Kalné na Trutnovsku, byla slavnostně odhalena v zahradách Vatikánu v Římě. Jde o dva metry velké dílo. Socha svatého Řehoře z Nareku je darem Arménie papeži Františkovi.

Janáčkův archiv nebo Kynžvartská daguerrotypie je v registru Paměti světa

Česká republika bude usilovat o další zápisy do registru Paměti světa spravovaného organizací UNESCO. Česko má na tomto mezinárodním seznamu, u jehož vzniku stála tuzemská Národní knihovna, již osm zápisů. Certifikáty o zatím posledních třech dostali zástupci institucí, které je mají ve svých sbírkách. „Pro příští cyklus předkládání nominací do tohoto seznamu se připravují nominace Archivu Antonína Dvořáka a Molloyovy mapové sbírky,“ řekl ČTK ministr kultury Ilja Šmíd. Výhledově se podle ministerstva uvažuje o nominacích dokumentů Laterny magiky nebo archivního vysílání Československého rozhlasu.

Pro certifikát si na ministerstvo přijeli zástupci Moravského zemského muzea, které úspěšně nominovalo Archiv Leoše Janáčka, Národního technického muzea, které ve spolupráci s Národním památkovým ústavem zpracovalo nominaci Kynžvartské daguerrotypie, a Přírodovědecké fakulty Univerzity Karlovy. Fakulta připravila společnou nominaci s maltskými partnery a ve světové konkurenci uspěly jejich Camociovy mapy obléhání Malty z roku 1565. Registr Paměti světa vznikl v devadesátých letech s cílem zachovat dokumenty, které by měly patřit k dědictví lidstva.

Češi mají nejraději Slováky, roste obliba Vietnamců a Číňanů

Češi mají z národnostních skupin nadále největší sympatie ke Slovákům. Za poslední rok stoupla také sympatie k Vietnamcům a Číňanům. Naopak nesympatie vyjadřují lidé v Česku nejvíce k Arabům a Romům, míra antipatie k oběma etnikům ale za poslední rok oslabila. Vyplývá to z letošního průzkumu, jehož výsledky ČTK poskytlo Centrum pro výzkum veřejného mínění (CVVM). S výjimkou Vietnamců a Arabů se ale míra sympatií či nesympatií k jednotlivým národnostním skupinám v čase příliš nemění.

Podle nedávných informací Českého statistického úřadu žilo v Česku ke konci předloňského roku 493 400 cizinců, což bylo nejvíce od roku 1993. Nejpočetnější skupinou byli Ukrajinci, následovali Slováci a Vietnamci.

Národní muzeum slaví 200 let od svého vzniku

Návštěvníci mohli o jednom dubnovém víkendu zdarma navštívit osm pražských budov Národního muzea a také restaurátorské dílny v Terezíně. Podívali se tak i do jindy nepřístupných míst. Muzeum totiž slaví dvě stě let od

svého vzniku. 15. dubna 1818 podepsala skupina šlechticů svolání o založení takzvaného Vlasteneckého muzea. Právě dary soukromých sbírek od šlechticů byly základem pro vznikající muzeum. Prvním stálým sídlem muzea se stal v roce 1819 Šternberský palác na Hradčanech. Historická budova Národního muzea na dnešním Václavském náměstí se veřejnosti slavnostně otevřela až v roce 1891. V současnosti probíhají její opravy a veřejnosti se má otevřít letos v říjnu.

Národní muzeum své expozice nabízí také v Nové budově, tedy v bývalém Federálním shromáždění. K expozicím patří i Náprstkovo muzeum, Národopisné muzeum nebo České muzeum hudby. Národní muzeum má dnes přes 20 miliónů sbírkových předmětů.

Staroměstská radnice v Praze má nové hodiny

Na Staroměstské radnici se opět rozběhly věžní hodiny. Jejich ciferníky ale mají zcela nový kabát, získaly věrnou podobu těch původních barokních z roku 1787.

Součástí probíhající rekonstrukce věže Staroměstské radnice byly i věžní hodiny. Jejich ciferníky zhotovené po druhé světové válce jako náhrada za ty, které zničil požár radnice poslední den války, sloužily až do 26. června minulého roku.

Vzhledem k rozhodnutí města přiblížit podobu radniční věže co nejvíce původnímu vzhledu byly vyrobeny nové ciferníky podle dochované fotografické dokumentace těch původních z roku 1787. Ručky a cifry jsou zdobeny čtyřicetiváclivým zlatem, desky ciferníků jsou matně černé. „Ciferníky, které jsme odstranili, byly železné a strašně těžké, jeden vážil 250 kilogramů. A hlavně byly černobílé. Tyto jsou zlacené tak, jak všechny barokní ciferníky bývaly,“ řekl orlojník Petr Skála s tím, že barokní podobu měly do konce 19. století.

Moderní ciferníky mají štíhlou dlouhou minutovou ručičku, barokní je také štíhlá, ale kratší než hodinová. „Ta je mnohem větší, má i větší plochu, z dálky je viditelnější, a to je proto, že hodinová ručička je důležitější. Když přehlednete minutovou, tak pořad z té hodinové víte, kolik je zhruba hodin,“ vysvětlil Petr Skála.

(mk)

Středověk v Blatné

Městské muzeum v Blatné otevřelo druhou etapu stálé expozice, která tu vzniká od podzimu 2016. První etapa o archeologii a pravěku na Blatensku se zpřístupnila před rokem, nynější část je zaměřena na středověk. První kamenný hrad postavili v tomto místě Bavorové ze Strakonice a pod hradem se rozkládala malá osada Blatná.

Druhá etapa představující středověk seznamuje návštěvníky s běžným životem obyvatel i s neznámějšími postavami, jakými byli například Lev z Rožmitálu, který cestoval se svojí skupinou až na konec světa, nebo jeho syn Zdeněk Lev, nejmocnější muž po králi českého království.

V nové části expozice bude k vidění také velmi vzácný exponát sochy Nanebevzetí Panny Marie z roku 1490, zbraně z třicetileté války, část pokladu z Lažánek nebo Münsterova *Kosmografie*. Expozice představuje také rozvoj rybníkářství a pivovarnictví, který vedl k větší prosperi-

tě kraje. Výstavu zakončuje třicetiletá válka, která tvoří milník expozice i dějin Blatné i českých zemí.

Určitě se bude líbit interaktivní část výstavy, kde si lze vyzkoušet stavbu kostela z dřevěných kostek a samodržnost oblouků. Návštěvníci si mohou vyzkoušet kroužkové a plátové rukavice a zapojit i čichové vjemy při rozeznávání různých druhů aromatického koření, které se ve středověku dováželo z Orientu.

(mk)

Středověk v Blatné

Zlatá ulička v Praze – magnet pro romantiky

Ještě počátkem padesátých let patřily domky ve Zlaté uličce na Pražském hradě soukromníkům, kteří tu někdy i bydleli. V dnešní době se do uličky vchází přes turnikety, nemluvě o povinné bezpečnostní prohlídce, bez níž se na Hrad není vůbec možné dostat.

Zlatá ulička je považována za nejmalebnější zákoutí Pražského hradu a přitom ve středověku bylo na jejím místě smetiště. Jejím základem se stal pás široký čtyři až osm metrů mezi starší románskou hradbou z 12. století a druhou mladší hradbou, která tvoří severní opevnění Pražského hradu na okraji Jeleního příkopu.

Severní opevnění začal budovat architekt Benedikt Rejt (nebo také Reid). Mezi Bílou věží a Daliborkou byla hradba vyztužena dvanácti arkádovými oblouky, které byly asi 120 centimetrů hluboké a přibližně šest metrů široké, čímž se zcela logicky nabízelo jejich praktické využití.

Za Rudolfa II. prošly hradební zdi další úpravou, oblouky přibýly na konečných jednadvacet a prohloubily se na 220 centimetrů. Nad nimi byla vybudována zděná ochranná chodba, která spojovala Daliborku, Bílou věž a Míhulku. V roce 1597 požádali členové hradní stráže Rudolfa II. o svolení, aby mohli v nově opravené zdi oblouky zazdít a zařídít si v nich komůrky.

Červení střelci, jak se jim podle barvy stejnokroje říkalo, dostali svolení a začali si na vlastní náklady stavět příbytky. Tak vzniklo šestnáct domků s hlíněnou podlahou, sítíčkou s otevřeným ohništěm a světničkou s jediným okénkem. I když měly domky původně sloužit jen střelcům po

dobu jejich služby, začali s nimi obchodovat. Postupně se sem stěhovali chudší zaměstnanci hradu, jako byli vrátní, hlídači, zvoníci či krčmáři. A i když to bylo zakázané, brzy začali přemýšlet, jak svoje obydlí zvětšit. Pustili se do probourávání hradeb, přistavování předsíněk, různých kůlen a kotců pro králíky a nakonec se nové stavby objevily i při protilehlé románské zdi.

Ulička se v důsledku toho zúžila natolik, že místy nedosahovala ani jednoho metru. Až v roce 1864 byly odstraněny všechny přístavby stejně jako na druhé straně uličky, takže se stav vrátil do rudolfínské podoby. V 18. století měli obyvatelé Zlaté uličky k dispozici pouze jediný záchod, o století později k němu přibyl druhý. Pro vodu museli obyvatelé uličky chodit k pumpě a přímo do domku, pouze ale jednoho, byla voda zavedena až v roce 1942. To všechno ale nijak nebránilo podnikání hostinských a šenkýřů, což často vedlo k tomu, že tam bývalo velmi hlučno a na to si stěžovali obyvatelé sousedního kláštera sv. Jiří.

O skutečných obyvatelích Zlaté uličky, kteří tu žili v dávnych časech, toho není mnoho známo. Více informací ale

Prázdná Zlatá ulička

Zlatá ulička – domek filmaře Kazdy

již je k dispozici o lidech, kteří zde pobývali ve 20. století. V domku číslo 22 se prodávají knihy – to proto, že tady pobýval Franz Kafka, který si domek pronajal od svojí sestry. Napsal tady povídku *Venkovský lékař*.

Dalším nájemníkem byl od začátku druhé světové války nakladatel Aventina Otakar Štorch-Marien. Mezi jeho přátele, kteří se tu scházeli, patřili například Jiří Trnka, Jaromír Funke nebo Vítězslav Nezval.

Jak bylo již zmíněno, až do začátku padesátých let zůstávaly domky ve Zlaté uličce v soukromých rukách, jejich majitelé je většinou neobývali, pouze je ukazovali za poplatek zájemcům. Upravovali interiéry tak, aby se co nejvíce líbily. Kancelář prezidenta republiky nakonec domky vykoupila a v roce 1952 vypracovala komise pro přípravu hradního muzea koncepci, podle níž vznikla romantická expozice o způsobu života nejchudších vrstev na Pražském hradě.

O celkovou úpravu Zlaté uličky se zasloužil architekt Pavel Janák a barevné řešení fasád, které byly do té doby šedé a nevýrazné, navrhl malíř Jiří Trnka. Při poslední rekonstrukci v roce 2011 dostalo historické místo nové inženýrské sítě, kanalizaci a elektrické rozvody. Také proběhlo restaurování domků a v osmi z nich byly vytvořeny nové interiéry. Tam jsou v současné době expozice červených střelců, bylinkářky, švadlenky, krčmáře nebo zlatníka.

To se podařilo i v domku číslo 12, v němž v letech 1948–1952 přebýval Josef Kazda, amatérský filmový sběratel a historik. Scházela se u něj vybraná umělecká společnost, a když pan Kazda přednášel nebo promítal, jeho žena přitom podávala výbornou domácí polévku. Nyní mohou návštěvníci v jeho domku vidět staré dokumenty o Praze.

(mk)

V areálu Braunova Betlému u Kuksu vznikne prohlídkový okruh

V areálu Braunova Betlému v Novém lese u Kuksu na Trutnovsku by měla vzniknout vycházková trasa, návštěvnícké centrum a parkoviště. Obnovy by měly být i barokní sochy a reliéfy, které v 18. století vytesal Matyáš Bernard Braun. Novinářům to řekl Radek Pavlačka z architektonického studia Zahrada Olomouc, které v Kuksu při příležitosti podpisu memoranda o spolupráci při záchraně Braunova betlému představilo novou studii kultivace areálu. Studie počítá se vznikem asi dvoukilometrového okruhu, který návštěvníkům představí díla ze směru, z jakého Braun původně jejich návštěvu zamýšlel. Bývalé lomy se změní na odpočinková místa respektující lesní prostředí památky s pískovcovými balvany místo laviček. V areálu nebudou žádná hřiště ani jiné rušivé prvky. Barokní areál v Kuksu patří v kraji mezi nejnavštěvovanější památky.

Hrad Trosky bude lákat na únikovou hru, průvodcem bude robot

Hrad Trosky v Českém ráji bude v této sezóně lákat na únikovou hru nazvanou Čertova mřížka. Roli průvodce po šifrovaných stezkách a místech bude zastávat robot Čenda. Hra bude spuštěna zřejmě už během května, řekl ČTK kastelán Lubomír Martínek mladší.

Trosky jsou nejnavštěvovanějším hradem v Libereckém kraji. Na zříceninu nedaleko Turnova vyšlo loni přes 112 000 turistů. Obdobnou zábavu žádná jiná památka

v kraji zatím nenabízí a v celém Česku budou Trosky s podobnou hrou po hradu Křivoklát druhé. Hra je zatím jen v češtině. Určená je pro dva až šest lidí, kterým zabere zhruba devadesát minut. „Bude se vázat k několika pověstem o Troskách,“ naznačil Martínek. Podle některých legend je zde ukryt poklad nebo odtud vede brána do pekel.

Hru vytvořili Martin Šedivý a Adam Plháček. Od běžných únikových her se bude odlišovat tím, že týmy nebudou pátrat po tajemstvích a kódech uvnitř místnosti, ale objevovat je po celém hradě i na cestě k němu. Robot by se mohl stát oblíbeným i u dětí, týmy ho během pátrání ponosou v ruce.

Dva mladí dobrodruzi z Plzně se vydávají po stopách Hanzelky a Zikmunda

Taťka po šedesáti letech od druhé cesty proslulé dvojice Zikmund, Hanzelka vyráží po jejich stopách dva mladí dobrodruzi z Plzně. Lukáš Socha a Tomáš Vaňourek chtějí fotografovat ze stejného místa stejné objekty a situace, které fotografovali slavní cestovatelé a po návratu domů snímky porovnat a vystavit. Kromě toho plánují i filmový dokument, a protože žijeme ve světě sociálních sítích, celou cestu bude možné sledovat téměř online. Na devítiměsíční putování vyrazili 1. dubna z Plzně a jejich partnerem je i Radiožurnál.

Na tvarůžkovém festivalu v Olomouci bylo první setkání Tvarůžků

Lidé s přijmením Tvarůžek z různých koutů Česka měli první společné dostaveníčko na třetím ročníku tvarůžkového festivalu, kterým o víkendu 21. a 22. dubna ožilo historické centrum Olomouce. Na festival přijela například moderátorka České televize Zuzana. Podle webových stránek má název pikantního sýra s nezaměnitelným aroma v příjmení několik stovek obyvatel Česka.

V okolí Loštic na Šumpersku, kde se Olomoucké tvarůžky vyrábějí, ale žádné příjmení Tvarůžek či Tvarůžková není evidováno. Na Hané pak má toto příjmení jen několik lidí. Naopak desítky Tvarůžků či Tvarůžkových úřady evidují na Třebíčsku, Rakovnicku či v okolí Valašských Klobouk.

Český rozhlas jako první české médium spouští přehrávání zpráv přes hlasového asistenta

Posluchači stanice Český rozhlas Radiožurnál si nově mohou poslechnout pravidelné zprávy prostřednictvím hlasové asistentky Alexy na chytrém reproduktoru Amazon

Echo. Hlasoví asistenti nebo chytré reproduktory se ovládají jednoduchými hlasovými příkazy a fungují jako zvuková brána uživatele do internetu. Jejich základní dovedností je tzv. Flash Briefing, která umožňuje poslechnout nejnovější zprávy od vybraných vysílatelů. Poslouchat ale lidé mohou také zprávy Radia Praha, a to v němčině a angličtině.

V Praze vznikne muzeum o československých legionářích

V sídle Československé obce legionářské (ČsOL) v Praze by se letos mělo otevřít legionářské muzeum. Připomínat bude československé legie z období první světové války. Umístěno v něm bude i třeba badatelské centrum. Muzeum se zaměří hlavně na školy. Vznikne v něm přednáškový sál, kde se budou promítat tematické dokumenty. Děti budou moct také projít „labyrintem“, ve kterém si budou moct vyzkoušet, jaký život měli legionáři v Rusku, Itálii a ve Francii. V další části si budou moct zblízka prohlédnout nebo i vyzkoušet předměty a výstroj, které legionáři používali. Na dotykových obrazovkách se budou moct podívat na desítky tisíc fotografií nebo na podrobné texty.

Repliku vlaku československých legionářů, takzvaný legiovlak, by od května mohla táhnout vlastní parní lokomotiva. Československá obec legionářská, která projekt připravuje, stroj koupila v roce 2016, do května by měl být opraven. Vlakovou soupravu by také měl doplnit cisternový a plošinový vůz, na kterém si bude parní lokomotiva vozit vodu a uhlí. Zapojení nového stroje je poměrně logisticky náročné, protože na nádražích nejsou vodní pumpy a sklady uhlí jako v době, kdy byly parní lokomotivy používány. Od Českých drah si proto ČsOL půjčila cisternový vůz, který nechala opravit a ve kterém bude vozit vodu. Stejně tak je půjčený plošinový vůz na uhlí.

V Letech by mohla být replika původního baráku, alej nebo mohyla s křížem

Památník romského holokaustu v Letech u Písku by mohl obsahovat repliku původního baráku, stromovou alej nebo mohylu s křížem. Uvažuje se i o ponechání jednoho z objektů vepřína, který byl v těsném sousedství areálu bývalého koncentračního tábora pro Romy postaven po druhé světové válce. Zaznělo to na debatě pořádané organizací ROMEA a spolupořádané Muzeem romské kultury v Praze. V místech současné správní budovy vepřína by měl být vstup do části s návštěvníckým centrem. Tam muzeum plánuje zřídit stálou expozici o romském holokaustu, vystaví i archeologické nálezy z tábora.

KVĚTEN

7. 5. 1458 proběhla slavnostní korunovace **Jiřího z Poděbrad za českého krále** (volba se konala 2. 3. 1458).

23. 5. 1618 – začátek českého stavovského povstání

V 17. století se v četných evropských zemích projevovaly snahy o absolutizaci panovnické moci. Vysoký katolický klérus

způsobil svým vlivem odklon od politiky tolerance a prosadil stanovisko, podle něž bylo k pevnějšímu sjednocení habsburské monarchie nezbytně třeba jednoty náboženské. V českých zemích, kde značná část obyvatelstva byla nekatolická, to nutně vyvolalo střety. Když se Ferdinand II. rozhodl přistoupit k potlačení náboženských svobod,

reagovali protestantští stavové otevřeným odporem a svrhli z okna Pražského hradu císařské místodržící.

24. května 1618 Stavovský sněm zvolil vládu třiceti direktorů a jmenoval vojenské velitele. Z deseti direktorů městského stavu bylo osm Pražanů. Povstání nakonec vyvrcholilo po několika bitvách střetnutím na Bílé hoře, ve kterém byly stavy poraženy.

12. 5. 1743 byla českou královnou korunována Marie Terezie, jediná žena na českém trůnu. Tato korunovace nejenže byla honosnou a okázalou dvorskou ceremonií, jak by bylo možné očekávat, ale hlavně byla korunovací takzvaně na usmířenou. České stavy (a vlastně celá společnost v českých zemích) se musely rozhodnout, zda uznají dědičné nároky Marie Terezie na trůn, jež vyplývaly z dokumentu nazvaný Pragmatická sankce, kterou vydal její otec Karel VI. v roce 1713 v oprávněné obavě, že se mu nenarodí syn a že celou říši bude nutné právně zajistit pro případ nástupu ženy na trůn, nebo zda uznají nároky protivníka Marie Terezie, bavorského kurfiřta Karla Albrechta, který se dal krátce předtím, během války o dědictví rakouské, v Praze prohlásit českým králem. Z české společnosti padla volba na Marii Terezii, ačkoliv Karel Albrecht zůstal ještě dlouho v lidovém povědomí, kde ho připomínal například úřady zakazovaný popěvek „O králi Bavorovi“.

Korunovace českou královnou nebyla však ještě konečným vítězstvím tehdy šestadvacetileté panovnice. Svou roli rakouské císařovny musela ještě uhájít v takzvaných válkách o dědictví rakouské, kdy musela čelit především pruskému králi Fridrichu II.

Za vlády Marie Terezie došlo k rozkvětu nejenom českých zemí, ale celého habsburského soustátí. Právě pod

vlivem osvícenské filozofie prosadila řadu reforem, zmodernizovala a zefektivnila státní správu, armádu, poštovní a silniční síť, školství i zdravotnictví. Habsburský rod, který jejím otcem Karlem VI. vymřel po meči, přetavila v habsbursko-lotrinský a svými sedmnácti dětmi, byť ne všechny se dožily dospělosti a dále měly potomky, mu zajistila trvání až do dnešních dnů.

Poprava vůdců českého stavovského povstání v Praze roku 1621

KVĚTEN

Květnové lidové zvyky a obyčeje

Měsíc květen je tu. Dříve jsme mu říkali máj, ale v rámci národního obrození ho Josef Jungmann roku 1805 označil jako „květen“. Všechno již kvete, v latinské parafrázi „totus floreo“. To je mimochodem skvělá píseň od Aranyho Zoltána, najdete ji na Youtube. V květnu je nasnadě rituálně poobcovat se studánkami, postavit si májku a radovat se z toho někde venku, pěkně v lese na mýtině za úplňku.

Prvního května nebo i v celém jeho průběhu bylo, a v některých oblastech Čech stále je, zvykem vyrábět jakési stromové modly, bohatě zdobené, s věncem na špici. Česká májka obecná je větví zbavený kmen z co nejvyššího jehličnatého stromu, u něhož se ponechá zelený vršek, v některých krajích na vrchol kovář přikovává zelenou břízku. Pod zelený vršek se pověsí mohutný věnec z chvojí ozdobený pentlemi, šátky a pochutinami.

Zvyk stavět máje pravděpodobně pochází ještě od starých pohanů – například od Slovanů, kteří v tento čas uctívali moc bohyně Lady, představitelky plodnosti, jara, manželství a nového života. O staroslovanských rituálech se dochovalo nemnoho informací, ale přeci jen se sem tam nějaká zkazka objeví. Například legenda o benediktinském klášteře na Lysé hoře uvádí: klášter byl vybudován

v 16. století; předtím tam však až do 12. století fungovalo posvátné místo pro modly tří božstev – Lady, Body a Lely, kterým prý 1. května jejich následovníci přinášeli dary. Legenda byla potvrzena archeology, kteří na hoře našli kultovní místo datované až do 9. století.

Slované praktikovali svůj kult zpravidla pod širým nebem. Posvátnými místy byly přírodní objekty jako háje, stromy, hory, prameny a skály, vše osídlené nějakým démonem či božstvem. Historicky doložený háj je například Svatobor u Sušice. Etymologicky slovo „háj“ souvisí s ochranou a hájením a jeho praslovanský význam vyjadřuje „ritualizovaný okrsek“ či „místo pobytu mrtvých předků“, doslovně „místo pobytu duší“. Slovanská úcta k hájům se vyskytovala například ještě v 19. století v severním Rusku, kde u vesnic stály borové háje, kterých se nesměl nikdo dotknout.

Stavění májí nebylo rozšířené jen v Čechách, ale také například u Slovanů žijících v Rusku a Německu. Takto obyčej popsal roku 1579 Jan Mirotický: „Téhož času mládenci do vsi celé stromoví smrkové neb sosnové vnášejí, kteréž z důlu oklestíce, vrchní ratolesti zrcadly, sklenicemi, věnci a plíšky zlata věncového blyštícími se ozdobí a strom ten do země vetknouce, přes celé léto tak státi nechávají.“

Pod májí se většinou scházela celá vesnice, hrála muzika, tančilo se a po převedení obyvatel na křesťanství se představovaly lidové hry s tematikou výjevů z Bible. Mladíci také soutěžili ve šplhu na máj a získávali trofeje navázané na věnci na špicí. Máj většinou stála na návsi až do svatodušního pondělí, někdy až do léta.

Kromě velké máje na návsi se stavělo množství malých „májíčků“ před okny a na střechách jednotlivých domů většinou na znamení počestnosti dívek, které je obývaly. Stavěli je bratři, kamarádi nebo nápadníci dívek. Špatně na tom byla dívka, které se místo máje objevil před domem slaměný věchet naražený na dřevěnou tyč, protože to bylo znamení, že už není panna.

Leckterý mládenec třeba stavěl máj své dívce pod okny tajně v noci, aby ho nepřistihl otec dívky, který už například vybral své dceři jiného ženicha. Však se také na Klatovsku zpívalo: „Na rozloučení, mý potěšení! Postavím pod okny máj: aby věděli falešní lidi, že jsem já chodil k vám.“

V některých oblastech přisuzovali májím moc ochránit vesnici před přírodními živly. Například na Písecku přikazovali hospodáři chase, aby před každou bouřkou stavěla máje, což prý byla zaručená ochrana před krupobitím.

Začátkem 18. století bylo stavění májí tak oblíbené, že vrchnost musela jejich stavění zakázat, aby jí nevznikala v lesích kvůli kácení škoda, pod pokutou nebo zmučením.

(mk)

Pranostiky na květen

Dívka, která zůstala na večer prvomájový nepolíbená, do roka uschla.

Filipa a Jakuba déšť – to zlá zvěst.

Filipa a Jakuba mráz – to obilí plný klas.

Jestli se Filip a Jakub zasměje, jistě se hnedle také čočka zaseje.

Kolik Filipa Jakuba krapek, tolik sena kopek.

Na Filipa a Jakuba chrousti hučí, o Martině studený vítr fičí.

Na Filipa a Jakuba koníček trávy naškubá.

Na Filipa a Jakuba se má vysévat čočka.

Na Jakuba a Filipa zelená se každá lípa.

Na prvního máje déšť, málo sena, žita jest.

Před Filipem deštík noční úrodu nám věští roční.

Prší-li na prvního května, bývá málo žita a sena.

Prší-li na svatého Filipa a Jakuba v noci, bude úrodný rok.

První květen deštivý – polím a loukám škodlivý.

(mk)

JARNÍ POEZIE

Vladimír Holan: Ptala se tě ...

Jaro

Zas šumí háj i voda příliš tenká,
aby unesla led...

Zas tráva, vykasaná po kolénka,
dupla si, víří vpřed.

Zas děti zvětšovací m n a c h e m m ž e n í
poskakují až v líc
jako kávová zrnka při pražení,
ba o maličko víc.

A touha v tobě, dálkou zvaná,
zří každou zdejší lež.

Jak nádraží je přečáraná
i dlaň tvá ... Zůstaneš?

(mk)

**Kamil Bednář: Sladkost hořkosti
Květen**

Korunovačným sálem jara jdeme vstříc
slavnosti květů, červeni, běli kaštanů
a sněhy tavníků padajících do ostríc
ohromí srdce hned už po ránu.

Zda po desáté večer slavík tluče
v trnitých křovích na okraji Prahy?
Tak jako tak hrne hvězdy do náruče
květnový večer opojný a nahý,

že kdybys tisíc let měl svého věku,
zas jako jinoch snímáš lunu
a do vlasů ji stavíš nejkrásnější ženě,

ať stříbrem ozařuje modrou noční řeku,
zatím co jaro stéká přes houslovou strunu
a v hrdlech drozdů zvučí roztouženě.

(mk)

**Vítězslav Nezval: Abeceda květů
Mezi šeríky**

V pralese bezů mezi čmeláky
a muškami a tulipány
ležím a dívám se na mraky
jež rozkládají se jak otomany

Koho to vidím nebesa
na baldachýnu nad zahradou?
Je to jen mrak či komtesa?
Ach odkud znám tu tvář tak dětsky mladou?

Tvé oči světlé primule
jež ani rozkoš nezavírá
usmívají se strnule
Tvá dlaň mi z čela krůpěj stírá

Kdykoliv bez se zachvěje
pruh vůně mění se v tvé tělo
jež právě tolik vonné je
jak by se denně v bezích procházelo

Ó kdybych v této zahradě
jež mi dnes tebe připomíná
(Jsi na cestách? Či v úřadě?)
směl dát ti sklenku tokajského víny

jímž je ten mladý tulipán
který tak voní panebože
ten šerík jenž je květy obsypán
proměnil by se v naše lože!

(mk)

Růst průmyslu, stavebnictví i maloobchodu v ČR v únoru zpomalil

Meziroční růst českého průmyslu, stavebnictví i maloobchodu v únoru zpomalil. Vyplývá to z údajů, které zveřejnil Český statistický úřad. Analytici neočekávají, že by se ale v nejbližších měsících růst zcela zastavil. Růst průmyslové výroby oproti loňsku v únoru zpomalil z lednových 5,6 % na 2,7 procenta. Stavební výroba zpomalila meziroční růst ještě výrazněji – na 9,4 procenta po lednovém růstu o 33,6 procenta. Maloobchodní tržby bez motorových vozidel také rostly pomaleji. Oproti lednu, kdy stouply o 8,4 procenta, činil v únoru růst jen 6 procent. Většina analytiků oslovených ČTK navzdory zpomalení růstu průmyslu, stavebnictví i maloobchodu nečeká, že by se posilování zcela zastavilo. Průmysl bude podle analytičky Komerční banky Moniky Junicke nadále podporován domácí investiční aktivitou i zakázkami ze zahraničí a za celý letošní rok by tak mohla průmyslová výroba vzrůst až o 6 procent. Stavebnictví zase podle analytiků pomůže čerpání evropských dotací na větší infrastrukturní projekty a pozemnímu stavitelství by mohla pomoci novela stavebního zákona.

Přebytek zahraničního obchodu v únoru meziročně klesl na 18 mld.

Přebytek zahraničního obchodu Česka v únoru meziročně klesl o 2,9 miliardy na 18 miliard korun. Oznamil to Český statistický úřad (ČSÚ). Bilanci podle statistiků opět nepříznivě ovlivnil obchod s auty. Vliv na pokles přebytku mělo podle ČSÚ hlavně snížení kladného salda obchodu s motorovými vozidly o 1,7 miliardy.

Navíc se prohloubil deficit bilance obchodu s počítači a elektronickými a optickými přístroji o 1,7 miliardy, u obchodu s koksem a rafinovanými ropnými produkty o 1,5 miliardy a u obchodu s chemickými látkami a přípravky o 1,3 miliardy.

ČSÚ: Přebytek veřejných financí loni stoupl na 1,59 % HDP

Veřejné finance skončily loni v přebytku 1,59 % hrubého domácího produktu (HDP). Přebytek činil 80,6 miliardy korun. Předloni byly veřejné finance v přebytku poprvé, a to 0,73 % HDP. V předchozích letech byly v deficitu.

Zemědělský svaz: Zisk zemědělců v ČR loni zůstal na 12 mld. Kč

Zemědělské podniky v Česku podle Zemědělského svazu vykázaly za minulý rok zisk na úrovni 12 miliard korun, zhruba stejně jako v roce 2016. Dopad sucha na pěstování plodin vyrovnalo zlepšení cen v živočišné výrobě, především u mléka a vepřového masa. Na zasedání svazu ve Větrném Jeníkově to řekl předseda svazu Martin Pýcha. Uvedl, že ziskové bylo zemědělství ve všech krajích.

Zisk ČR z cestovního ruchu byl v roce 2016 rekordní – 272 mld. Kč

Celkový zisk ČR z cestovního ruchu v roce 2016 stoupl o 9 % na 272 miliard korun. Jde o souhrnný ukazatel po-

ptávky všech návštěvníků, kteří strávili svou dovolenou v Česku. Jde o nejvyšší hodnotu od roku 2003, kdy se ukazatel sleduje. Zahraniční turisté se na tom podíleli 58 procenty, tj. 157 miliardami korun. Zbývající dvě pětiny peněz pocházejí od domácích návštěvníků. Jak uvedl Český statistický úřad, v roce 2016 se cestovní ruch podílel 3 % na hrubém domácím produktu ČR. Cestovní ruch předloni zaměstnával 231 500 lidí, meziročně o 1 % víc.

EK: Ekonomika ČR roste, problém mohou znamenat výdaje na penze

České hospodářství roste a země má dobrou pozici k řešení svých zbývajících strukturálních problémů, uvádí ve zveřejněné analýze stavu české ekonomiky Evropská komise. Dlouhodobě je ale podle ní výzvou fiskální udržitelnost při rostoucích výdajích na penze a zdravotní péči, které souvisí se stárnutím populace. Analýza ovšem upozorňuje také na rostoucí složitost daňového systému a jeho časté změny. Zmíněna je také vysoká míra administrativní a regulační zátěže, nižší objem investic a vzrůstající nedostatek pracovní síly.

Vítkovické strojírný na sebe podaly návrh na insolvenční řízení

Vítkovické strojírný, které zaměstnávají zhruba 650 lidí, na sebe podaly návrh na insolvenční řízení. Firma se v poslední době se potýkala s nedostatkem peněz na provoz. Většinu zaměstnanců strojíren čeká propouštění, dosud nedostali výplaty ani za leden. Společnost se v minulých týdnech neúspěšně snažila o vstup investora.

ČOI: V Česku rychle přibývá rizikových internetových obchodů

V Česku rychle přibývá rizikových internetových obchodů. Často vznikají na „opuštěných“ doménách s dobrou historií. Vyplývá to z informací České obchodní inspekce. Zatímco v letech 2015 a 2016 inspekce zveřejnila ročně varování před čtyřmi rizikovými e-shopy, loni to bylo již 131 internetových obchodů. Tyto weby mají často neznámé provozovatele. Stížností spotřebitelů loni přišlo inspekci 5 937. V ČR loni přibylo meziročně 3 900 e-shopů, celkem jich tak bylo 40 100, ukazují údaje portálu Heureka.cz. Podle odborníků jejich počet nadále poroste. V Česku je v přepočtu na obyvatele nejvíce e-shopů v Evropě. Podíl českých internetových obchodů na maloobchodních tržbách loni poprvé překročil deset procent.

Piráti: Bez podpory start-upů Česko zůstane „montovnou“

Zrušení Národního inovačního fondu a převedení jeho aktivit na Českomoravskou záruční a rozvojovou banku (ČMZRB) povede k tomu, že start-upy dál nebudou mít od státu žádnou podporu. Tento krok také ohrozí ekonomickou pozici ČR, která je vnímána jako „montovna“. Na tiskové konferenci to uvedla Pirátská strana. Ta chce o inovačním fondu jednat s premiérem v demisi Andrejem Babišem (ANO) a ministrem průmyslu Tomášem Hünerem (za ANO). Podle poslance Mikuláše Pekysy měl fond pod-

porovat začínající podniky (start-upy) v rané fázi vývoje. Tedy v době, kdy ještě nemají k dispozici konečné produkty a probíhá výzkum a vývoj, zatímco ČMZRB podporuje podniky až v pozdějších fázích vývoje, když už firma vyrábí.

Ministerstvo průmyslu a obchodu (MPO) potvrdilo, že ukončilo projekt vytvoření Národního inovačního fondu na podporu start-upů. MPO chce pro finanční podporu začínajících podnikatelů využívat spíše státní Českomoravskou záruční a rozvojovou banku. Také se více zaměří na spolupráci s Evropským investičním fondem.

Kofola kupuje výrobce čajů Leros

Nápojářská skupina Kofola kupuje tuzemského výrobce bylinných čajů Leros. Ve firmě získá stoprocentní podíl a převezme všechny zaměstnance. Do čela společnosti nastoupí manažer Martin Mateáš, který dříve pro Kofolu pracoval jedenáct let a vrací se do ní po čtyřleté přestávce. Výrobce bylinných čajů kdysi pro Kofolu dodával bylinky pro výrobu nápoje.

Minipivovary rostou jako houby po dešti

Každý týden přibude v Česku jeden minipivovar. Teď je jich asi 400. Tvoří však pouze dvě a půl procenta českého trhu. Zhruba polovina minipivovarů nechává svá piva vyzrávat v sudech po jiném alkoholu, třeba po koňaku. Svě produkty minipivovary předvedly v Brně na Festivalu chutí.

Škoda by se mohla dostat přes Indii na jihoamerický trh

Škoda Auto by se mohla prostřednictvím projektu malého koncernového vozu pro Indii dostat na jihoamerický trh. Na autosalónu v Ženevě to v rozhovoru s ČTK uvedl předseda představenstva Škody Auto Bernhard Maier. Škoda chce ve výrobních závodech koncernu v Indii produkovat výhledově více než 300 000 aut ročně.

Automobilka Škoda Auto hledá možnosti, jak navýšit roční výrobní kapacitu. Firma by v závodě v Mladé Boleslavi ráda využívala sobotu jako plnohodnotný pracovní den, tedy zavedla osmnáctisměnný systém, který ale odboráři zásadně odmítají. Nelze ale vyloučit ani investici do zcela nového závodu mimo Českou republiku, řekl Bernhard Maier pro německý ekonomický deník *Handelsblatt*. Kdyby firma mohla zavést v Mladé Boleslavi osmnáctisměnný systém, roční výrobní kapacita by se zvýšila o 75 000 vozů.

V ČR má zavedení osmnáctisměnného systému zajistit pracovní místa pro budoucnost, jelikož Škoda chce v Mladé Boleslavi vyrábět elektromobily. Do poloviny příštího desetiletí chce Škoda podle Maiera ročně vyrábět až dva milióny vozů. Vozy Škoda se v současnosti vyrábějí v patnácti výrobních závodech, z toho tři jsou v České republice.

Čeští podnikatelé jednali v Indii o nových zakázkách

Do Indie vycestovalo dvaadvacet českých podnikatelů. V zemi šest dní jednali se zástupci indických firem o nových zakázkách a investicích. Doprovodili ministra průmyslu Tomáše Hünera (za ANO), který se v Dillí zúčastnil obchodního fóra. Delegation byla složená z firem působících například ve výrobě stavebních výtahů a kovového nábytku, dodávkách vysokozdvizných vozíků, výstavbě průmyslových celků, ale i z řad vývojářů mobilních aplikací, finančnictví nebo automobilového průmyslu. „Jednání o nových zakázkách a investicích v zemi nebyla jednoduchá, na obchodní summit se totiž dostavily také delegace z Rakouska, Švýcarska, Slovenska, Maďarska, Polska, pobaltských i skandinávských zemí,“ uvedl mluvčí Hospodářské komory Miroslav Dír.

Češi do Indie vyvázejí převážně výrobky s vyšší přídavnou hodnotou, například automobilové motory, nákladní automobily, průmyslové roboty, obráběcí a textilní stroje.

Češi stále častěji nakupují v čínských e-shopech

Počty zásilek, které si Češi objednávají z čínských internetových obchodů, rychle rostou. Většinu (96 %) z nich tvoří ty, jejichž cena nepřekročila limit 22 eur a nemusí z nich být odvedena DPH. Z těchto zásilek je 60 % z Číny. Na dalších místech figurují Singapur, USA nebo Hongkong. Nemalá část zásilek má podhodnocenou cenu, aby se příjemce vyhnul placení cla či DPH. Loni přišlo do ČR podle údajů Celního úřadu Praha Ruzyně meziročně o téměř polovinu víc zásilek – celkem 15,7 miliónu. Nákupy v zahraničí Čechům zlevňuje sílící kurz koruny k dolaru či čínskému jüanu.

Praha hostila jednání Hospodářské a sociální rady OSN, zúčastnili se ho zástupci 67 zemí

V Praze proběhlo jednání Hospodářské a sociální rady OSN (ECOSOC) o plnění rozvojových cílů světové organizace. Schůzky v Černínském paláci se účastnili zástupci sedmašedesáti zemí světa. Zástupkyně generálního tajemníka OSN Amina Mohammedová před začátkem schůzky novinářům řekla, že účastníci jednání budou hledat způsob řešení nadnárodních problémů, jako jsou klimatická změna, konflikty nebo migrace. Premiér v demisi Andrej Babiš (ANO) v zahajovacím projevu zdůraznil odpovědnost všech států za řešení těchto problémů.

Schůzka se konala v Praze díky tomu, že Česko radě v letošním roce předsedá. Ministr zahraničí Martin Stropnický (ANO) to označil za velkou poctu a upozornil, že ECOSOC je třetí nejvýznamnější institucí OSN. Rada má vliv na financování 70 % programů OSN, disponuje tak ročně 1,9 miliardy dolarů (39 miliard korun).

Majitelem firmy OKD je znovu stát

Majitelem těžební společnosti OKD je znovu stát. Akcie OKD v Karviné převzali zástupci státního podniku Prisko, stát za ně zaplatil téměř 80 milionů korun. V dolech na Karvinsku pracuje i se zaměstnanci dodavatelských firem okolo 9 500 lidí. Prvním úkolem Priska bude prověřit stav hospodaření OKD, podívat se na strategické plány a posoudit, zda a jak se bude postupovat dál v případě uzavírání dolů a další činnosti podniku. Útlum dolů by měl být postupný, rozložený až do roku 2026. Společnost OKD se dostala do úpadku v roce 2016 kvůli klesajícím cenám uhlí a předluženosti. Insolvenční návrh na sebe podala sama firma. Věřitelé přihlásili u soudu pohledávky za více než 20 miliard korun, pohledávky za většinu této částky ale insolvenční správce popřel.

Asociace: Zimní sezóna byla pro české skiareály jedna z nejlepších

České skiareály mají za sebou jednu z nejlepších zimních sezón, počet návštěvníků se meziročně zvýšil o 2 % a tržby stouply zhruba o 5 procent. Na tiskové konferenci to uvedli zástupci Asociace horských středisek. Průměrná délka sezóny byla letos 113 dnů, stejně jako v předchozí zimě. Areály plánují investovat před další zimní sezónou až 700 milionů korun. Nárůsty tržeb se liší s ohledem na polohu a vybavenost jednotlivých areálů. Velké moderní areály měly nárůst až 8 procent, menší střediska kolem 3 procent. Chystá se například stavba nové lanovky na Tanvaldském Špičáku a pokračují dlouhodobé projekty na propojování areálů, jako jsou Špindlerův Mlýn, Klínovec či Horní Malá Úpa. Díky dobré kondici české ekonomiky zájem domácích turistů o české hory roste. Domácí turisté tvoří přes 80 % návštěvníků českých hor.

Rusnok: Zpomalení inflace nepřeceňuji, inflace bude blízko cíle

Současné zpomalení inflace guvernér České národní banky Jiří Rusnok nepřeceňuje a očekává, že v dalších čtvrtletích se bude inflace pohybovat blízko dvouprocentního inflačního cíle. Rusnok to uvedl na konferenci ratingové agentury Moody's. Meziroční růst spotřebitelských cen v březnu zpomalil na 1,7 % z únorových 1,8 procenta. Meziročně méně zdražily potraviny a ceny nealkoholických nápojů po únorovém růstu klesly, informoval Český statistický úřad. ČNB v březnu přitom očekávala inflaci na 2,3 procenta. Podle prognózy by měla být inflace letos nad dvouprocentním cílem a vrátit se k němu začátkem příštího roku. V případě úrokových sazeb Rusnok zopakoval, že jejich další růst je možné očekávat nejdříve v závěru letošního roku a pak zejména v příštím roce.

Růst cen bytů a domů v Česku zmírnil, v EU byl pátý nejvyšší

Růst cen domů a bytů v Česku v posledním čtvrtletí loňského roku zmírnil z 12,5 % na 8,4 procenta. V rámci zemí Evropské unie byl pátý nejvyšší. Vyplývá to z údajů, které zveřejnil evropský statistický úřad Eurostat. V celé EU se ceny zvýšily v průměru o 4,5 procenta. Nejvíce vzrostly

ceny domů a bytů v Irsku (o 11,8 %), více než desetiprocentním tempem se zvýšily také v Portugalsku a Slovinsku. Naopak v Itálii o 0,3 % klesly. „Růst cen nemovitostí v Česku ve čtvrtém kvartálu zmírnil, avšak stále zůstává zhruba dvojnásobný oproti EU jako celku,“ sdělil ČTK analytik společnosti Cyrrus Lukáš Kovanda. Důvodem zpomalení růstu je podle něj obava Čechů z bubliny na realitním trhu, která snižuje poptávku zejména po investičním nákupu realit. Dalším důvodem je ukončení intervenčního režimu ČNB a s tím související postupné zpřísňování měnové politiky, které vede ke zdražování hypoték.

Loni skončilo na venkově přes tisíc malých prodejen

Loni ukončilo činnost v malých obcích 1 082 venkovských prodejen. Trend zanikání malých obchodů tak zrychlil tempo. ČTK o tom informovala Asociace českého tradičního obchodu s odkazem na výsledky šetření společnosti AC Nielsen. Naopak velké prodejny o ploše nad 400 metrů čtverečních posílily o devětadvacet maloobchodních jednotek. „Je tedy patrné, že zatímco nejmenší venkovské obchody zanikají, rostou nové supermarkety,“ uvedl předseda asociace Zdeněk Juračka. Za posledních deset let zaniklo v ČR 3 923 prodejen o velikosti do 400 metrů čtverečních. Naopak vyrostlo 236 supermarketů a hypermarketů. „Před tímto stavem varujeme už řadu let. S otevřením každého supermarketu, byť ho v dané lokalitě ani není zapotřebí, dojde k zásadnímu ohrožení existence ryze českých prodejen v okruhu i dvaceti kilometrů,“ dodal Juračka.

Kladenská huť Poldi se vydražila za 261 milionů korun

Zkrachovalá kladenská huť Poldi má nového majitele. Část podniku se vydražila za 261 milionů korun. To je o sto milionů víc, než byla vyvolávací cena. Nabídku do dražby dali dva zájemci. Bývalé ocelárny byly od prosince v konkurzu a zbylí zaměstnanci dostali výpověď. Do veřejné dražby šly firmy Poldi a Poldi Trade, jejich hodnota je podle znaleckého posudku 180 milionů korun. Loni byl provoz podniku většinou zastavený. Fungování už před několika lety začaly komplikovat dluhy. Následkem bylo zpožděné vyplácení mezd, a to i o několik měsíců.

Společnost ArcelorMittal plánuje prodej svých hutí v Ostravě, uvedl server Seznam Zprávy

Nadnárodní ocelářská společnost ArcelorMittal chce prodat své ostravské hutě. Zástupci firmy podle serveru Seznam Zprávy jednali s českým ministerstvem průmyslu a taky s odbory. Hutě v Ostravě zaměstnávají téměř sedm tisíc lidí. Šéf Českomoravské konfederace odborových svazů Josef Středula Seznamu řekl, že se mu okolnosti transakce nelíbí a že prodej nejspíš nebude jednoduchý. Závody by podle Středuly mohl převzít stát jako jejich bývalý vlastník.

ArcelorMittal se chce ostravského závodu zbavit výměnou za souhlas Evropské komise s koupí hutí v Itálii. Komise od konce loňského roku prověřovala, jestli společnost díky akvizici v italském Tarantu nezíská příliš velký tržní podíl.

Summit EU vyzval, aby výjimka z cel USA pro EU byla trvalá

Prezidenti a premiéři zemí Evropské unie na summitu v Bruselu vyzvali Spojené státy, aby výjimka, kterou unie dočasně dostala z amerických cel na dovoz ocele a hliníku, byla trvalá. V závěrech z jednání zároveň podpořili dialog při řešení sporných otázek ve vzájemném obchodu. Evropská lídři vyjádřili politování nad tím, že se Washington rozhodl cla na dovoz oceli a hliníku vůbec uvalit.

Dočasná výjimka platí do 1. května. Do té doby chtějí USA se všemi partnery vyjednat dlouhodobé dohody. Vedle evropských zemí dostaly výjimku Argentina, Austrálie, Brazílie, Kanada, Mexiko a Jižní Korea. Trump přišel s výjimkou na poslední chvíli po naléhání řady amerických politiků a firem, kteří se obávali, že případná odvetná opatření povedou k obchodní válce a poškodí americkou ekonomiku.

Hrad: Jie Tien-ming je v Číně vyšetřován, z CEFC odejde

Šéf CEFC a poradce prezidenta Miloše Zemana Jie Tien-ming je v Číně vyšetřován pro podezření z porušení zákona. Zástupci Šanghaje a čínských úřadů to potvrdili hradnímu kancléři Vratislavu Mynářovi. Podle vedení CEFC odejde z čela firmy. Poradcem prezidenta Jie Tien-ming zůstane do prošetření záležitosti. Ve stejnou dobu zástupci evropské pobočky CEFC oznámili, že skupina stahuje žádost o navýšení podílu ve skupině J&T Finance Group, kterou podala k České národní bance, a že do skupiny CEFC Europe vstupuje další akcionář.

V Česku CEFC Group (Europe) Company koupila podíly například v aeroliniích Travel Service, cestovní agentuře Invia.cz, kapitálově vstoupila do J&T Finance Group, ovládá Pivovary Lobkowicz Group, strojírenský a metalurgický podnik Žďas Žďár nad Sázavou, je majoritním vlastníkem fotbalové Slavie i stadionu v Edenu. CEFC Europe spravuje nyní v ČR aktiva přes 1,5 miliardy eur.

Polistopadový vývoj v Česku by neměl být zpochybňován, míní Dlouhý

Polistopadový vývoj České republiky by neměl být zpochybňován. Řekl to prezident Hospodářské komory Vladimír Dlouhý během oslav 25 let historie komory. „Základní stavební kameny polistopadových změn byly i pro následný úspěch českých podnikatelů rozhodující. Bez lidské svobody by nebylo svobodného podnikání a bez rychlé privatizace a restitucí by nebyli soukromníci,“ uvedl Dlouhý.

České ekonomice podle něj neprospějí sektorové daně, rušení karenční lhůty ani další dramatické navyšování minimální mzdy. „Ani další komplikování pracovněprávních vztahů v zákoníku práce nebo brzdění příchodu pracovníků ze zahraničí. A už vůbec nám neprospějí nápady na referenda o vystoupení z EU,“ zdůraznil. Podle Dlouhého se v příštích pětadvaceti letech kontinuálně změní struktura ekonomiky. Kvůli trhu práce bude muset Česko přehodnotit mimo jiné pohled na školství. Nutností se stane celoživotní vzdělávání, nezbytná bude digitální a finanční gra-

motnost. Výzkum a vývoj se stane neoddelitelnou součástí podnikání, dodal.

Hüner pro HN: Rozdělení ČEZ kvůli výstavbě jádra je hloupost

Rozdělení energetické společnosti ČEZ kvůli výstavbě nového jaderného bloku je hloupost. *Hospodářským novinám (HN)* to řekl ministr průmyslu v demisi Tomáš Hüner (za ANO). Není prý jisté, zda je transformace ideálním řešením a nejsou také spočítány dopady pro akcionáře. Ředitel ČEZ Daniel Beneš sdělil *Mladá frontě Dnes*, že společnost nemá v plánu udělat rozdělení, které by vedlo k tomu, že stát ztratí v ČEZ kontrolu.

Premiér v demisi Andrej Babiš (ANO) podporuje výstavbu nového jaderného bloku z peněz ČEZ. Podobný krok by ale mohl být nevýhodný pro minoritní akcionáře, a proto se možné rozdělení nebo transformace ČEZ začaly řešit. Majoritním vlastníkem ČEZ je stát, přes ministerstvo financí drží zhruba 70 % akcií.

Agentury CzechTrade a CzechInvest by se měly podle Babiše sloučit

Státní agentury CzechTrade a CzechInvest by se měly sloučit. Na oslavě 25. výročí Hospodářské komory to řekl premiér v demisi Andrej Babiš (ANO). Právě s komorou chce vláda podle něj mimo jiné spolupracovat na podpoře exportu. Dodal, že komora by měla také hrát významnější roli v rámci tripartity. Obě instituce měly být sloučeny už na konci roku 2013. Tehdejší ministr průmyslu a obchodu Jiří Ciencala ale nakonec plán svého předchůdce Martina Kuby (ODS) nerealizoval. Kabinet nyní rozhodl, že obě instituce by nově měly spadat pouze pod ministerstvo financí.

CzechInvest je vládní agenturou pro podporu podnikání a investic, která má na starosti lákání zahraničních investorů do Česka i pomoc menším českým firmám při hledání partnerů v cizině. Je podřízen ministerstvu průmyslu a obchodu. Agentura vznikla v listopadu 1992. Centrálu má v Praze a zastoupení ve třinácti krajích. Provozuje také zahraniční pobočky. Ministr průmyslu a obchodu v demisi Tomáš Hüner (za ANO) v lednu odvolal z funkce generálního ředitele agentury Karla Kučeru. Agentura CzechTrade funguje od roku 1997 a je také řízená ministerstvem průmyslu a obchodu. Jejím cílem je pomáhat českým firmám a podnikatelům proniknout na zahraniční trhy. Ministr průmyslu a obchodu v demisi Tomáš Hüner řekl, že CzechInvest a CzechTrade jsou každý zaměřen jinak. „Budeme hledat možnost, jak zefektivnit jejich práci a snížit náklady – například tím, že by v zahraničí sídlily v jedné budově. Tím by se snížily i náklady daňových poplatníků,“ dodal.

Návštěvnost lázeňských měst Karlovarského kraje loni rostla

Návštěvnost lázeňských měst v Karlovarském kraji roste. Podle statistických údajů infocenter Karlových Varů a Mariánských Lázní jsou nejčastějšími hosty Němci, po propadu v minulých letech se vracejí Rusové. Mírně přibylo i čes-

kých návštěvníků. Do hotelů a lázeňských domů v Karlových Varech přijelo loni 370 438 hostů, což je o 13 % více než v roce 2016. Podobný vývoj zaznamenaly i Mariánské Lázně. Přibývá i hostů z Číny nebo Tchaj-wanu. Na rozdíl od ruských hostů, kteří v lázních zůstávají delší dobu, Číňané omezují pobyt většinou na jeden až dva dny. Rostoucím trhem pro lázeňská města z Karlovarského kraje se stává Izrael. Hostů z této země loni v Karlových Varech přibýlo o 11 procent, v Mariánských Lázních o 19 procent.

Starší byty jsou v Praze šestkrát dražší než v Ústeckém kraji

Ceny starších bytů v Praze byly na konci loňského roku více než šestkrát vyšší než v nejlevnějším Ústeckém kraji. Zatímco v Praze stál metr čtvereční v průměru 80 504 korun, na Ústecku 13 213 korun. Vyplývá to ze statistik developerské firmy Trigema.

Průměrná cena staršího bytu v Praze je v porovnání s průměrem za mimopražské regiony vyšší asi

o 160 procent. S velkým odstupem následují Jihomoravský (50 652 Kč), Středočeský (40 583 Kč) a Plzeňský kraj (37 690 Kč). Naopak po Ústeckém kraji jsou starší byty nejlevnější v Moravskoslezském (20 207 Kč) a Karlovarském kraji (28 509 Kč).

Pentě stoupl provozní zisk na deset miliard Kč

Skupina Penta Investments loni zvýšila provozní zisk o 19 % na rekordních 10,1 miliardy Kč. Tržby stouply o 21 % na 178 miliard korun. Konsolidovaný čistý zisk činil 6,2 miliardy Kč, byl tak druhý nejvyšší v historii po roce 2016. Oznámil to spoludávatel skupiny Marek Dospiva.

Penta je střeoevropská investiční skupina založená v roce 1994. Vedle zdravotnictví působí ve finančních službách, výrobě, maloobchodu, realitách a mediálním odvětví. Její společnosti zaměstnávají více než 41 000 lidí. Penta má zastoupení v Praze, Bratislavě a Varšavě.

VĚDA A TECHNIKA

Čeští vědci se přiblížili materiálu, který může nahradit svaly

Vědcům z Ústavu fyzikální chemie Jaroslava Heyrovského Akademie věd v Praze se podařilo experimentálně dokázat rozvinování a svinování uhlíkové nanorole. Tím se přiblížili materiálu, který může v budoucnu nahradit práci svalů v lidském těle. O svém objevu nyní Pavel Janda, Hana Tarábková a Zdeněk Zelinger publikovali článek v odborném časopise *Physical Chemistry Chemical Physics*. Rulička svinutého grafenu, což je forma uhlíku, má unikátní vlastnost převádět elektrické napětí na pravidelný pohyb rozvinování a zavinování. I když dosud existovaly hypotézy a simulace, čeští vědci jsou prvními, kterým se podařilo pohyb nanorole experimentálně řídit.

Na novou metodu boje s rakovinou získali vědci 800 miliónů korun

Tým složený z českých a amerických vědců našel novou metodu, jak bojovat s rakovinou. Spočívá v tom, že se rakovinným buňkám odebere aminokyselina glutamin, která jim slouží jako palivo. Výsledky jsou tak slibné, že další výzkum podpořil zahraniční investor částkou zhruba 800 miliónů korun. Na výzkumu se podílí Ústav organické chemie a biochemie Akademie věd ČR a Univerzita Johnse Hopkinse v Baltimoru v USA. Klinické testy mají začít příští rok. Rakovinné bujení spočívá v nekontrolovaném dělení buněk. Jednou z cest, jak ho zastavit, je zablokovat rakovinným buňkám přístup k důležitým živinám. Nově objevený postup zamezuje přísunu dusíku, jehož zdrojem je hlavně aminokyselina glutamin. Když se do těla dopraví látky, které jsou glutaminu podobné, jeho metabolismus se zablokuje. Nevýhodou je ale to, že glutamin je zdrojem dusíku i pro zdravé buňky. Vědci zjistili, že tuto nesnáž lze překonat.

Základem možného budoucího léčiva se stala přírodní látka, izolovaná z peruánské hlíny, přesněji řečeno z půdních bakterií. Vědce překvapilo, že takovou látku mohou vyrobit přírodní organismy. Zároveň však byla v přírodě velmi stálá. První klinické testy s touto přírodní látkou se uskutečnily už dříve a ukázaly sice vysokou účinnost, ale také nebezpečnou toxicitu. U většiny pacientů skutečně došlo k ústupu nádoru, ale během týdne i k závažnému poškození zažívacího ústrojí. Proto vědci pracovali na její modifikaci tak, aby organismu neškodila.

Objev vědců posune léčbu rohovky, transplantace nebude nutná

Českým a britským lékařům se podařilo odhalit nová fakta, která mohou výrazně posunout léčbu onemocnění oční rohovky. Onemocnění zvané Fuchsova endotelová dystrofie rohovky představuje v současnosti nejčastější příčinu transplantace rohovky. Ročně ji v Česku podstoupí přibližně 500 pacientů. Nová metoda by měla umožnit její léčbu bez nutnosti tohoto zákroku. V tiskové zprávě to uvedla Všeobecná fakultní nemocnice v Praze. Výsledky několikaleté práce otisklo dubnové číslo časopisu *The American Journal of Human Genetics*.

Český astronom vyfotil Muskův elektromobil na oběžné dráze

Vyfotit elektromobil Elona Muska putující po oběžné dráze se podařilo českému astronomovi Martinu Maškovi. Snímek *Tesla mezi hvězdami* získal ocenění Česká astrofotografie měsíce za únor 2018, jak informoval místopředseda České astronomické společnosti Pavel Suchan. Maškovo pozorování posloužilo i k rozšíření informací o poloze a rychlosti tohoto vzdáleného satelitu. Elektromobil

vynesla na oběžnou dráhu raketa Falcon Heavy, která odstartovala z floridského Mysu Canaveral 6. února. Mašek ji zachytil o čtyři dny později. Zamířil na ni robotický dalekohled FRAM, který je součástí Observatoře Pierra Augera v Argentině. Tesla byla v čase snímkování pozorovatelná v souhvězdí Hydra 1 056 400 kilometrů od Země.

Záněty dásní mohou zhoršovat cukrovku i onemocnění cév

Chronické záněty dásní mohou podle stomatologů zhoršovat cukrovku a onemocnění cév. Zdravé zuby naopak prodlouží délku života o 2,2 roku. Zástupci vedení České stomatologické komory (ČSK) to řekli na tiskové konferenci ke Světovému dni ústního zdraví. „Neléčený chronický zánět ovlivňuje i vzdálené orgány. Bakterie prostupují do krevního řečiště a dostávají se i do cév,“ popsala Štěpánka Bálková z předsednictva ČSK. Zánět dásní tak podle ní znamená až dvojnásobné riziko nemoci srdce a cév. „Je dokonce vyšší než u pacientů s vyšším cholesterolem,“ dodala.

Chronický zánět dásní mají podle prezidenta ČSK Romana Šmuclera pacienti v ústech ne měsíce, ale někdy i roky nebo desetiletí. „Kromě ztráty chrupu to znamená obrovskou reakci imunitního systému,“ dodal. Prokázány je podle něj i vliv na vznik demence.

Počet pacientů na dialýze za 10 let narostl téměř o polovinu

Počet pacientů na dialýze, která nahrazuje nefunkční ledviny, narostl za deset let téměř o polovinu. Lékaři se snaží počty omezit, podporují transplantace i včasná vyšetření. V posledních letech se transplantace dočká přibližně 450 lidí ročně. Lékaři umí dokonce některým pacientům „opravit“ nemocnou ledvinu, informoval v tiskové zprávě ke Světovému dni ledvin pražský Institut klinické a experimentální medicíny. Dialýza je navíc dlouhodobě dražší než transplantace.

Chronickým onemocněním ledvin trpí každý desátý Čech, u žen je častější a je osmým nejčastějším důvodem jejich úmrtí. Rizikovými faktory je kouření, alkohol a obezita. Vliv má i věk. V roce 2016 bylo asi 72 % dialyzovaných starších 60 let, 45 % pacientů mělo cukrovku.

Imunoterapie prodlouží život pacientům se zhoubným melanomem až osmkrát

Pacienti s rakovinou plic budou mít zanedlouho další možnost léčby – takzvanou imunoterapii. Ta se už několik let používá u melanomů. Léčba spočívá v tom, že se nastartuje imunitní systém, který pak sám dokáže bojovat proti rakovinnému bujení. Doba přežití se zhoubným melanomem se díky léčbě daří prodloužit z pár měsíců i na dva roky. Čtvrtina pacientů má dokonce naději nejmíň na dalších deset let života, a to bez známek nemoci.

Od února je imunoterapie českým pacientům dostupnější – drahá léčba je totiž hrazená z veřejného zdravotního pojištění. Jedná se o částky 1 až 1,2 miliónu korun ročně pro jednoho pacienta. Aktuálně se tak v Česku léčí asi 500 pacientů se zhoubným melanomem. Brzy by ale na

imunoterapii měli dosáhnout i další lidé s nádorovým onemocněním. Čeká se už jen na schválení úhrad. V Česku žije přes půl miliónu lidí se zhoubným nádorem – nových případů je skoro 86 tisíc ročně.

Elektronické recepty fungují bez problémů

Elektronické recepty fungují podle Státního ústavu pro kontrolu léčiv bez problémů. Lékaři jich od začátku roku předepsali 9 miliónů. Z dat ústavu taky vyplývá, že lidé si stále častěji nechávají recepty posílat prostřednictvím sms. V únoru to bylo skoro 70 tisíc případů. Ještě před měsícem nemohlo systém využívat kolem tří tisíc lékařů, protože čekali na přístupové údaje.

Na Plzeňsku se první jarní den představily největší sluneční hodiny

U Bezvěrova na severním Plzeňsku se v den jarní rovnodennosti, připadající letos na 20. března, slavnostně představily největší sluneční hodiny v ČR, možná i na světě. Jejich gnómonem, tedy ukazatelem, který podle pohybu Slunce vrhá stín, je věž vysílače Krašov. Na vzniku unikátních slunečních hodin se kromě obce Bezvěrov podílela také západočeská pobočka České astronomické společnosti.

Současný vysílač Krašov, postavený v letech 1979-1981 asi 35 kilometrů severně od Plzně, měří přes 340 metrů a je druhou nejvyšší stavbou v ČR. Výškou přesahuje například i Eiffelovu věž. Už loni v září se mezi obcemi Bezvěrov a Krašov objevily vysoké římské kovové číslice slunečních hodin. Vzhledem k potřebné rozloze není „ciferník“ slunečních hodin úplný. Zahrnuje pouze pět hodin v době kolem poledne. Číslice jsou zasazené poblíž cesty, takže je na ně dobře vidět. Kromě číslic bude součástí místa také odpovídadlo s informačními tabulemi.

Projekt Záře loni registroval 117 hlášení UFO či anomálních jevů

Projekt Záře, který registruje hlášení o nevysvětlitelných létajících objektech (UFO), kruzích v obilí a dalších anomáliích, přijal loni 117 oznámení. Podle vedoucího projektu Vladimíra Šišky je v databázi spolku přes 4 100 případů. Projekt byl založen v roce 1992 a spolupracuje také s odborníky z řad astronomů, meteorologů a lidí z oboru letectví. Loni byl pozorován například světelný vějíř, který 26. prosince v časných ranních hodinách spatřila řada svědků. „Na vině se ukázal test balistické rakety, která startovala z ruského kosmodromu Kapustin Jar. Ten je sice vzdálen 2 250 kilometrů, ale raketa zřejmě stoupala po strmé balistické dráze a hravě překonala výšku 500 kilometrů, při které již byla vidět i nad naším obzorem,“ uvedl Šiška.

Za dobu programu skončilo v kategorii nevysvětlitelných asi 6 % případů. Patrně nejzáhadnější setkání s UFO se podle Šišky odehrálo 12. července 1987 u Vranova nad Dyjí. V tento den dostala posádka bitevního vrtulníku pokyn k pohotovostnímu vzletu. Objekt skutečně spatřila, svědectví později podal pilot vrtulníku. Šlo o válcovitý nebo doutníkovitý předmět, odhadem deset až patnáct

metrů dlouhý, bez křídel, s hladkým lesklým povrchem. Podle záznamů projektu Záře dostala posádka vrtulníku rozkaz ke střelbě na neznámý objekt, ten však neuposlechl, neboť se nacházeli nad přehradou plnou koupajících se lidí. Posádka dostala rozkaz smazat záznamy o letu.

Praha bude hostit akci k rozjezdu technologických projektů

V Praze uskutečnilo setkání, které má nastartovat nové technologické projekty. Globální organizace Startup Weekend ji v hlavním městě uspořádala počtvrté, v tuzemsku se bude konat v letošním roce celkem šestkrát v několika městech. Akce je přístupná všem, kdo objeví kouzlo technologií či designu a během jediného víkendu chtějí zkusit vyřešit problém, s nímž přišli v pátek. Pořadatelé akce uvádějí, že úspěšnost startupových projektů je pouze 5 procent. Každý rok vznikne přibližně 30 000 nových produktů, ale 95 % z nich se neuchytí. Mimo jiné kvůli špatné segmentaci a cílení na trhu, uvádějí.

Student VUT vyvinul náramek, který pomůže zachránit život

Student Vysokého učení technického v Brně Svätopluk Blažej vyvinul náramek, který může pomoci zachránit život. Permanentně sleduje dech, puls a tělesnou teplotu a dokáže upozornit nositele, že se s jeho tělem děje něco nestandardního, zároveň umí sám zavolat pomoc. Také dokáže určit svou momentální pozici. Blažej trpí od dětství silnou alergií na včelí bodnutí, několikrát se ocitl v přímém ohrožení života. Dokonce strávil několik měsíců v kómatu. Nechtěl dál spoléhat na náhodu, že mu někdo přivolá pomoc. Na softwarovém i hardwarovém řešení spolupracuje s absolventem fakulty informačních technologií Michalem Řišou. Zařízení také nabízí vzdálený přístup k datům, se kterými může pracovat například ošetřující lékař nebo příbuzní dotyčného. Do konce roku by tvůrci chtěli uvést náramek na trh.

Umíme studovat neurony, ale komplexnost mozku nám uniká

Vědci, kteří se zabývají výzkumem mozku a centrální nervové soustavy, dokážou sledovat aktivitu jednotlivých neuronů. Zaznamenat a vyhodnotit komplexní mozkovou aktivitu je však stále nemožné, i když určitý směr se rýsuje díky takzvané optogenetické metodě. ČTK to řekl Jiří Paleček z Fyziologického ústavu Akademie věd ČR, který je zároveň předsedou České společnosti pro neurovědy.

Technologický pokrok by umožnil výzkum tak významných jevů, jako jsou myšlení, paměť či bolest, dodal Paleček. Nejvíce se věnuje mechanismům a možnostem léčby bolesti. „V léčbě bolesti nebylo za posledních třicet let vynalezeno nové analgetikum. Progres je v této oblasti pomalý, přesto se objevují například neurostimulační metody, které umožňují alespoň malému množství pacientů zlepšit stav. Není to ale léčba, která by zásadně pomohla a odstranila problémy,“ uvedl.

Současné přístupy ve výzkumu mozku a k léčbě některých onemocnění centrální nervové soustavy představil

festival Týden mozku, který se konal v Akademii věd ČR. Jeho součástí byly přednášky odborníků, workshopy, výstavy a promítání dokumentů. Festival se konal podvacíte, jeho zakladatelem je neurovědec Josef Syka.

Zelený zákal trápí stále víc Čechů

Přibývá Čechů, kteří mají zelený zákal, takzvaný glaukom. Nemocí trpí už každý pětadvacátý člověk starší čtyřiceti let. Na rizika nemoci upozorňoval Světový týden zeleného zákalu. V jeho rámci si lidé mohli nechat zdarma vyšetřit oči. Zeleným zákalem v Česku trpí přes 360 tisíc lidí a další o tom ani nemusí vědět, upozorňuje viceprezidentka České glaukomové společnosti Eva Růžičková: „Je to choroba zákeřná tím, že na sebe nijak neupozorní, ona je plíživá, takže pacient v podstatě přichází až v době, kdy už nějaké problémy má, tzn. vidí hůř, má výpadky v zorném poli.“ Poškození zraku je ale nevratné. Nemoc je možné zachytit včasným vyšetřením. Léčba je pak doživotní.

Erazim Kohák slaví pětadesátiny

Prof. Erazim Kohák, Ph.D. (* 21. 5. 1933), je český filozof a publicista zabývající se často ekologickými tématy. V letech 1948-1989 žil v exilu. Byl členem Ústředního výkonného výboru Československé sociální demokracie v exilu a dodnes je členem ČSSD; patřil mezi neformální poradce Vladimíra Špidly, byl členem Rady České televize a v říjnu 2004 neúspěšně kandidoval v doplňovacích volbách do Senátu ve volebním obvodu Praha 4.

Rodiče za války patřili k nekomunistickému odboji a byli vězněni gestapem; otec spolupracoval s Ferdinandem Peroutkou, a tak rodina po únoru 1948 emigrovala. Strávili půldruhého roku po uprchlických táborech, než mohli vstoupit do USA, kde zastávali dělnické profese.

Kohák při zaměstnání absolvoval první cyklus vysokoškolského studia filozofie a religionistiky na Colgate University ve státu New York (1950-1954). Díky Danforthovu stipendiu mohl pokračovat ve studiu na filozofické a teologické fakultě Yale University v New Haven, kde dosáhl titulů magistra (MA.) v roce 1957 a doktora (Ph.D.) v roce 1958, a to v oborech filozofie a religionistiky. Téhož roku nastoupil na akademickou dráhu jako asistent a o rok později jako odborný asistent na Gustavus Adolphus College ve státě Minnesota. Mezitím působil rovněž jako evangelický farář v Kasotě. Za rok nastoupil na katedru filozofie Boston University ve státě Massachusetts, kde byl roku 1970 habilitován jako docent a roku 1977 získal titul profesora.

Do Československa mohl na krátkou dobu zavítat až v roce 1969. Ihned po „sametové revoluci“ přicestoval do vlasti, učil střídavě na Karlově univerzitě (v letním semestru) a na Boston University (v zimním semestru). V roce 1995 se vrátil natrvalo do České republiky, aby zde působil jako profesor filozofie na FF UK v Praze a jako publicista.

Je bývalým aktivním členem anglikánské církve a angažuje se v Klimentském sboru Českobratrské církve evangelické. Je členem čestné rady Hnutí Duha, čestného předsednictva Společnosti pro trvale udržitelný život na Zemi a čestné rady Děti Země. Je rovněž členem Koalice za záchranu železnice a sympatizuje s hnutím Ne základnám. V roce 1996 obdržel Cenu Josefa Vavrouška.

VZPOMÍNKA

Tomáš Krýza – tvůrce lidového mechanického betlému

31. května 1918 zemřel Tomáš Krýza, punčochářský mistr, tvůrce největšího lidového mechanického betlému (* 13. 12. 1838). Krýzovy jesličky můžete obdivovat v Jindřichohradeckém Muzeu, kde patří k nejnavštěvovanějším expozicím. Od roku 1998 jsou jesličky zapsány v Guinnessově knize rekordů jako největší mechanický lidový betlém na světě.

Muzeum Jindřichohradecka
Balbínovo náměstí 19/I, 377 01 Jindřichův Hradec
Telefon: (00420) 384 363 660 – expozice
E-mail: muzeum@mjh.cz

Otevírací doba:

1. duben – 6. leden denně mimo pondělí
1. červen – 31. srpen a 15. prosinec – 6. leden denně
8:30-12:00 a 13:00-17:00 hodin
24. prosince a 31. prosince otevřeno pouze dopoledne

Josef Vágner – zakladatel safari ve Dvoře Králové

26. května 1928 se narodil Josef Vágner, zoolog, lesník, publicista, zakladatel safari ve Dvoře Králové († 6. 5. 2000). ZOO Dvůr Králové a. s. je druhá největší zoologická zahrada v Česku. Nachází se v jihozápadní části města Dvůr Krá-

lové nad Labem v Královéhradeckém kraji. ZOO se přednostně orientuje na africká zvířata, a to již od konce sedesátých let 20. století.

<https://safaripark.cz>

Český psychiatr Vladimír Vondráček

10. května 1978 zemřel Vladimír Vondráček, český psychiatr, psycholog, farmakolog a endokrinolog (* 23. 2. 1895). Je pokládán za jednoho ze zakladatelů české lékařské psychologie, psychofarmakologie, dietetiky a psychiatrické sexuologie. Je autorem přibližně 225 studií a knih, z nichž zřejmě nejnámější je jeho práce *Fantastické a magické z hlediska psychiatrie*, za pozornost stojí také jeho třídílné *Paměti*.

Prognostik Valtr Komárek

16. května 2013 zemřel Valtr Komárek (* 10. 8. 1930). Komárek byl český ekonom, prognostik a politik, od března 2011 čestný předseda České strany sociálně demokratické, aktivní účastník sametové revoluce v roce 1989, první místopředseda vlády národního porozumění, poslanec Federálního shromáždění a volební lídr ČSSD ve volbách roku 1992. Je označován za jednu z klíčových postav listopadových událostí i polistopadové politiky a ekonomiky.

ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ

Obyvatel ČR loni bylo 10,6 miliónu, nejvíc od konce války

Počet obyvatel Česka se loni zvýšil zhruba o 31 000 na 10 610 055 lidí. Hranice 10,6 miliónu lidí byla naposledy zaznamenána na konci druhé světové války. Zahraniční migrací loni přibýlo více než 28 000 lidí, což bylo nejvíce od roku 2010. Více lidí se také narodilo, než zemřelo. Průměrný věk obyvatel se zvýšil ze 42 na 42,2 let. Počet sňatků byl loni nejvyšší za posledních deset let. Předběžné údaje zveřejnil Český statistický úřad. Počet obyvatel Prahy se loni zvýšil o 14 005 lidí na více než 1,29 miliónu. Většina z nich se do metropole přistěhovala, a to hlavně z jiných českých regionů. Češi loni uzavřeli 52 567 sňatků. Ve srovnání s předchozím rokem jich bylo o 1 800 více. Nejvíce svateb bylo v červenci, nejméně v lednu. Ženichům bylo nejčastěji třicet let, nevěstám sedmadvacet. Rozvodovost podle předběžných výsledků meziročně vzrostla ze 45 na 47 procent. Průměrná délka rozvedeného manželství byla 13,2 roku.

Brno úspěšně bojuje s bezdomovectvím

V březnu bylo schváleno prodloužení nájemní smlouvy čtyřicáté rodině, která se účastní projektu proti bezdomo-

vectví rodin s dětmi Rapid Re-Housing. Byla tak překonána úspěšnost 80 % v udržení bydlení, kterou si město Brno před začátkem projektu stanovilo jako cíl. Padesát brněnských rodin v bytové nouzi dostalo díky projektu v roce 2016 možnost stát se nájemníky v městských bytech. Město vyčlenilo padesát bytů ze svého bytového fondu, který celkem čítá téměř 28 000 bytů, aby ve spolupráci s dalšími partnery – Platformou pro sociální bydlení, IQ Roma Servis a Ostravskou univerzitou – inovativní přístup otestovalo.

„Podobné projekty, jako je brněnský Rapid Re-Housing, už byly několikrát s úspěchem odzkoušeny v zahraničí. V Česku je Brno průkopníkem a úspěch předčil všechna očekávání. Věřím, že pozitivní zkušenosti inspirují i další města v boji proti bezdomovectví a obchodování s chudobou,“ uvedl primátor města Brna Petr Vokřál.

Nízká nezaměstnanost v Česku je podle analytiků rizikem i šancí

Současná situace na trhu práce představuje překážku dalšímu rozvoji tuzemské ekonomiky, varují analytici. Upozorňují mimo jiné na to, že počet volných pracovních míst byl letos v březnu poprvé vyšší než počet dosažitelných uchazečů. Nedostatek pracovních sil spolu s tlakem na růst

mezd podle analytiků povede ke snížení ziskovosti podniků. Nízká nezaměstnanost na druhou stranu pomáhá k návratu do práce dlouhodobě nezaměstnaným a vytváří tlak na modernizaci výrobních kapacit. Nejnižší nezaměstnanost vykazovaly na konci března okresy Rychnov nad Kněžnou (1,2 %) a Praha-východ (1,3 %). Naopak nejhorší je situace v okrese Karviná, kde míra nezaměstnanosti dosahuje 7,6 procenta. Necelých 7 % lidí bez práce je na Mostecku.

Podle zveřejněných údajů klesla nezaměstnanost v Česku na 3,5 procenta. Úřady práce v březnu registrovaly 263 608 uchazečů o místo, nejméně od listopadu 1997. Úřady práce zároveň evidovaly 253 522 nabídek volných pozic. Nejvíce jich bylo v Praze a ve středních Čechách. Firmy hledají hlavně zedníky, uklízečky, dělníky či řidiče. Zmírnění tlaků na trhu práce nelze předpokládat ani v dalších měsících, je přesvědčený hlavní ekonom UniCredit Bank Pavel Sobíšek. Nedostatek pracovních sil spolu s tlakem na zvyšování mezd vyvolá snížení ziskovosti podniků. Situace na trhu práce naopak nahrává zaměstnancům, kterým nadstandardně rostou mzdy. Na trh práce navíc začínají pronikat dříve neuplatnitelné skupiny osob. „Ve firmách se stále častěji můžeme setkávat s důchodci či dlouhodobě nezaměstnanými,“ uvedl ekonom společnosti BH Securities Štěpán Křeček. Nízká nezaměstnanost tak má podle něj pozitivní vliv na vyloučené části společnosti.

ČSÚ: Loni se snížil počet lidí ohrožených chudobou a nedostatkem

V Česku loni ubylo lidí, které ohrožuje chudoba a sociální vyloučení. Počet Čechů a Češek, kteří měli materiální nedostatek a nemohli si dovolit například pravidelné úhrady nájemného, auto, maso obden či týdenní dovolenou, poklesl oproti předchozímu roku o zhruba 110 000. Bylo jich kolem 390 000. Pod hranici příjmové chudoby žilo loni asi 960 000 Čechů a Češek, tedy o 0,6 % méně než předloni. Vyplývá to ze zjištění Českého statistického úřadu (ČSÚ). Ačkoli většina domácností vycházela loni se svými příjmy poměrně snadno, pro 23,2 % to bylo obtížné. „Příjmovou chudobou byl vloni ohrožen zhruba každý jedenáctý obyvatel,“ uvedla Michaela Jirková z ČSÚ. Největší problémy s příjmy měly samoživitelky s dětmi a seniorky ve věku nad 65 let, které žijí samy. K ohroženým chudobou a sociálním vyloučením patřila téměř třetina z nich.

V příjmové chudobě se člověk ocitne, pokud nemá ani 60 % mediánu příjmu. Tato částka činila loni pro jednotlivce 11 195 korun. U dvojice dospělých dosahovala hranice příjmové chudoby 16 792 korun. Česko se v EU dlouhodobě řadí mezi země s nejnižší mírou chudoby a sociálního vyloučení. Statisticy sledují tři kategorie – příjmovou chudobu, materiální deprivaci a také intenzitu práce. Aspoň jedna z trojice sledovaných skutečností loni ohrožovala přibližně 1,3 miliónu lidí v ČR.

Ministr Hüner: Platí, že letos bude snížen počet lokalit pro úložiště

Stále platí, že letos bude snížen počet vytipovaných lokalit pro hlubinné úložiště jaderného odpadu z devíti na čtyři. Po jednání se starosty z možných lokalit to řekl ministr průmyslu a obchodu v demisi Tomáš Hüner (za ANO).

Úložiště, v němž by měly být trvale v hloubce půl kilometru uloženy tisíce tun vyhořelého paliva z jaderných elektráren, má v ČR vzniknout do roku 2065. Náklady na jeho stavbu a provoz mají podle dřívějších informací dosáhnout zhruba 111 miliard korun. Mezi zvažované lokality pro stavbu úložiště patří Čertovka na pomezí Ústeckého a Plzeňského kraje, Březový potok poblíž Horažďovic v Plzeňském kraji, Magdaléna na Tábořsku, Čihadlo na Jindřichohradecku, Hrádek na Jihlavsku, Horka na Třebíčsku a Kraví Hora na Žďársku. Geologický výzkum byl zahájen také v okolí obou tuzemských jaderných elektráren v Dukovanech a Temelíně. Finální lokalita pro úložiště má být vybrána v roce 2025.

V sociálních domovech pro lidi v nouzi by mělo být nejvýš 12 bytů

V nových sociálních domovech, které plánuje ministerstvo pro místní rozvoj (MMR) jako sociální bydlení, by nemělo být víc než dvanáct bytů. Obce by na výstavbu těchto ubytovacích zařízení měly dostat peníze od státu, a to až do výše celkových nákladů. ČTK to po jednání na ministerstvu pro místní rozvoj sdělila Platforma pro sociální bydlení a poslanci Pirátské strany. Záměr zřídit obecní ubytovny platforma i Piráti už dřív kritizovali. Podle nich by lidem v nouzi pomohly sociální byty, ne další ubytovací zařízení. Podle legislativního plánu vlády v demisi Andreje Babiše (ANO) by zákon o sociálním bydlení měl platit od ledna 2021. Podle návrhu ministerstva pro místní rozvoj by do sociálního bydlení spadaly sociální byty, které už obce mají, a také nové sociální domovy.

Nadace pátrá po hájích svobody, zatím jich má pět

Nadace Partnerství pátrá ve spolupráci s Lesy ČR po takzvaných jubilejních hájích nebo také hájích svobody, které byly podobně jako tzv. Stromy svobody vysazovány na oslavu vzniku republiky. Nalezeno jich je zatím pět, může jich být ale celá řada. Nadace to uvedla v tiskové zprávě. „Zatím víme o háji svobody v Křenovicích u Vyškova, který v roce 1928 vysadili žáci místní školy. Od stejného roku zdobí Bílý kopec u Semil takzvaná Harrachovská desítka. Sto metrů vysoká číslice deset tvořená vzrostlými modřiny vznikla na oslavu desátých narozenin republiky na místě velkého lesního polomu,“ uvedla koordinátorka kampaně Zuzana Šeptunová. Výroční háje se ale nevysazovaly jen v meziválečných letech, což dokazuje i jubilejní háj v Kraslicích u Sokolova, který byl vysazený během pražského jara 1968.

V rámci oslav 100 let Československa lesníci ve spolupráci se slovenskými kolegy zasadí dva nové výroční háje v Česku a na Slovensku. Na Slovensku jubilejní háj vyrostle v Čiernom Balogu, vhodné místo pro českého zástupce se hledá. Kromě dvojice hájů lesníci v říjnu plánují vysadit také sto památných stromů po celém Česku.

Ovzduší v Česku nejvíce poškozují kotle, doprava a průmysl

Ovzduší v Česku nejvíce poškozují lokální topeniště, doprava a průmysl, uvedli na semináři o ochraně ovzduší

zástupci ministerstva životního prostředí. Část škodlivin na českém území přichází ze sousedních zemí, což platí hlavně o části Moravskoslezského kraje a emisích z Polska. Potvrdil to také hejtman Moravskoslezského kraje Ivo Vondrák (ANO).

Náměstkyně ministerstva životního prostředí Berenika Peštová uvedla, že podle údajů Českého hydrometeorologického ústavu se na znečištění podílí nejvíce lokální vytápění a doprava. Česku se nedaří dodržet všechny evropské limity pro znečištění, přesto se podle Peštové situace zlepšuje. „Výchozí situace byla v ČR jednou z nejhorších v Evropě,“ řekla.

Likvidace kalů letos konečně začne

Ve Vřesové na Sokolovsku letos začne likvidace kalů z takzvaných ostravských ropných lagun. Český rozhlas-Radiožurnál zjistil, že toxický odpad bude ve svém areálu likvidovat společnost Sokolovská uhelná. Ta uvedla, že má se zpracováním odpadních kalů zkušenosti. Kaly se budou přidávat při zplynování uhlí a podle předsedy představenstva Sokolovské uhelné Jiřího Pöpperla technologie umožňuje zlikvidovat je bezpečně.

Ostravské laguny představují jednu z největších ekologických zátěží v Česku. Do areálu chemičky Ostramo se ukládaly odpady z rafinérské výroby a později odpady z regenerace použitých mazacích olejů. Kaly nejprve zpracovávala cementárna v Čížkovicích na severu Čech. Protestovaly ale proti tomu ekologické organizace a cementárna další zpracování zastavila.

CVVM: Přibývá Čechů s pocitem, že si za mzdu koupí méně než dříve

V posledních dvou letech přibývá v Česku lidí s pocitem, že si za své příjmy mohou koupit meziročně méně věcí či služeb. Vyplývá to z lednového průzkumu Centra pro výzkum veřejného mínění (CVVM). Že se reálné příjmy jejich domácnosti proti loňsku zhoršily, si myslí 38 % lidí, zatímco před dvěma lety to bylo 30 % Čechů. Nejhorší byla za posledních pětadvacet let situace v roce 2013, kdy si myslelo 68 % lidí, že se jejich kupní síla meziročně zhoršila. Lidé, kteří mají pocit, že si za své příjmy mohou dovolit více zboží a služeb, jsou každoročně v menšině. Letos jich bylo 12 % a za posledních pětadvacet let podíl pozitivních názorů nikdy nepřesáhl 15 procent. Průzkum provádělo CVVM v období od 15. do 24. ledna. Zúčastnilo se ho 1 086 obyvatel České republiky ve věku nad patnáct let.

Každá šestá radnice v Česku reguluje podomní a pochůzkový prodej

Podomní a pochůzkový prodej už reguluje víc než tisíc radnic v Česku. Podle informací Svazu měst a obcí každoročně přibývají nové zákazy asi na stovce dalších míst. Úřady se pomocí nich snaží chránit hlavně starší občany před nekalými obchodníky se zbožím nebo s energiemi. Výkonný ředitel Svazu měst a obcí Pavel Drahozal nevnímá množící se zákazy jako omezování podnikání. Na Sdružení obrany spotřebitelů se lidé obracejí s dotazy nebo stížnostmi na podomní prodejce téměř každý den. Za po-

rušení obecního nařízení hrozí obchodníkům stotisícová pokuta.

Lidem bez domova pomáhá projekt Nocleženka

Armáda spásy prodala od podzimu rekordní počet takzvaných Nocleženek. Celkem dárci koupili přibližně 30 tisíc těchto poukazů. To je skoro pětkrát víc než minulou sezónu. Jde o poukazy, díky kterým mohou lidé bez domova přespat v teple v jedné z devíti nocleháren Armády spásy v osmi městech po celém Česku. Dostanu i polévku a teplý nápoj. V noclehárně se mohou taky umýt, vzít si oblečení a promluvit si se sociálním pracovníkem.

Podle odhadů Armády spásy žije v Česku na ulici přibližně 60 tisíc lidí.

První blok Temelína začal po odstávce vyrábět elektřinu

První blok jaderné elektrárny Temelín začal opět vyrábět elektřinu. Kvůli výměně paliva byl plánovaně odstaven od začátku loňského prosince. Odstávka trvala 83 dní a oproti harmonogramu ji zvládli energetici o šest dní dříve. Odstávka druhého bloku začne 29. června a potrvá dva měsíce. 10. března začala odstávka druhého bloku jaderné elektrárny Dukovany.

Od začátku roku vyrobil Temelín 1,5 miliónu megawatt-hodin (MWh) elektřiny. Než se první blok dostane na plný výkon, čekají energetiky ještě testy na 80 procentech. Při odstávce vyměnili energetici třetinu paliva, zkontrolovali všechny tři nízkotlaké rotory turbíny, rotor generátoru a klíčové bezpečnostní systémy.

V Česku přibývá případů onemocnění spalničkami

Lidí nakažených spalničkami přibývá v celé Evropě, výjimkou není ani Česká republika. Od začátku letošního roku se touto infekční nemocí nakazilo devětadvacet lidí, což je víc než za celý rok 2016. Důvodem šíření je podle hygieniků nedostatečná proočkovanost. Hlavní hygienička Eva Gottvaldová pro Český rozhlas upřesnila, že v Praze je celkem třiadvacet nakažených, v Libereckém kraji pět a v Pardubickém jeden. Z uvedeného počtu onemocnění se ve čtrnácti případech jednalo o importovaná onemocnění z Ukrajiny. Zatím se jednalo o sporadické nebo rodinné výskyty, dodala Gottvaldová.

Na podporu bydlení šlo skoro 60 miliard, problém sociálního vyloučení se ale zhoršil

Ministerstvo práce a sociálních věcí vyplatilo v letech 2012-2016 na podporu bydlení skoro 60 miliard korun, problém sociálního vyloučení se však prohluboval. Vyplývá to z průzkumu Nejvyššího kontrolního úřadu.

Možnost neomezené dovolené v brněnské IT firmě Artin se osvědčila

Neomezenou dovolenou v brněnské IT firmě Artin si mohou zaměstnanci vybírat po loňském zkušebním roce

i letos, protože se osvědčila. Lidé si v souhrnu vybrali o 30 % více dovolené, především v létě a o Vánocích, veškeré úkoly však zaměstnanci zvládli přesto splnit. Neomezená dovolená se loni stala zkušebním benefitem pro zaměstnance, dosud měli nárok na dvacet dní. Měl nalákat či udržet zaměstnance v době, kdy je obzvláště v Brně velký převis poptávky nad nabídkou odborníků v IT oboru. Artin se zabývá vývojem softwaru, 80 % práce má na zakázku. Podporuje také projekt Roboauto, což je vývoj automaticky řízeného auta.

Principem je možnost vzít si dovolenou kdykoli po dohodě s nadřízeným, jen se nesmí stát, aby absence zaměstnance způsobila problémy při práci na projektech. Firma vsadila na odpovědnost lidí a ta se vyplatila. Někteří lidé si brali i okolo čtyřiceti dnů dovolené, zůstali však takoví, kteří si jich vybrali sotva dvacet.

Ředitel správy CHKO Beskydy: Beskydy jsou poslední živé hory

Za poslední živé hory označuje Beskydy ředitel správy Chráněné krajinné oblasti (CHKO) Beskydy František Jaskula. Jsou to opravdové hory a jsou zde hospodáři, kteří se o své pozemky a krajinu starají, to je to specifické a podle něj to nejdůležitější, co by se tady mělo zachovat.

CHKO Beskydy je s rozlohou 1 200 kilometrů čtverečních největší chráněnou krajinnou oblastí v České republice, byla vyhlášena před pětačtyřiceti lety. Území podle Jaskuly částečně ohrožuje unifikace. „Z jedné strany jsou to třeba dotace na zemědělské hospodaření, které je všude stejné, a to potírá kouzlo rozmanitosti a druhového bohatství. Na druhou stranu problémem je, že spousta lidí už hospodařit nechce,“ řekl Jaskula. Některé pozemky se tak přemění v les nebo je majitelé nabídnou ke stavbě. Důležité je podle něj zachovat drobné hospodáře, kteří krajinu obhospodařují různorodě. Na Beskydy mají velký vliv návštěvníci, kterých přibývá, například na Lysou horu ročně vystoupá kolem 450 000 lidí.

V pražské botanické zahradě začala výstava tropických motýlů

V botanické zahradě v Praze-Troji začala výstava tropických motýlů. Ve skleníku Fata Morgana se postupně vylíhne 5 390 pestrobarevných motýlů z kukel, které jsou z britské farmy ve Stratfordu nad Avonou. Celkem by mělo být k vidění 60 až 80 druhů motýlů. Šestnáctý ročník výstavy potrvá do neděle 20. května. Přehlídka tropických motýlů patří mezi nejoblíbenější akce v botanické zahradě, každý rok do skleníků Fata Morgana přiláká desítky tisíc návštěvníků.

V Botanické zahradě v Liberci sklidili přes 500 semen zmijovce

Zahradníci v Botanické zahradě v Liberci sklidili přes 500 semen vzácného zmijovce titánského. Z toho 174 semínek vyseli v zahradě a zbytek poputuje do dvaceti dalších botanických zahrad po světě. Zmijovec titánský (*Amorphophallus titanum*) je rostlina údajně s největším květenstvím světa, které může dosáhnout výšky až tří metrů. Rostlina je typická silným zápachem, připomínajícím hni-

jící maso. Po botanických zahradách ve světě je jen kolem sta exemplářů. Liberec má dosud jediný, který získal v roce 2001 z Bonnu. Kvete vzácně, v Liberci se to povedlo již třikrát.

Do Beskyd se vrátila vlčí smečka

Do Chráněné krajinné oblasti Beskydy se po letech vrátila vlčí smečka. Zachytily ji fotopasti. Výskyt smečky potvrdilo i zimní sledování šelem. Takzvané vlčí hlídky pravidelně nacházely stopy tří vlků, především kolem Javorníků. V posledních dvaceti letech se v Beskydech pohybovali spíše jednotliví vlci, ne smečka. Dobrovolníci narazili i na stopy jedenácti dospělých rysů, pěti koťat a jednoho medvěda.

Vlci mají v lese nenahraditelnou úlohu. Pomáhají udržovat přírodní rovnováhu. Snižují počty velkých kopytníků a divokých prasat.

V keňské rezervaci uctili památku nosorožce Sudána

V keňské rezervaci Ol Pejeta uctili na smuteční ceremonii památku posledního samce severního bílého nosorožce Sudána. Přibližně pětačtyřicetileté zvíře, které patřilo zoologické zahradě ve Dvoře Králové nad Labem, bylo kvůli zhoršení zdravotního stavu utraceno. Sudána bude v keňské rezervaci připomínat pomníček. Smrt posledního samce nic nemění na tom, že vědci se budou dál snažit zachránit druh umělou reprodukcí, už předtím považovanou za poslední naději.

Podle Světového fondu na ochranu přírody (WWF) žilo ještě v roce 1960 na Zemi přes dva tisíce kusů severního neboli tuponosého nosorožce. O dvacet let později, v roce 1980, žilo kvůli útokům pytláků už jen patnáct zvířat. Naopak nosorožec jižní bílý je příkladem úspěšného snažení ochránců přírody. Před sto lety už těchto zvířat zbývalo jen několik desítek, ale díky úsilí ochránařů se jejich počet zvýšil na 20 tisíc.

Loni v ČR žilo 106 zubrů evropských, nejvíce od jejich vyhubení

Zubrů evropských chovaných v Česku loni opět přibýlo. Jejich počet se meziročně zvýšil o třináct na 106 a poprvé od doby, kdy byl tento ohrožený druh v českých zemích ve středověku vyhuben, tak překročil stovku. ČTK to řekli ředitel ochranné společnosti Česká krajina Dalibor Dostál a Miloslav Jirků z Biologického centra Akademie věd ČR. „Zatímco v roce 1992 žilo ve všech českých chovech čtrnáct zubrů, v současnosti se jich například jen v rezervaci v bývalém vojenském prostoru Milovice vyskytuje sedmáct,“ uvedl pro srovnání Dostál. Doplnil, že v roce 2014 bylo v českých chovech osmapadesát zubrů evropských a o rok později osmasedmdesát.

Do loňského roku v Česku bylo deset zubřích chovů, z toho pět tvořily zoologické zahrady. Druhou polovinu zastupovaly zoopark Stěžery, dva soukromé chovy, obora Vojenských lesů a statků v Židlově a rezervace v Milovicích. Jeden ze soukromých chovů, v Libni u Nového Strašecí, ale zanikl, takže nyní zůstává v Česku devět chovů.

Ostravská ZOO slaví úspěch. V únoru se tu narodilo mládě vzácného damana pralesního

Ostrava je tak jediným místem mimo Afriku, kde mohou lidé tohoto savce vidět. Ve volné přírodě se damani pohybují v korunách stromů, a navíc v noci. Právě proto, že nejsou vidět, ale jsou slyšet, si tak vysloužili přezdívku „duchové lesa“. I když připomínají králíka, jsou to příbuzní slonů. Damani spolu se slony tvoří příbuznou skupinu zvířat. I malý daman má svým způsobem kly a další znaky, které mají i sloni.

Narození damana v ostravské ZOO je unikátní, protože v žádné jiné ZOO na světě není tento živočich chován. Damani pralesní jsou velice vzácní. Ostravská ZOO je chová od roku 2016. Zatím nepatří k úplně ohroženým druhům, nicméně jejich prostředí prochází výraznou změnou. Dochází k odlesňování, navíc jsou damani loveni pro maso, takže lze očekávat, že jednoho dne jejich početnost v pří-

rodě poklesne natolik, že možná bude hrozit jejich vyhube- ní. A to už by bylo pozdě učit se je chovat a poznávat. Pro- to se v Ostravě rozhodli pro založení nové populace v lid- ské péči. Věří, že chovatelů bude přibývat tak, aby záložní populace v lidské péči tu byla pro případ, že by v přírodě došlo k jejich ohrožení.

V ZOO Praha začíná unikátní výstava štirů

Čtyřicet druhů štirů si mohou lidé prohlédnout v pražské zoologické zahradě. Začíná tam totiž výstava těchto bez- obratlých živočichů. Návštěvníci uvidí třeba štíra tlusto- repého, který má podle statistik na svědomí nejvyšší poč- et lidských obětí. Návštěvníci výstavy se mohou každou neděli po celou dobu jejího trvání těšit na komentované prohlídky, prezentace a mezi 14:00 a 15:00 i ukázky krme- ní štirů. Dozví se mnoho zajímavostí z jejich života, napří- klad to, že se většiny druhů není třeba obávat. Výstava po- trvá do 27. května.

ARCHEOLOGIE

Archeologové objevili na Svitavsku antickou bronzovou sošku

Při průzkumu dávné obchodní komunikace Trstěnická stezka nalezl v katastru obce Křenov na Svitavsku archeo- log David Vích bronzovou sošku ženy. Asi dvanáct centi- metrů vysoká plastika je jednoznačně antického původu. Do země se dostala někdy na přelomu 2. a 3. století po Kristu, spolu s ní byl nalezena také například zlatá mince z 5. století, řekl Vích novinářům. „Nejedná se s největ- ší pravděpodobností o ztráty, protože s těmito předměty se na sídlišťích běžně nesetkáváme, ale zřejmě o obětiny. Tedy oběť vyšším silám, aby nejtěžší úsek cesty byl šťastně překonán,“ uvedl Vích.

Trstěnická zemská stezka vedla podle některých histo- riků přes Čechy a Moravu do Pobaltí a dále na východ až do Orientu. V 10. století byla hlavní spojnicí západní a vý- chodní Evropy, po které proudilo zboží, například sůl, ko- žešiny, otroci a luxusní zboží.

Geologové našli v Brně fragment pravěké venuše

Fragment sošky keramické venuše starý zhruba 6 500 let našli v Brně-Tuřanech geologové z Masarykovy univerzity. Venuši objevili při povrchovém sběru, v tomto smyslu jde o unikát, řekl ČTK geolog Petr Gadas.

Geologové v terénu studují suroviny kamenných arte- faktů z pravěku. Při té příležitosti občas najdou i něco z ke- ramiky, což byl také tento případ. Úlomek keramiky si ge- olog Petr Gadas nejdříve zařadil jako ucho nádoby, kte- rých v okolí také pár našel. Jeho kolega Antonín Přichystal ho však upozornil na to, že tvar zlomku je charakteristický pro část ženské sošky, a pomohl tak identifikovat výjimeč- ný nález, jenž je spojen s osadou kultury s moravskou ma- lovanou keramikou.

Archeologové vykopali ve vyškovské průmyslové zóně unikát

Pro archeoložku Blanku Mikul- kovou je unikátní objev hrobu ze starší doby bronzové jedním z vrcholů profesní kariéry

Archeologové na Vyškovsku našli kostru ženy ze starší doby bronzové, která v hro- bu objímá dítě. Takto po- hřbená těla z té doby do- sud neviděli. ČTK to řek- la Blanka Mikulková z Ústa- vu archeologické památkové péče Brno. Kostra ženy a dí- těte skončí po dalším zkou- mání ve vyškovském muzeu. Podle Mikulkové nejsou sice pohřby rodičů s dětmi výji- mečné, ale děti bývají v hrobech často pohozené. Tady je tomu ale jinak, protože žena dítě objímá v náručí. „Hlavy mají u sebe, je v tom neuvěřitelná, až zvláštní pieta. Všichni jsme na to zírali, na Moravě nevíme o podobném nále- zu,“ uvedla Mikulková.

Pro archeoložku Blanku Mikul- kovou je unikátní objev hrobu ze starší doby bronzové jedním z vrcholů profesní kariéry

Mobilní signál v celém pražském metru bude do roku 2022

Pokrytí celého pražského metra včetně tunelů mobilním signálem bude v provozu do roku 2022. V první etapě bude signál zaveden mezi osmi stanicemi metra C, mezi Muzeem a Roztyly by měl být signál do konce letošního října. Zařízení budou do stanic a tunelů metra instalována v noci, kdy metro nejezdí, aby se nemusel přerušovat provoz. Jednání mezi operátory a městem trvalo několik let. Překážkou v zavádění signálu v metru byla otázka, zda za to má platit město operátorům, či naopak. Nakonec operátoři zaplatí za podnikání v metru 120 milionů korun. Dřívější nabídky byly nižší. Nyní je mobilním signálem pokryto všech 58 stanic metra.

Týmy programátorů tři dny řešili budoucnost dopravy

Mezinárodní týmy programátorů v Praze řešili budoucnost dopravy. Tři dny se zabývali například tématy sdílení aut, autonomních vozidel, elektromobility nebo zlepšení ovzduší ve městech. Týmů bylo celkem dvacet, poprvé se představily i týmy složené z malých dětí. Každý tým je složený z vizionáře, designéra a programátora. Vizionář přichází s nápadem, designér zajistí, aby se lidem řešení líbilo, a programátor vytvoří funkční prototyp nového produktu nebo služby, například mobilní aplikace. Po 48 hodinách intenzivní práce týmy své řešení představili před odbornou porotou a obecností.

Práce na rekonstrukci dálnice D1 mezi Prahou a Brnem se protáhnou do roku 2021

„My už víme, díky těm zdržením při soutěžích, že rok 2020 nestihneme,“ řekl ministr dopravy Dan Ťok (za ANO). Uvedl, že zahájení jednotlivých staveb se zpožďuje o půl roku až o rok kvůli tomu, že vydávání stavebních povolení nepadají Děti Země.

Naftu z řepky by mohla nahradit nafta z jehličí

Dieselová auta by mohla za pár let jezdit na naftu z jehličí. Výzkumný ústav UNICRE v Litvínově z něj zkouší vyrobit biopalivo druhé generace. Evropská unie chce po členských státech, aby omezily výrobu nafty z potravinových plodin – například řepky. Nahradit by ji mohla právě čistší nafta z jehličí.

Stavba metra D z Pankráce do Písnice má vyjít na 39,7 miliard Kč

Výstavba plánované trasy pražského metra D v úseku z Pankráce do Depa Písnice by měla vyjít na 39,7 miliardy korun. Nejvíce peněz z rozpočtu spolknou výstavba tunelů a vestibulů, a to 21 miliard. Trasa má odlehčit lince C a propojit sídliště na jihu Prahy s centrem. Kvůli výku-

pu pozemků chtějí dopravní podnik (DPP) a hlavní město založit společný podnik s developerem. Vítězem tendru byla firma Penta Investments. Na nové lince budou jezdit vlaky bez řidiče.

DPP podle generálního ředitele Martina Gillara není sám schopen pozemky vykoupit. Vlastníci žádají mnohem vyšší částky, než na kolik je ocenily posudky DPP. Zároveň chtějí kompenzaci za roky, kdy na území byla dána stavební uzávěra. Společný podnik by s výkupem podle Gillara neměl mít problém. DPP se potřebuje domluvit s vlastníky 451 z celkově nutných 655 pozemků.

Vláda dá krajům čtyři miliardy na opravy silnic nižších tříd

Vláda v letošním státním rozpočtu našla v jednotlivých kapitolách úspory 8,4 miliardy korun. Na tiskové konferenci po jednání vlády to uvedl premiér v demisi Andrej Babiš (ANO). Z těchto peněz chce kabinet dát krajům čtyři miliardy na opravy silnic 2. a 3. třídy. Zbytek peněz využije například na slibované slevy jízdného pro studenty a důchodce. Vláda chce slevu 75 % na jízdné pro studenty do 26 let a důchodce nad 65 let ve vlacích i autobusech zavést od letošního září. Státní pokladnu to má stát 5,8 miliardy korun. Na celý letošní rok je schválen rozpočet se schodkem 50 miliard korun.

Česká republika využije evropský úvěr 100 miliard korun na rozvoj železniční a silniční infrastruktury a železničních vozidel

Ministr dopravy Dan Ťok (za ANO) v Pardubicích podepsal se zástupcem Evropské investiční banky memorandum o spolupráci. Úvěr ještě musí schválit vláda. Většinu investic stát plánuje v letech 2019-2023. Česká republika má podle Ťoka připraveno tolik dopravních projektů, že na ně nebudou stačit národní zdroje ani evropské dotace, proto si musí půjčit. Ministr Ťok považuje dlouhodobý úvěr za velmi výhodný.

České dráhy jsou v zisku: pomáhá sílí koruna i víc cestujících

Skupina České dráhy skončila třetí rok po sobě se ziskem. Za rok 2017 hospodařila se ziskem téměř jedné miliardy korun, meziročně tedy o 102 milionů výsledek zlepšila. Segment osobní dopravy skončil v plusu poprvé v novodobé historii. Důvodem je dle dopravce sílí koruna a růst tržeb v osobní i nákladní dopravě. Celkové tržby Českých drah dosáhly téměř 34 miliard korun.

Meziročně národnímu dopravci stoupl počet cestujících, vlaky Českých drah využilo téměř 175 milionů osob. Osobní doprava tak skončila v plusu šest milionů korun, ještě v roce 2016 přitom vykázala ztrátu 646 milionů.

Největší vliv na výsledek hospodaření má nákladní doprava akciové společnosti ČD Cargo, která expandovala do Polska, Rumunska či Maďarska.

KULTÚRNE PODUJATIA NA SLOVENSKU

XXV. Medzinárodný festival duchov a strašidiel v Bojniciach

Medzinárodný festival duchov a strašidiel patrí medzi divácky najúspešnejšie podujatia realizované v priestoroch Bojnického zámku. V roku 2018 uvedie múzeum už v poradí 25. ročník. Jubilejný ročník pod názvom Vládca času ukáže prstom na démonov v nás. Divákovi predstaví historický príbeh o boji s časom, s vlastnými pokušeniami a strachom: „Každý si nesie v srdci svoj cieľ a v hlave svoju cestu. Je len na nás, ktorú si zvolíme. Dlhú, končiacu sa kdesi na sklonku nášho života, lemovanú svedomitou prácou, prehrami a znovuzrozeniami. Alebo tú, čo vedie po chrbtoch, pleciach, hlavách a bolesti iných. Aká sila nás ženie za úspechom? Ktorá túžba je tak ohavná, že pred nami zhmotňuje vidinu potreby dokonalosti a predstihnutia ostatných? Diabol je v každom z nás. Je to vánok, ktorý nás hladí po tvári a vôňa kvetov, ktorá nás núti odtrhnúť ich...“ Príbeh postavený na autentických prvkoch nazrie do hĺbky ľudskej duše hľadajúcej pokoj a spásu. Prostredníctvom strhujúcej dejovej linky a subjektívnych strašidelných fabulácií sa pokúsi nájsť odpoveď na otázku, či je vôbec možné zvíťaziť sám nad sebou. Program môžete vidieť v nasledovných termínoch: 11. 5. – 13. 5. 2018. Viac informácií na www.bojnicecastle.sk.

Medzinárodný festival duchov a strašidiel

Bojnické jarmoky a Bojnické dni majstrov 2018

Na jar je v Bojniciach rušno. Mesto pripravilo hneď niekoľko podujatí, rozdelených na tri víkendy. Prvým podujatím je Jarmok pri príležitosti 25. Medzinárodného festivalu duchov a strašidiel, ktorý sa koná 28. a 29. apríla 2018. Druhým podujatím je XXIII. Bojnický jarmok 5. a 6. mája 2018. V dňoch 12. a 13. mája pokračuje XXIII. Bojnický jarmok a zároveň sa konajú dni majstrov. Počas jarmokov na Vás čaká bohatý kultúrny program a tradičné remeslá, domáce pochúťky, klasickí jarmoční predajcovia i stánky s občerstvením. Viac na <http://kcojnice.sk>.

Víno Tírnavia 2018

Víno Tírnavia je považovaná za najlepšiu, najinovatívnejšiu, ale aj za najprísnejšiu slovenskú vinársku súťaž, ktorá sa stala lídrom v oblasti zavádzania nových moderných prvkov do hodnotiaceho systému. V dňoch 17.-19. mája 2018

návštevníkom opäť prinesie jedinečný zážitok z 16. ročníka ochutnávky najrôznejších špičkových medailových vín zo Slovenska a zahraničia, ktoré ocenila prestížna medzinárodná porota. Je prvou súťažou na Slovensku, ktorá umožňuje vinárom rozhodnúť sa, či chcú svoje vína dekantovať a ako dlho pred samotným hodnotením. Vďaka tomuto prístupu sú lepšie posudzované vína, ktoré sa pre svoju komplexnosť nestihnú prejavíť v plnej kráse ihneď po otvorení fľaše. Z toho pramení aj snaha vinárov prihlásiť do súťaže svoje najlepšie vína, ktoré by inak ostali pravdepodobne podhodnotené. Špeciálnu pozornosť budeme venovať najmä dekantovaniu vín.

Dekantovanie je odborný výraz pre prelievanie ročníkových vín (vín s usadeninou, vínnym kameňom) do karaf – tento úkon vyžaduje značnú zručnosť. Dekantovanie, alebo prelievanie vína z fľaše do karafy, je špecifickou činnosťou, ktorá je bezpodmienečne nutná u starších vín. Viac informácií môžete získať na webovej stránke www.regiontirnavia.sk.

(MM)

KNIHY A LITERATÚRA

Ondrej Sokol: *Ako som vozil Nórov* (2018, Eruditio)

Vozíť Nórov v MHD nie je len tak! Jednak je tam oveľa väčšia zima ako na Slovensku a podľa Ondrejovho písania aj oveľa väčšia sranda. Ale to môže byť aj jeho štýlom. Možno keby opisoval vyšívanie v Zimbabwe, tiež by vám to prišlo ako závideniahodná činnosť. Prvý záblesk lúčov slávy Ondreja zasiahol, keď na portáli Dailymale.sk vyšiel jeho debutový článok a internet vybuchol. Okamžite sa katalpuloval medzi najobľúbenejších autorov a s každým ďalším príspevkom narastal tlak, aby texty vydal knižne. Tak sa aj stalo. Ak očakávate, že sa dozviete pikošky z geografických a demografických rozdielov a nórskeho zvyklostí, máte čiastočne pravdu. Akurát, že ich nemusíte postrehnúť, pretože sa budete práve smiať na jeho neopakovateľných, trefných prirovnaniach alebo na jeho skvostnom majstrovstve špičkovania pointy.

Ondrej Sokol sa narodil v roku 1980 v katastri malebného mesta Trenčín. Mal snahu vyštudovať prekladateľstvo a tlmočníctvo, ale po zrušení fakulty sa napokon rozhodol splniť si detský sen a začal jazdiť pre Dopravný podnik Bratislava. Odtiaľ to už nabralo rýchly spád – po štyroch mesiacoch odišiel do Nórska a dobre mu tak. Je to práca vonku, posediačky, s pekným výhľadom a, ako sám vraví, rozmanitá, každý deň ho nasrdí niečo nové.

Katarína Krnáčová: *Úlomky ženy 2* (2018, Krnáčová Katarína)

Pokračovanie úspešnej knihy silných ženských príbehov a citátov zo skutočného života. Druhý diel je zameraný na vnútornú silu, ktorá drieme v každej z nás, aj keď sa občas musíme dotknúť dna, aby sme ju našli: „Dnes som vďačná, že sa v mojom živote veci nestali tak, ako som chcela ja, ale tak, ako sa stať mali, pretože nie všetko, čo stratíme, je strata.“

Adriana Sklenaříková-Karembu: *Všetko, čo ste vždy chceli vedieť o tom, ako byť a zostať top* (2018, Ikar)

Svetoznáma topmodelka slovenského pôvodu Adriana Sklenaříková-Karembu si vypracovala vlastnú metódu, ktorá jej pomáha žiť vyrovnané, šťastne a zdravo, zvládať

stres a zostať štíhlou. Ako nadšená zástankyňa zdravej výživy už počas štúdia medicíny a neskôr vďaka literatúre a stretnutiam s odborníkmi získala poznatky, ktoré úspešne využíva v každodennom živote. O Adriane však len málokto vie, že je veľmi maškrtná, neodolá dobrému vínu, miluje sladkosti, nemá rada zákazy ani obmedzenia a nie vždy mala športového ducha. V tejto knihe prináša kľúč k pestrej a vyváženej strave, predstavuje cvičenie vhodné pre každého, prezrádza niečo o umení dobrého spánku aj dobrého zobúdzania a ponúka rozličné finty, ktorými potešíte svoje telo i dušu. Skrátka, bez akýchkoľvek módných vplyvov a s chytľavou dávkou humoru sa s vami podelí o svoje sny, predstaví vám svoj pohľad na svet, v ktorom hľadá predovšetkým krásu, a porozpráva aj o tom, ako sa angažuje a pomáha druhým. Spoznáte ju takú, aká naozaj je, bez príkras a pretváry. Zistíte, že aj topmodelky majú slabôstky a niekedy im chýba pevná vôľa. Určite vás zaujmú jej rady, z ktorých si každý vyberie niečo pre seba.

Zuzana Janovská: *Dilemy obyčajných žien* (2018, Slovenský spisovateľ)

Druhý román talentovanej slovenskej autorky zachytáva príbeh troch generácií žien z jednej rodiny, ktoré stoja pred zásadnou voľbou. Etela, jej matka Ilona i dcéra Paulína sa musia rozhodnúť/si musia vybrať: buď sa budú riadiť srdcom a zvyšok rodiny i susedia ich odsúdia, alebo podľahnú tlaku okolia a ich nádej na šťastný život sa nadobro rozplynie. Etele vstúpi do života bývalý priateľ a otrásie jej dovtedajšími istotami, Paulína je kvôli túžbe po dieťati nútená zavrhnúť hlboko zakorenené hodnoty a na pozadí rodinnej drámy sa postupne odкрýva utrpenie najstaršej z rodu Ilony, ktorá celý život bojuje s trýznivým tajomstvom.

Jana Pronská: *Bosorkina dcéra* (2018, Slovenský spisovateľ)

Druhý román Jany Pronskej, jednej z našich najúspešnejších autoriek, ktorá má na svojom konte už pätnásť kníh, vychádza v novom šate. Krásna dcéra maurského emira Soraya sa ukrýva v kláštore pred dôstojníkom inkvizície De Vascadom. Až vďaka vyslancovi francúzskeho kráľa sa jej otcovi podarí získať slobodu a pre dcéru ochranu pred nemilosrdným inkvizítorom. Ani mladý vyslanec však nie je odolný voči intrigám a jeho pochybnosti o nevine Soraye, s ktorou sa oženil, narastajú. Nasledujúce búrlivé udalosti napokon rozptýlia všetky podozrenia a de Brémmy sa po druhý raz ponáhľa zachrániť svoju lásku.

Martin Jurík: *2084* (2018, Marenčin PT)

Zanikla západná Európa. S ňou sa skončil informačný vek. Spolu s ním skončila globalizácia aj mediokracia. Nastal čas izolovanosti, krutostí, bezprávia, vyhladzovacích vojen, hladomoru, technologického i morálneho úpadku. Demokracia sa zo sveta ako politický systém vytratila nadobro. Západná civilizácia prišla o zvyšok rešpektu a prestala existovať. Aj jej pomenovanie sa postupne vytratilo zo slovníka nového sveta.

Igor Bukovský – Katarína Mrázová – Alexandra Frolkovičová: *Hneď to bude, Anjelik* (2018, AKV – Ambulancia klinickej výživy)

Tretie vydanie knihy je praktická kuchárska kniha plná receptov na rýchle a zdravé jedlá pre deti. Je špeciálne urč-

ná rodičom detí vekovej kategórie od narodenia do 6 rokov, ale aj rodičom, ktorí tehotenstvo ešte iba plánujú. Obsahuje presný a praktický postup zavádzania potravín pri dodojčovaní podľa najnovších poznatkov, vzorové jedálne lístky – letná a zimná verzia – pre všetky vekové kategórie detí od 4 mesiacov do 6 rokov a recepty, ktoré sú zložené z odporúčaných a na Slovensku ľahko dostupných surovín. Všetky jedlá sú „otestované“ deťmi z rodín autorov a spoluautorov. Táto kuchárska kniha je okrem informácií a receptov aj plná úloh pre deti – omaľovanky ovocí a zeleniny, jednoduché úlohy na počítanie, kreslenie a „miešanie“ pri varení. Kým sú deti menšie a ešte nemôžu byť v kuchyni zapojené do prípravy jedla, zabavia sa pastelkami a zároveň si pestujú vzťah k zdravým potravinám. Kniha obsahuje aj miesta na lepenie fotografií dieťaťa v jednotlivých fázach rastu a vývoja. Kniha okrem receptov a kuchárskych tipov obsahuje aj zaujímavé informácie o potravinách, hygiene prípravy potravín, tipy kuchára a lekára a pod.

Jana Benková: *Čip* (2018, Ikar)

Novinárka Simona si upratala život, vydala sa za milovaného Olivera a odolala bláznivému pokušeniu v podobe šarmantného suseda Daniela. Lenže ani ten najväčší optimista a chápatý partner, akým Oliver je, nemôže očakávať, že jeho akčná manželka bude pokorne sedieť v redakcii pri počítači. Simona nikdy neodolala výzvam a zakaždým sa s elánom vrhla do riešenia záhad, ktoré ju priam magicky priťahujú. V tomto príbehu sa Oliver so Simonou vracajú po dvojročnom pracovnom pobyte v Los Angeles. S prekvapením sledujú, čo všetko sa doma zmenilo. Dozvedia sa o záhadných čipoch, ktoré dostávajú ľudia pod kožu a majú im vraj ulahčovať život. Lenže Simone sa zdá podozrivé, že po začipovaní umiera čoraz viac ľudí. Pustí sa do pátrania. Manželovi to zatají. Čo urobí Oliver, keď zistí, do čoho sa zasa zamotala a že jej pri rozuzlení nebezpečného kľbka ľží sekunduje Daniel?

Olga Tokárová – Lucia Palugyayová: *Rapotáčik* (2018, Ikar)

„Jazýček si ohýbam, všetko pekne rozprávam, aj úlohy riešim, do školy sa teším.“ Logopedická knižka pre deti, ktoré potrebujú potrénovať neposlušný jazýček, a aj pre tie, ktoré rady riešia úlohy a tešia sa už do školy. Knižka i pre rodičov, ktorí majú doma budúcich alebo začínajúcich školákov. Ilustrovala Stanislava Gagačová.

(DMN)

KULTÚRA

Festival Hory a mesto 2018

V dňoch 21. až 25. marca 2018 sa v bratislavskom nákupnom centre Bory Mall uskutočnil medzinárodný festival horského filmu a dobrodružstva Hory a mesto 2018. V poradí 19. ročník ponúkol takmer 50 filmov v súťažnej sekcii, z ktorých 13 bolo slovenských. Ako uviedla výkonná riaditeľka festivalu Ivana Sidorová, na otvorení festivalu v stredu zaspievala Sima Martausová, ktorá je vášnivá outdooristka a má rada prírodu. Okrem ukážok rôznych športov si na festivalovom pódium mohli návštevníci vyskúšať lezeckú stenu či chodenie po napnutom lane, dobíjal sa Everest a súťažilo sa v boulderingu. Pre školy bol

pripravený náučný chodník a ďalšie aktivity v sprievodnom programe.

Väčšina z uvedených domácich filmov sa nakrúcala na Slovensku a zachytáva slovenské prostredie aj témy. Filmy zahraničných súťažiacich sa odohrávajú v Mongolsku, Himalájach, Ekvádore, Afrike a Iráne. Autori dokumentov sú filmári, ktorí patria k zručným menám žánru – Pavol Barabáš, Erik Baláž, Rastislav Hatier, Branislav Molnár, Peter Csonka, Adam Lisý. Festival však prilákal taktiež začínajúcich autorov.

Dramaturgička programovej sekcie cestoklubov Soňa Oravcová uviedla: „Chceme tiež sprostredkovať dialóg medzi mestom a horami. Preto otvárame novú sekciu Horská kultúra – Zrod a súčasnosť horskej kultúry v Karpatoch. Ide o poľsko-slovenský projekt, ktorý prináša reflexiu o živote a hodnotách v horách, krásnej prírode a pastierskej existencii vo filme *Redik Karpatsky – cesta stretnutí, od Brašova do Rožnova pod Radhoštěm*. Stvárnjuje akúsi historickú rekonštrukciu valašskej kolonizácie, ktorá dala základ trvalému horskému osídleniu v Karpatoch.

Prezentáciou Pavla Breiera a Ľuboslava Tatarku sa presunieme do súčasného Slovenska a otvoríme diskusiu o situácii u nás. Ambíciou je pokračovať v tejto sekcii, nazrieť do tematiky horskej kultúry z rôznych uhlov pohľadu, zachytiť jej súčasné trendy a hodnoty.“

Výstava Majster Pavol z Levoče

V priestoroch Bratislavského hradu bola návštevníkom do 18. marca sprístupnená výstava vybraných diel Majstra Pavla z Levoče. Výstava zavŕšila kultúrne aktivity, ktorými si verejnosť pripomenula 500. výročie ukončenia prác na hlavnom oltári v Chráme sv. Jakuba v Levoči.

Výstava priblížila osobnosť Majstra Pavla z Levoče a jeho tvorbu v širšom dobovom kontexte. Rozdelená do troch sekcií ponúkla prierez Pavlovým dielom, počnúc prácami, ktoré majú korene v neskorostredovekej zbožnosti, ďalšie poukazujú na jeho stretnutie s humanizmom a renesanciou a v závere aj s myšlienkami reformácie. Prezentované boli aj vzácne archíválne viažuce sa k Pavlovej práci a nábožensko-spoločenskej situácii. Jedenásť diel Majstra Pavla dopĺňajú tri tabuľové maľby, z nich dve sú z dielne jeho spolupracovníkov. Kolekcia umelecko-remeselných predmetov prevažne liturgického charakteru približuje pôvodnú funkciu diel v závere stredoveku. O rozsahu a výnimočnosti expozície na treťom poschodí hradu svedčí, že diela zapožičalo 27 farností, Šarišské múzeum v Bardejove, Slovenská národná galéria, SNM, Arcibiskupský archív v Košiciach, archívy evanjelických cirkevných zborov a. v. v Levoči a Kežmarku, štátne a oblastné archívy v Banskej Bystrici, Prešove, Levoči a Bardejove.

Prezentované sú aj vzácne archíválne viažuce sa k Pavlovej práci a nábožensko-spoločenskej situácii. V pondelok 22. 1. 2018 o 15:30 sa v SNM – Historickom múzeu na Bratislavskom hrade v rámci výstavy uskutočnilo podujatie, na ktorom prezentovala svoju činnosť Slovenská knižnica pre nevidiacich Mateja Hrebendu v Levoči. Pracovníci knižnice predstavili návštevníkom podujatia, prácu a služby Oddelenia knižnično-informačných služieb a Oddelenia redakcie, produkty a služby Oddelenia tlače a expedície a Oddelenia zvukových štúdií. Zaujímavé informácie, ako pracovať s ľuďmi so špeciálnymi potrebami – ne-

vidiacimi a slabozrakými –, sú prínosné predovšetkým pre pracovníkov múzeí, galérií, knižníc a ostatných kultúrnych a vzdelávacích inštitúcií. Súčasťou podujatia bolo uvedenie unikátnej knihy pre nevidiacich, ktorá predstavuje najvýznamnejšie dielo Majstra Pavla – hlavný oltár v chráme sv. Jakuba v Levoči.

Svorad a Benedikt v Nitre

Staré divadlo Karola Spišáka v Nitre prináša ako prvé profesionálne divadlo na Slovensku príbeh nitrianskeho svätca a patróna svätého Svorada inšpirovaný jednou z najstarších uhorských legiend z druhej polovice 11. storočia z pera päťkostolného biskupa Maura. Príbeh o svätom Svoradovi a jeho žiakovi Benediktovi ukazuje, že aj z obyčajných mladých ľudí sa vďaka pevnej viere v Boha a neochvejnej vytrvalosti môžu stať svätci. Inscenácia sprostredkúva súčasný pohľad na ľudí, ktorí sú pre svoje duchovné hodnoty ochotní vzdať sa pohodlného života. Svojím poslanstvom odkazuje na varovanie pápeža Františka pred „gaučovým šťastím“ a vyzval predovšetkým mládež k životu, ktorý zanechá na tomto svete stopu. Inscenácia tak nastavuje zrkadlo súčasnej spoločnosti, ktorá hľadá viac do obrazoviek mobilov, tabletov či počítačov než na svoje okolie. Človek sa totiž duševne a duchovne nerozvíja nečinnosťou, ale obetovaním sa pre druhých. Akú cestu si zvolíme, je na nás, dôležité je urobiť prvý krok. Svetová premiéra predstavenie bola naplánovaná na 20. apríla 2018. Ako Svorad sa predstavil Lukáš Púchovský a Benedikta stvárnil Rado Hudec.

Výstava fotografa A. Sládka v Bratislave

Anton Sládek (* 1956) študoval v rodnej Bratislave na Škole umeleckého priemyslu (1971-1975). V roku 1982 dokončil štúdium na Filmovej a televíznej fakulte AMU v Prahe. Bol zamestnaný vo vydavateľstve Tatran, Slovenskom národnom divadle, redakciách časopisov *Mladé rozlety* a *Dorka*. Od roku 1987 je voľný fotograf, spolupracuje s časopismi, vydavateľstvami a divadlami. Fotografuje portréty, zátišia, architektúru, divadelné inscenácie. Výber z novej tvorby fotografa Antona Sládka je možné vidieť v bratislavskej galérii F7. Jej názov *Bratislava 2017* potvrdzuje tematiku aj vznik čiernobielych záberov. Ako uviedol autor, „pre mňa je toto fotenie troška prelomové, pretože vlni som prešiel z analógovej na digitálnu fotografiu. Potreboval som si vyskúšať niečo nové. Som veľmi rád, že sa to podarilo, s výsledkom som spokojný. Bratislavu som začal dokumentovať, keď som videl ako sa mení. V 70. rokoch zbúrali Suché mýto, postavili most a celé podhradie zmizlo. Dnes sa mesto tiež mení. Rád ho chodím fotografovať, hľadám kompozíciu, zaujímavú hru svetla a tieňa na domoch, objavujem zaujímavú architektúru. Tá sa v Bratislave stále dá nájsť. Mňa vždy poteší, keď ma mesto s niečím prekvapí.“ Výstava bola prístupná do 7. apríla.

Cena Dominika Tatarku

Cena Dominika Tatarku je považovaná za jedno z najprestížnejších slovenských kultúrnych a literárnych ocenení a je určená autorovi za výnimočné dielo, ktoré napĺňa humanistické tradície slovenskej kultúry a v tomto zmysle

nadväzuje na duchovný odkaz Dominika Tatarku. Cena sa udeľuje od roku 1995, vždy za knihu, ktorá vyšla v predchádzajúcom roku. V utorok 13. marca 2018 bola v bratislavskom Pálffyho paláci slávnostne udelená cena za rok 2017. Porota Ceny Dominika Tatarku udelila dve ceny, Martinovi M. Šimečkovi za knihu *Medzi Slováckmi* a Bohdanovi Hroboňovi, Milošovi Lichnerovi a Mishovi Kapustinovi za knihu *Žalmy 51-75. Komentáre k Starému zákonu. 5. zväzok*.

Laureáti Ceny Dominika Tatarku za rok 2017: zľava Martin Milan Šimečka, Miloš Lichter, Misho Kapustin a Bohdan Hroboň počas slávnostného udeľovania cien 13. marca 2018 v Bratislave

Martin M. Šimečka je spisovateľ, esejista a publicista. V osemdesiatych rokoch prešiel viacerými povolaniami, pôsobil v disente, v deväťdesiatych rokoch viedol vydavateľstvo Archa, bol šéfredaktorom týždenníka *Domino fórum* a neskôr šéfredaktorom denníka *SME*, šéfredaktorom a editorom týždenníka *Respekt*, v súčasnosti je editorom *Denníka N*. Riaditeľ Biblickej školy Bohdan Hroboň, dekan Teologickej fakulty Trnavskej univerzity Miloš Lichner a rabín Misha Kapustin dostali Cenu Dominika Tatarku v mene kolektívu autorov komentárov *Žalmy 51-75. Komentáre k Starému zákonu. 5. zväzok* (Trnava: Vydavateľstvo Dobrá kniha, 2017), s prihladením na zväzky *Genesis* (2008), *Abdiáš, Jonáš, Micheáš* (2010), *Exodus* (2013), *Ozeáš, Joel, Amos* (2015). Ide o veľkorysú koncipovanú ekumenické vydanie komentárov k Starému zákonu, aké nemá v slovenskej kultúre obdoby.

Nová dráma/New Drama 2018

Na celoslovenskom divadelnom festivale sa predstaví a o ceny zabojuje 10 inscenácií súčasnej slovenskej a svetovej drámy. Festival Nová dráma/New Drama sa bude konať v dňoch 14.-19. mája 2018 v bratislavských divadlách. Dramaturgická rada festivalu vyberala zo 69 inscenácií súčasných dramatických textov v profesionálnych divadlách na Slovensku, ktoré mali premiéru v období od 1. februára 2017 do 31. januára 2018, a text, z ktorého vychádzajú, nie je starší ako dvadsať rokov. Do hlavného programu vybrala dramaturgická rada 10 súťažných inscenácií.

14. ročník festivalu, ktorý organizuje Divadelný ústav, sa uskutoční 14.-19. mája 2018 v Bratislave. Do hlavného programu festivalu vybrala dramaturgická rada desať inscenácií, ktoré sa budú uchádzať o tri festivalové ceny. O hlavnej cene za najlepšiu inscenáciu festivalu Grand Prix Nová dráma/New Drama rozhodne medzinárodná poro-

ta. Účastníci seminára mladej kritiky, poslucháči vysokých škôl umeleckého a humanitného smeru udelia Cenu študentskej poroty. Inscenácia, ktorá získa najviac diváckych hlasov, dostane Cenu bratislavského diváka.

Ceny budú odovzdané počas slávnostného ceremoniálu 19. mája.

Inscenácie nominované do hlavného programu 14. ročníka festivalu sú: Jiří Havelka: *Elity*; Petra Fornayová: *Hra na budúcnosť Subjective Future*; M. Forman/J. Pappoušek/I. Passer/SKUTR: *Lásky jednej plavovlásky*; Duncan Macmillan: *Ludia, miesta a veci*; Ivan Vyrpajev: *Neznesiteľne dlhé objatia*; Tomáš Procházka: *OEDIPUS REX (Mommie Dearest)*; Duncan Macmillan: *Plúca*; Werner Schwab/Martin Hodoň: *Pomaly plynúce dni*; Blaho Uhlár a kol.: *Postfaktótum* a Eugen Gindl: *WOW!*

Novinkou 14. ročníka festivalu je aj nesúťažná programová sekcia *Nájdená budúcnosť*, ktorá prezentuje projekty tvorcov najmladšej generácie: Samuel Chovanec: *Byť mnou? Byť vami*; Alžbeta Vrzgula: *Hranice_92*; Matúš Bachyňa: *Kabaret Normalizácia alebo Modlitba pre Martu* a Marta Poláková – Tomáš Procházka: *pODPORA*. Presný program dostupný na www.theatre.sk.

(MM)

AKTUALITY

Vražda novinára rozpútala protesty a personálne zmeny

Ján Kuciak (27) bol investigatívnym novinárom pre internetový spravodajský portál Aktuality.sk. Kuciak sa vo svojej investigatívnej práci venoval podozreniam z daňových podvodov, korupcii a klientelizmu pri čerpaní eurofondov a prepojení oligarchov na vysokú politickú špičku. Ján Kuciak a jeho snúbenica Martina Kušnírová sa stali koncom februára 2018 obeťmi vraždy na objednávku priamo v ich rodinnom dome vo Veľkej Mači. Novinára zabil výstrelom do hrude, jeho priateľku výstrelom do hlavy. Podľa policajného prezidenta Tibora Gašpara bola motívom vraždy s najväčšou pravdepodobnosťou práca novinára. Domáce i medzinárodné novinárske organizácie, politické špičky aj viaceré európske inštitúcie incident ostro odsúdili a očakávajú dôkladne prešetrenie prípadu.

V práci, ktorú už nestihol dokončiť zavraždený novinár Ján Kuciak, pokračuje medzinárodný investigatívny tím. Posledným projektom Kuciaka bola investigatíva o údajných prepojeniach vládnych politikov na kalábrijskú mafiu.

Do projektu sa zapojili Aktuality.sk, denník *Sme*, *Denník N*, *Nový Čas*, *Hospodárske noviny*, denník *Postoj*, týždenník *Trend*, televízia Markíza, televízia Joj, Aliancia Fair-play, Český rozhlas, švajčiarsky *Blick*, poľský *Onet* a nemecký *Die Welt*.

Vtedajší predseda vlády a Smeru-SD Robert Fico za informácie vedúce k vyriešeniu dvojnásobnej vraždy ponúkol odmenu milión eur.

Kuciakova vražda bola katalyzátorom veľkého znepokojenia medzi občanmi a spôsobila hneď niekoľko zmien v politickom dianí. Každý piatok sa na Slovensku organizujú protesty proti vláde a za prešetrenie prípadu. 9. marca na bratislavské Námestie SNP prišlo približne 50 tisíc ľudí. Celkovo v slovenských mestách vyšlo protestovať približne 100 tisíc ľudí, tisícky ďalších v mnohých svetových metropolách. Prvou požiadavkou protestujúcich bolo odstúpenie ministra vnútra Róberta Kaliňáka (Smer-SD). Dva týždne po vražde a po niekoľkých protestoch bol Kaliňák pod tlakom verejnej mienky nútený vzdať sa funkcie ministra vnútra. Kaliňák uviedol, že za jeho odchodom je slobodné rozhodnutie a oznámil ho strane.

Organizátorom veľkých pochodov s názvom Za slušné Slovensko Kaliňákov odchod nepostačil. Protestujúci žiadali odstúpenie premiéra a predsedu strany Smer-SD Róberta Fica. Fico nakoniec podal demisiu svojej tretej vlády do rúk prezidenta Andreja Kisku, v čele Smeru-SD však ostáva aj naďalej. Osobnosti žiadajú odstúpenie policajného prezidenta Tibora Gašpara.

Pod výzvou sa podpísalo celkovo 145 osobností a aktivistov, ktorí sa pravidelne zúčastňujú na protestoch. Svoje kreslá na protest proti súčasnému stavu v opozícii opustili ministerka spravodlivosti Lucia Žitňanská a šéf rezortu kultúry Marek Madarič (Smer-SD).

Peter Pellegrini

Po Róbertovi Ficovi prevzal post premiéra jeho stranícky kolega Peter Pellegrini. Prezident republiky Andrej Kiska odmietol vymenovať Pellegriniho vládu, nakoľko mal výhrady voči nominácii Jozefa Ráža ml., syna speváka Joža Ráža, na post ministra vnútra. Po personálnych zmenách 22. marca vymenoval nový vládny kabinet premiéra Pellegriniho. „Slovensko je parlamentnou demokraciou a vláde pána Pellegriniho vyjadriala podporu väčšina poslancov,“ vyjadril sa Kiska.

Odstúpenie policajného prezidenta Tibora Gašpara premiér odmietol s tým, že oceňuje prácu polície pod vedením Gašpara a pripomenul, že Slovensko dnes patrí k najbezpečnejším krajinám sveta. Prácu samotného Gašpara zhodnotil ako „vysoko profesionálnu“. V budúcich týždňoch organizátori plánujú pokračovať v protestoch v Bratislave a iných mestách po celom Slovensku.

Zomrel Pavol Paška

6. apríla zomrel bývalý predseda parlamentu Pavol Paška (Smer-SD). Krátko pred 10. hodinou ho do Železničnej nemocnice v Košiciach priviezli súkromným autom. „Dovezený pacient bol v kritickom stave so zlyhávaním základných životných funkcií. Podľa informácií nemocnice smeroval do Východoslovenského ústavu srdcových a cievnych chorôb,“ povedal pre Aktuality.sk hovorca siete nemocníc Svet zdravia Tomáš Král. Privolaný lekársky tím z oddelenia anestéziológie a intenzívnej medicíny začal priamo na mieste s jeho oživovaním. Napriek snahe lekárov viacnásobná resuscitácia nebola podľa Krála úspešná a pacient zomrel niekoľko minút pred pol jedenástou.

Správa o úmrtí Pavla Pašku premiéra Petra Pellegriniho hlboko zarmútila. „Bol to človek, ktorý stál na čele národnej rady šesť rokov, a preto navždy zostane zapísaný v politickej histórii Slovenska,“ vyhlásil predseda vlády. Pellegrini nahradil Pašku v roku 2014 ako predseda parlamentu. „Náhla smrť Pavla Pašku ma veľmi zasiahla. Bol mojim dlhoročným priateľom, nikdy na neho nezabudnem, odpočívaj Paško v pokoji. Úprimnú sústrasť rodine a všetkým blízkym,“ napísal na sociálnej sieti exminister vnútra Robert Kaliňák.

Pavol Paška bol podpredsedom Smeru a v čase prvej vlády Róberta Fica šéfom národnej rady. Na poste predsedu parlamentu bol aj v rokoch 2012-2014. Paška bol významnou osobnosťou slovenského zdravotníctva a z veľkej politiky odišiel po kauze predažených CT.

Bude sa stavať Český dom v Bratislave

Vladimír Skalský, predseda Svetového združenia Slovákov v zahraničí (SZSZ), ktoré prostredníctvom svojej sesterskej organizácie – Slovensko-českého klubu v SR – zamýšľaný projekt koordinuje, uviedol, že pre zriadenie Českého domu v Bratislave je už vybraný konkrétny objekt v úplnom centre Bratislavy. „S projektom sa už oboznámili i prezident ČR Miloš Zeman, rovnako tak na českom a podľa mojich informácií i na slovenskom ministerstve zahraničných vecí,“ povedal Skalský. Taktiež naznačil, že Český dom v Bratislave má byť súčasťou väčšieho objektu v úplnom centre slovenskej metropoly. Na zriadenie tejto kultúrno-spoločenskej inštitúcie bude taktiež potrebná rozsiahla rekonštrukcia objektu. V konečnej podobe má ísť o väčší priestor, ako poskytuje Slovenský dom v Prahe na Soukenickej ulici v blízkosti známej Prašnej brány a Námestia Republiky. „Aj z tohto dôvodu by mala byť podpora českej strany na realizáciu inštitúcie vyššia ako slovenský príspevok, ktorý by mal byť porovnateľný s príspevkom českej strany pri kreovaní Slovenského domu v Prahe (približne 9,6 milióna českých korún),“ uviedol Skalský.

Časový harmonogram prác je zatiaľ nezverejnený, no práce sa najskôr začnú už v tomto roku. „Bolo by to veľmi symbolické, ak by sa aspoň základný kameň položil v tomto, na dôležité výročia česko-slovenskej histórie bohatom roku,“ uviedol. Projekt sa bude konzultovať aj s Pamiatkovým úradom. Český dom v Bratislave by mohol byť otvorený už na konci roku 2019. Projektu venuje značnú pozornosť aj český prezident Miloš Zeman. O Českom dome v Bratislave rokoval so slovenským prezidentom

Andrejom Kiskom v rámci svojej oficiálnej návštevy Slovenska, ktorej súčasťou bola i návšteva vo Vysokých Tatrách.

Napätá atmosféra v Rozhlase a Televízii Slovenska (RTVS)

Vedenie RTVS pristúpilo k viacerým programovým zmenám na svojich rozhlasových okruhoch. Od pondelka 9. apríla pribudne niekoľko nových či staronových programov ako napríklad mnohým známa motoristická relácia *Pozor zákruha*. To však nie je dôvodom pre napätú situáciu vo vedení tejto inštitúcie. Známa redaktorka a reportérka zahraničného spravodajstva Olga Baková bola prepustená zo svojej pozície v RTVS. V posledných rokoch zastávala funkciu šéfredaktorky zahraničného vysielania v Slovenskom rozhlase. Reportérke, ktorá robila rozhovor s Georgom Bushom či prinášala správy z vojnovnej zóny na Kryme, ponúkli nižšie pozície. Vedenie RTVS vysvetlilo tento krok ako súčasť štrukturálnych zmien: „Zmeny organizačného poriadku schválila na verejnom zasadnutí Rada RTVS a prerokovali ju tiež odborové organizácie RTVS. Zrušenie pozícií šéfredaktorov sprehľadní a zjednoduší manažérske procesy a ušetrí verejné financie,“ dodala hovorkyňa RTVS Erika Rusnáková. S Bakovou ako šéfredaktorkou vedenie v budúcnosti už nepočítalo. Na prepustenie Bakovej rozhorčene reagovali mnohí kolegovia a predstavitelia novinárskej obce. „Olga Baková nás mnohých naučila, čo to je byť skutočným reportérom. Vedenie RTVS sa rozhodlo ísť cestou, ktorá je pre mňa osobne neprijateľná,“ dodala redaktorka RTVS Zuzana Kovačič Hanzelová. Programový riaditeľ RTVS Tibor Búza reagoval na odchod Bakovej vlastnou výpoveďou: „Niekedy je jednoducho dobré vedieť, kedy je čas odísť. Verím, že verejnoprávne médiá budú naďalej spĺňať svoju verejnoprávnú službu, ktorou je služba divákovi a poslucháčovi,“ poznamenal. Generálny riaditeľ RTVS Jaroslav Rezník sa vyjadril k veci s tým, že s Búzom mali na mnohé témy spoločný názor a na mnohé rozdielny.

Na zmeny reagovali redaktori RTVS otvoreným listom vedeniu. K najaktuálnejším zmenám, ktoré však majú byť údajne dočasné, patrí momentálna absencia Hany Lyons zo spravodajstva RTVS, kde ju kvôli zdravotným problémom nahradí moderátor Miroslav Frindt. Hana Lyons bola na pozíciu dosadená po tom, ako dali výpoveď Boris Chmel a riaditeľ spravodajstva RTVS Juraj Rybanský.

Prestížne ocenenie nepozvalo ministerku

Prestížne filmové ocenenie za slovenskú filmovú tvorbu Slnko v sieti nepozvalo ministerku kultúry Ľubicu Laššákovú (Smer-SD) na odovzdávanie cien. Laššáková nastúpila na svoj post ako nominantka novej vlády premiéra Petra Pellegriniho. Pre umeleckú spoločnosť neznáma Laššáková od svojho uvedenia do úradu čelí nátlaku umeleckej obce. No niektorí sa postavili za ministerku: „Je nová ministerka kultúry, je jedno, čo si o nej oni myslia, s kým sa oni kamarátia. Ona je žena, a oni ju nepozvú?“ skritizovala organizátorov Deana Jakubisková. Novú ministerku kultúry Ľubicu Laššákovú pozvali na slávnostné udeľovanie cien až v deň konania podujatia na žiadosti ministerstva. Chyba podľa vedenia nastala v súvisi so zmenou ministra kultúry. Pôvodne nad podujatím prevzal záštitu dnes už od-

stúpený exminister Marek Maďarič, ktorý akciu podporoval po celý čas. Keď sa stala ministerkou kultúry pani Laššáková, dodatočne boli poslané pozvánky aj jej. Ministri sa vymenili v priebehu prípravy Slnka v sieti.

Pripravuje sa reforma v školstve

Ministerka Martina Lubyová (nom. SNS), ktorá patrí medzi nové tváre rezortu po odchode premiéra Róberta Fica, avizovala reformy. „S veľkou snahou dopracováva program, máme ho v štádiu, že ho vieme predložiť do medzirezortného pripomienkového konania. Sme pripravení, môžeme ju predložiť aj tento týždeň, ešte sme si to chceli dodiskutovať s tromi pracovnými skupinami,“ povedala Lubyová začiatkom apríla. „Treba zatraktívniť nástupný plat začínajúcich učiteľov. Chceme zvýšiť tento plat skokovo,“ povedala v relácii na televíznej stanici TA3. Platy by mohli stúpnuť na sumu okolo 800 eur. Rokovania v čase uzávierky neboli uzavreté.

„Postavenie učiteľov treba zlepšovať. Dnes nemajú také postavenie, ako by si zaslúžili,“ poznamenala ministerka v snahe o ďalšie zvýšenie plátov učiteľov. Plánuje sa aj zvýšenie finančných prostriedkov na učebnice a asistentov učiteľa. Jednou z úloh pre ministerku Lubyovú bolo podľa rezortu redigovanie autorského dokumentu Učiace sa Slovensko do podoby Národného programu rozvoja výchovy a vzdelávania. „Jeho obsahové znenie, súčasťou ktorého sú už akčné plány s konkrétnymi úlohami, termínmi i finančným krytím, bude reálnym základom na uskutočnenie pripravovanej reformy školstva,“ uviedlo ministerstvo. Program by mal byť podľa plánu predložený začiatkom apríla na medzirezortné pripomienkové konanie.

Dve nové ľavicové strany

Ivan Štefunko a jeho nedávno registrovaná strana Progresívne Slovensko (PS) osloví hnutie Spolu Miroslava Beblavého (bývalý člen SAS) ohľadom predvolebnej spolupráce. V prípade, ak stranám bude hroziť nedostatok hlasov na vstup do parlamentu, navrhol Štefunko dohodu. „Je to jasný signál pre voličov, ktorí sa nás pýtajú, kedy konečne spravíme niečo, čo našu krajinu spája a nie rozdeľuje. Už 5. apríla pošleme návrh zmluvy o budúcej zmluve,“ uviedol Štefunko.

Podľa posledného prieskumu agentúry Focus, skončili obe strany pod hranicou zvoliteľnosti, ktorá činí 5 percent hlasov. Progresívcami získali 1,4 percenta hlasov, Spolu 1,1 percenta. Možnosť spolupráce je podľa jeho slov niekoľko, má však ísť o rovnocenný vzťah. „Buď to bude spoločná kandidátka, alebo volebná koalícia,“ upresnil. „Je vysoko pravdepodobné, že najbližšie parlamentné voľby nebudú vtedy, kedy ich očakáva Smer-SD, ale budú skôr. Také sú aj očakávania voličov v uliciach,“ povedal Štefunko s tým, že PS chce zohľadniť želania voličov.

Priamo tým narážal na masové protesty, ktoré sa po celom Slovensku a taktiež v zahraničí spustili ako revolt proti vláde expremiéra Róberta Fica a ktoré naďalej pokračujú ako výraz nespokojnosti s terajšou vládou Petra Pellegriniho. „Som presvedčený, že ľuďom vieme ponúknuť silnú a dôveryhodnú alternatívu, ktorá dokáže pomôcť celej krajine posunúť ju vpred a vrátiť ľuďom pocit, že politici sú tu pre nich a nie naopak,“ dodal Štefunko.

(DMN)

Sokolská župa rakouská
1010 Wien, Drachengasse 35
www.sokol-wien.com
E-mail: sokol@sokol-wien.at

Starosta:
Dr. Thomas FREY-MATERNA
E-mail: materna@aon.at
Tel./fax: ++43 1 604 87 04

Sokol informuje

Jako tělovýchovný spolek s dlouholetou tradicí Vám Sokol nabízí sportovní hodiny vedené školenými vedoucími s velkou praktickou zkušeností.

Přijďte se podívat,
srdečně Vás zveme!

Náčelnictvo a cvičitelé
Sokolské župy rakouské

Informace:
s. Marie PÍBÍLOVÁ,
tel. 330 97 87
s. Irena FLORIÁNOVÁ,
tel. 0650/90 194 90

Sokolský adresář:
www.sokol-wien.com

Česká obec sokolská
Tyršův dům – Újezd 450,
118 01 Praha 1
Tel.: ++420 257 007 111
Fax: ++420 257 320 580
www.sokol.eu

Cvičení rodičů s dětmi

Cvičíme
každý pátek
16:00 – 17:00
Blíže informace:
Mag. I. MÜHLBERGEROVÁ
tel.: 480 49 14

Župní družstvo volejbalu (vedoucí odboru Anton Florián, tel. 01/586 86 86)
23, Anton-Baumgartner-Strasse – kulatá hala Alt-Erlaa

Čtvrtek	19:30 – 21:00	odbíjená (muži)
---------	---------------	-----------------

Župní trénink ve stolním tenise (info: Pavel Vlček, tel. 0680 3107573)
17, Steirnergasse 7 – sokolovna

Středa	19:00 – 21:00	stolní tenis
--------	---------------	--------------

Župní zdravotní cvičení
17, Steirnergasse 7 – sokolovna

Úterý	16:00 – 17:30	ženy a muži
-------	---------------	-------------

Sokol Vídeň I/V
3, Sebastianplatz 3 – tělocvična školy Komenský

Úterý	19:30 –	rekreační volejbal
-------	---------	--------------------

Sokol Vídeň II/XX/XXI (Info: Věra Mottlová, tel./fax: 01/2728326 od 10:00)
21, Roda-Roda-Gasse 7

Úterý	18:00 – 21:00	míčové hry (ženy + muži)
-------	---------------	--------------------------

Sokol Vídeň III/XI

Info (volejbal): N. Stěrbová, tel. 0650/967 80 80, e-mail: K.Sterba@gmx.at
3, Sebastianplatz 3 – tělocvična školy Komenský

Čtvrtek	19:00 – 21:00	gymnastika (ženy a muži)
---------	---------------	--------------------------

Sokol Vídeň X

Každou první středu v měsíci seniorské odpoledne od 15:00. Hosté vítáni.

Info: Werner Kallin, tel. 0699/19 68 20 53, e-mail: sokol-10@chello.at
10, Angeligasse 21 – sokolovna (tel. a záznamník: 01/600 20 20)

Úterý	18:00 – 19:00	showdance Sokol X
	19:00 – 20:00	aerobic Sokol X
Středa	20:00 – 22:00	fotbal Sokol X
	19:00 – 21:00	Volejbal Sokol III
Čtvrtek	09:00 – 10:30	jóga Sokol X
Pátek	15:30 – 19:00	SVS (dorostenci, Sokol V U-17)
	19:00 – 21:00	SVS (Sokol V)

Sokolská jednota Tyrš XII/XV

Info: jar.hovorka@gmx.at, tel. 0699/12 68 12 46

Jednota cvičí v sokolovně 10, Angeligasse 21.

Pondělí	19:30 – 21:00	míčové hry (muži)
Čtvrtek	16:30 – 17:20	rodiče s dětmi a předškolní děti
	17:30 – 18:45	základní sport. gymnastika (žactvo 6-14 let)
	19:30 – 20:30	kondiční a posilovací cvičení na hudbu (ženy + muži)

Sokol Vídeň XVI/XVIII
17, Steirnergasse 7 – sokolovna

Úterý	18:00 – 19:30	aerobik – ženy
Čtvrtek	16:30 – 18:00	florbal žactvo
	19:30 – 21:00	cvičení žen
Pátek	16:00 – 17:00	cvičení rodičů s dětmi
	17:15 – 18:30	cvičení žactva
	20:00 – 22:00	cvičení mužů

Župní turnaj ve stolním tenisu

V sobotu 10. března 2018 se konal v tělocvičně Sokola Vídeň XVI/XVIII tradiční turnaj ve stolním tenisu. Dopolední část patřila žactvu, dorostu a ženám, odpoledne byli na řadě muži. V 10:30 nastoupilo po dostatečném rozehraném žactvu, dorost a ženy. Po přivítání župním náčelníkem br. Standou Štěrbou a náčelnicí ses. Danuškou Frey-Maternovou vysvětlil br. náčelník pravidla hry a popřál úspěšný průběh turnaje. Zápasy probíhaly na vysoké úrovni, žákyně hrála společně se ženami (a velmi se dobře držela), stejně tak žák se přidál k dorostu (a plně se jim vyrovnal). Všichni bojovali s velkým zápalem a nadšením. Po poledni se chýlila první část turnaje ke konci. Při společném nástupu byly předány medaile a diplomy.

Umístění:

Žákyně:

Selina Nemutlu – zlatá medaile

Ženy:

1. Christine Florianová – zlatá medaile
2. Markéta Moldanová – stříbrná medaile
3. Jana Semerádová – bronzová medaile
4. Dana Frey-Maternová

O putovní pohár bojovaly ženy s velkou vervou. Ve finále se podařilo Christině Florianové porazit stejně dobrou Janu Semerádovou a získat putovní pohár. Gratulujeme! V mužské skupině:

Žáci:

Francesco Izzo – zlatá medaile

Dorost:

1. Niko Thiel – zlatá medaile
2. Stefan Strauss – stříbrná medaile
3. Max Thiel – bronzová medaile

Již od rána nechyběl bohatý bufet, připravený a vydávaný obětavou ses. Nelou Štěrbovou. Po zakončení první části se všem sbíhaly sliny, když zavoněl oblíbený guláš s knedlíkem. Na třináctou hodinu se sešli účastníci k druhé části turnaje, která byla věnována mužům. Ti měli opět možnost se před zahájením dostatečně rozehrát. Při společném nástupu po uvítání účastníků náčelnictvem a objasnění pravidel se hráči pustili do urputného, ale velmi přátelského boje o umístění.

Pořadí mužů:

1. Miloš Fládr – zlatá medaile
2. Petr Líbal – stříbrná medaile
3. Pavel Vlček – bronzová medaile
4. Zdeněk Štěřba
5. Martin Toporek
6. Michal Polák
7. Pavel Rodt

Po předání medailí a diplomů při závěrečném nástupu začaly boje o putovní pohár. Ve finále, které se díky vyrovnaným silám hráčů prodlužovalo, porazil v náročném zápase svého soupeře Petra Líbala br. Miloš Fládr a tím získal putovní pohár.

Po předání poháru br. náčelník blahopřál k získaným cenám, poděkoval všem hráčům za jejich účast a rozloučil se se sokolským nazdar.

Děkujeme ses. Nele Štěřbové za výborný bufet a jeho obsluhu. Srdečný dík patří všem pomocníkům, kteří se

účastnili jak přípravy již v pátek a v sobotu před turnajem, tak i úklidu po něm. Náčelnictvu děkujeme za prvotřídní organizaci a průběh letošního turnaje. Doufáme však, že v příštím roce bude více účastníků v ženských i mužských složkách a také více povzbuzujících diváků.

Nazdar!

Mb

Valná hromada Sokola Vídeň XVI/XVIII

V sobotu 7. dubna 2018 se konala řádná valná hromada naší jednoty. Počáteční půlhodinku přítomní využili k prohlédnutí nástěnky a besedování s přáteli, zaměřené i na připomínky k valné hromadě. Na nástěnce byly vyvěšené texty k všesokolskému sletu a zajímavé pojednání o praporech obou prezidentů Masaryka a Beneše, věnovaných sokolům. Pro informaci členstva tam byl také text s fotografií o udělení čestného uznání župou jejímu starostovi br. dr. Tomáši Frey-Maternovi za jeho zásluhy při oslavách 150. výročí Sokola Vídeň.

Po zahájení valné hromady vyzval br. starosta dr. Tomáš Frey-Materna všechny přítomné, aby povstáním uctili památku zemřelých sester a bratrů. Poté připomněl ve své zprávě události dvouletého období s myšlenkou nejen na minulost, ale především na budoucnost, na blížící se slet a další slibný vývoj Sokola. Po jeho úvodu následovaly zprávy jednotlivých činovníků: náčelníka br. Rudy Křenka, omluvené náčelnice ses. Věry Böhmové, vedoucí mládeže ses. Ilony Mühlbergerové, pokladníka br. Pavla Prose, dále zprávy jednatelky a vzdělavatelky ses. Ilony Mühlbergerové s připojeným proslovem, zaměřeným na úspěšné oslavy 150. výročí v roce 2017, zastiněné však úmrtím br. Vladimíra Stejskala. Zmínila se o tom, že za výjimečné zásluhy při přípravě oslav bylo župou uděleno čestné uznání starostovi br. Frey-Maternovi a in memoriam bratru Stejskalovi. Po přečtení zprávy omluvené matrikářky ses. Dany Šulové byli přítomní seznámeni s kandidátní listinou nově navržených členů výboru.

O krátké přestávce při konzumaci občerstvení si mohli přítomní spolu porozprávět a připravit se na nastávající volby do výboru.

Po přestávce poukázal br. starosta na velké změny ve výboru a vyjádřil potěšení nad zájmem mladých členů o funkce a práci ve výboru.

Do výboru byli zvoleni následující sestry a bratři:

- starosta - br. dr. Tomáš Frey-Materna
- 1. místopředseda - br. Rudolf Křenek
- 2. místopředsedka - ses. Mag. Ilona Mühlbergerová
- jednatelka - ses. Dana Šulová
- místojednatel - br. Michael Kostohryz
- pokladník - br. Tomáš Kostohryz
- místopokladník - ses. Eva Fuchsová
- náčelník - br. Philipp Kostohryz
- náčelnice - ses. Iva Engelmayrová
- vzdělavatelka - ses. Mag. Ilona Mühlbergerová
- zapisovatelka a matrikářka - ses. Dana Šulová
- revizoři: ses. B. Ed. Květa Apolinová, ses. Silvia Buchalová

Členové výboru: ses. Lída Graningerová, br. DDDr. Alex Lapín, br. Gabriel Luhan, br. Jaroslav Nývlt, br. Mag. Pavel Rodt, br. B. Ed. Tomáš Vágner

Novému obsazení výboru br. starosta slíbil jménem sester a bratrů odcházejících ze svých funkcí, že budou i nadále podporovat své následovníky radou a svými zkušenostmi. Těmto zasloužilým činovníkům poděkoval jménem výboru i členstva za jejich dlouholetou obětavou a nezištnou práci ve prospěch jednoty a vyzval je, aby se i v budoucnu podíleli na dění v naší jednotě. Poté byli slavnostně jmenováni čestnými členy výboru: ses. Věra Böhmová, ses. Hana Kostohryzová, br. Pavel Pros, br. Miroslav Šnajdr,

br. Petr Kadlec. Při předávání dáreků a děkovných dopisů se k nim přidružil i br. Rudolf Křenek, který však dále zůstává místopředsedou. Omluvená ses. Böhmová obdržela dárky i poděkování při oslavě ve cvičení žen jak za ženy, tak i za výbor.

Před zakončením valné hromady br. starosta poděkoval našemu sokolníkovi a hospodáři br. Rudolfu Makovskému za jeho příkladnou práci pro jednotu.

Po rozloučení a krátkém prodloužení u bufetu, o který se starali ses. Eva a br. Jenda Smejkalovi a br. Jaroslav Nývlt, se návštěvníci pozvolna rozcházel.

Nazdar!

Ilona Mühlbergerová

Foto Eva Smejkalová a Tomáš Kostohryz

Valná hromada Sokola Vídeň III/XI

Valná hromada naší jednoty se konala v neděli 15. dubna 2018 ve Slovanské besedě v Drachengasse. Protože se ve stanovenou dobu začátku v 15 hodin nedostavil nadpoloviční počet členů, zahájil starosta br. Miříčka schůzi o půl hodiny později, kdy se sešlo sedmadvacet členů a čtyři hosté. Nejprve přivítal všechny přítomné členy a hosty a potom jsme vzpomněli minutou ticha všech sester a bratrů, kteří nás v minulých dvou letech opustili.

Ve své zprávě zhodnotil činnost naší jednoty za uplynulé období a informoval o několika sokolských akcích, které se budou tento rok konat. Následovaly zprávy jednotlivých funkcionářů a revizory byla schválena pokladní kniha. Sestra revizorka Jana Hošťálková pak navrhla vyslovit důvěru odstupujícímu výboru.

Po přestávce se konala volba nového výboru, který se částečně obměnil, místo odstupující náčelnice sestry Nely Štěrbové byla zvolena ses. Eva Lehmannová a za místonáčelnici ses. Vlasta Mládková. Výbor byl doplněn ses. Věrou Koenigovou a br. Otto Pařízkem. Potom byli jednohlasně zvoleni dosavadní členové výboru. Po dokončené volbě poděkovala ses. místostarostka Marcela Pařízková ses. Štěrbové za její dlouholetou činnost jako náčelnice So-

Zleva: Ses. Ivana Pastrňáková, zapisovatelka, br. Milan Klouzal, matrikář, ses. Ing. Helena Baslerová, místopokladní, br. Mag. Richard Basler, pokladník, ses. Milada Miříčková, jednatelka, ses. Eva Lehmannová, náčelnice, br. Marian Miříčka, starosta, br. Mag. Stanislav Štěrba, náčelník, ses. Marcela Pařízková, místostarostka, br. Petr Žaloudek, vzdělavatel

foto: Otto Pařízek

kola Vídeň III/XI a její obětavou angažovanost pro naši jednotu. Br. vzdělavatel Petr Žaloudek pak pronesl zajímavý projev, ve kterém se zamyslel nad budoucností Sokola. Následoval krátký projev br. náčelníka Stanislava Štěrby, který vyslovil politování, že letos nacvičuje málo členů a členek naší jednoty na XVI. Všesokolský slet v Praze.

Valnou hromadu zakončil br. starosta poděkováním všem členům jednoty za jejich dosavadní všestrannou činnost pro Sokol, která přispívá k tomu, že práce a snahy jednoty Sokol Vídeň III/XI budou i v budoucnosti pokračovat.

Schůzi ukončil sokolským „NAZDAR“.

Po ukončení Valné hromady následovala přátelská zábava, spojená s malým pohoštěním.

Kulturní program

Česká obec sokolská sdružuje téměř 200 amatérských divadelních, pěveckých, folklórních, hudebních a loutkoherckých souborů. Všesokolské slety jsou pak vzácnou možností představit nejlepší z nich během kulturních akcí, které jsou ve sletových dnech pořádány. Nejinak tomu bude i při XVI. všesokolském sletu, kdy díky vstřícnosti Národního divadla vystoupí v prostorách jeho historické budovy, na Nové scéně a přilehlé piazzettě soubory, které představují to nejlepší, co v současné době sokolská kultura může nabídnout. Vyvrcholením pak bude již výše zmíněné nastudování divadelní hry od L. Stroupežnického *Naši furianti* při slavnostním zahájení sletu. Pamatováno bude i na nejmladší účastníky sletu, pro které bude v prostorách Tyršova domu připravena řada loutkových představení.

Přehled kulturních aktivit sletového týdne

1. července

- 10:00 – Začátek průvodu na Václavském náměstí
- 14:00 – Mše v chrámu sv. Víta s prohlídkou, oslavuje kardinál Dominik Duka
- 19:00 – Slavnostní zahájení XVI. všesokolského sletu v historické budově Národního divadla divadelním představením *Naši furianti*
- 21:30 – Setkání účastníků akcí turistiky, tradiční výstup od Tyršova domu na Petřín

2. července

- 19:00 – Přehlídka nejlepších amatérských pěveckých sborů na Nové scéně Národního divadla

3. července

- 15:00 – Divadelní představení *Přes přísný zákaz dotýká se sněhu* souboru Podiva T. J. Sokol Podivín na Nové scéně Národního divadla
- 19:00 – Sokol Gala, pražská O2 arena

4. července

- 15:00 – Komponované vystoupení folklórních souborů na piazzettě Národního divadla
- 19:00 – Přehlídka nejlepších amatérských folklórních souborů na Nové scéně Národního divadla
- 21:00 – Po skončení přehlídky se v prostorách Nové scény – v kavárně Nona – uskuteční přátelské posezení se soubory plné muziky a zpěvu

6. července

- 18:00 – Společné setkání účastníků na závěr XVI. všesokolského sletu s kulturním programem spojené s diskotékou pro všechny generace

Sokol Gala

Již potřetí v novodobé historii sletů bude součástí hlavního týdne XVI. všesokolského sletu 2018 program Sokol Gala, který bude přehlídkou toho nejlepšího, co můžeme v sokolském výkonnostním a vrcholovém sportu nabídnout.

Sokol Gala se bude konat v úterý 3. července v 19 hodin, místem konání bude pražská O2 arena (Českomoravská 2345/17, Praha 9). Divákům zde předvede své dovednosti na pět set vystupujících – zástupců řady sportů zastoupených v ČOS, a také někteří zahraniční hosté. Uzávěrka přihlášek pro zahraniční sportovce byla do konce prosince 2017.

Sokol Gala je komponovaný pořad živých sportovních a tanečních vystoupení, doprovázený promítaným materiálem a mluveným slovem komentátorů. Vedle sportů, které se představily na Sokol Gala při minulých sletech, budou k vidění i některé premiéry. V programu se napří-

klad objeví cyr wheel, což je cvičení v kole, obdobným jako je Rýnské kolo, prezentovat se budou i taneční sporty, diváci se mohou těšit na některé netradiční disciplíny. Z hromadných tělocvičných skladeb se v Sokol Gala bude ukázkou prezentovat skladba Cirkus autorky Daniely Kurečkové. Záměrem je, aby se celý program nesl ve znamení spolupráce s divadelním souborem La Putyka. Sokol Gala 2018 bude mít i jednu velkou premiéru: převážnou část vystoupení bude živě doprovázet stohlavý orchestr pod vedením Joela Hány. Základ tohoto hudebního tělesa bude tvořit Symfonický orchestr Sokola Brno I doplněný o hudebníky z dalších orchestrů spolupracujících s dirigentem Hánou. O2 arena bude mít při Sokol Gala kapacitu zhruba 14 000 diváků.

Generální zkouška sportovního programu Sokol Gala se uskuteční v úterý 3. července 2018 od 15 hodin.

Informace na e-mailové adrese: zbiskova@sokol.eu a renatarehorova@seznam.cz.

SPORT

Vzpěrač **Jiří Orság** získal na mistrovství Evropy v Bukurešti ve váze nad 105 kilogramů stříbrné medaile ve dvojboji a nadhozu. Další český reprezentant v supertěžké kategorii **Kamil Kučera** vybojoval bronz v nadhozu.

Angažmá **Radka Štěpánka** v trenérském týmu srbského tenisty Novaka Djokoviče skončilo po čtyřech měsících a čtyřech dnech. Bývalý první hráč světa oznámil ukončení spolupráce na svém webu. Štěpánkův konec u vítěze dvanácti grandslamových turnajů nastal pár dní poté, co se Djokovič rozešel se superkoučem Andrewem Agassim z USA. S Djokovičem začal Štěpánek oficiálně pracovat loni v posledním listopadovém den. Djokovič se snaží vrátit po zranění lokte do bývalé formy a možná příliš spěchá. Na grandslamovém Australian Open vypadl v osmifinále a na turnajích v Indian Wells a Miami utrpěl porážky hned v úvodních zápasech.

Radek Štěpánek a Nicole Vaidišová se v létě stanou rodiči. Oba radostnou událost oznámili na sociálních sítích a připojili obrázek prvních dupaček. Svatbu měli v létě 2010 v Praze, ale po třech letech se rozvedli. Od loňska znovu tvoří pár. Dvojnásobný vítěz Davisova poháru ukončil kariéru před čtyřmi měsíci v osmatřiceti letech. O deset let mladší bývalá sedmá hráčka světového žebříčku skončila s tenisem už před osmi lety, pak se pokoušela o návrat, ale opět ji pronásledovala zranění.

Na popud sportovců se zvažuje delší oficiální nahrávka hymny

Pokud v příštích letech zvítězí čeští sportovci na olympijských hrách nebo jiné mezinárodní soutěži, mohli by si chvíle na stupních vítězů vychutnávat déle. Uvažuje se totiž o tom, že by se prodloužila nahrávka české národní hymny pro podobné příležitosti. Případně by také hymna mohla mít dvě sloky. S nápadem přišel Český olympijský výbor (ČOV), vzniklo již i několik verzí nové nahrávky v úpravě od skladatele Miloše Boka. Možnou podobou hymny, jejíž uvádění dnes není v podstatě legislativně ošetřeno, se

zabývá i ministerstvo kultury. Olympijský výbor se úvahami o nové podobě hymny zabýval přes rok. Vycházel mimo jiné z toho, že délka hymny pro ceremoniální účely trvá 45 sekund a třeba pro vyhlášení vítězů na olympiádě by i vzhledem k délce skladeb dalších zemí byla lepší délka přibližně 80 sekund. Proto se ČOV rozhodl i v souvislosti s letošním 100. výročí vzniku Československa vyvolat diskusi o tom, jestli by hymna třeba neměla mít dvě sloky. Česká národní hymna je první sloka písně *Kde domov můj* z divadelní hry Josefa Kajetána Tyla *Fidlovačka aneb Žádný hněv a žádná rvačka*, hudbu k ní složil František Škroup.

Mistrovství světa ve veslování se v roce 2022 uskuteční v České republice. Závodit se bude na přelomu září a října v Račicích. Vrcholná veslařská akce se do Česka vrátí po devětatdvaceti letech, naposledy se zde konala v roce 1993.

Českým Fotbalistou roku se poprvé v kariéře stal **Vladimír Darida**. Záložník Herthy Berlín v tradiční anketě Fotbalové asociace ČR porazil Petra Čecha, který předtím ovládl hlasování devětkrát a od roku 2008 ho porazil jen před třemi lety David Lafata, když Čech pravidelně nechtal. Třetí místo obsadil Michael Krmenčík z Plzně. Mezi trenéry se po roční pauze vrátil na trůn Pavel Vrba, který vyhrál cenu pro kouče roku už posedmé za posledních osm let. Do Síně slávy českého fotbalu byl uveden Zdeněk Nehoda. Mistr Evropy z roku 1976 se stal dvakrát Fotbalistou roku. Člen klubu ligových kanonýrů a autor 145 branek se po konci kariéry věnuje roli hráčského agenta.

Barbora Strýcová vyhrála s Tchajwankou Sie Šu-wej čtyřhru na tenisovém turnaji v Indian Wells a získala nejcenější deblový titul v kariéře. Ve finále porazily nejvýše nasazenou ruskou dvojici Jekatěrina Makarovová, Jelena Vesninová dvakrát 6:4. Strýcová a bývalá světová jednička Sie Šu-wej vytvořily pár na poslední chvíli, původně měly na kalifornském turnaji hrát každá s někým jiným. Nakonec došly až k titulu, který se jednatřicetileté české tenistce povedlo získat poprvé od září 2016.

Kateřina Smutná skončila druhá v dálkovém běhu na lyžích Birkebeinerrennet v Norsku. Závod na 54 kilometrů klasicky vyhrála stejně jako loni dvojnásobná olympijská vítězka a mistryně světa Polka Justyna Kowalczyková.

Kateřina Smutná doběhla třetí ve slavném Vasově běhu a podruhé se v cílovém městě Mora prosadila na pódium. Před dvěma lety se zapsala do historie závodu na 90 kilometrů klasicky jako vítězka. Z českých lyžařů skončil nejvýše Stanislav Řezáč, který při svém 20. startu doběhl na sedmém místě.

Eva Samková vyhrála potřetí v sezóně závod Světového poháru ve snowboardcrossu. V Moskvě musela své jubilejní desáté vítězství v kariéře potvrdit v opakovaném finále, které se jelo znovu po nezvykle pozdě přijatém francouzském protestu kvůli špatnému otevření startovací brány. „Bylo to trochu nepříjemné, ale nová zkušenost a je dobrý vědět, že zvládnu dvě finále za sebou a obě dvě vyhraju. Jsem ráda, že to takhle dopadlo,“ řekla Samková na facebooku.

Největší současný talent českého stolního tenisu **Tomáš Polanský** se stal v Minsku mistrem Evropy do 21 let. Devatenáctiletý reprezentant potvrdil na turnaji roli nasazené jedničky a zvítězil ve finále dvouhry 4:3 nad rumunským soupeřem Cristianem Pleteou. V běloruské metropoli navíc získal i bronz ve čtyřhře, s německým spoluhráčem Dennisem Kleinem prohráli až v semifinále.

Necelých 13 vteřin potřeboval nejlepší lezec na zdolání ledové stěny ve Víru na Žďársku. Trať byla dlouhá 23 metrů. Vítězem závodu v ledovém lezení na rychlost – Vířský cepín se stal **Milan Dvořáček**, akci ovládl popáté za sebou. Na stěnu se vydalo 39 horolezců a horolezkyň, z toho deset žen. Finále sledovalo 300 diváků, akci zakončil ohňostroj.

Snowboardistka Ester Ledecká získala potřetí v řadě velký křišťálový glóbus za celkový triumf ve Světovém poháru v paralelních disciplínách. Olympijská vítězka svoji nadvládu potvrdila triumfem ve švýcarském Scuolu v paralelním obřím slalomu, který vyhrála pošesté v sezóně. V seriálu SP si připsala už patnácté vítězství. Dvaadvacetiletá Ledecká je i držitelkou malého glóbu za hodnocení paralelního obřího slalomu, který získala podruhé v kariéře.

Čtvrtkař Pavel Maslák se stal potřetí za sebou halovým mistrem světa. Na šampionátu v Birminghamu sice doběhl třetí za Španělem Óscarem Husillosem a Luguelínem Santosem z Dominikánské republiky, ti však byli po závodu diskvalifikováni. Maslák předvedl ve finále nejlepší výkon v sezóně 45,47 sekundy. Navázal na tituly ze Sopot 2014 a Portlandu 2016, ale jako vítěz se necítil. Oba nejrychlejší čtvrtkaři doplatili na nekompromisní přístup rozhodčích, kteří v Birminghamu předvedli smršť diskvalifikací včetně celého jednoho rozběhu mužů na 400 metrů.

Biatlonistka Markéta Davidová je juniorskou mistryní světa ve stíhacím závodu. Jednadvacetiletá olympionička v Estonsku vrátila Polce Kamile Žukové porážku ze sprintu a po stříbru se radovala z nejcennější medaile. Tou se zároveň rozloučila s juniorskou kategorií. Pro zlato si Davidová doběhla ve stíhačce na 10 kilometrů s velkým náskokem. Čtyři chyby při střelbě vynahradila nejrychlejším bě-

hem z celého startovního pole a v cílové rovince si mohla užít radost i s národní vlajkou v ruce.

Judista David Klammert získal na turnaji European Open v Praze poprvé v kariéře mezi seniory stříbrnou medaili v kategorii do 90 kilogramů. Zastínil tak i olympijského vítěze **Lukáše Krpálka**, který ve váze nad 100 kg prohrál v semifinále a nakonec vybojoval bronz. **Judista Pavel Petříkov** získal bronzovou medaili na Evropském poháru v Praze ve váze do 60 kilogramů. V semifinále nestačil v prodloužení na Žaksybeka Ženisbeka z Kazachstánu, turnaj však zakončil vítězně a v boji o bronz porazil Maďara Csabu Szaba na wazari. Cenný kov naopak těsně unikl Jaromíru Musilovi, který ve váze do 81 kg skončil pátý.

Koulař Tomáš Staněk získal na halovém mistrovství světa v atletice v Birminghamu bronzovou medaili. Navzdory bolavým zádkům a prodělané nemoci vybojoval životní úspěch. Český rekordman se probojoval na stupně vítězů díky výkonu 21,44 metru ze čtvrté série. Stejně daleko vrhl Němec David Storl, který Staňka porazil díky lepšímu druhému pokusu. Titul z předloňského šampionátu v Portlandu obhájil Novozélandčan Tomas Walsh.

Pětibojačka **Eliška Klučinová** skončila na halovém mistrovství světa čtvrtá. Česká reprezentantka nasbírala 4 579 bodů a od bronzové Kubánky Yorgelis Rodríguezové ji dělilo 58 bodů. Vyhrála domácí Katarina Johnsonová-Thompsonová (4 750) před Rakušankou Ivonou Dadičovou (4 700). Druhá česká reprezentantka Kateřina Cachová obsadila se ziskem 4 282 bodů jedenáctou příčku. Sedmý skončil v dálce Radek Juška, který podruhé v sezóně zůstal centimetr pod osmimetrovou hranicí.

Mezinárodní pravidlová komise IFAB po dvouletém testování jednomyslně schválila zavedení videorozhodčího ve fotbale. Světové federaci FIFA tak nic nebrání v tom, aby ho využila už na letním mistrovství světa v Rusku. IFAB verdikt označila za historický krok k většímu fair play ve fotbale.

Do skokanského areálu v Harrachově je třeba investovat

Do obnovy skokanského areálu v Harrachově na Semilsku je třeba investovat, řekl na tiskové konferenci na závěr návštěvy vlády v Libereckém kraji premiér v demisi Andrej Babiš (ANO). Je ale potřeba, aby si sportovní organizace, které skokanský a sousední lyžařský areál provozují, mezi sebou nejprve uspořádaly vztahy. Můstky jsou podle Babiše jedinečné a je třeba je modernizovat. Skokanský areál s pěti středními a velkými můstkami v Harrachově je v havarijním stavu. Na kompletní rekonstrukci areálu jsou podle odhadů potřeba stovky milionů korun.

Něco z historie – SK Čechie Smíchov

Narození Jiřího Voskovce nebo třeba publikace speciální teorie relativity Alberta Einsteina mají společného jmenovatele, a sice rok 1905. Tento rok je ale také začátkem jedné, pro mnoho lidí skryté události, založení klubu SK Čechie Smíchov.

Proč je Čechie jakožto jeden z nejstarších fotbalových klubů v Čechách spíše „skrytou perlou“? Nelze to přesně

určit, možná je to tím, že za minulého režimu byla spíše utlačovaným klubem, který byl mnohokrát těsně před zánikem a jen obětavost členů tehdejšího výboru, samotných hráčů a nadšenců, pohybujících se kolem Čechie, byla důvodem, proč klub zůstal zachován. Mnoho let neměla Čechie ani vlastní hřiště, až posléze našla domov na pomezí Smíchova, Košíř a Břevnova.

Přesto by si ale Čechie zasloužila větší pozornost. Málokdo ví, že je mateřským klubem jednoho z nejlepších hráčů české fotbalové historie Antonína Puče. Před odchodem

do Sparty zde strávil několik let také Antonín Perner, který reprezentoval Českou republiku na olympiádě.

Současnost a budoucnost Čechie je v její účasti v několika projektech, jejichž cílem je hlavně nalákat mladé fotbalisty. (mk)

10. 5. 1993 cestovatel, horolezec a polárník **Miroslav Jakeš** došel jako první Čech pěšky na severní pól; byl členem expedice Malachov-Weber North Pole Light.

Ceny nadace Herberta Haaga za rok 2018

Nadace Herberta Haaga v Luzernu udělila dne 11. března letošní cenu osobnostem angažujícím se za větší svobodu a toleranci v katolické církvi. Tentokrát ji nedostali odvážní či kritičtí teologové, kněží či řeholní sestry, jak tomu bylo v minulých letech. Letošní ocenění připomínalo spíše udělení Nobelovy ceny za literaturu, protože je získali dva mistři slova. Jeden je původcem slova tichého, zakomponovaného v lyrických verších, druhý slova expresivního, neboť je režisérem velkolepých divadelních inscenací. Andreas Knapp a Volker Hesse. Význam ocenění umocnilo také to, kdo na ně pronesl své laudatio: k Andreasi Knappovi promluvil známý německý teolog a jazykovědec Karl Joseph Kuschel, na adresu Volkera Hesseho potom Moritz Leuenberger.

K. J. Kuschel, emeritní profesor z Tübingenu, někdejší student Hanse Künga a autor mnoha knih, je znám kromě jiného i svou kritikou mnohých kněží, kterým vytýká, že neumějí ani pořádně mluvit, natožpak kázat o Ježíšově radostné zvěsti. „Svědomy by měl mít člověk i v uchu, nejenom v srdci. Ježíšovo poselství si zaslouží, aby se o něm mluvilo hezky, srozumitelně a na úrovni. Nikoliv tak, jak to dělají mnozí kněží, jejichž slova jsou vyprahlá, bez ducha, věty primitivní a řeč pod psa,“ nechal se slyšet v jednom rozhlasovém interview, které se stalo slavným.

Moritz Leuenberger je známý švýcarský politik. Několik let působil ve funkci ministra, dvakrát byl zvolen švýcarským prezidentem. Na své protestantské vyznání poukázal také ve své řeči, když se zamýšlel nad tím, proč katolická nadace pozvala protestantského politika, aby pronesl laudatio na adresu divadelního režiséra. A hned velice stručně a výstižně odpověděl: „Jsou to inscenace, které nejsou cizí ani světu náboženství, ani světu politiky, ani světu divadla. Všichni vystupujeme v životě na jakési scéně, hráme a něco předvádíme, poté ze scény odcházíme. Všechny tyto scény jsou konfrontovány se strnulostí, ideologiemi, dogmaty, izolací, ale také s nadutostí. A toto všechno nás velice ohrožuje.“

Pro aktivity diametrálně odlišných osobností Andree Knappa a Volkera Hesseho našel určitou spojitost Erwin Koller, prezident Nadace Herberta Haaga, když řekl: „Oba dva vážně reflektují řeč dnešního člověka, včetně jeho rebelství a bídy ve světle celosvětových problémů, s tím rozdíl, že básník Knapp s velkým jemnocitem tiše „zkouší“ a režisér Hesse expresivně „hýbe“. K básníku Knappovi pak ještě dodal: „Zcela novým způsobem slabikuje jako prvňáček ve škole, co pro něho znamená Ježíš, a přitom

vyhledává slova mimo učení katechismu, která ale přesto mají v sobě punc pravdivosti a věrohodnosti.“

Andres Knapp (* 1958) – německý kněz, doktor teologie, člen společenství Malých bratří Charlese de Foucauld, žije v bývalém východním Německu, v Lipsku, kde kromě jiného působí jako vězeňský duchovní a pomáhá také uprchlíkům, autor mnoha básnických sbírek, je všeobecně považován za hledače krásného jazyka a Boha. Jeho básně jsou v německé jazykové oblasti pokládány za jedny z nejvíce inspirativních a za skvost tzv. duchovní poezie.

Volker Hesse (* 1944) – Němec žijící ve Švýcarsku, je považován za mistra aktualizace, vizualizace a dramaturgie biblických příběhů, náboženství a mýtů. Za prorocké, ojedinělé a originální je divadelními odborníky považováno hlavně dílo *Sacre del Gottardo*, inscenované roku 2016 v Einsiedelnu (ve hře vystupovalo 600 lidí!) u příležitosti otevření 57 km dlouhého tunelu, a také *Zwingliho příběh*, inscenovaný v katedrále v Curychu roku 2017. Hesse je znám kromě jiného také tím, že pracuje především s neprofesionálními herci.

V duchu motto „Sít se roztrhla, jsme svobodní“ (Žalm 124,7) oceňuje Nadace Herberta Haaga již třiatřicet let osobnosti, které se buď nějakým svým činem či celoživotní aktivitou zasazují o větší svobodu, demokracii a toleranci v katolické církvi. Jejich význam spočívá v téměř prorockém rozměru toho, co dělají v kontextu doby. Dnes, zdá se, žijeme v prostředí šílené devastace slova, kdy jsme na jedné straně nekonečně a neustále bombardováni záplavou slov z reklam, billboardů, rozhlasu, televize, internetu, mobilů, a na druhé straně vystaveni absenci slušného, kultivovaného, hřejivého, inspirujícího slova, motivujícího k dobru, zatímco z úst pravice i levice extremistických, populistických politiků srší vulgarismy, agresivita, hulvátství, pošklebování, hrubost, dezinformační zavádění a lež. V celém světě musíme poslouchat hrubé a tupé pazvuky, a mnohokrát také do nebe volající lži, ze kterých jde na člověka strach – ať již od Trumpa, Putina, Zemana či Kim Čong-una. Čest výjimkám, jakou je Angela Merkelová. Když zařve lev, či jiné zvíře, člověk se vyděsí, ale vzápětí si uvědomí, že jsou to zvířata, že ony jinak nemohou a hned na to vyděšení zapomene. Ale jak nazvat lidi, politiky, kteří takhle řvou a tlachají nesmysly a lži? Jak se proti takovým lidem a takovým slovům bránit?

Nadace Herberta Haaga dala letos návod, co dělat: Přestat takovým lidem naslouchat a začít věnovat pozornost těm, kdo jsou nejen čestní a slušní, ale také vzdělaní a umějí krásně a pravdivě mluvit.

Z letošního Luzernu Peter Žaloudek, březen 2018

Zdařilá integrace(?)

Zdařilá integrace se stala hlavním tématem publikace, kterou vydal Kulturní klub Čechů a Slováků v Rakousku a České kulturně historické centrum jako druhý díl sborníku *Vídeňští Češi 1945-2015: Příklad zdařilé integrace?* Sborník byl prezentován na Velvyslanectví ČR v Rakousku 21. března 2018 za přítomnosti velvyslankyně ČR JUDr. Ivany Červenkové, jež rovněž převzala nad akcí záštitu. V průvodním slovu osvětlila editorka ing. Helena Basler vznik publikace, editor dr. Jiří K. Kroupa promluvil o jejím poslání. Tři vstupy doplnily danou problematiku – vystoupení pamětníka-exulanta z roku 1968 Dipl. Ing. Tomislava Vašíčka, tradičního menšinové pěveckého sboru Lumír a dětského tanečního souboru Marjánka, založeného vlnou mladé české a slovenské migrace po roce 1989.

Foto: Habib Nazari

Die Wiener Tschechen 1945-2015

Ein Beispiel für eine gelungene Integration?

Vídeňští Češi 1945-2015

Příklad zdařilé integrace?

Band / Svazek 2

Herausgegeben von / K vydání připravili

Richard Basler, Helena Basler, Jiří K. Kroupa

Tschechisches kulturhistorisches Institut / České kulturně historické centrum 2017

ISBN 978-3-9502074-1-5

Obsah:

Sociální a systémová integrace na příkladu přistěhovalectví z Československa v letech 1966-1983 (Richard Basler)

Českoslovenští uprchlíci 1968-1989 (Margita Urbanek)

K významu Vídně pro emigraci z Československa po 21. srpnu 1968 (Stanislav Brouček)

Vídeň – významné středisko českého a slovenského exilu po roce 1968 v zorném poli československých bezpečnostních složek (Tomáš Grulich)

Jak jsem prožíval rok 1968 (Karl Schwarzenberg)

„Böhmische Kuchl“ aneb Česká kuchyně (Pavel Knížek) (Gero Fischer)

Od Vltavy až na Schneeberg: O Čechovi, který se vystěhoval, aby se z něj mohl stát hoteliér (Jaroslav Štastný) (Gero Fischer)

Oral History (19 osudů):

Věra Běhalová, Rudolf Cainer, Dalibor Hýsek, Anna Křivanová, Anna Krulisova, Jan Kühmeier, Gustav Líbal st., Ludmila Líbalová, Jindřich Lion, Tomáš Lion, Vladislav Lipták, Renáta Olárová, Vladimír Poš, Jana Starek, Martin Turnovský, Robert Urbánek, Alena Urbankova, Tomislav Vašíček, Milada Zahnhausen

Cena: €20,-

Poštovné €2,50 Rakousko a €5,50 Evropa

Objednat můžete na adrese:

Kulturklub der Tschechen und Slowaken in Österreich

Mohsgasse 30/9, 1030 Wien

Fax: +43 (0)1 / 79 88 454

www.kulturklub.at

info@kulturklub.at

Die Wiener Tschechen 1945-2015

Ein Beispiel für eine gelungene Integration?

Vídeňští Češi 1945-2015

Příklad zdařilé integrace?

Band
Svazek
2

Herausgegeben von
K vydání připravili

**Richard Basler
Helena Basler
Jiří K. Kroupa**

Tschechisches
kulturhistorisches
Institut

České
kulturhistorické
centrum

Wien – Praha
2017

Slavnostní koncert

Koncert v Karlskirche ve Vídni dne 19. dubna 2018 byl první akcí v Rakousku, jež připomněla významná česko-slovenská výročí spojená s „osmičkovým letopočtem – 1918, 1938, 1968. Koncert hudebně oslavil vznik Československa roku 1918. O jeho historických okolnostech promluví v jeho úvodu velvyslankyně ČR v Rakousku JUDr. Ivana Červenková a velvyslanec SR v Rakousku Peter Mišík.

Dnes samostatné republiky umělecky reprezentovala dvě pěvecká tělesa – dívčí Cambiar La Música (SR) a chlapecký sbor Boni pueri (ČR). Zatímco Boni pueri (založený 1982) je těleso, které zůstává v klasické vícehlasné vokální rovině, dívčí soubor Cambiar La Música (založený 2009) svůj repertoár doplňuje výraznými choreografickými pasážemi. Program koncertu tvořila interpretace děl různých epoch od duchovních skladeb (baroko – soudobá hudba) až po skladby světské. Výkony obou těles, které byly oceněny posluchači zaplněné Karlskirche, přispěly k výjimečné slavnostní atmosféře.

mb

Chlapecký sbor Boni pueri

Velvyslankyně ČR v Rakousku JUDr. Ivana Červenková a „domácí pán“ provinciál P. Mag. Martin Pastrňák, O.Cr., před kostelem Karlskirche

Poezie s Josefem Kainarem

Večer poezie s Josefem Kainarem se konal u příležitosti opožděného stoletého výročí od narození básníka 29. června 1917. Pořad uvedl zakladatel a režisér spolku pan Jaroslav Kolář, o hudební rámec se staral Richard Kolář, absolvent školy J. A. Komenského, vnuk Jaroslava Koláře.

Účinkujícími byli nám známí členové literárního kroužku, Věra Königová, Nela Štěrbová, Pavel Pachta a Petr Žaloudek. Úvodem promluvil pan Jaroslav Kolář o osobě spisovatele, jeho povaze, charakteru a tvorbě. S kritickým postojem k osobě Josefa Kainara zdůraznil potom jeho velkolepou a všestrannou tvorbu. Autor našeho pořadu byl básníkem silně ovlivněn v roce 1960, když obdržel jeho sbírku *Lazar a píseň*, která ho provází celým životem. Rozhodl se podělit se s námi, jako už mnohokrát, o tyto svoje ušlechtilé zájmy. Krátký život citlivého spisovatele (dožil se pouze čtyřiapadesát let) byl ovlivněn nešťastným mládím a nepříznivými podmínkami doby, ve které žil a na kterou ve svém díle reagoval.

Josef Kainar byl nejenom básníkem, ale také dramatikem, překladatelem, hudebníkem a filozofem. Začátky jeho tvorby byly ovlivněny především existencialismem. Pro jeho dílo je typická ironie, která někdy až hraničí s výsměchem. Snaží se o pravdivost svých veršů, znázorňuje hrubost světa a zachází až do skepticismu. Jeho básně obsahují malé příběhy, které nutí čtenáře k zamyšlení.

Jeho nejslavnější báseň je *Stříhali dohola malého chlapčeka*, která byla také zhudebněna Vladimírem Mišíkem. Verše v podání Věry Königové nám pronikaly hluboko do duše. Podobně se přednášející zhostila interpretace básně *Matka*. Velmi se vžila do role matky, která činí všechny své povinnosti a předstírá úplnou spokojenost, nebo ironicky řečeno normálnost. Podala tak vzorný herecký výkon. Podobně Nela Štěrbová přednesla básně *Budete zlá*, kde se básník dotýká velmi přímo, a téměř nepříjemně určitých možných životních situací. Jménem posluchačů jim k těmto výkonům gratuluji.

Účinkující přednášeli básně s citem a velmi autenticky. Zaujaly mne především básně, které měly zdánlivě jednoduchý obsah, vyjadřovaly však životní pravdy a přes svoji jednoduchost byly malými filozofickými úvahami.

Tak například Pavel Pachta přednesl báseň *Svatba*. Tato svatba je ve své okázalosti velkolepá, ale básník předpovídá špatný konec tak „šťastně započatého manželství“. Petr Žaloudek se zhostil skromným způsobem, který u něho oceňujeme, vyprávění *Jaký to s ním bylo*, které vyjadřuje smutný osud a ironii života neznámého člověka, který spadne ve chvílce, když by už mohl mít úspěch. Okouzlili nás básně o zvířatech, například báseň *Kocourek* nebo *Víš proč malé medvídko*. Básník má mnoho faset. Je také tvůrcem smutných básní jako *Pole* nebo *Napadal sníh*. Ale to jsem také já, pravil pan Jaroslav Kolář, když jsem mu řekla, že to bylo smutné.

Myslím, že můžeme být pyšní na to, že máme v naší menšině někoho, kdo takto pečuje o naši národní literaturu a o náš mateřský jazyk. Na tomto místě bych chtěla také poděkovat manželce Jaroslava Koláře paní Jarmile Kolářové, která sdílí zájmy svého manžela a je mu dozajista velkou oporou.

dr. Helena Klein-Watryczová

Na Čaj o páté zavítalo jaro

Podle kalendáře mělo být jaro 18. března už už za dveřmi, ovšem letošní paní Zima se rozhodla vystrojít nám zelené Vánoce a pravděpodobně bílé Velikonoce! Ale my z VOmladiny jsme už našli recept, jak alespoň na jedno nedělní odpoledne utéct meteorologickým bláznivým plánům a jak zahřát duši i tělo nádechem jara. My jsme si objednali Marjánku a Demižón!

Jak děti z tanečního kroužku Marjánka pod taktovkou Radky, Káji a Daniela, který zastoupil onemocnělou maminku Martinu, tak i naši dlouholetí přátelé ze strážnického folklórního spolku Demižón nám již tradičně přinesli jako poslové jara na březnový Čaj o páté nadšení, radost ze života a krásné písničky z Moravy a Slovenska.

Když se v zaplněné velké klubovně rozezněly první takty písničky „Kalamajka mik mik mik, oženil se kominík“, nebylo snad nikoho, kdo by se alespoň trochu neusmíval. Ruku na srdce, koho z nás by nepotěšil už jen pohled na malé kluky a holčičky v pestrobarevných krojích! Všichni byli opravdu velice šikovní, za což pak byli odměněni nejen nadšeným potleskem, ale i sladkou odměnou.

Možná si při pohledu na Marjánku vzpomněli mnohé slečny a mladíci z Demižónu na svoje první taneční krůčky. Spousta hodin volného času, pilné zkoušení, nadšení pro společnou věc – to je rozhodně zapotřebí, aby z těch malých „neopeřenců“ vyrostli tak výborní tanečníci a zpěváci, jako jsou v Demižónu. Svým vystoupením rozhodně okouzlili všechny přítomné!

I já osobně musím svým „Demižoňákům“ moc a moc poděkovat. Již pět let, rok co rok, mi připravují krásnou narozeninovou oslavu. Miluji jejich sborové „Hodně štěstí, zdraví...“ a snad ještě víc cimbálové provedení písničky Michala Davida *Nonstop!* A tak to přibývání „křížků“ ani tolik nebolí, když vás v kole vytáčí sliční mladíci, že pomalu lapáte po dechu, ale zároveň se cítíte hned na pětadvacet! Já je mám moc ráda a trochu jim závidím jejich mládí, bezstarostnost a skvělou náladu, kterou mě nakazí až do doby, než už začnou šimrat první sluneční paprsky a nastane pro mě to nejkrásnější období v roce – JARO.

My z VOmladiny vám všem našim příznivcům a návštěvníkům Čajů o páté přejeme také krásné voňavé jaro a po letních prázdninách se v říjnu zase těšíme na vaši návštěvu na již tradičních Čajích o páté!

Martina Pfeffer

Oslavenkyně Martina s Demižónem

Marjánka doprovázená strážnickou cimbálkou

Demizón

Foto aVa

Letný jazykový tábor pre deti vo veku od 6-15 rokov sa bude konať na strednom Slovensku na Orave v Párnici od nedele 9. 7. 2017 do utorka 18. 7. 2017

Podmienky účasti: vek od 6 rokov, vlastný pas, členstvo v spolku SOVA na rok 2017.

Závazné prihlášky posielajte do 1. 6. 2017 na: elena.mandik@utanet.at, 0680/ 12 60 341.

Uviesť treba: meno, dátum narodenia, číslo pasu dieťaťa, adresu, telefónny a mailový kontakt.

Cena: 135,- € na konto spolku SOVA:

IBAN: AT52 14000 03710071330

BIC: BAWAATWW

s poznámkou „Letný tábor“ do 1. 6. 2017

V cene je zahrnutá doprava, ubytovanie, pestrý kultúrny, vlastivedný a športový program a celodenná strava.

Folklórny soubor Marjánka

pořádá 24. května 2018 svůj výroční koncert.

Divadelní sál české školy
Sebastianplatz 3, 1030 Wien

Ohlédnutí:

- V prostorách Slovenské besedy v Drachengasse se v polovině března konala beseda s baletním mistrem Vlastimilem Harapesem. Organizátor pořadu: Akademický spolek, České srdce a Spolek přátel Rakouska Praha.

- 22. března se uskutečnil Jarní koncert škol spolku Komenský aneb Marjánka trochu jinak.

- 8. dubna se VII. odbor jednoty sv. Metoděje setkal ke společné bohoslužbě na Rennwegu, spojené s jubileem k uctění padesátiletého předsednictví Jiřího Uhra.

- 9. dubna na pozvání Rakúsko-slovenského kultúrneho spolku vystupovali na scéně Freie Bühne herci bratislavského divadla Štúdio L+S Milan Lasica a Martin Huba ve hře holandského dramatika Gera Thijsa *Starí majstri (Oude meesters)*.

Schwarzenberské symposium v Praze

Knihovna Václava Havla v Praze připravila k osmdesátinám Karla Schwarzenberga symposium, které se konalo 19. února 2018 v Hlavním sále Senátu Parlamentu České republiky. Cílem „Schwarzenberského symposia“, které zahájil a úvodní slovo pronesl Jiří Šesták, místopředseda Senátu Parlamentu ČR, bylo „představit různé etapy a aspekty života a činnosti této pozoruhodné postavy nejnovějších dějin s kořeny sahajícími hluboko do evropské minulosti.“

Zasedání bylo rozčleněno do čtyř panelů: v prvním referovali historik Zdeněk Bezcený a literární historik a kritik Martin C. Putna o roli Schwarzenbergů v českých a evropských dějinách. V dalším byl Karel Schwarzenberg představen jako obhájce lidských práv: historik Vilém Prečtan popsal jeho dlouholetou, všestrannou pomoc Dokumentačnímu středisku na podporu nezávislé literatury v Československu (ČSDS), založeném v roce 1986, kterému poskytl prostory na zámku Schwarzenberg v bavorském Scheinfeldu, Jana Stárková načrtla jeho intenzivní činnost jako předsedy Mezinárodní helsinské federace pro lidská práva (International Helsinki Federation for Human Rights – IHFHR) se sídlem ve Vídni. Ve třetím panelu hovořil bývalý premiér ČSFR, předseda a místopředseda Senátu PČR Petr Pithart s bývalým ministrem obrany ČR a senátorem PČR Alexandrou Vondrou a dřívějším tiskovým mluvčím prezidenta Václava Havla, pozdějším velvyslancem ČR v USA Michalem Žantovským o Karlu Schwarzenbergovi jako politikovi a diplomatovi. V posledním panelu rozprávěl novinář Karel Hviždala s ředitelem Knihovny Václava Havla Michalem Žantovským na téma „Historky z knížecího života“.

Ke konci symposia, kterého se zúčastnily četné osobnosti jak z ČR, tak i ze zahraničí, se ujal slova Karel Schwarzenberg, který ve svém projevu zmínil několik pro něj a jeho rodinu rozhodujících událostí souvisejících s mezníky českých dějin ve 20. století. Na závěr zdůraznil nutnost bránit v současném nejednoduchém stavu země vytrácející se morální hodnoty.

Celé „Schwarzenberské sympozium“ je možné shlédnout na videozáznamu:

<https://www.youtube.com/watch?v=qjSnqfbidX8&feature=youtu.be&t=27m2s>

<http://www.vaclavhavel-library.org/cs/index/fotogalerie/1509/schwarzenberske-sympozium-19-2-2018>

<http://www.csds.cz/cs/publikace/15-DS/4430-DS.html>

dr. Jana Starek

Karel Schwarzenberg, český vlastenec a Evropan

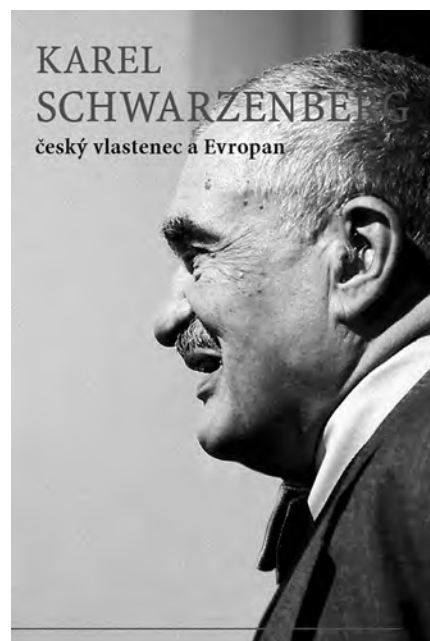
Sborník k 80. narozeninám

Vilém Prečan, Miloslava Slavičková (eds.)

Sborník sestavený k počtě spoluzakladatele Československého dokumentačního střediska nezávislé literatury a osobnosti, jež se nepřehlédnutelně zapsala do evropského veřejného dění posledních desetiletí. Kniha vyšla s podporou Nadace Charty 77.

Praha: Československé dokumentační středisko, o. p. s., 2017

187 str., brož., cena 150 Kč, ISBN 978-80-906181-2-1

Z HISTORIE

Pomník Marie Terezie

„Za krásného slunného počasí byl ve Vídni v neděli 13. května 1888 s velkou pompou odhalen pomník habsburské panovnice Marie Terezie. Slavnostního aktu se na deseti tribunách zúčastnilo na 10 000 zvaných hostů. Ve 13 hodin se na náměstí dostavil císařský pár, který se usadil ve zvlášť pro ně postaveném stanu. *Wiener Zeitung* zdůrazňuje obvyklé nadšení, které vzbuzovala přítomnost císařovny Sissi. Po odhalení pomníku, volání slávy zazněla hymna a následovaly obvyklé salvy (sto a jedna) dokonce i z horního Belvederu. Následovala obligatorní mše a poté císař Franz Josef vyznamenal autora pomníku a několik hostů osobním rozhovorem.“

Red. poznámka: Převzato z dobového tisku

Pomník Marie Terezie se nachází uprostřed náměstí Marie Terezie, přímo naproti Hofburgu a mezi Přírodovědným a Uměleckohistorickým muzeem. Je dílem sochaře Kaspara von Zumbusch na objednávku Františka Josefa I. Socha Marie Terezie sedící na trůnu a držící v ruce listinu o pragmatické sankci je vysoká dvacet metrů, u nohou Marie Terezie jsou sochy čtyř nejslavnějších vojevůdců tereziánské doby Dauna, Laudona, Khevenhüllera a Trauna a po bocích sochy rádců a šlechticů ve službách Marie Terezie či jejího osobního lékaře van Swieteny.

Marie Terezie převzala vládu po svém otci Karlu VI. na základě pragmatické sankce, která zaručovala v případě vymření mužské linie následovníků trůnu převzít trůn ženské následovnice od nejstarších.

Odhalení pomníku Marie Terezie 13. května 1888 (foto: Rakouská národní knihovna)

Mezinárodní důchodové poradenství 6. 6. 2018 ve Vídni

Dne 6. 6. 2018 lze ve Vídni v budově Pensionsversicherungsanstalt, 1021 Wien, Friedrich-Hillegeist-Straße 1, konzultovat s českými a rakouskými odborníky otázky týkající se důchodového pojištění. Konkrétní termín si můžete dohodnout na tel. čísle +420257062978 nebo +435030323723.

Letošní veletrhy a výstavy v Brně

Veletrhy Brno, a. s., nejvýznamnější organizátor odborných veletrhů a výstav v České republice, pořádá i letos celou řadu zajímavých veletrhů a výstav určených jak pro odbornou, tak i širokou veřejnost. Jejich detailní prezentace se uskutečnila ve středu 14. února 2018 v prostorách Velvyslanectví ČR v Rakousku v rámci každoročního setkání vedení BVV se zástupci rakouských médií.

Kromě generálního ředitele Jiřího Kuliše se akce zúčastnily velvyslankyně ČR v Rakousku Ivana Červenková, vedoucí obchodně-ekonomického úseku velvyslanectví Martina Tauberová a zástupkyně Rakouské hospodářské komory (WKO) Franka Weissensteiner. Zástupci odborných médií se tak měli možnost seznámit s aktuálním přehledem veletrhů pro rok 2018, devadesátiletou historií BVV a aktuálním stavem vzájemných obchodních vztahů mezi Rakouskem a ČR. Zástupkyně WKO představila i nabídku podpory ze strany WKO pro rakouské firmy, které se zamýšlejí některého z brněnských veletrhů zúčastnit.

Aktuální program veletrhů a výstav BVV 2018:

18. 08. – 20. 08. 2018

STYL / KABO – mezinárodní veletrh módy, obuvi a koženého zboží

01. 10. – 05. 10. 2018

MSV 2018 – 60. mezinárodní strojírenský veletrh

Bližší informace na www.bvv.cz

Electrify Europe vo Viedni

Zastupitelský úrad SR vo Viedni informuje podnikateľskú verejnosť, že v dňoch 19.-21. 6. 2018 sa uskutoční vo Viedni najväčšie podujatie v oblasti energetiky „Electrify Europe“. Prestížna výstava sa venuje konvergencii medzi odvetvami výroby energie, jej prenosu, distribúcií, investíciám, digitalizácii a elektrifikácii. Podujatie ponúka konferenčný program, 3 dni plnej výmeny informácií, zdieľania poznatkov a networkingu. Číslo minuloročného podujatia: 10 000 návštevníkov, 400 vystavovateľov, 250 speakrov na cca 70 panelových diskusiách.

Krajané v době globalizace

V Praze v nové budově Národního muzea proběhne ve čtvrtek 27. září 2018 od 9:00 do 18:00 konference krajanů a zahraničních Čechů na téma *Krajané v době globalizace*. Po skončení jednání přibližně v 18 hodin navazuje společenské setkání.

V pátek 28. září následuje kulturní program s návštěvou některé pražské pamětihodnosti. Prosíme o potvrze-

ní účasti do konce června 2018 na adresu: mir.krupicka@gmail.com. Program konference budeme upřesňovat na www.zahranicnicesi.com.

Těšíme se na Vás.

Výstava v Senátu přiblíží roli parlamentu v roce 1968

Roli československého parlamentu během roku 1968 přiblíží výstava ve Valdštejnském paláci. Připravil ji Ústav pro studium totalitních režimů (ÚSTR). Historikové se v ní snažili zachytit fungování Národního shromáždění nejen během srpnových událostí, ale i před nimi a po nich. Své místo má na výstavě také příběh „čtyř statečných“, tedy čtyř poslanců a poslankyň, kteří hlasovali proti dočasnému pobytu sovětských vojsk na československém území. Později byli zbaveni mandátu.

Původně měla být výstava věnována celkově okupaci v roce 1968, historikové ale využili toho, že ji bude hostit Senát, a zaměřili se v ní hlavně na fungování tehdejšího parlamentu. Chtěli zmapovat jeho úlohu v reformním vývoji a během okupace a později, protože ve všech těchto fázích byla jeho úloha pro společnost významná.

Ohlédnutí

• Dne 7. února 2018 byla ministrem zahraničních věcí Martinem Stropnickým a generálním ředitelem Českých center Ondřejem Černým podepsána dohoda o podmínkách vzájemné součinnosti. Dohoda byla uzavřena na základě § 12 a § 13 zákona č. 150/2017 Sb. o zahraniční službě a změně některých zákonů a specifikuje dva základní typy vzájemné součinnosti.

V prvním případě disponuje České centrum vlastní právní subjektivitou dle práva přijímajícího státu, resp. platných mezinárodních norem. Ve druhém případě působí České centrum v rámci zastupitelského úřadu a je jeho součástí. V tomto smyslu je České centrum ve Vídni součástí Velvyslanectví ČR ve Vídni a zajišťuje jeho kulturní program.

• Náměstek pro řízení Sekce evropské MZV ČR Jakub Dürr se dne 1. března 2018 zúčastnil ve Vídni setkání národních koordinátorů Slavkovské spolupráce, které proběhlo na pozvání generálního sekretáře rakouského Spolkového ministerstva evropských záležitostí, integrace a zahraničních věcí Michaela Linharta. Slovensko na jednání zastupoval státní tajemník slovenského Ministerstva zahraničních věcí a evropských záležitostí Ivan Korčok.

Koordinátoři schválili Pracovní plán Slavkovské spolupráce na rok 2018. Během společného oběda diskutovali také aktuální evropské otázky jako brexit, březnové zasedání Evropské rady či nadcházející rakouské předsednictví v Radě EU. To bylo rovněž předmětem pracovního jednání náměstka Dürra s novým ředitelem Sekce IV: Koordinace na rakouském Spolkovém kancléřství Alexanderem Schallenbergem, které předcházelo jednání ve Slavkovském formátu.

• Český ministr vnitra Metnar zavítal do Vídně. V historickém prostředí Palais Niederösterreich ministr diskutoval se svými protějšky a dalšími zástupci zemí Vídeňského

procesu (země předsedající EU v letech 2016-2022) a Salcburského fóra.

Představitelé Slovenska, Malty, Estonska, Bulharska, Rakouska, Rumunska, Finska, Chorvatska, Německa, Portugalska, Slovinska, České republiky, Maďarska a Polska, jakož i zástupci Evropské komise, Evropského podpůrného azylového úřadu, FRONTEX a dalších evropských agentur našli shodu v širokém spektru témat.

Dohodli se zejména, že budou společně prosazovat posílení ochrany vnější hranice, vybudování azylového systému odolného proti krizím, odstranění podhoubí násilného extremismu a terorismu, posílení evropské policejní spolupráce s důrazem na pašování lidí, podporu digitální bezpečnosti a tzv. Community Policing zaměřeného na proaktivní řešení trestné činnosti v daném místě včetně její prevence.

Bilaterální schůzka ministra Metnara s rakouským protějškem Kicklem na okraji jednání potvrdila blízkost pohledu na klíčové otázky a nastavila pružný a přátelský komunikační kanál. S velvyslankyní Červenkovou pak ministr Metnar diskutoval mj. o možnostech posílení spolupráce svého úřadu s českou ambasádou ve Vídni, a to vzhledem k významu problematiky vnitřní bezpečnosti v česko-rakouské relaci.

- Státní tajemník pro evropské záležitosti Úřadu vlády ČR Aleš Chmelař navštívil dne 5. března 2018 Vídeň. Během jednání s rakouskými partnery otevřel řadu aktuálních témat včetně problematiky vysílání pracovníků, budoucnosti eurozóny či reformy Společného azylového systému.

Jednání s Annou Ritzberger-Moserovou, náměstkyní pro řízení Sekce VII (pracovní právo a Ústřední inspektorát práce) při Spolkovém ministerstvu práce, sociálních věcí, zdravotnictví a ochrany spotřebitele, se zaměřilo na téma vysílání pracovníků. Otázky migrace a reformy Společného evropského azylového systému byly předmětem debaty s Mathiasem Voglem, náměstkem pro řízení Sekce III (právo) na Spolkovém ministerstvu vnitra.

S ředitelem Podsektoru inovací při Spolkovém ministerstvu dopravy, inovací a technologie Ingolfem Schädlerem projednal státní tajemník Chmelař tematiku kosmických aktivit EU.

Dalším bodem programu bylo jednání se spolkovým ministrem financí Hartwigem Lögerem, které se zaměřilo na otázky rozpočtu a budoucnosti eurozóny. V souvislosti s nadcházejícím rakouským prezidentstvím v Radě EU se státní tajemník Chmelař setkal rovněž s Gernotem Blümelem, spolkovým ministrem pro EU, umění, kulturu a média ve Spolkovém kancléřství. Rozhovor se průřezově zaměřil na agendu Rady EU.

- Dne 7. března 2018 podepsali hejtmanka Jihočeského kraje Ivana Stráská a zemský hejtman Horního Rakouska Thomas Stelzer v Linci dokument Strategie spolupráce 2030.

Jihočeský kraj a spolková země Horního Rakouska chtějí v souladu s touto strategií spolupracovat v oblastech digitalizace, bezpečnosti a infrastruktury s cílem vytvořit mezinárodně konkurenceschopný region. Na pracovním jednání, které předcházelo podpisu strategie, diskutovali hejtmanka Stráská a zemský hejtman Stelzer také dopravní spojení mezi Lincem, Českými Budějovicemi a Prahou,

energetické otázky či přeshraniční kooperaci v oblasti životního prostředí. Oba regiony potvrdily společný zájem na zachování možnosti čerpání prostředků z fondů EU na přeshraniční spolupráci v příštím víceletém finančním rámci (2021-2027). V roce 2019 uspořádají Jižní Čechy a Horního Rakouska společnou vzpomínkovou akci k výročí pádu železné opony.

Jednání se zúčastnila i česká velvyslankyně v Rakousku Ivana Červenková. Jednalo se o její nástupní návštěvu v Horním Rakousku, během níž společně s hejtmankou Jihočeského kraje navštívila také Honorární konzulát České republiky v Linci a jednala s honorárním konzulem Heinrichem Schallerem.

- Dne 4. dubna 2018 se na Velvyslanectví České republiky ve Vídni uskutečnilo slavnostní vyhlášení výsledků soutěže TschechischQuiz ve věkové kategorii II, tj. pro studenty od 14 do 17 let. Soutěž je určena rakouským žákům či studentům učícím se český jazyk. Hlavní cenou pro vítězný tým je čtyřdenní pobyt v České republice organizovaný partnerským Gymnáziem Česká v Českých Budějovicích.

Velvyslanectví České republiky ve Vídni těší velký zájem o TschechischQuiz. Soutěže se letos v této věkové kategorii zúčastnilo celkem třináct týmů. Vyhlášení výsledků soutěže byli přítomni rovněž velvyslankyně České republiky v Rakousku JUDr. Ivana Červenková, náměstek hejtmanky Jihočeského kraje Mgr. Zdeněk Dvořák, zástupce Dolnorakouské zemské školské rady Dipl. Päd. Ing. Johannes Trümmel a v neposlední řadě ředitel partnerského Gymnázia Česká v Českých Budějovicích Mgr. Antonín Sekyrka se svým zástupcem Mgr. et Mgr. Martinem Štoudkem.

Všechny týmy, které se kvízu zúčastnily, obdržely diplomy a ceny sponzorované Jihočeským krajem. Letošní ročník kvízu byl zaměřen na téma „Císařovna Marie Terezie a české země“. Poděkování patří vedle účastníků samozřejmě vyučujícím, bez jejichž pomoci by realizace soutěže nebyla možná, a také Vídeňské městské školské radě, Dolno- i Hornorakouské zemské školské radě, partnerským školám a Jihočeskému kraji v čele s hejtmankou Mgr. Ivanou Stráskou, která soutěži poskytla svoji záštitu.

Ve věkové kategorii II zvítězil tým „HLV pozitiv“ z Gymnázia Keimgasse v Mödlingu. Vítěznému týmu srdečně gratulujeme a přejeme pěkný pobyt v České republice.

- Ve dnech 11.-12. dubna 2018 se uskutečnily konzultace náměstka pro vyzbrojování a akvizice Ministerstva obrany ČR Daniela Koštovala s ředitelem Národního úřadu pro vyzbrojování a sekčním šéfem Spolkového ministerstva obrany Rakouska generálporučíkem Norbertem Gehartem.

V návaznosti na říjnové parlamentní volby v obou zemích si partneři vyměnili informace o prioritách nového vedení obou resortů, očekávaném vývoji obranných rozpočtů a akvizičních plánech v nejbližších letech. Předmětem diskuse byly rovněž možnosti posílení obranně-průmyslové spolupráce a kooperace v oblasti vědy a výzkumu. Partneři se shodli, že spolupráci bude možné dále rozvíjet jak na bilaterální úrovni, tak v rámci aktuálních evropských iniciativ na podporu evropského obranného průmyslu (EDIDP, EDF) a na platformě Stálé strukturované spolupráce (PESCO).

Rakousko je významným zahraničněpolitickým a obchodně-ekonomickým partnerem ČR. Tomu odpovídá

i četnost bilaterálních kontaktů v oblasti obrany. Ročně se uskuteční několik desítek aktivit zaměřených na vzdělávání a výcvik, společná cvičení, sdílení zkušeností, ochranu proti zbraním hromadného ničení (OPZH), logistiku či speciální síly. Rozvíjejí se i širší regionální aktivity v rámci Středoevropské obranné spolupráce (CEDC). ČR je nadto jedinou zemí střední a východní Evropy, s níž má Rakousko podepsáno Memorandum o spolupráci ve vyzbrojování (2016). Příležitost k dalšímu posilování spolupráce nabízí také skutečnost, že Velvyslanectví ČR v Rakousku zastává od roku 2017 roli Kontaktní ambasády NATO, a nadcházející předsednictví Rakouska v Radě EU.

- V pátek 13. dubna proběhlo za přítomnosti hejtmanky spolkové země Dolní Rakousko Johanny Mikl-Leitner oficiální spuštění rakouské verze aplikace Záchranka pod názvem Rettungsapp v Rakousku. Podařilo se tak završit takřka rok trvající úsilí o prosazení unikátní aplikace Záchranka, kterou v ČR používá již více než půl milionu obyvatel, i do sousedního Rakouska. „Systém aplikace Záchranka je natolik dobrý, že jsme se rozhodli ho plně převzít i v Rakousku. Aplikace Záchranka má na území České republiky výborné výsledky, které nás přesvědčily o tom, abychom vyvinuli její rakouskou sestru Rettung,“ říká Stefan Spielbicher z Notruf Niederösterreich. „Propojení systému tísňového volání pomocí aplikací v obou státech je jedním z výsledků výborné přeshraniční spolupráce záchranných služeb v Česku a Rakousku,“ řekla hejtmanka a poděkovala na tiskové konferenci přítomné vedoucí Obchodně-ekonomického úseku Velvyslanectví Ing. Martině Tauberové za spolupráci a podporu.

Autor české aplikace Filip Maleňák pomáhal i s vývojem rakouské aplikace Rettungsapp. Na tiskové konferenci společně s ředitelem Centrály tísňového volání Dolního Rakouska, Notruf Niederösterreich, Christofem Chwojkou a velitelem Horské služby Dolního Rakouska Martinem Gurdetem představili přednosti aplikace a způsob jejího používání. Aplikaci lze zdarma stáhnout na mobilní telefon. Jednoduchým stisknutím tlačítka dojde okamžitě k navázání spojení se záchrannou službou a k odeslání GPS souřadnic místa nehody.

Aplikace Rettung funguje nejen na území Rakouska, ale i v České republice. Stejně tak je ode dneška i aplikace Záchranka funkční v Rakousku. Občané Rakouska i České republiky tak mají možnost mít ve svých aplikacích implementovaný záchranný systém obou států. Bez nutnosti instalací zahraničních aplikací se jim dostane stejné pomoci, jako by volali na tísňovou linku doma. V krizové situaci tak nemusí zdlouhavě přemýšlet nad tím, jakou tísňovou linku daný stát má, anebo jak popíšíou v cizím jazyce místo, kde se nacházejí.

Pro fungování aplikace Záchranka v obou zemích si stačí ji v Google Play nebo App Store aktualizovat. To se bude v České republice týkat zhruba 570 000 lidí, kteří mají k dnešnímu dni aplikaci Záchranka staženou ve svém telefonu.

Rakouskou verzi si lze stáhnout na:
www.rettungsapp.com, českou verzi na
<http://www.zachrankaapp.cz/>

Zdroj: ZÚ ČR

Dvořákova Praha

Monumentální duchovní díla Antonína Dvořáka, klavírní virtuosové, světové orchestry a velcí sólisté, oslava 100. výročí republiky, pocta Leonardu Bernsteinovi, cyklus komorních koncertů i mladé talenty – takový je letošní jedennáctý ročník mezinárodního hudebního festivalu Dvořákova Praha, který se uskuteční od 7. do 21. září.

Od prvopočátku je hlavní myšlenkou mezinárodního hudebního festivalu Dvořákova Praha propagace dobrého jména české kultury prostřednictvím odkazu díla Antonína Dvořáka, jeho současníků a žáků. A protože jediným měřítkem festivalu je kvalita, setkávají se na pódii Dvořákovy Prahy jen špičkoví sólisté, dirigenti, mezinárodně nejuznávanější orchestry a komorní soubory, které představují mezinárodnímu publiku Dvořákovu hudbu i díla dalších světových skladatelů. Těžiště jeho programu přitom spočívá v klasicko-romantické hudbě s vybočeními ke klasicismu na straně jedné a nezpochybnitelné a časem prověřené hudbě 20. století, ve výjimečných případech 21. století, na straně druhé.

Dvořákova Praha je festival mladý, přesto dnes patří mezi dva divácky nejnavštěvovanější festivaly svého druhu v České republice. V letech 2008-2017 uvedl celkem 192 koncertů a jeho koncertními sály prošlo více než 140 000 návštěvníků.

<https://www.dvorakovapraha.cz/>

Kalendář podujatí pre krajanov na rok 2018

Kalendář podujatí pre krajanov na rok 2018 bol na základe výsledkov koordinačnej porady a rozhodnutia ministerky školstva, vedy, výskumu a športu SR schválený. Vzdelávacie programy pre Slovákov žijúcich v zahraničí s dotá-

ciou MŠVWaŠ SR, organizované Centrom ďalšieho vzdelávania Univerzity Komenského v Bratislave (ČDV UK), sú uverejnené na portály pre vzdelávanie Slovákov v zahraničí Eduabroad.sk a môžete sa začať na ne prihlasovať.

V prípade akýchkoľvek otázok kontaktujte prosím manažérku vzdelávania pre krajanov ČDV UK:

Mgr. Ludmilu Ábelovú

tel.: +421 2 50 11 77 19, mobil: +421 911 730 039,

e-mail: abelova@cdv.uniba.sk

V prípade záujmu o štúdium slovenského jazyka pripomíname, že vzdelávacie programy slovenčiny ako cudzieho jazyka nájdete na stránke Jazykovej a odbornej prípravy cudzincov a krajanov ČDV UK.

Centrum ďalšieho vzdelávania / Centre for Continuing Education

Univerzita Komenského v Bratislave / Comenius University in Bratislava

Odbojárov 10/a

831 04 Bratislava

Slovensko / Slovakia

E-mail: tatiana.ilavska@cdv.uniba.sk

Tel.: +421 2 50 11 77 11

Mobil: +421 911 730 033

www.cdv.uniba.sk

Highlights des Veranstaltungskalenders 2018

Musik, Sport und mehr

Das Leitmotiv des Jahres 2018 in Tschechien ist das 100-jährige Jubiläum der Gründung der damaligen Tschechoslowakei nach dem ersten Weltkrieg. Dazu gibt es eine Reihe von Veranstaltungen, die oft auch in beiden Ländern stattfinden. Daneben gibt es traditionelle und einzigartige Events, von denen wir Ihnen hier eine Auswahl vorstellen möchten.

Musikfestivals:

12. 05. – 03. 06. 2018

73. Internationales Musikfestival „Prager Frühling“, mit rund 50 Konzerten

01. 06. – 27. 06. 2018

Contentus Moraviae mit drei Dutzend Konzerten in 20 mährischen Städten

14. 06. – 07. 07. 2018 60. Festival „Smetanas Litomyšl“ im UNESCO-Welterbe-Schloss von Leitomischl

04. 07. – 06. 07. 2018

Rock for People – bedeutende Bands zu Gast in Hradec Králové (Königgrätz)

10. 07. – 05. 09. 2018

„Hrady CZ“, Musik auf Burgen in Böhmen und Mähren

18. 07. – 21. 07. 2018

Colours of Ostrava; Rock und Pop auf dem Gelände der ehemaligen Witkowitz Eisenwerke

20. 07. – 11. 08. 2018

Internationales Musikfestival in Český Krumlov (Krumau) in der barocken Kleinstadt

07. 09. – 21. 09. 2018

Musikfestival Dvořáks Prag

Sportveranstaltungen:

07. 04. – 15. 09. 2018

Run Czech – Serie von Marathonläufen in verschiedenen Städten des Landes

31. 08. – 02. 09. 2018

City-Triathlon in Karlovy Vary (Karlsbad)

Andere Events:

10. 05. – 26. 08. 2018

28. Grafik-Bienale in Brünn

26. 05. – 17. 06. 2018

Ignis Brunensis, großes Festival der Feuerwerker in Brünn

23. 06. – 24. 06. 2018

Königliches Versilbern – großes Stadtfest in Kutná Hora (Kuttenberg)

29. 06. – 07. 07. 2018

53. Internationales Filmfestival in Karlovy Vary (Karlsbad)

06. 08. – 12. 08. 2018

Prague-Pride, LGBT-Festival in Prag

25. 10. – 29. 10. 2018

20. Designblok; Präsentation von Design und Mode in Prag

Krajanský list Čechoaustralan

Nové číslo *Čechoaustralana* můžete číst na:

<http://www.cechoaustralan.com/cechoaustralan-podzim-jaro-2018.pdf>.

www.cechoaustralan.com

Přidejte se k nám, jsme na Facebooku – <http://www.facebook.com/Cechoaustralan>.

Adolf Loos – Viktor Bauer. Konfiskované vzpomínky

12. 04. – 17. 06. 2018

Autorky výstavy: Jana Kořínková, Markéta Žáčková

Kontakt pro bližší informace: www.muzeumprahy.cz

Trnkova zahrada 2

Výstava ve výstavních sálech v přízemí zámku Ctěnice

15. 04. – 02. 09. 2018

Interaktivní výstava vycházející z pohádkové knihy Jiřího Trnky *Zahrada* uvede návštěvníky do zapomenuté zahrady z jiných časů plné tajemných zákoutí a neobvyklých rekvizit. Instalace je rozprostřena do šesti místností, které akcentují výrazné postavy a dějové linie knihy.

Návštěvníci se potkají se Štěkařem, unikátním hudebním nástrojem, díky kterému může parta psů vyštěkat oblíbenou melodii. Na Kočkodromu si zase můžeme zahrát s nevrlym kocourem na babu – na tříkolkách! A potom je tu i Prstochod, Velrybárium, Slonograf, Trpaskop, houpací psi a venkovní prolézačka. A až budou na konci výstavy návštěvníci unavení, můžou si pohodlně lehnout do trávy pod Nebehledem a pozorovat rozkvetlé stromy, hmyz, ptáky, pouťový balóněk či poletujícího draka.

Jan Trnka (* 1956) je absolventem UMPRUM v oboru užitá malba. Výtvarník a malíř na volné noze žije a pracuje v Praze.

Matyáš Trnka (* 1981) je absolventem Vyšší odborné školy Václava Hollara a katedry animace na pražské FAMU. Působí jako animátor, výtvarník, režisér a grafik, je autorem několika krátkých filmů, mj. také znělky 11. ročníku Mezinárodního festivalu animovaných filmů AniFest, kterou vytvořil právě na počest Jiřímu Trnkovi. Upozornil na sebe také prvním českým interaktivním komiksem *Malý Alenáš*.

Doprovodné programy pro veřejnost:

12. 05. 2018 se během květinového jarmarku ve Ctěnicích uskuteční květinové a výtvarné dílny pro děti i dospělé a animační dílna, v níž lze močou zájemci seznámit s tvorbou animovaného filmu.

09. 06. 2018 v 19:30 v rámci Pražské muzejní noci zahraje Divadlo Prima den pohádky *Zahrada v Zahradě*.

23. 06. 2018 proběhne Den s Jiřím Trnkou – výtvarná dílna, vyprávění o Jiřím Trnkovi, projekce filmů.

02. 09. 2018 se uskuteční Hry v Zahradě – zábavné zakončení výstavy.

Kontakt pro bližší informace: www.muzeumpraha.cz

Studenti a důchodci budou mít slevy 75 % z jízdného, prohlásil Andrej Babiš

Důchodci nad 65 let a studenti by měli od letošního září dostávat ve vlacích a autobusech slevu na jízdném 75 procent. Státní pokladnu to má stát 5,8 miliardy korun. V České televizi to řekl premiér v demisi Andrej Babiš (ANO). V programovém prohlášení současná vláda v demisi slíbila jízdné na železnici pro seniory a studenty do 26 let zdarma. Babiš v televizní debatě řekl, že sleva pouze na železnici by nic nevyřešila. Poukázal na to, že železničních zastávek je mnohem méně než obcí a měst v tuzemsku. Novou slevu chce zavést formou nařízení vlády. Jak ale řekl, dopravci budou mít možnost na některých přeplněných spojích slevu neposkytovat.

V Římě byly v pátek 19. dubna vyzdvíženy ostatky kardinála Berana

Z baziliky sv. Petra ve Vatikánu byly vyzdvíženy ostatky kardinála Josefa Berana, který byl v místě posledního odpočinku papežů pohřben po svém úmrtí v tamním exilu. Beran si ale přál být pohřben ve své vlasti. Převoz ostatků povolil letos počátkem roku papež František. Do Říma se vydala delegace složená ze zástupců české katolické církve i politických reprezentantů státu v čele s ministrem kultury Iljou Šmídem (za ANO).

Po vyzdvížení ostatků se uskutečnila liturgie v papežské koleji Nepomucenum, s kardinálem se loučili tamní seminaristé a krajané. Kardinál Beran v Nepomucenu bydlel od února 1965 do své smrti 17. května 1969. Ostatky kardinála Berana byly převezeny vojenským speciálem do Prahy.

Repatriace kardinála Josefa Berana do vlasti je podle kardinála Dominika Duky aktem s velkým významem pro celou společnost. Rakev s Beranovými ostatky na letišti přivítali církevní představitelé i zástupci státu. „Vídím v tomto návratu výzvu do řad nejen církevních, ale do řad celé společnosti, především v tom, co znamená svoboda, co znamená demokracie,“ řekl Duka novinářům.

Jednotka čestné stáže vynesla ostatky na katafalk na letištní ploše a zazněla píseň Čechy krásné, Čechy mé, která provázela také návrat kardinála Berana z koncentračního tábora.

Duka připomněl, že Beran byl z tehdejší socialistické republiky vypovězen s doložkou, že se nikdy nevrátí, ani zaživa, ani po své smrti. „Odmítnuta byla všechna jednání, i v roce 1969, kdy již byl těžce nemocen. Jeho hořká cesta spočívala také v tom, když požádal, aby na rozloučenou mohl navštívit svoji katedrálu, tak i to mu bylo diplomatickou cestou znemožněno,“ uvedl.

V kardinálu Beranovi vidí Duka jednu z velkých postav 20. století a lidí, kteří vzdorovali jak nacismu, tak komunismu. „Je klíčovou postavou muže, který se nenechal zlomit, i když nabídky ke kompromisu byly velké,“ řekl.

Přes vědomí blížící se totality nechal tehdejší pražský arcibiskup Beran sloužit v roce 1948 Te Deum za tehdy zvoleného československého prezidenta Klementa Gottwalda. Výtky k Te Deum vyplývají podle Duky z toho, že současní badatelé málo studují v archivech. „Otázka Te Deum [...] nebyla snadná, proto ji konzultoval s Vatikánem. Podmínka Te Deum zněla: bude propuštěno sedmdesát kněží, kteří jsou již uvězněni, a nebude zrušeno církevní školství. Vše ochotně tehdejší vláda schválila. Na podzim ovšem již kněží v mnohem větším počtu byli znovu uvězněni a církevní školy byly zrušeny,“ připomněl Duka.

„Kardinál Beran se setkal s tím, s čím se v životě setkáváme – se lží a intrikami. A domnívali jsme se, že budou platit slova: nejsme jako oni, ale setkáváme se lží a intrikami i v současné době a na současné společenské a politické scéně,“ doplnil. „Jediný kompromis, který v životě udělal, byla žádost papeže Pavla XI., aby opustil Prahu a umožnil dokončit jednání. Na podzim roku 1964 podepsal slib věrnosti republice a tento podpis ho páčil až do konce života. Protože neviděl v tomto slibu státu demokratickému, ale státu, který uchvátí do své moci komunistická diktatura,“ řekl Duka.

„Kardinál Beran se vrací, ale stoupenci této (komunistické) diktatury jsou v Parlamentu České republiky, majíce poslaneckou imunitu, mohou své názory hlásat, přestože tento parlament schválil zákon o zločinnosti obou totalit, ať to byla diktatura hnědá, či rudá,“ uvedl. „A víme, že v té současné době nejsou jenom ti, kteří tolerují, ale kteří se stávají tichými společníky naší budoucnosti,“ dodal.

V souvislosti s uložením ostatků Berana v katedrále sv. Víta byla do hlavního českého chrámu umístěna také socha sv. Vojtěcha, světce, jemuž kardinál Beran zasvětil duchovní obnovu po nacistické okupaci a v době hrozící komunistické totality.

Kromě církevních představitelů měla možnost kardinálu Beranovi vzdát úctu i veřejnost, rakev s ostatky byla uložena do nově zřízeného sarkofágu v kapli sv. Anežky.

Prozatímní hrob v Římě, kde jsou dnes Beranovy ostatky uloženy, bude zrušen. Deska by měla spočinout v Plzni, rodišti kardinála Berana. Převozem ostatků se plní Beranova poslední vůle. Kněz zemřel v roce 1969 ve vatikánském vyhnanství a církev usiluje o jeho blahořečení.

Beran byl jmenován pražským arcibiskupem 4. listopadu 1946.

Zaslal Ing. Jiří Zajíček
Zdroj: zpravy.dnes

Ein schöner Künstlersommer im Schloss Kosteletz bei Prag

15. - 22. Juli 2018

ZEICHNEN UND MALEN IM ATELIER UND IM FREIEN - AKT - PORTRÄT - ACRYL - ÖL - PERSPEKTIVE
 ABSTRAKT - KÜSTLERISCHE TECHNIKEN - GUACHE - FIGUR - KOMPOSITION - BILDAUFBAU
 LANDSCHAFT - FIGUR - STILLEBEN - AQUARELL - FARBENLEHRE - EXPERIMENTELLE MALEREI
 ZEICHNEN - BLUMEN - PASTELL - GEGENSTÄNDLICH - KULTURELLE BESICHTIGUNGEN

25 Jahre Unterricht auf höchstem Niveau

Information und Buchung: Atelier A, Zum blauen Pfau am Spittelberg A1070 Wien, Kirchberggasse 17 / II
 Tel.: +43/1/522 51 89 Mobil: 0664 / 4710955 www.ateliera.at ateliera@netway.at

Jiří Lukeš Schwindende Welten

Die Ausstellung ist bis Ende Mai
 von Mo - Fr von 15.30 - 18.30 Uhr
 bei freiem Eintritt zu besichtigen.

ATELIER A

Zum Blauen Pfau am Spittelberg
 1070 Wien Kirchberggasse 17 Tel. 0664 4710955

Slowakischer Abend auf der Donau

mit dem Jazzstar Peter Lipa und seiner Band

sowie anderen interessanten Programmpunkten
 bei einer stimmungsvollen Schifffahrt mit slowakischem
 Buffet und der Zimbalkapelle Michal Noga

Während der Donauschifffahrt erleben Sie eine Schleusung
 beim Besuch des Kraftwerks Freudenu

9. Juni 2018, 18:00 Uhr

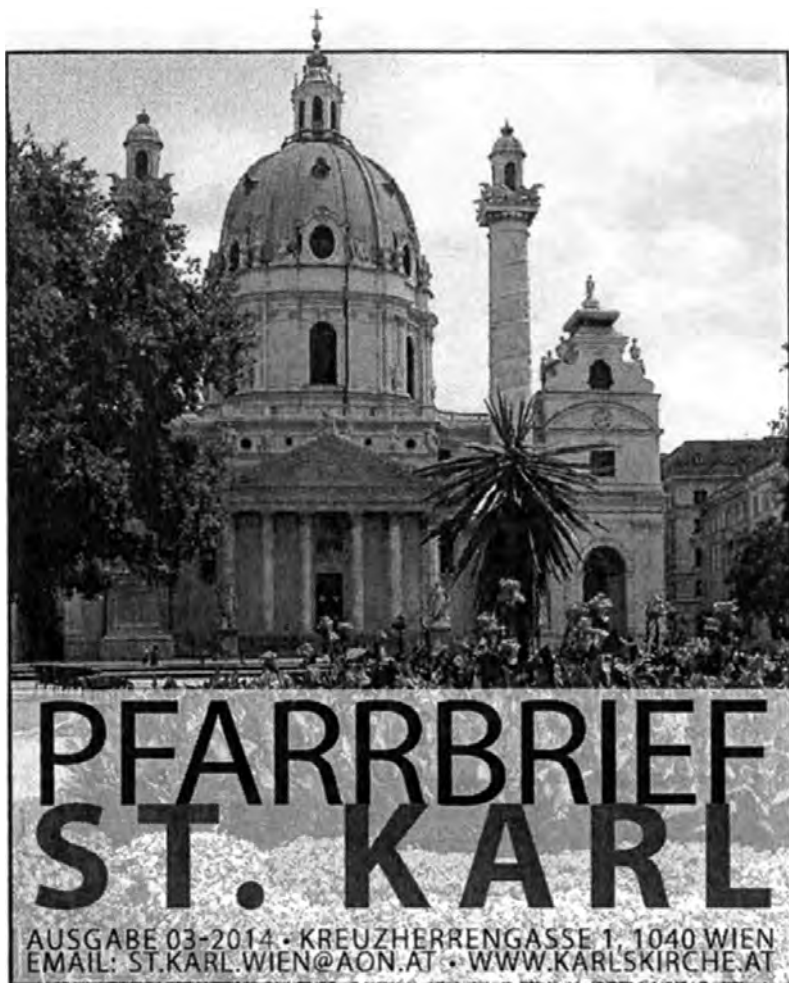
Einstieg: ab 17:30 Uhr, Abfahrt: 18:30 Uhr

Ort: Schiff MS Admiral Tegetthoff,
 Abfahrt ab Reichsbrücke: Anlegestelle Nr. 7, Handelskai 265, 1020 Wien

Info: SK&Wien +43/699 11225099, www.skundwien.at
 Kartenvorverkauf mit Tischreservierung erforderlich:
skundwien@gmx.at

SK&Wien

HEILIGE MESSE

Montag bis Freitag 18:00 Uhr,
Samstag Vorabendmesse 18:00 Uhr
Sonn- und Feiertage 9:30 und 11:00 Uhr
Rosenkranz täglich um 17:30 Uhr
in der Kapelle

Beichtgelegenheit eine halbe Stunde vor Beginn der Messen und nach Vereinbarung

Svatá zpověď také v českém jazyce!**Die Kirche ist geöffnet:**

Mo-Fr 7:30-19:00 Uhr
Sa 8:30-19:00 Uhr, So 9:00-19:00 Uhr

Kanzleistunden:

Mo-Fr 8:30-11:30 Uhr
Tel.: 504 61 87, Fax: DW 13
eMail: st.karl.wien@aon.at

Haus- und Krankenbesuche und Beichte
mit Kommunionempfang nach Vereinbarung
mit der Pfarrkanzlei

POKYNY PRO ČTENÁŘE

Přihlášky k členství/odběru časopisu zasílejte na adresu:

Kulturní klub Čechů a Slováků v Rakousku
Kulturklub der Tschechen und Slowaken in Österreich
Mohsgasse 30/9
A-1030 Wien

tel./fax/záznamník (od 10:00): **++43-1-79 88 454**

e-mail: **info@kulturklub.at, www.kulturklub.at**

Nemáme placenou sekretářku, a proto prosíme o pochopení, pokud se nedovoláte. Namluvte svá přání na záznamník, určitě se ozveme. Srdečně děkujeme všem novým odběratelům časopisu a věříme, že jsou s ním spokojeni. Zároveň prosíme o Vaše ohlasy, přání, návrhy a kritiky.

Vážení členové v Rakousku, příspěvek na rok 2018 činí **35,- €** (členský příspěvek 17 € + předplatné 18 €). Členství zahrnuje: zasílání časopisu, možnost inzerce na homepage Klubu, možnost inzerce s 20 % slevou v časopise *Kulturní klub* aj.

Vážení čtenáři v Rakousku, abo-příspěvek na rok 2018 činí **37,- €**. Prosíme, uveďte na složence zkratku ABO.

Vážení členové a čtenáři ve světě (s výjimkou ČR a SR), členský příspěvek či abo na rok 2018 činí včetně poštovného **50,- €**.

Bankovní spojení: Bank Austria
IBAN: **AT 03 1200000 683035901**
SWIFT: **BKAUATWW**.

POKYNY A CENÍK PRO INZERENTY

(platí od 1. 1. 2017, viz též: www.kulturklub.at)

Rozměry v cm	Měsíční poplatek v €
2,5 × 5,2	9,50
3,3 × 10,0	24,00
6,5 × 5,2	24,00
7,0 × 8,5	39,00
7,0 × 10,5	48,00
5,0 × 17,3	52,00
12,5 × 17,3	125,00

Inzeráty otiskujeme v černobílém provedení.
Jednorázový příplatek za rámeček a/nebo šedé pozadí: 4 €.

Kromě výše uvedených rozměrů a standardního černobílého provedení je možno po domluvě otisknout inzerát v barvě a/nebo jiné velikosti. Platba musí být uskutečněna s předstihem 14 dnů před otištěním inzerátu, a to převodem, složenkou, nebo hotově (zasláním v obálce).
Sleva pro členy Kulturního klubu: 20 %.

Bankovní spojení:

- Bank Austria Creditanstalt
IBAN: **AT03 1200 0006 8303 5901**
SWIFT: **BKAUATWW**
účel: **inzerce**

Kontakt:

- Tel.: **+43/(0)699/195 440 77**
Fax: **+43/(0)1/7988454**
e-mail: **inzerce@kulturklub.at**

✱ Offen für alle

Anmeldung der neuen Schüler ab sofort
 Auch Erwachsene sind willkommen
 Flexible Unterrichtszeiten (auch Samstags)
 Elternfreundliche Preise

Kreuzherrenmusikschule Wien
 Kreuzherrengasse 1 / 1040 Wien
 (hinter der Karlskirche)

Telefon: +43 1 504 61 87 / +43 681 103 077 41
E-Mail: info@khms.at **Web:** www.khms.at

DŮLEŽITÉ ADRESY

Ateliér JAN
Jan a Tamara Brabenec
 Spittelberggasse 7, 1070 Wien
 tel./fax: 526 54 22

MOKI – Theater für Kinder
 tel. 505 98 06, www.theater-moki.at

Galerie auf der Pawlatsche
 Institut für Slawistik
 Universitätscampus,
 1090 Wien, Spitalgasse 2-4 / Hof 3
 www.univie.ac.at/pawlatsche

Münzwardeingasse 2, 1060 Wien
 theaterbrett@gmx.at, www.theaterbrett.at
Tel. Vorbestellungen unter 0676/7345566

Slowakisches Institut
SLOVENSKÝ INŠTITÚT
 Wipplingerstrasse 24-26, 1010 Wien
 Po – Štv 09:00-12:30, 13:00-17:00
 Pia 09:00-12:30, 13:00-15:00
tel./fax: ++43-1 53 54 057
 www.mzv.sk/sivieden,
 si.wien@gmx.at

STAROŽITNÍK: FIEDLER V.

Restauruje / nakupuje / prodává. Zájem o nákup českých malířů. Zprostředkování bude honorované. V. Fiedler, Vídeň 7, Siebensterng. 20. Tel. 523 35 81, mobil 0664/3566676.

TSCHECHISCHES ZENTRUM
ČESKÉ CENTRUM

Herrengasse 17, 1010 Wien

tel.: +43-1-53 52 360
www.czechcentres.cz/vienna
 e-mail: ccwien@czech.cz
 www.facebook.com/TschechischesZentrumWien

Po, St, Čt 10:00-17:00
 Út 10:00-18:00, Pá 10:00-16:00

**Každou první sobotu v měsíci
 otevřeno pro veřejnost
 od 10:00 do 15:00 hodin!**

**RAKÚSKO-SLOVENSKÝ
 KULTURNÍ SPOLOK**
 Sekretariát: út 9:00-10:30,
 čt 18:00-19:30
 Otto-Bauer-Gasse 23/11,
 1060 Wien
 tel. +43-1-596 13 15
 fax +43-1-595 57 99
 rsk@slovaci.at
 www.slovaci.at

Obchodní právo a nemovitosti

Adresa právníka / právničky
 v redakci
 tel., fax a záznamník:
 01 79 88 454 (od 11:00)

Předám do dobrých rukou
 z důvodu odchodu do důchodu
zavedenou restauraci
 v 5. okrese na dobrém místě.
 Kontakt: S. Powidl
 tel: 0043 1 586 09 67

**VESELÁ ŠKOLA
 s celodenní péčí**
 MŠ / Česká škola / doučování
 7:00-17:00 hodin
 0-15 let
 Barichgasse 21/4
 1030 Wien
 Tel.: 0650 33 23 579

Otevřeno vždy od 15. března do 31. října

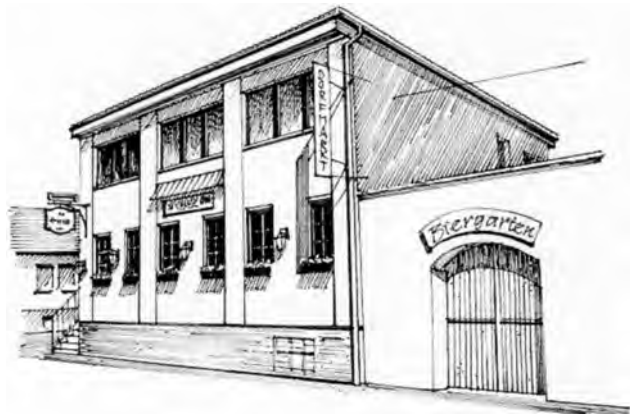
BIERGARTEN · RESTAURANT

Schweizerhaus

**Familie Karl Kolařík
 seit 1920**

1020 Wien, Prater 116, Tel. 728 01 52

BÖHMISCHER HOF

Restaurace
privátní pokoje

Laaerstr. 55
2111 HARMANNSDORF-RÜCKERSDORF

So-St 10:30-22:00 hod.
Čt 10:30-14:00 hod.

Tel. 06 991 991 1111
www.hroch.at

KULTURNÍ KLUB

Informační časopis Čechů a Slováků v Rakousku
Informationszeitschrift der Tschechen
und Slowaken in Österreich
Mohsgasse 30/9, 1030 Wien
mobil (od 10:00): 0043-0-664-97 33 764
fax: 0043-1-79 88 454
e-mail: info@kulturklub.at
www.kulturklub.at

Koniasch Latin Press s. r. o.

Na Hubálce 7, CZ-169 00 Praha 6
tel.: +420-603 256 618
koniasch@gmail.com

Rudoleckého 23, CZ - Znojmo
tel./fax 515 22 57 30
e-mail: info@tiskarna-sladek.cz
www.tiskarna-sladek.cz

Täglich ab 11:00 bis 23:00
ALTÖSTERREICHISCHE & BÖHMISCHE KÜCHE
1050 Wien – Margaretenstraße 60 – Tel. (0222) 586 09 67

Restaurace BÖHMERWALD – rodina Stuchlíkova

Česká kuchyně a speciality.
Osłavy pro malé i větší skupiny
v romantickém prostředí
české a slovenské restaurace.

Na Vaše objednávky se těší rodina Stuchlíkova,
1040 Wien, Argentinierstr. 66 / Wiedner Gürtel 20,
tel./fax: 505 72 34, e-mail: boehmerwald@aon.at,
www.restaurant-boehmerwald.at
otevřeno: po – ne 11:00-23:00 hod.

Restaurant Dinner Theater Schönbrunner Stöckl

beim Meidlinger Tor

České a slovenské speciality!

rodina
Smadišova

10:00-23:00, otevřeno po celý rok

Die Künstlerwirtsleut' Tamara Trojani – Konstantin Schenk

1130 Wien, Schönbrunn, Meidlinger Tor

Tel.: +43 1 8134229, 0664 2244849, Karten: +43 660 63 63 200

www.schoenbrunnerstoeckl.com www.dinnertheater.wien

KOREC und BLAŽEK OEG

Mo-Fr 09:00-19:00, Sa 09:00-15:00
17:00-18:00 – sleva 25 %

Täglich Mittagmenü – Spezialitäten aus der ganzen
Monarchie – Trennkost- und Seniorenkarte
Simmeringer Hauptstr. 96a, 1110 Wien
Tel. +74 331 81

Přímo v nákupním centru Simmering
3 hod. parkování v garáži zdarma

	Danica KORECOVÁ majiteľka fa. Korec Veľké Úberce 310 Slovensko	Ubytovanie Restaurácia Grill Kaviareň Sauna Fittness Parkovanie	Danica Korecová fa. Korec tel./fax: 038-7486 159 Info v reštaurácii Pressburg
		TEL./FAX: 038/7486 159 VEĽKÉ ÚBERCE č. 310	

Česky a slovensky mluvící lékaři ve Vídni

MUDr. Jiřina BODNAR
choroby kožní a pohlavní
po, čt 14-18:30, út 8-13, pá 8-11
Josefstädterstr. 3/4-5, Wien 8
tel. 406 99 41

MUDr. Vít DOLEŽAL
zubní lékař (všechny pokladny)
Kegelgasse 14 / Top 12 (vchod
ze Seidlgasse 12), 1030 Wien
tel. 713 72 66

MUDr. Eva DRSATA
oční lékařka (všechny pokladny)
Favoritenstr. 8/2, 1040 Wien,
po, st – odpoledne; út, čt – dopoledne
termín po dohodě na tel. 587 54 27

MUDr. Kamila HAJEK
soukromá léčba homeopatií
Ada-Christen-Gasse 2/F/8, Wien 10
tel. 689 22 80

MUDr. Hana LION
zubní lékařka
Waltenhofengasse 5/2/301
1100 Wien
Mo 11-17, Di 8-14, Mi 9-17, Do 10-15
tel. 615 46 10, všechny pokladny

MUDr. Kristina LION
všeobecná lékařka se specializací
na psychosomatiku a psychoterapii
Röttergasse 37, 1170 Wien
tel. 486-22-86, všechny pokladny

MR MUDr. Vladislav LIPTÁK
internista – sportovní lékař
Innere Medizin – Sportmedizin
gerichtlich beeid. Sachverständiger
Diplomsportarzt
všechny pokladny
Zelinkagasse 12, 1010 Wien-City
po, út, st 14:00-16:00, čt 9:00-11:00
tel. 533 58 34, fax 533 58 34 16

Digitale Praxis: **Dr. med. &
Dr. dent. med. Josef LUDVÍK**
FA für Zahn-, Mund-
und Kieferheilkunde
Simmeringer Hauptstr. 40/4,
1110 Wien
Po 10:00-13:00, 14:00-19:00,
út 7:30-14:00, st 7:30-14:00,
čt 12:00-17:00 a podle domluvy
tel.: 749 34 76, www.drludvik.at
e-mail: ordination@dr-ludvik.at

MUDr. Ilona POLZER
(roz. Bartošková)
choroby oční a optometrické
(Wahlarzt)
Wiener Neudorf, Schillerstr. 26, NÖ
po, út 9-12, po + st 17-19 hod.
a po dohodě (i sobota dopoledne
možná)
Tel.: 02236-496 93, v akutních přípa-
dech mimo ord. hod.: 0660-3470374
www.gesundeaugen.at

ZPROSTŘEDKOVÁNÍ PÉČE PRO SENIORY

Mgr. Jana BABINCOVÁ
jvagentur@gmail.com
tel.: 00420 605 216 748

Ing. Jana VÍTKOVÁ
Ratschkygasse 57/2/13
1120 Wien
jvagentur@gmail.com
tel.: 0650 540 0072

Ověřené překlady dokumentů aj.

Univ.-Lektor Dr. Dietmar KOLLER
A-2333 Leopoldsdorf, Weidengasse 2
tel.: + 43 (0)676 37 62 117
+ 43-1-515 28-444
práce: A-1030 Wien, Marxergasse 1a
(City-Tower Wien Mitte/Bhf. Landstr.)
e-mail: dietmar.koller@univie.ac.at
www.tschechisch-slowakisch.com

Mag. Lenka KOVARIK
A-1210 Wien, Felix-Slavik-Str. 3/1/10
tel./fax: 2908809, mobil: 0699/11807581
lenkakovarik@outlook.com
lenka.kovarik@fh-burgenland.at
http://www.deutsch-tschechisch.at

Dr. Milan KOŠÍČEK
A-1030 Wien, Salesianergasse 17
tel.: 0664/2537951, fax: 066477-2537951
e-mail: m.kosicek@A1.net

Mag. Pavlína BÖHMOVÁ-LÖSSL
Allgemein beeidete und gerichtlich zertifizierte
Dolmetscherin für die tschechische Sprache
Sprachtrainerin für Tschechisch, Slowakisch,
Deutsch
A-1100 Wien, Dieselgasse 5/43
tel./fax 2082175, 0699/19544077
office@pavlina.at, www.pavlina.at

EUROPÄISCHE VOLKSSCHULE

Volksschule Sir Karl Popper
1150 Benedikt, Schellingerg. 1-3
Tel. 9823403
Sprachclubs in Französisch, Ungarisch,
Tschechisch, Slowakisch, Italienisch

DUCHOVNÍ SPRÁVA
Duchovní správce krajanů
P. Ing. Dr. Jiří Šindelář, CSSR
Salvatorgasse 12, A-1010 Wien;
http://maria-am-gestade.redemptoristen.at/
GSM: +43 6776 1418 232
Tel.: +43 1533 9594 202
E-Mail: jiri.sindelar.cssr@gmail.com
**KOSTEL "Nejsvětějšího Vykupitele",
Viedeň 3., Rennweg 63:** mše svatá každou neděli
a svátek v 10:00 hodin.
**CHRÁM "Panny Marie na Nábřeží", Viedeň
1., Salvatorgasse 12:** mše svatá každou neděli a
svátek v 08:30 hodin.
**KAPLE "Panny Marie Pomocnice křesťanů",
Viedeň 13., St. Veit-Gasse 25:** mše svatá 3. sobo-
tu v měsíci v 18:00 hodin platná na neděli.
**KOSTEL "Don Bosco", Viedeň 3., Hagenmül-
lergasse 33:** mše svatá podle kalendáře akcí
kostel **Panny Marie na rohu**
Linz, Herrenstr. a Redigierst. v centru města
Mše svatá v českém jazyce, každou sobotu v 16.30
hodin. Duchovní správce: P.ThDr. Michal
Kaplánek SDB, tel. 00420 656 354

Římskokatolická
**Katedrála sv. Štěpána
Wiener St. Stephansdom**
svatá zpověď pondělí 16–18, úterý
15–17, středa 13–14 hod.

Kostol Panny Márie Snežnej
1030 Wien, Jaquingasse 12
Svatá omša s kázňou v slovenskom jazyku každú
nedelu a v zasvätený sviatok o 18 hodine.

K. M. Hofbauer Klub
Česko-slovenské společenství věřících
při chrámu Maria am Gestade ve Vídni
Seitzergasse 5, 4. patro vlevo, A-1010 Wien
<http://k-m-hofbauer-klub.webnode.at/>
Tel.: 0043 699 192 528 87
reneselig@gmail.com

Kaple sv. Stanislava, Kurentgasse 2, Wien 1
mše svatá každý první pátek v měsíci v 18:00

ŠKOLSKÝ SPOLEK KOMENSKÝ

Schulverein Komenský
Sebastianplatz 3, 1030 Wien
Tel. +43-1-7133188-01

Mateřská škola
Ředitelka:
Sabina Eimer
Sebastianplatz 3, 1030 Wien
Tel.: +43-1-7133188-10

Bilingvní obecná škola
Ředitelka: **Dipl. Päd. Marcela Ofner**
Sebastianplatz 3, 1030 Wien
Tel.: +43-1-713 31 88-20

Bilingvní reálné gymnázium
Ředitelka:
Mag. Helena Huber
Schützengasse 31, 1030 Wien
Tel.: +43-1-713 31 88-60
www.rgkomensky.at

Kulturklub der Tschechen
und Slowaken in Österreich
Mohsgasse 30/9
1030 Wien

Nezapomeňte nahlásit
případnou změnu adresy!

